

ဦးထွန်းရွှေ

၏

ခေတ်-သုံးခေတ်

မ္ဗန်ကျောက်စာအဘိဓာန်

၁၃၃၀-ခုနှစ်

1938

၇၁၆

ကျိုက်တလန်။

မြကန်

မြစေတီ

ရွာထိရုံ

ရွာစည်းခုံ

မွန်ကျောက်စာများပါဝင်သော၊

ခေတ်သုံးခေတ်

မွန်ဟောင်း-မွန်လယ်-ခေတ်မွန်-မြန်မာဘာသာပြန်
မြန်မာဘာသာ-ခေတ်မွန်-မွန်လယ်-မွန်ဟောင်း။

မွန်ကျောက်စာအဘိဓာန်

နှင့်

မွန်-မြန်မာ-မိဘ-ပရိယာယ်များ၊ နေ့-လ-အမည်များ၊
မွန်-မြန်မာ-ဝေါဟာရ-စကားလုံး တူများစသည်တို့ပါဝင်သည်။

ရေးသားပြုစုတည်ပြတ်သူ

ဦးထွန်းရွှေ-(ဝိဇ္ဇာဂုဏ်ထူး)

လက်ထောက်ကထိက

မြန်မာစာဌာန

ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်

ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေသူ-

ဦးထွန်းရွှေ မွန်တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့်
ယဉ်ကျေးမှုဆက်ကော်မီတီ။
(ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ်- ၀၆၂၃)
တက္ကသိုလ်များ- ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ-

ဒေါ်စောရွှေ
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၂၂၁)
ဇမ္ဗူပညာပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ်-၈၁၊ ဂျော်လမ်း၊ ဟာမေ။

၁၃၂၈-ခုနှစ်-

တပို့တွဲလဆန်း-၅-ရက်-အင်္ဂါနေ့တွင် ရေး၍
အောင်မြင်စွာ ပြီးစီးပါသည်။ ။
(၁၄-၃-၆၇)

ယိုက်ဂုန်ရတ်ဝိ-မိမ-အာစာ-အိန်ဖျီ ဒေဝတ်ဂမ္ဘိရ်

စိုက်ဂုန်ကျော်တြိ-မသုန်မွဲကပ်- ကာလပြင်ဇေ-သွင်ဗြိဗောဓိ။ စိုက်ဂုန်မိမ- တုဂုန်ဇေ- စိုက်
 ဂုန်အာစာရ-မဟာဂုန။ ။ သွီဂိတုတု-သွီဗြိသွီကျာ၊ သွီအိန်သွီဗြိ-သွီယု
 သွီမာ။ သွီစက္ကဝဠ-သွီဇေတမ္ဘာ၊ သွီနဲဝင်ပန်-ဗြိသန်သင်လွင်။ သွီဗ္ဗာဓိဿ။ အ
 နတ်အဗ္ဗာ၊ ခုက်ပွန်အိန်-နဲဒေဝိန္ဒာ။ သရဿဝတီ-သုန္ဒရီကျာ၊ ဒေဝတ်သွင်-ပွင်သာ
 သွာ။ အိုတ်ဒေဝတ်-ဂွံစက္ကဝါ၊ စိုအဲဇေဗျ-ဇေတနာ၊ စိုအဲရဝ်-ပူဇ်ရေခြာ၊
 ဒွဲအဲဇိုတ်ဟို-ပိုတ်သိုအက္ခရာ၊ မွဲတံခိုင်သွာ..... ဩဗြိပညာအဲညိရအံ။ ။

စာပြသု
 ဦးထွန်းအူ၊

ကျေးဇူးတင်လွှာ

မွန်ဟောင်း-မွန်လယ်-ခေတ်မွန် မြန်မာဘာသာပြန်။ ၎င်းမှ-မြန်မာ-ခေတ်မွန်-
မွန်လယ်-မွန်ဟောင်းဟူသောအစီအစဉ်ဖြင့် ရေးရန်အကြံဉာဏ်ကောင်းပေးသည့်
ဦးတင်ဇေ (တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်ဌာန) ကို၎င်း။

မြန်မာအဓိပ္ပါယ်ပေးရာတွင် ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်သဘောကို ပေါ်လွင်အောင်ဖော်ပေး
လျှင်ကောင်းမည်ဟူသော အကြံဉာဏ်ကောင်းပေးသည့်
ဦးဘရှင် (သမိုင်းကော်မရှင်) ကို၎င်း။

စာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အားပေးကြသည့် ဦးတင်လှ နှင့် ဦးအုန်းရွှေ
(တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်ဌာန) နှင့် ဒေါ်မြမြသန်း (မြန်မာစာဌာန လုပ်သားကောလိပ်
တို့ကို၎င်း။

အစစအရာရာမှာ အကြံကောင်းဉာဏ်ကောင်းပေးကြသည့် ဦးရွှေသွင် နှင့် ဒေါ်
ခင်ခင်အေး (မြန်မာစာဌာန။ ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်) တို့ကို၎င်း။
အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။ ။

၎င်းအပြင် စာပုံနှိပ်တိုက်မှ ကူညီကြသောပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း အထူးကျေးဇူး
တင်ရှိကြောင်းမှတ်တမ်းတင်အပ်ပါသည်။ ။

(ဦးထွန်းရွှေ)
လက်ထောက်ကထိက
မြန်မာစာဌာန
ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်။

အမှား အမှန် ပြင်ဆင်ချက်

အမှား	အမှန်	စာမျက်နှာ	ကြောင်းရေ
ဒဟ်	ဒဟ်	၂	၁၂
ခြေရင်း	ခြေရင်း	၂	၁၅
မတွာင်	တွာင်	၃	၂၃
အားထု်း	အားလု်း	၃	၂၄
လော	လောက	၄	၁
တဣမ်	ဣဣမ်	၄	၂၀
ထိုင်	ထိုင်	၄	၂၂
ဣော	ဣော	၄	၃၀
တက်	ထက်	၄	၃၀
မောက်	မှောက်	၆	၁
သက	သည့်	၆	၇
ဝကန်	ဝကန်	၆	၁၃
ကိုဝံ	ကိုဝံ	၆	၂၃
လေသရ	ကေသရ	၇	၁၉
သေယပုဆိုး	သေယပုဆိုး	၇	၂၂
ကု်စိတ်	ကု်စိ	၈	၇
ကိုကေတ်	ကိုကေတ်	၈	၂၂
အံ့.ကြ	အံ့.ကြ	၈	၂၅
ကွန်	ကွာ	၈	၃၀
ရေကန်က	ရေကန်ကို	၈	၃၀
ကီရ	ကီရ်	၈	၃၁
ဣ.တ်	ဣ.တ်	၉	၁၃
မဟင်	ဟေင်	၉	၂၄
ဟေင်	ဟေင်	၉	၂၄
ဂဝံပတိဝံထေရ်	ဂဝံပတိထေရ်	၉	၂၁
ဂဝံပတိ	ဂဝံပမဟ်	၁၀	၁၄
ထိုးထွင်း	ထိုထွင်	၁၀	၁၇
အံ ဖြင့်	အနံဖြင့်	၁၁	၇

အမှား

အမှန်

စာမျက်နှာ

ကြောင်း

အည်

သည်

၁၂

၈

မိန့်

မိင်

၁၂

၁၀

စစ်ကိုက

စစ်ကိုက်

၁၂

၂၂

ဇန္တု

ပစ္စည်း

၁၂

၁၀

အတွက်

အထွဋ်

၁၃

၅

မိမိမောက်

မိမိမောက်

၁၃

၈

သုပန်

သုပန်

၁၃

၂၉

ဇေတဝန်

ဇေတဝန်

၁၄

၇

ဇေယျ

ဇေယျ

၁၄

၈

ခြေရင်

ခြေရင်း

၁၆

၃

ပျောက်

ပြောင်း

၁၇

၁၆

မတ်

မတ်

၁၇

၁၇

တုရောင်

တုရောင်

၁၇

၁၉

တုန်

တုန်

၁၇

၂၃

တုန်ရီ

တုန်ရ

၁၇

၂၇

ပြီးလျှင်

ပြီးလျှင်

၁၈

၁၂

ထောက

လောက

၁၈

၂၆

တဝီတတို့

တဝီတို့

၁၉

၈

တွင်

တွင်

၁၉

၉

ချီမြောက်

ချီးမြောက်

၁၉

၁၀

ကြောက်ဝတေးနေ့

ကြာသပတေးနေ့

၁၉

၁၅

ထမ္မဗျာဓိ

ထဗျာဓိ

၁၉

၂၃

ဒကိုင်

ဒကိုင်

၂၀

၂

ထိဒံ

ထိဒံ

၂၀

၃

တာမြစ်ခြင်း

တာမြစ်ခြင်း

၂၀

၃၀

ဒူးတလ

ဒူးတလ

၂၀

၁

ဒွဲဝါ

ဒွဲဝါ

၂၁

၂၀

ကွယ်

ကွယ်

၂၂

၁

ဒူး

ဒူး

၂၂

၃

မြင်

မြင်

၂၃

၂

အမှတ်	အမှတ်	စာမျက်နှာ	ကြောင်းရေ
နိမိဟာရ	နိမိဟာရ	၂၃	၆
လွှာဘ်	လွှာဘ်	၂၃	၁၃
နဂြပ	နဂြပ	၂၃	၂၀
နိဇ်	နိဇ်	၂၄	၁၀
နောင်	နောင်	၂၄	၁၅
ကြာ	ကြား	၂၄	၂၂
တွန်	တွန်း	၂၄	၂၂
ပကဓီ	ပကဓီ	၂၄	၂၂
ပခမိ	ပခမိ	၂၄	၂၅
ပဗေင်ပန်	ပဗေင်ပန်	၂၅	၁၂
ပုဇာနာရ်	ပုံနာအာရ်	၂၇	၄
ဇျေဟ်နာထဝ်	ဇျေဟ်နာလဝ်	၂၈	၂၇
ကျောက်စိန်	ကျောက်စိန်	၂၉	၀
ဗက်	ဗက်	၃၀	၈
ဗဟောက်	ဗဟောက်	၃၀	၁၄
ဗြဟ္မဒိင်	ဗြဟ္မဒိင်	၃၁	၅
ဗေမညတော်	ဗေမညတော်	၃၁	၁၄
မကစအး	မကစအး	၃၁	၂၅
မကျောခြင်း	မကျောခြင်း	၃၂	၄
ဆောင်သော	ဆောင်းသော	၃၂	၂၂
ပျက်စီးသော	ပျက်စီးသော	၃၃	၁၄
မလိန်လသ်	မလိန်လသ်	၃၃	၂၃
ရိနုဥျက်	ရိနုဥျက်	၃၆	၃
တြိသုလပမိန်	တြိသုလပမိန်	၃၆	၈
မဟာသီဝ	မဟာသီဝ	၃၆	၉
လက်ဆုယိ	လက်ဆုယိ	၃၇	၂၃
လောကကင်္ကဒိင်	လောကကင်္ကဒိင်	၃၇	၂၈
လရိ	လရိ	၃၈	၅
မနောဓိ	မနောဓိ	၃၈	၁၂
ဣဒါး	ဣဒါး	၄၁	၁၄

အမှား	အမှန်	စာမျက်နှာ	ကြောင်းရ
ဌာ	ဌာန	၄၃	၃၀
မတို	မထို	၄၄	၀
ဘက်	သက်	၄၄	၉
သဒဟ်	သဒဟ်	၄၄	၁၀
ဘေယ့်	သေယ့်	၄၄	၁၇
သွီ	သွီ	၄၆	၁၆
ခံစာ	ခံစား	၄၆	၂၆
ခံ-လန်း	ခံ-လန်း	၄၇	၁၂
* ပြောင်းစပါး	မုယောစပါး	၄၇	၄
ကပး	ကဝး	၂	၁၃
အမြားအားဖြင့်	အပြားအားဖြင့်	၃	၂၇
မုကာလိ	မုကာလ်	၄	၂၅
အဘိတဉ္ဇန	အသိတဉ္ဇန	၇	၁
အသက်ရှည်	အသက်ရှည်	၇	၂၁
ဟိတ်မရဟတ်	ဟိတ်ဒရဟတ်	၈	၇
ကိုတ်ကိုကာလ	အိုတ်ကိုကာလ	၈	၃၃
ဥပေါသထသီလ	ဥပေါသထသီလ	၉	၄
ဂဇဝန်	ပဇဝန်	၁၀	၂
တိဿမင်	တိဿမင်း	၁၀	၉
ကိုးကွယ်သည်	ကိုးကွယ်သည်	၁၁	၇
ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင်	ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင်	၁၃	၃၀
တုရောင်တုရောင်	တုရောင်တုရောင်	၁၅	၂၅
ငါတို့ဘုန်းလောင်း	ငါတို့ဘုရားလောင်း	၁၇	၅
ငါပြုံးဘိအော	ငါပြုံးဘိသော	၁၇	၇
အထွတ်	အထွတ်	၁၇	၂၃
လာမီ	လာမီ	၁၇	၂၄
တတိုက်လံ	တတိုက်လုံး	၁၈	၈
ညောင်ပင်	ညောင်ပင်	၂၀	၂၄
သားကြွမ်	သားကြွမ်	၂၁	၁၈
တာဝတိံ	တာဝတိံ	၂၂	၂၄

ပြင်သော	ပြင်သော	၂၂	၂၀
တင်းသော	တင်းသော	၂၃	၂၇
မယ်လှိုင်	မယ်လှိုင်	၂၄	၈
ကျန်စိ	ကျန်စိ	၂၄	၂၀
တုန်ခ	တုန်ခ	၂၄	၂၉
ထေရ်	ထေရ်	၂၆	၁၄
ဂိရ်ရွှါး	ဂိရ်ရွှါး	၂၇	၃
လယ်ယာသည်	လယ်ယာပစ္စည်း	၂၈	၁၀
နပ်သည်	နပ်သည်	၃၉	၉
မွှာရီ	မွှာရီ	၂၉	၁၁
စာပါးတည့်	စာပါးတည်း	၂၉	၁၉
ပရိနိဗ္ဗာန်	ပရိနိဗ္ဗာန်	၃၀	၂၉
ပြောဆိုလည်	ပြောဆိုသည်	၃၃	၂၀
သောဋ္ဌ	သောဋ္ဌ	၃၅	၁၃
မြသွားလောက	မြသွားလောက	၃၆	၁၃
မိဂဒါဝုန်တော်	မိဂဒါဝုန်တော်	၃၇	၂၈
ကကွာန်	ကကွာန်	၃၈	၁၃
မှို	မှို	၃၈	၁၆
ရာဇဓမ္မစသ်	ရာဇဓမ္မစသ်	၃၈	၂၃
ငိတ်လရ်	ငိတ်လရ်	၃၉	၂၂
နန္ဒါမိရ်	နန္ဒါမိရ်	၃၉	၃၄
မြတ်သော	မြတ်သော	၄၀	၂၂
မြတ်သော	မြတ်သော	၄၀	၂၆
သကွာင်	သကွာင်	၄၃	၃၁
လက်လည်း	လက်လည်း	၄၅	၂၄
လည်းသိ	လည်းဘိ	၄၆	၇
တုန်လောင်	တုန်လောင်	၄၇	၂၆
မရဲဝတ်	မရဲဝတ်	၄၈	၄
လတက်	လတက်	၄၈	၅
နသီလ်	နသီလ်	၄၉	၂၀
သမံရတ်	သမံရတ်	၅၀	၂၉
သင်္ဂလင်	သင်္ဂလင်	၅၂	၁

အမွှာစာ

မွန်ကျောက်စာအဘိဓာန်သည်-ခေတ်ဟောင်းမွန်- ခေတ်လယ်မွန်- ခေတ်သစ် (ယခု ခေတ်မွန်) ဟူ၍ သုံးပိုင်းရှိကြပါသည်။ ၎င်းတို့တွင် - ခေတ်ဟောင်းမွန်စာလုံးများတည် ထွင်ရန် အခက်အခဲနှင့်ကြုံနေရသဖြင့်- သုတေသီများကို မေတ္တာရပ်ခံရခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ- (အုတ်) အ-အက္ခရာအောက်-ဥ - တချောင်းငင်ထားသည်ကို၎င်း - ဇ-အက္ခရာ- အောက်-လ-အက္ခရာဆွဲ ကို၎င်း- ဇ-အက္ခရာအောက်-န-အက္ခရာဆွဲ ကို၎င်း-ဒမသွဒေါင် ဒမ (သပဒေါင်) သပဒေါင်-သုံးလုံးဆင့်စာလုံးများကို၎င်း-တည်ထွင်ရန် ခဲယဉ်းသဖြင့် ချီးရီးစာလုံးနှင့်ဘဲ ပုံနှိပ်ထားရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင်ပုံနှိပ်မှားသည်လည်းရှိ ပါသည်။ အမှား အမှန် ပြင်ဆင်ချက်မှာ ဖတ်ရှုပါရန် မေတ္တာရပ်ခံပါသည်။ နောင်အ ခွင့်ကြိုလျှင်-သို့မဟုတ် ပြန်ပြီးပုံနှိပ်ရလျှင်-အချိန်ယူပြီး ကောင်းသည်ထက်ကောင်းအောင် စီစဉ်ပါမည်။ ။

“စာပြုသူ”

ထုတ်ဝေသူ-

ရန်ကုန်မြို့- ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်ရှိ
မွန်တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆပ်ကော်မီတီ
နာယကဖြစ်သူ-ဦးထွန်းရွှေ
ကင်းလွတ်ခွင့်အမှတ်-၀၆၂၃
တာဝန်ခံထုတ်ဝေသည်။ ။

နိဒါန်း

ဒေါက်တာဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး ဦးစောကောလိပ်ကလေးတို့သည် မွန်-မြန်မာ - ပါဠိ-ပျူ - လေး
 ဘာသာဖြင့်ရေးထိုးထားသည့် ပုဂံခေတ်ယဉ်ကျေးမှုတို့ကို အက်ပီဂရက်ဖီယာ ဗာမင်နီ
 ကာ-အတွဲ - ၁-အပိုင်း-၁-အတွဲ - ၁-အပိုင်း-၂- စသည်တို့တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်ပြန်
 ဆိုရေးထားခဲ့သည်။ ၎င်းတို့သည် ကျောင်းသား ကျောင်းသူများကိုလည်း ရိုးမန်အက္ခရာ
 ဖြင့်သင်ကြားပို့ချခဲ့သေးသည်။ ထိုနောက်ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင် - ဦးလူဖေဝင်း
 စသောသူတို့သည်လည်း မြန်မာဘာသာအက္ခရာဖြင့် ပြန်ဆိုခဲ့ပြန်သည်။ နောက်ဆုံးမွန်
 ပဏ္ဍိတ်ဦးချစ်သိန်းသည် မွန်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာပြန်ကာ မွန်ကျောက်စာပေါင်းချုပ်
 ကျမ်းဟူ၍ပြုစုခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ထိုသို့ အသီးသီးသော ပညာရှိကြီးများသည် နောင်လာနောက်သားများအတွက်
 ရှေ့ယဉ်ကျေးမှုများ မတိမ်ကောအောင်ရေးသားပြသခဲ့ရာ အလွန်တရာကျေးဇူးကြီးလှပါ
 ပေသည်။ ၎င်းတို့ကိုလည်း ချီးကျူးထောပနာပြု၍ မဆုံးနိုင်အောင်ဖြစ်မိပေသည်။
 မြန်မာစာဌာနရှိ ဆရာကြီးများသည် ယခုတိုင်အောင် ပို့ချသင်ကြားနေဆဲပင်ဖြစ်ပါ
 သည်။

ထိုထိုဆရာကြီးများ၏ ကျေးဇူးတော်ကို ဆပ်ထိုသောဆန္ဒကြောင့် မြန်မာစာဌာန
 ပါမောက္ခဦးမောင်မောင်ကြီး၏ အကူအညီဖြင့် မြစေတီ-မြကန်-ရွှေတိဂုံ-ရွှေစည်းခုံ-
 ကျိုက်တလန်း မွန်ကျောက်စာမှ စကားလုံးများကို ကျွန်တော်ကတဖန်-ဟောင်း-လယ်
 ခေတ်-မွန်မှ-မြန်မာဘာသာသို့၎င်း၊ မြန်မာဘာသာမှ ခေတ်-လယ်-ဟောင်း-မွန်တို့သို့
 တဖန်၎င်း- ဘာသာပြန်ရေးခဲ့ပါသည်။ ထိုဘာသာပြန်မှုများတွင်လည်း ကျောင်းသား
 ကျောင်းသူများနှင့် သုတေသီများ အလွယ်တကူရှာဖွေမှတ်သားနိုင်ရန် အက္ခရာစဉ်ဖြင့်
 ရေးသားခဲ့ပါသည်။

မှတ်ချက် မွန်-မြန်မာဘာသာပြန်ကို-မွန်အက္ခရာစဉ်ဖြင့်၎င်း၊ မြန်မာ-မွန်ဘာသာပြန်ကို
 မြန်မာအက္ခရာစဉ်ဖြင့်၎င်း- ရေးသားထားပါသည်။

အလယ်ခေတ်-ရွာတိုက်ခွန်ကျောက်စာသည် ခေတ်ဟောင်းမှ အချို့သောစကား
လုံးများပါဝင်သည်ကိုတွေ့ရှိပါသည်။

သင်္ကေတများ

မြ	မြစေတီ
ခုံ	ရွာစည်းခုံ
ကန်	မြကန်
လန်း	ကျိုက်တလန်း
ဂုံ	ရွာတိုက်
ပါ	ပါဠိ
သံ	သံသကြိုက်
ဝိ	ဝိဘတ်
=	အက္ခရာသုံးလုံးထပ်စာလုံးများ
>	ပုံစံ-စနစ်-ပြောင်းပုံ
ကြီး	ပါမောက္ခ-ဦးမောင်မောင်ကြီး
ရွာ	ဦးထွန်းရွာ

* ဤကဲ့သို့ ခရေပွင့်အမှတ်အသားဖြင့် ပြထားသောစကား
လုံးတို့မှာ ရှေးကအနက်မထင် အဓိပ္ပာယ်မပေါ်သောစကားများဖြစ် - ဖော်ပြခြင်းခံခဲ့ရ
သော်လည်း-ဤစာအုပ်တွင်မူ အနက်နှင့်အဓိပ္ပာယ်ကိုပါဖော်ပြထားပါသည်။

() ဤကဲ့သို့ ကွင်းအဖွင့်အပိတ်သည့် - အဓိပ္ပာယ်ပေါ်
အောင်ထပ်ထည့်သောစကားလုံးဟူ၍၎င်း ထပ်ဖြည့်ထားသော မွန်ဟောင်းစကားလုံး
များဟူ၍၎င်း ဖြစ်ပါသည်။

ရိတုနှင့် ဇီ'ကု စကားလုံး-၂-လုံး၏ ပြောင်းပုံစနစ်သည် မွန်ကျောက်စာဟောင်း
လယ်-ခေတ် စကားလုံးများ၏ပြောင်းပုံစနစ် သဘောသက်ရောက်ပါသည်။

(ရိတု)

ရိတု ၏ပြောင်းပုံမှာ-ရိတု> ဣတု> ဥတု> -ဟုပြောင်းလဲသည်။ ရိတု၏-ရ အက္ခရာကို
ချေ-ဣ အက္ခရာကျန်-ဣတု တဖန်-ဣအက္ခရာကို-ဥပြု၊ ဥတုဖြစ်၏။ ဥတု ရာသီမည်၏။
ဗျည်းကိုချေသောပုံစံဖြစ်သည်။

(ဇီ'ကု)

သရ-ဗျည်း ၂ လုံးချေသောပုံစံ-ဇီရကုမှာ ဇီရကု> ဇကု - ဟုပြောင်းလဲသည်။

မိရကု-ကိုခွဲထိုက်သဖြင့် အထက်က ဣကိုချေ၊ ရ အကွရာကိုလည်းချေ၊ အကုကျန်၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ အကု-မိမိ (ကိုယ်) ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်လာပါသည်။

၂-နည်းအရ အများအားဖြင့် စကားလုံးများပြောင်း-
ကြပါသည်။ ပါဠိမှဆင်းသက်လာသော စကားလုံးအချို့မှာမူ ဤနည်းအတိုင်းမပြောင်းဘဲ
တည်ရှိနေသည်ကိုလည်း အများအပြားတွေ့ရ၏။

(၁) (အန္တုလ်)

ဤစည်းခုံ မွန်ကျောက်စာ မျက်နှာနံပါတ်-၄-စာကြောင်း-၁=မှာ “အန္တုလ်”
ဟု ရေးသားထားသည်။ ၎င်း၏အဓိပ္ပါယ်မှာ “အပေါ်=အထက်” ဟုအဓိပ္ပါယ်ရပါ
သည်။ ၎င်းစာပိုဒ်သည်၊ ဝါကျ၏အဆုံးမှာရှိနေ၍ စာရေးဆရာများက ဝိဘတ်သည်အ
ဆုံးမှာမရှိသင့်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ သို့သော် မွန်ဘာသာတွင်း ဝိဘတ်သည် တခါတ
ရံရှေ့မှာလည်းရှိတတ်သည်။ နောက်မှာလည်းရှိတတ်သည်။ အလယ်မှာလည်း ရှိတတ်
သည်ကိုသတိပြုရပါမည်။ ဥပမာ-(၁) ဣဘာဂ် ကွာသာသညိ-ထိုကျောင်းပေါ်မှာ
ဖြေးဖြေးလျှောက်ပါ (ဝိဘတ်အစ) (၂) မိုဟ်မြိတ်နိဣဘာဟုံဝံ။ မိန်းမသည် ကျောင်း
ပေါ်သို့မတက်ရ၊ (ဝိဘတ်အလယ်) (၃) ခုာ်ပက်ပွါနိဣညိ-ရေသည်အပေါ်ပတ်ပါ
(ဝိဘတ်နောက်ဆုံး) ပြောင်းပုံကား အန္တုလ်၊ အနီတုလ်၊ အတုလ်၊ အတု၊ လတု၊ ဣ
အပေါ်=အထက်ဖြစ်ပါသည်။ အ=အကွရာသည် လ-အကွရာ၏လွှမ်းမိုးခြင်းခံရပြီး-အ
အကွရာသည် လ အကွရာသို့ပြောင်းကာ အနီတုလ်၊ အတု-ဖြစ်သွားပါသည်။ -န
သတ်နှင့် လ သတ်တို့အသီးသီးကျေသွားကြသည်။

(၂) (ဣဇ္ဇိမ် နှင့် လစ်မံက် (လစ်စံက်))

မြစေတီ မွန်ကျောက်စာအပိုဒ်-၁၂-တွင် “ဂုဏ်မသိုင်ဣဇ္ဇိမ်” ဖခမည်းတော်
ကျွေးမွေးထားသောဂုဏ်ကို” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ဣဇ္ဇိမ်၏ပြောင်းပုံကား-ဣဇ္ဇိမ်၊
ဣညိမ်၊ ညှိ-ကျွေးမွေးသည်၊ ဟုဖြစ်ပါသည်။

ရှေးယခင်က အာဝါသိက အက္ခရာနှင့်အာဂန္တုကအက္ခရာ (ဝါ) အပေါ်အက္ခရာ
နှင့်အောက်အက္ခရာယှဉ်တွဲလာသောအခါ တခါတရံ အပေါ်အက္ခရာကို အဓိကထားပြီး
ဖတ်ရသည်လည်းရှိသည်။ အောက်အက္ခရာကိုအဓိကထားပြီး ‘ဖတ်ရသည်လည်းရှိသည်’
ဤနေရာတွင်-“ည” အက္ခရာကိုသာပခါနထား၍ ဖတ်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဣဇ္ဇိမ် နှင့် ညှိ၊
ညှိ-သို့ပြောင်းလာပါသည်။ ပုံစံပြရလျှင် “လစ်မံက်” ကို “လစ်မံက်” ဟု အိန္ဒိယပြည်
ကာလကတ္တားမြို့မှပြန်လည်ရရှိသော မူလပုဒ်မြို့ ရွှေမော်ခေါဘုရားခေါင်းလောင်းမွန်
ကျောက်စာ၏စာပိုဒ်-၉-တွင်ရေးသားပေါ်ပြထား၏ ၎င်းရေးသားချက်တွင် “လစ်မံက်-
ဗ္ဗာင်”သည်။ “အဖြူအမဲ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ “ဗ္ဗာင်အဖြူ” လစ်မံက်-အမဲ”
ဤနေရာမှာ “လစ်မံက်” သည်။ အမေီအက္ခရာ“စ”သည်ပါနေအက္ခရာဖြစ်၍လစ်မံက်
လစ်မံက် လစ်မံက် ဖတ် ဟု ယခုတိုင်ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲနေသည်ကိုသိရပါသည်။ လစ်မံက်

သည် လစ်စံကံသို့ပြောင်းနိုင်သကဲ့သို့အနွှံ့မိသည် ဣန္ဒြိမ် ဣညှိမိ ညှိ သို့ပြောင်း
နိုင်ကြောင်းတင်ပြလိုက်ပါသည်။ ယခုတိုင်အောင် ညှိညှိ၊ ညှိ ကိုသုံးစွဲလျက်ရှိနေပါ
သည်။ မိခင်သည် ကလေးငယ်ကိုထမင်းဝါးပြီးခွံပေးသည်ကို ညှိ-ညှိ-ညှိ-ဟုသုံးစွဲနေ
သည်ကိုတွေ့ရပါသည်။

လစ်မကံ-လစ်စကံ-လစ်စံကံ ဗစံကံ ဗ ဟု အ တို့ ကောက် ရေးသား ကြပါသည်။
ထို့ကြောင့် အဖြူ အမဲ နားမလည် “ဆိုလျှင်” “ဗုဗ” “ဟတီ” “ဗုဗမသိ” ဟု မြန်
မာပြန်ဆိုထားပါသည်။ “ဗု” သည် “အဖြူ” “ဗ” သည် “အမဲ” ဖြစ်သည်။ “အဖြူ
အမဲ နားမလည်” ဟုဆိုလိုသည်။

(၃) (အာရ်သု)

ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာ (က) စာပိုဒ်-၄၂-တွင် “ဒူးဂေါးစိ ဂဝံပတိ ပေးအာရ်
သုသိုင်ဣန်ပေးဂးရောင်ဂေါအ်” ဟု ပေးအာရ်သုသိုင်ဣန်ကိုသု သည်” အထံသို့မ
ဟုတ်ပါ” မွန်ဂေါဟာရမှာ အာရ်သုခါရ် ဆိုလျှင်၊ နှစ်ယောက်စလုံးသွား၊ စသု ဗ
အိတ် ဆိုလျှင်၊ အားလုံးစား-ပေးအာရ်သုခေါ် ဆိုလျှင်၊ မင်းသူနှင့်သွား။ ဤနေရာ
မှာ ဂဝံပတိ နင်သိကြားမင်းနှင့်သွား နင်ဤကဲ့သို့ပြော။ ဟုအဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ (မြတ်
ဘုရားသည်-ဂဝံပတိကိုစေခိုင်းခြင်းဖြစ်သည်။) သု=သို့ ဂေါဟာရသည် အမျိုးမျိုးသုံး
နေပါသည်။ မွန်စကားမှာ အထံသို့ကို-“ကု” “ကို” ဂေါဟာရ နှင့် သုံး နေပါသည်။
ရပ်ရွာစကားတွင်မသုံးပါ။ ရပ်ရွာစကားမှာ “သု-သို=နှင့်” ယခုတိုင်သုံးနေပါသည်။

(၄) (ကိမုန်)

ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာမျက်နှာ=၁၅-စာကြောင်း ၃ ၌ “ကိမုန်” ရှိသည်။ မွန်
ကျောက်စာများတွင် များသောအားဖြင့် ရ အက္ခရာကို အပေါ်လွှာကလေးတင်ထား
သည်ကိုတွေ့ရ၏။ ၎င်းကိုနာမ်ပုဒ်အဖြစ်ရေးစမှတ်ပြုကြသည်။ တခါတရံ-ကြိယာမှနာမ်
သို့ပြောင်းခြင်းစသည်ကို ပေါ်ပြထားပါသည်။ “ကိမုန်” ၏ပြောင်းပုံမှာ ကိမုန်>က
မုန်>ကမိန်=“တိုင်းပြည်” သို့မဟုတ် “အုပ်စိုးသည်” ဟုအဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ “တိုင်းပြည်
ကို” တွိန်ချင် ကျိုင်ဗွာင်” ဟုရေးပါသည်။ ကွိန်ချင်-တိုင်းပြည်၊ ကျိုင်ဗွာင် ထီးဖြူ
ဟုအဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ဤနေရာမှာ-စကားတို့ ကို ရှေးခေတ်သုံးစကားဖြစ်သည်။ ထို
ကြောင့် ကွိန် သည် တိုင်းပြည်-သို့မဟုတ်-အုပ်စိုးသည်” ဟုရပါသည်။

(၅) (ကုစိ-မုန်ယော)

ကုစိ-မှာအဓိပ္ပာယ်-၂-မျိုးရှိပါသည်။ တမျိုးသည် ကုဘိ ဖြစ်သည်။ တမျိုးမှာ
ကြီးခေါ် ဖွားအေး ဖြစ်သည်။ ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာမျက်နှာ=၉၊ စာကြောင်း ၃၅ တွင်
“ကုစိမုန်ယောင်လးဇုသ်” ဟုသောစာပိုဒ်ကိုတွေ့ရပါသည်။ တူယောက်ဖ ဟုပြန်ဆိုထား
ပါသည်။ အကြီး ကြီးခေါ် ဖွားအေး တကြီး ဦးကြီး ဘိုးအေ ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။
ကုစိ-ကြီးခေါ်-ဖွားအေး။ “မုန်ယောင် ဘကြီး ဘိုးအေ ” လးဇုသ် အပြစ်လွှတ်သည်။

၎င်းကဲ့သို့ မုန်ယောင်သည် ယခုထက်တိုင် အချို့သောတောရွာတွင် ကုစိ ကို ကြီးဒေါ် ဇွားအေ။ မုန်ယောင် ကိုဘကြီး ဘိုးအေ-ဟုသုံးစွဲနေမြဲဖြစ်ပါသည်။ ပုစံကား- ကုကုပို ငါတို့ကြီးဒေါ် ငါတို့ဇွားအေ။ မုန်ယောင်ပို ငါတို့ဘကြီး ငါတို့ဘိုးအေ အချို့သော ရွာတွင် စိ ကိုဖြုတ်ထားပါသည်။

(၆) (ကီရ်ကုလ် ကုမ္မာရ်)

မြကန်မွန်ကျောက်စာ (သ) စာကြောင်း-၅ “တွင်ကီရ်ကုလ်ကုမ္မာရ်” ဟုရေးထားပါသည်။ ကီရ်ကုလ်ကုမ္မာရ်မှာ ရေကန်ကိုတူးပေးသည် ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ကီရ်ကုလ် ကီရ်ကိုင်၊ ခါယ်ကို=တူးပေးသည်။ ကုမ္မာရ်=ကုမ်မာရ်=ကမာရ်ကမာ=ရေကန်-ဟု ဟောင်းလယ် ခေတ် ပြောင်းလာပါသည်။ ခုက်ကီရ် ဆိုလျှင် ကီရ် ကို ကေရ် ကေင် ကြည်သော၊ ခုက်ကေင် ရေကြည်သော ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။

(၇) (ဒိရိယံ)

မြကန်မွန်ကျောက်စာမှ ဒိရိယံ သည် ခရယ်=ဂရယ်=ငြယ် သို့ပြောင်းနိုင်သည်။ ဒိရိယံ ကို ချီသည် ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူထားပါသည်။ သို့သော် ငြယ် သို့ပြောင်းနိုင်လျှင် ဆွင်သည် ဟု အဓိပ္ပာယ်သက်နိုင်ပါသည်။

(၈) (ဂံ)

ဂံ သည် ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာမျက်နှာနံပါတ် ၃ စာကြောင်း ၆ တွင် “ရုပ်ဝိသေသ်တံလေယံဂံယော” ဟုရေးထားပါသည်။ ၎င်း “ဂံ” ကိုလည်းအဓိပ္ပာယ်မထင် ဟုဆိုထားသည်။ ‘ဂံ’ သည် ‘ထို’ ဟူသောအဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ရုပ်ဝိသေသ်=ဝိသေသရုပ်။ တံလေယံဂံ ထိုအသွင်၊ ယော ရော သနည်း ဟု အသီးသီး အဓိပ္ပာယ်ထွက်လာသည်။ ‘ထိုအသွင်၏ ရုပ်ကား အသို့တူးသနည်း’ ဟု ဖြစ်ပါသည်။ ပြောင်းပုံစနစ်ကား ‘ဂံ’ သေးသေးတင်သည် င သတ်သို့၎င်း၊ မ သတ်သို့၎င်း၊ ဟ သတ်သို့၎င်း အ သတ်သို့၎င်း ပြောင်းသွားသည်ကို မွန်ဘာသာတွင်တွေ့ရပါသည်။ ‘ယော’ သည် -ရော သို့ပြောင်းသွားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ‘ဂံ’ မှဂေါးဟ် ဟူ၍၎င်း၊ ဂေါး ဟူ၍၎င်း၊ ဂဟ် ဟူ၍၎င်း၊ ဂှ် ဟူ၍၎င်း အဆင့်ဆင့်ပြောင်းသွားပါသည်။

(၉) (စိစွတ္တာ)

ရွှေစည်းခုံ မွန်ကျောက်စာမျက်နှာနံပါတ် ၃ စာကြောင်း ၄၁ တွင် ‘စိစွတ္တာ’ ဟုဖော်ပြထားသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ‘အစစ် အမှန်’ ဖြစ်ပါသည်။ ပုစံကား စိစွတ္တာ-စိစမတ္တာ (စပေါ်ကလုံကြီးတင်နှင့် စတလုံကိုချေ) စမတ္တာ စမတ် စွတ် ‘အမှန်တရား’ ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။

နောက်တနည်း အဘိဠာယ်တံလဂးစိစွတ္တာ၊ စွတ်ဂဝံပတိရောင်ဂေါးကို၊ စသည် ဝါကျများကိုကြည့်လျှင် တံလဂးစိ တပိုင် စွတ္တာ တပိုင်၊ ခွဲပြီးအနက်ပေးခဲ့လျှင် ပိုပြီးရှင်းပါသည်။

တံလဂးစိ အရှင်ပြောခြင်းသည်။ စွတ္တာ အမှန်ဖြစ်၏။ ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။
ပြောင်းပုံကား စွတ္တာ စမတ္တာ စမတ် စွတ်=အမှန် ဟုအဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ဝါကျအ
သွားအလာကိုသတိပြုပါ။

(၁၀)

(စောမ်)

ရွှေစည်းခုံ စာကြောင်း ၄၀ မှာ 'စောမ်မဏ္ဍိတ်' ဟုရေးထားသည်။ နောက်မှ
ဝါရ်ခွဲသွင်ပြီကြတုနာဒိတ၊ ဓမ္မရာဇဂေါး အဘိပြာယ်မက္ခန္ဓာကိုဓမ္မစောမ်မဏ္ဍိတ်၊ ဝါကျ
ကိုကြည့်လျှင် မက္ခန္ဓာ အုပ်စိုးသော၊ ကုဓမ္မတရားဖြင့်၊ စောမ်မဏ္ဍိတ် စွမ်အာထုတ်သည်
စောမ် စွမ်း တလုံးထည်ဆိုလျှင် စွမ်းဆောင်သည် ဟုအဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ပြောင်းပုံ
ကား အထူးမရှိ ယခုတိုင်အောင် စောမ် ဟုပင်ရှိနေသေးသည်။

(၁၁)

(စွဉ်)

ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာမျက်နှာ ၄ စာကြောင်း ၂၅ မှာ 'တံလေယ်စွဉ်ဇျာန်တူယ်
တိန်အာရ်တာဝတိင်' ဟုရေးထားပါသည်။ အဓိပ္ပါယ်ကား အသွင်သည်ဇျာန်ကိုဖြည့်စွက်
ပြီလျှင် တာဝတိန်သာနတ်ပြည် သို့တက်သွားသည် ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ပုံစံကား
စွဉ်-စွဉ်-သွဉ်=သွဉ်ဗဝိန်-ဖြည့်စွက်သည်။ ဗဝိန် ဖြည့်သည် သွဉ် စွက်သည်။ ရှေး
အရေးအသားနှင့်ယခုခေတ်အရေးအသားတွင် တခါတရံများစွာ ကွာခြားသည်ကိုတွေ့ရ
ပါသည်။ ရွှေတိဂုံမွန်ကျောက်စာသည် အလယ်ခေတ်ကျောက်စာဟု ဆိုရသော်လည်း
ယခုခေတ်စာပေနှင့် အနည်းငယ်သာကွာခြားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ရှေးအရေးအသား
များတွင် အသံကိုမူတည်ပြီးရေးသည်များပါသည်။ သို့သော် ယခုအခါတွင် အက္ခရာ
ကို အရေးပေးပြီး ရေးသားလေ့ရှိကြပါသည်။ ရေးအမှန် ဖတ်အသံ ဆိုစကားအရဖြစ်
ပါသည်။

(၁၂)

(တဗိန်ကုလ်)

မြကန် မွန်ကျောက်စာ (ဃ) စာကြောင်း ၄ "တဗိန်ကုလ်ဇုက်" ဟု ရေးထား
သည်။ တဗိန်ကိုဇုန် ခါကိုဘွာ ပဉ်ကိုဘိဗ္ဗ အသီးသီးရေ ထားသည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ တ
ဗိန်ကုလ်ဇုက် ရေကိုတာပေးသည်။ (ရေတာတဗ်ကိုခိုင်စေသည်) ဟု အဓိပ္ပါယ်ရှိသည်။
ကီရ်ကုလ်ကုဗ္ဗာရ် ရေကန်ကိုတူးပေးသည်။ ပွယ်ကုလ်တိဗ္ဗ လယ်မြေကိုဖန်တီးပေးသည်။
ပြောင်းပုံကား တဗိန်ကုလ် ထဗိန်ကိုင် ထဗိန်ကို ခိုင်မာစေသည် ခိုင်စေသည် ဟု အ
ဓိပ္ပါယ်ရသည်။

(၁၃)

(တုံဗင်ဟတ္တလူင်)

ရွှေစည်းခုံ မွန်ကျောက်စာမျက်နှာ ၁၀ ကြောင်းရေး ၂ တွင် "တုံဗင်ဟတ္တလူင်"
ဟုသောစာပိုဒ်တို့တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းစာပိုဒ်ကို ဆရာကြီး(ဗုဒ္ဓကံ)တို့က 'ခေါင်းဆောင်
ဟိတ္ထိလိင်္ဂဌက်ဆင်နှင့်တူ' ဟု ပြန်ဆိုထားပါသည်။ ကျွန်တော်သဘောအရဆိုလျှင် ဤ
နေရာမှာ 'တုံဗင်' သည် 'တိုင်ပင်ခြင်း' ဟု အနက်ရသည်။ 'ဟတ္တလူင်' သည်စာမည်

‘ဟု အနက်ရသည်။’ ကျက်သရေရှိသောတရားမင်းသည် တိုင်ပင်ရန်လာသည်ကိုထင်ရှားစေလတ္တံ့။’ ပြောင်းပုံကား တုံ့ပင်=တိုင်မင်း-တောင်မင်း-တိုင်ပင်’ ဟုအနက်ရပါသည်။ ‘ဟတ္ထလူင်’ကား-ဟတ္ထလူင်-ဟသကုဉ်-လာမည် ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ တုံ့ပင်မှာ-၂-မျိုးရှိသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ၎င်းစာပိုဒ်နှင့်=၁၁=ကြောင်းလောက်မှာ- “တုံ့ပင်အာသတ်” ဟုရေးထားသည်။ ကျွန်တော်တို့မွန်စာပေနယ်ပယ်တွင်=ယခုတိုင် သုံးလျက်ရှိနေပါသည်။ ခေါင်းဆောင်ဟူ၍၎င်း တိုင်ပင်ပါသည် ဟူ၍၎င်း- ၂-မျိုးရှိသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ဆင်ခြင်ပြီး ဖတ်ရှုပါ။ ။

(၁၄)

(ထေစ်သွယ်)

ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာမျက်နှာ ၁၂ ကြောင်းရေ ၃ တွင် ‘ထေစ်သွယ်’ ဟူသော စာပိုဒ်ရှိသည်။ ၎င်းစာပိုဒ်ကို ဆရာဗွတ်ဒင်က ပြောခွင့်မက်ခြင်း ဟု အနက်ပေးထားသည်။ ‘ထေစ်သွယ်’ သည်၊ ‘ဖြစ်ထိုက်သည်’ ဟုအနက်ပေါ်ပါသည်။ ပြောင်းပုံကား စောင့် ထိုင် ထောက်-ထိုက်သည်၊ -သွယ်- သဒ္ဓသ-သဒ္ဓိ=ဖြစ်မည်။ ထိုကြောင့် ‘ဖြစ်ထိုက်မည်’ ဟုအနက် ရပါသည်။

(၁၅)

(ဒိလောင် ဗုဟောက်)

ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာမျက်နှာ ၁၅ ကြောင်းရေ ၂ တွင် ‘ဒိလောင်ဗုဟောက်’ ဟု ၎င်း ဒိလောင်လုဟောက်-ဟူ၍၎င်း ၂ မျိုးတွေ့ရပါသည်။ ဒိလောင် လျှပ်ရှား။ ဗုဟောက် အကြောက်အရှု၊ ကြောက်ရှု၊ ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပြီး အကယ်၍ ‘လုဟောက်’ ဆိုလျှင် အမျက်ဒေါသ’ ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ပြောင်းပုံကား=ဒိလောင်ကား ဒိလောင်-သို၎င်း။ ဗုဟောက် ဗဟောက် ဗဟောက်သို၎င်း။ လုဟောက် လဟောက် လဟုက်သို၎င်း ပြောင်းနိုင်သည်။ ‘ဗဟောက်’ ကြောက်ရှု၊ ‘လဟုက်’ ‘အမျက်ဒေါသ’ ဟု အဓိပ္ပါယ် အသီးသီးရပါသည်။ ထိုကြောင့်-ဤနေရာတွင် ‘တုန်လျှပ်ကြောက်ရှုခြင်း’ ဟုအဓိပ္ပါယ် ရပါသည်။

(၁၆)

(ပရံပေါအ်)

မြစေတီမွန်ကျောက်စာ (က) ကျောက်တိုင်တွင် စာမျက်နှာ-၁-ကြောင်းရေ-၁၄ ၁၅-မှာ ‘ပရံပေါအ်’ ဟုရေးထားပါသည်။ အဓိပ္ပါယ်ကား ‘ဝေဌသည်’ ဟုရသည်။ တနည်းကား အချဝေသည် ‘ဟုလည်းရပါသည်။ ဤရွှေဘုရားသည်-အချင်း-ကျွန်ုပ်ဝေဌပါ၏။ ဟုအဓိပ္ပါယ်ပေါ်ပါသည်။ သို့မဟုတ် ပရံ-သည် ဝေသည်။ ပေါအ်-သည်-အဖို့ ဖြစ်အံ့ ‘ဝေဖို့’ ဝေဖို့လည်းအဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ယင်းကျောက်စာ စာအုပ်တွင် ‘ဤ ရွှေဘုရားကို သခင်အဖို့ အကျွန်ုပ်ပြု၏’ ဟုအဓိပ္ပါယ်ပေါ်ပြထားပါသည်။ ‘ပရံပေါအ်’ ‘ပရံပအ်’ ‘ဝေဌ’ ယခုတိုင်မွန်ဘာသာစကားတွင် အပြောများအသုံးများလျက်ရှိနေပါ သည်။ အကယ်၍ ပရံ-စာပိုဒ်သည်ရှိနေမည်ဆိုလျှင် ‘အရူး’ ဟု အဓိပ္ပါယ်တူမျိုးဖြစ် နိုင်သည်။ ပရံ=နောက်က ပေါအ်ကိုထည့်ပေးရသည်။ ဥပမာ=ပရံစ-ဝေစား။ ပရံကေတီ

စေယျ၊ ပိရ်ကို ဝေပေး စသည်များတွဲထားရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ “ပရိပေါဒ်”သည် “ဧဝေဇာ” သို့မဟုတ် “အဗ္ဗုဓေဇာ” ဟု အဓိပ္ပါယ် ၂ မျိုးရနိုင်ပါသည်။ “ပြုဒါ” ဟု သောအဓိပ္ပါယ် မသက်ရောက်နိုင်ပါ။

(၁၇)

(ပြန်ပြန်)

ရွှေစည်းခုံနှင့်ကျောက်စာမျက်နှာ-၁၅-ကြောင်းဧရ ၆ တွင် “ပြန်ပြန်” ဟု နှစ်ဆင့်ရေးထားသည်။ ၎င်းပြန်သည်-ပြန်နင် ပြန်နင် ဟု ယခုခေတ်သုံးစကားလုံးစာပိုဒ်ဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပါယ်ကား ယူဆောင်လာသည် ယူဆောင်လာသည် ဟု နှစ်ကြောစကားလုံးဖြစ်သည်။

(၁၈)

(မ) (ဧေးဟ်)

ရွှေစည်းခုံနှင့်ကျောက်စာမျက်နှာ ၈ စာကြောင်း ၁၇ တွင် “(မ) ဣလျင်” ဟု စာပိုဒ်ရှိသည်။ အဓိပ္ပါယ်ကား “လာမည့်သော” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ “သတ္တု-လာမည်၊ “မ သော” ဟုပြန်ရပါသည်။ ဤနေရာတွင် မ သည် ဝိသေသနပုဒ်ဖြစ်သည်။ အခြားနေရာတွင် မ ၂ မျိုးရှိသေးသည်။ တမျိုးကား ဝိသေသန၊ တမျိုးကား ဖခမည်းတော် သို့မဟုတ် ဖခင် ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ဝိသေသနပုဒ်ကား “ခွဲ (မတွဲ) တနထင်” ဆိုလျှင် “ဖွ ဖြင့်ပြီးသော” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ အကယ်၍ ခွဲ-ခင်း၊ မ-သော။ တွဲ-ပြုသည်၊ တ နေသည်၊ န-ဖြင့်၊ ထင်=ရွှေ၊ “ရွှေဖြင့်နေသည်ကိုပြုသောခင်း” ဟု ဘာသာပြန်လျှင်မှားကုန်မည် အလားတူ အမှားဘာသာပြန်ထားခြင်းရှိသည်။ သတိပြုစေလိုပါသည်။ ဥပမာ-လှသော-ခွဲမကျော်၊ ကောင်းသော၊ ခွဲမခိုဟ်၊ ကြီးသော ခွဲမခွက်၊ စသည့်ဖြင့်များစွာရှိသည်။ ဤနေရာတွင် မ- ကား-ဝါ စသိလိမ့်မျှသာဖြစ်သည်။ ခွဲ-ခင်း ဟူ၍၎င်း၊ ခွဲ-သော ဟူ၍၎င်း၊ မ သော ဟူ၍၎င်း၊ မ-ဖခင်၍၎င်း၊ အသီးသီးသုံးနိုင်သည်။

(၁၉)

(ဧး)

ရွှေစည်းခုံ စာမျက်နှာ ၇ စာကြောင်း ၂ တွင် “အုတ်မူးမမူးဂုံလောင်” (သွလုဏှန်) ဟုသောစာပိုဒ်ကိုတွေ့ရပါသည်။ “အုတ်မူးမမူးဂုံလောင်” မာကျောသော ကြမ်းတန်းသော သူအားလုံးတို့ကို ဩဘုဝနာဒိတျဓမ္မရာဇမင်းသည်၊ (နိုင်နင်းလတ္တံ့) ဟုအဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ပြောင်းပုံကား=ဧး၊ ဧး၊ မာကျော ကြမ်းတန်း” ဟုအဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။

(၂၀)

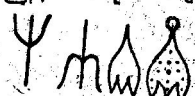
(မဂ်ဂ်) (ရွှေး)

ရွှေစည်းခုံ စာမျက်နှာ ၉ စာကြောင်း ၁၅ တွင် “ရောင်ပွင့်မဂ်ဂ်ရွှေး-သစ်နွေးတုး” ဟုသောဝါကျတပုဒ်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ၎င်းဝါကျ၏အဓိပ္ပါယ်မှာ “ထောက်ပံ့နုစေသောပယောဓိတိုင်မီးကဲ့သို့ ညွှန်ပြစေလတ္တံ့” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ နဂ္ဂင်စီဇုတ် ၅-စာပိုဒ်ကို “နဂ္ဂင်စီ=ရုပ်ဖြင့်ကား၊- ဧယုဒ္ဓံ ထရ၊ ရွှေကြူတိဌ၊ ဟု လည်းအဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။

သည်။ စာပိုဒ်အားလုံးကိုရေးရမည်ဆိုလျှင်၊ “ရွှေကြိုက်၌တောက်ပနေသောမယောင်းတိုင်
မီးကဲ့သို့ ရှပ်မြင့်ကား ညွှန်ပြစေလတ္တံ့” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ပြောင်းပုံကား-ရှေ့-
ရင်ခေါ်-ရရှိဟ်-လရိပ်၊ တောက်ပသော-ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ (၂၁)

(၂၁) (ရှပ်ကြောင်ပုခိဉ်)

ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာမျက်နှာ-၉ - စာကြောင်း ၁၀ တွင် “ရှပ်ကြောင်ပုခိဉ်”
ဟု ရေးထားသည်။ ရှပ် ကား-ရပ်။ ကြောင်-ကား ကြိုသူလ ကြိုသူလ တိသူလ (မဟာ
သီဝ မရမေသွာရ) ဟိန္ဒူနတ်မင်းကိုင်ဆောင်သော ခက်ရင်းသုံးခွ။ ပုခိဉ် ကား ပိုင်ဆိုင်
ခြင်း အစိုးရခြင်း ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ခက်ရင်းသုံးခွကိုပိုင်ဆိုင်သော အစိုးရသော
နတ်မင်းရပ် ဟု ဖြစ်သည်။ ထိုနတ်မင်းပိုင်ဆိုင်သော ခက်ရင်းသုံးခွမှ ပုံ ဆဏ္ဍာန်အဆင့်
ဆင့်ပြောင်းကာဖြစ်ပေါ်လာသောနားရောင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ခက်ရင်းသုံးခွမှ အောက်
ပေါ်ပြပါပုံ စံအထိုင်းနားရောင်းအသွင်သို့ ကူးပြောင်းသွားသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။
ဤနားရောင်းမျိုးကို-

ယခုအချိန်ထိ အိန္ဒိယပြည်တွင် ဝတ်ဆင်ကြသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။
ကျွန်တော်တို့မွန်တော်ရွာများတွင်လည်း ယခုတိုင်ဝတ်ဆင်နေကြပါသည်။

(၂၂) (လုဏှန်)

ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာမျက်နှာ ၇ စာကြောင်း ၂ တွင် “လုဏှန်” ဟူသော
စာပိုဒ်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ၎င်းစာပိုဒ်သည် “နူးညံ့စေလတ္တံ့” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ ကြေရင်း
ရေးထားပါသည်။ ‘လု’ ကား ပြုမည်။ ‘လုဏှန်’ ကား ‘နိုမိနင်း’ ‘လုဏှန်’ နှိုမိနင်း
ပင်လတ္တံ့” ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ပြောင်းပုံကား လုဏှန်-လု-ဏှန်=ထိုန်’ထိုန်’ သည်
‘နင်းသည်’ ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ လု နှင့် ဏှန်ကိုသန္ဓ်စပ်၍ ဖတ်လျှင်လုဏှန်-လုအိုန်-
လိုန်-သို့ပြောင်းသွားသည်။

(၂၃) (လှာပ်)

ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာမျက်နှာ နံပါတ် ၁ စာကြောင်း ၄ မှ ကီဝိသေသော (လှာပ်)
ဟု ရေးထားသည်ကို ရှေးဆရာကြီးများက အနက်မထင် အဓိပ္ပါယ်မပေါ် ဟု ဆိုထား
သည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ၎င်း ကီဝိသေသော (လှာပ်) ဟု သည်မှာ အမေးပုစ္ဆာဖြစ်သည်။
‘အဘယ်ကဲ့သို့ ထူးသနည်း’ ဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ ‘လှာပ်’ သည် ‘အဘယ်’ ဟု အဓိပ္ပါယ်
ရပါသည်။ ပြောင်းပုံကား လှာပ်-လိုပ် လို အဘယ်ဟုဖြစ်သည်။ ရှေးယခင်အရေးသား
များတွင် တချောင်းငင်နှင့်ဟုဆိုလေသည်။ စာခါတရံတူနေသယောင်ယောင်ဖြစ်နေပါသည်
ထို့ကြောင့် လှာပ် စာလုံးကိုကွင်းအဖွင့်အပိတ် နှင့် ပြထားသည်ကိုတွေ့ရပြန်သည်။ ပါဠိ
နှင့်မရောစေလို၍ ကွင်း အဖွင့်အပိတ်နှင့် ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကီဝိသေသော သည်
မာဠိဖြစ်သည်။ လှာပ် မှာ မွန်စာလုံးဖြစ်ပါသည်။

(၂၄)

(လွှာတ်) (လုံဓါတ်)

ရွှေစည်းခုံ စာမျက်နှာ ၁၅ ကြောင်းရေ ၂၂ တွင် "လွှာတ်" ဟု သောစာပိုဒ်ကို တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းစာပိုဒ်သည်၊ လွှာတ်-လစါတ် ဓါတ် ဟု ပြောင်းလာပါသည်။ အဓိပ္ပာယ် မှာ "မျှလောက်" ဟု ရပါသည်။ အယာမာတ် ပြောင်းပုံကား =လွှာတ် =ယစါတ် =ယာမာတ်-ယခုအခါတွင် "အယာမာတ်" "ဓါတ်" ဟု ၂ မျိုးသုံးကြသည်။ ပြီတြိဘူဝနာဒိ တ၂ ဓမ္မရာဇမင်း၏ နေပြည်ဖြစ်သော ထိုဒေသ၌ ကျက်သာလျှင် ကျက်မျှလောက်ပင် အစောင့်အရှောက်ပြုမည်" ဟုရေ လျှင်ပိုပြီး အဓိပ္ပာယ်လေ နက်ပါသည်။

အကယ်၍ "လုံဓါတ်" ဟု ရှိမည်ဆိုလျှင် ပြောင်းပုံကား-လုံဓါတ်-လစါတ် လမာတ်-သူတော်စင် ဖို သူတော်" ဟု အဓိပ္ပာယ်တမျှ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

(၂၅)

(ဝေလ်)

ရွှေစည်းခုံ မွန်ကျောက်စာမျက်နှာ ၆ စာကြောင်းရေ ၃ တွင် "ညွးသက်"ဝေလ်" ဟူသောစာပိုဒ်ကို "ဝ်" ယခုရေ ကြပါသည်။ စာစကားနှင့်ပြောမည့်ဆိုလျှင် "တဝ်" ဟု ရေးကြပါသည်။ တဝ်-တျီ-အမြဲ ဟုအဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ "ဒဟ်ဝေလ်" ဒဟ်ဝေလ်-ဒဟ်ဝိုင်း ခြိတ်-ခြိတ်-သို့ ပြောင်းလာပါသည်။ ဤနေရာတွင် "ဒြိတ်" သည် "အမြဲဖြစ်၏" ဟု အဓိပ္ပာယ် ရပါသည်။

နောင်အခွင့်သင့်တိုင်း မွန်ကျောက်စာတွင် အဓိပ္ပာယ်မပေါ်လွင်သော - မွန်စကား ဟောင်းများကို ပေါ်ထုတ်သွားမည် ဟု ရည်ရွယ်ပါသည်။ ။

(ဦးထွန်းရွှေ)

၉-၁၂-၆၆

လက်ထောက်ကထိက

မြန်မာစာဌာန

ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်၊ ရန်ကုန်။

နမတ္ထု သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ပဉ္စဂုဏံ
အဟံ ဝန္ဓာမိ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါ။

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
အ			
အဇပါလ	အဇပါလ	အဇပါလ	ဆိတ်ကျောင်း ညောင်ပင်
အကြာ	အကြာ	အကြာ	အကြား (တခုမှတခုကြား)
အကုသလ	အကုသလ	အကုသိုလ်	အကုသိုလ်
အညာတသညာဏ်	အညာတသညာဏ်	အညာတသညာဏ်	ဘုရား၏ဥာဏ်တော်။ကန်
အတသ်	အတတ်	အတ်	အကျော်စော
အဘိညာ	အဘိညာ	အဘိညာဏ်	အဘိညာဏ်
အဘိညာဏ်	အဘိညာဏ်	အဘိညာဏ်	အဘိညာဏ်
အဘိညာဏ်ဗျူဟ်	အဘိညာဏ်မသုန်	အဘိညာဏ်မသုန်	ငါးပါသောအဘိညာဏ် (ဗျူဟ်-မသုန်)
အဘိဗြာဟ်	အဘိဗြာဟ်	အဘိဗြဟ်	အဘိပရိယာဟ်
အရိမန္တနပုရ်	အရိမန္တနပုရ	အရိမန္တနပူရီ	ရန်သူကိုအောင်မြင် သောတိုင်းပြည်
အရိယ်	အရီ	အရီ	အရိယ (ပါ)
အဝီဇိ	အဝီဇိ	အဝိက်	အဝီဇိငရဲ
အသ္မရ်	အသရ်	အသင်	အံ့ဘွယ်ရာ
အသိတဉ္စနနာဂိရ်	အသိတဉ္စနနာဂိရ်	အသိတဉ္စနနာဂိရ်	အသိတဉ္စနမြို့(ရန်ကုန်)ဂံ
အနမောဒနာဒဏ်	အနမောဒနဒဏ်	အနမောဒနာဒဏ်	အနမောဒနာဒေ၊ ဝမ်းမြေ့တော့
အယုဇ္ဈပူရ်	အယုဇ္ဈပူရ	အယုဇ္ဈပူရ	အယုဒ္ဓပြည်
အယောဓပူရ်	အယောဓပူရ	အယောဓပူရ	အယောဓမြို့
အပါယ်ပန်	အပါယ်ပန်	အပါပန်	အပါယ်လေပါး
အဘာယ်	အဘာယ်	အပါ	အပါယ်ငရဲ
အင်္ဂီရသော	အင်္ဂီရသော	အင်္ဂီရသော	ကိုယ်အလင်းရောင် ရှိသော
အန္တက်	အတက်	လတက်	ဝတ်သည်
အန္တုလ်	အတု	ဇ္ဇာ	အူပေါ် (ဝိဘတ်)

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
--------	-----	------	--------

အန္တိယပဉ္စပြာသာဒ်	အတူပဉ္စပြာသာဒ်	လွှဲပြာသာဒ်မသုံး	ဘုဏ်ဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ်ပေါ်တွင်၊ လန်း
အလမ္ဗုသ	အလမ္ဗုသ	အလမ္ဗုသ	အလမ္ဗုသ (နတ်မင်းအမည်) ခုံ
အမ္ဗ	အမ္ဗ	အဗ	အဗ (အဘေ) ခုံ
အဓမ္မာ	အဓမ္မာ	အဓမ္မာ	အဓိ ခုံ
အဓ္မာယံ	ဓမ္မာယံ	ဓမ္မာ	ဟဲ=သင်=ဟဲ ခုံ
အဓမ္မာအိ	အဓမ္မာအိ	အဗအိ	အဓိ (အမေ) ခုံ
အဓ္မေယံ	ယယ်	ယဲ	ရောဂါ (ဖျား) ခုံ
အာ			
အာကး	အာကး	အာကး	ကောင်းကင် ကန်
	အာစိုက်	အာစိုက်	သွားရောက်သည် ခုံ
	အာတ္တိဂ္ဂိယယ်	အာတ္တိဂ္ဂိ	သွားဖြစ်သည် ခုံ
	ချင်သွင်တေအိ	ချင်သွင်တေ	ဟိုနတ်ပြည်မှာ ခုံ
	အာချင်ဒေဝတဟေင်	အာချင်ဒေဝတဟေင်	နတ်ပြည်သာလျှင်သွား၏ ခုံ
	အာဒွင်တံဇောင်	အာဒွင်တံဇိုင်	ခြေရင်း(မှာ)သွားနေသည် ခုံ
အာစ်	အာတ်	အာတ်	တောင်းသည် ခုံ
အာရ်	အာရ	အာ	သွားသည် ခုံ
အာနုဘာင်	အာနုဘာင်	အာနုဘတ်	အာနုဘော် ခုံ
အာနုနညာစ်	အာနုနညာတ်	အာနုနညာတ်	အာနုနန္ဒာမြင်တော် မူသည်၊ ကန် လန်း
အာသ်	အာသ	အာသွာ	နေရာ ခုံ
အာသဘ	ဥသဘ	ဥသဘ	ဥသဘ (ပါ) ခုံ
အာသဘ	အာသဘ	အာသဘ	အာသဘ မြတ်သော လန်း
အာယုက်	အာယုက်	အယုက်	အသက် လန်း
အာရိသုံ	အာရိသုံ	အာသို	အာလုံး (ဥသု) ခုံ
အာရိသုံ	အာသံ	အာတံ	အထံသွားသည် ခုံ
အာဟာရ	အာဟာရ	အာဟာရ	အာဟာရ (ပါ) ခုံ
အို			
အုဇယ်ပုရေယံ	အုအယ်ပရယ်	အပရ	အလေးအမြတ်၊ ကော်ရော်မြတ်နိုးသည်။ ခုံ
အုဇ္ဈိ	အိဇ္ဈိ	အုဇ္ဈိ	ကျေးဇူးသည် (ကြီး) မြ

ဟောင်း လယ် ခေတ် မြန်မာ

အုခွံ	အုညို	ညို-ဖျို	ကျွေးမွေးသည်၊ (ရွှေ) မြ
အုတ်	အုတ်	အုတ်	ဤသို့လျှင် ဤသို့ချက်ချင်း ဂုံ
အုတ်	အုတ်	ရုံ	ဤသို့ (ပါ) ကန်-ခုံ
အုတ်	အုတ်	အုတ်	တန်ခိုး ဂုံ
အုတ်ပတန	အုတ်ပတန	အုတ်ပတန	အုတ်ပတန (ပါ) ကန်
အုတ်ပတနမိဂဒါဝန	အုတ်ပတနမိဂဒါဝန	အုတ်ပတနမိဂဒါဝန	အုတ်ပတနမိဂဒါဝန

အုမာင်	အုမာင်	အမာင်-မာ	မောင်-ခင်း(ယောက်ျား) ခုံ
အုမောအိ	အုမောအိ-ယမောအိ	ယမု-ယု	အမည်=မည်သော မြ-ခုံ
အုန္တိဘိသေက်	အုန္တိဘိသိက်	ဘိသိက်သွေ ^၀ အိန်	သိကြားမင်းဘိက်သိက်၊ ကန်

၂

ဥပဒြော်	ဥပဒြော်	ဥပဒြ်	ဥပဒြ်	မြ-ခုံ
ဥပတ္တိ	ဥပတ္တိ	ဥပတ္တိ	ဥပတ္တိ	ကန်
ဥပါသ်	ဥပါး	ဥပါး	ဥပါသကာ	-ဂုံခုံ
ဥပါသက	ဥပါသက	ဥပါသကာ	ဥပါသကာ	ဂုံ
ဥပေါသထ	ဥပေါသထ	ဥပေါသ-ဥပုသ်	ဥပုသ်	လန်း
ဥပေါသထသီလ်	ဥပေါသထသီလ	ဥပုသ်သီလ	ဥပုသ်သီလ	ကန်
ဥပါယ်	ဥပါယ်	ဥပါယ်	ဥပါယ်	ခုံ
ဥတ္တရထေရ်	ဥတ္တရထေ	ဥတ္တရထေ	ဥတ္တရထေရ်	ခုံ
x အုတ်	အုတ်	အိုတ်	အားလုံး	ခုံ
x အုတ်ကိယာ	အုတ်ကြိယာ	အိုတ်ကရိယာ	တန်ဆာအားလုံး	ခုံ
အုတ်ကုကာလ်	အိုတ်ကုကာလ	အိုတ်ကုကာလ	ကာလအားလုံး	ခုံ-လန်း
အုတ်တောင်	ထုတ်မတောင်	ထုတ်ကွင်	ခူးထောက်သည်	လန်း
အုတ်ဒိသ်စသ်	အိုတ်ဒိဟ်စဟ်	အိုတ်ဒိဟ်စဟ်	ဆယ်မျက်နှာအရပ်အားလုံး၊	လန်း
အုတ်ဒိသ်ပန်	အိုတ်ဒိဟ်ပန်	အိုတ်ဒိဟ်ပန်	လေးမျက်နှာအရပ်အားလုံး၊	လန်း
အုတ်ယိယာသ်	အိုတ်ယိယာဟ်	အိုတ်လယား	ထိုရောင်ခြည်တော်	} လန်း
တုရောင်သက်	တရသက်ဂေါဟ်	တြသက်	ခြောက်ပါးအရောင်	
ဂေါဟ်			အားလုံး၊ ထန်း	
အုတ်သကလ	အိုတ်သကလ	အိုတ်သကလ	အားလုံးကုန်သော	လန်း
အုတ်လ်စက္ကဝါလ်	အိုတ်လ်စက္ကဝါ	အိုတ်လ်စက္ကဝါ	စက္ကဝါဠာတတိုက်လုံး	
			တဝှမ်းလုံး၊	လန်း

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ	
အုတ်လောက် အုတ်သတ်ဂုံ လောင်၊	အုတ်ထိုက် အုတ်သတ်ဂ လောင်၊	အုတ်ထိုက် အုတ်သတ် ဂထိုင်	လောအားလုံး အများသတ္တဝါအားလုံး၊	ခုံ ခုံ
အေ				
အယ်	ဇယ်	ယယ်=ယ	ရောဂါ-နှလုံးမသာ- ဖျားသည်။	ခုံ-မြ
ဇုယ်	အုယ်	ပု-ပု	ဌ-တွင်းဝယ်	မြ
ဇုယ်ကို	အုယ်ကို	ပုကို	ဦးခေါင်းထက်ဌ	လန်း
ဇုယ်သွဂ	အုယ်သွဂ	ပုသွဂ	နတ်ပြည်ဌ	လန်း
ဇယ်	အယ်	အဲ	ကျွန်-(ငါ)	မြ-ခုံ
ဩ				
ဩဂ်	ဩဂ်	ဩဂ်	သတည်း	မြ-ခုံ
ဩဂ်ခြင်	ဩဂ်ခြင်	ဩဂ်ခြင်	သိစေသတည်း	လန်း-ခုံ
ဩဂ်စိသံဃယ်	ဩဂ်စေဟ်ဇဟ်	ဩဂ်စေဟ်	ဆင်းဖြစ်ပါစေသတည်း၊	လန်း
ဩဂ်တုန်	ဩဂ်တုန်	ဩဂ်တုန်	ဩဂ်-တုန်	လန်း
ဩဂ်တာဝ်	ဩဂ်တတ်	ဩဂ်တတ်	တည်စေသတည်း	ခုံ
ဩဂ်ဗုသစ်မွေး	ဩဂ်ဗုသစ်မွေး	ဩဂ်ဗုသစ်မွေး	ပူဇော်မုလေးသတည်း	လန်း
	အိုဗစ်	အိုဗစ်	ကြရကား	ဂုံ
က				
ကဏ္ဍ	ကအိမ်	ကအိ	ပြုံးခြင်း	ခုံ
ကဏ္ဍ	ကဏ္ဍ	ကအိမ်-အိ	ပြုံးတော်မူသည်	လန်း
	ကဇောအိတ်ရ	ဂဇတ်ရ	ထိုင်နေလေ၏	ဂုံ
ကို	ကို	ကို	ဦးခေါင်း	ကန်း
ကုယ်ဇေအိ	ကုယ်ဇေ	ကုယ်ဇေ	စက်ဆုပ်သုံး-မုန်းတည်သည်	ခုံ
ကဋကမ္မ	ကဋကမ္မ	ကတကမ္မ	အမှုကိစ္စပြုသော	လန်း
ကတ	ကတ	ကတ	ပြုသည် (ပါ)	ခုံ
ကတကမ္မ	ကတကမ္မ	ကတကမ္မ	အမှုကိစ္စပြုသော	ခုံ
ဣဂ်	ဣဂ်	ဣဂ်	ထသည်	ခုံ
ဣဂ်	ဣဂ်	ဣဂ်	နားရွက်-နား	ခုံ
ဣဂ်	ဣဂ်	ဣဂ်	ဆင်နားရွက်	ခုံ

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
ကဖာရ်	ကဖာ	ကဖာ	အချိန်
ကရုဏာ	ကရုဏာ	ကရုဏာ	ကရုဏာ-သနားခြင်း (ပါ)
ကလျာဏ	ကလျာဏ	ကလျာဏ	ကလျာဏ-မိတ်ကောင်း
	ကလောင်တုန်	ကလောင်တိုန်	ပျံ့တက်သည့်
	ကလောအိ	ကလိုအိ	အလုံး-အခဲ
ကဿပ	ကဿပ	ကဿပ	ကဿပ (ဘုရား)
ကဿပ	ကဿပ	ကဿပ	ကဿပ (ဘုရား)
	ကသပ်	ကသပ်	အကြံဉာဏ်
ကွပ်	ကသပ်	ကသပ်	အကြံဉာဏ်
ကွပ်မုန်	ကသီမုန်	ကသီမုန်	လှုပ်နိုင်သည့်
ကွေတ် (၆၀)	ကသေတ်	ကသိတ်	ခေတ္တရာ-(သရေ)
ကွေး	ကစေး	ကျေ	မြင်း
ကာကဝဏ္ဏတိဿ ကာကဝဏ္ဏတိဿ ကာကဝဏ္ဏတိဿ ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်း			
ကာဖာရ်	ကာဖာ	ကာဖာ	ကြာမြင့်စွာ (ALONG TIME)
ကာယာ	ကာယ	ကာယ	ကိုယ်ကာယ (ပါ)
ကာလ်	ကာလ	ကာလ	အချိန်အခါကာလ
ကာလ်စုတိ	ကာလစုတိ	ကာလချိုတိ	သေသည့်အချိန်
ကာလ်ပွေရ်	ကာလပွေရ်	ကာလပွေရ်	ကာလတွင်-ကာလအနက်
			(နိဗ္ဗာန်ရဏ)
ကန္တ	ကဏ	ဂဏ	ရှေ့မှောက်-မျက်မှောက်
ကန္တနောရ်ဂေါးဟ်	ကဏနောရ်ဂေါးဟ်	ဂဏနူရ်	ထိုမှနောက်-ထိုနောက်မှ
ကန္တ	ကနံ	ကနံ-ခွံ	ပြုသည်-ဆောက်တည်သည်
ကမ္ဘရ်	ကဒရ်	ကလပ်	ကတော်-မယား
ကမ္ဘ	ကမ္ဘ	ကမ္ဘ	ကံ (ပါ)
ကမ္ဘပထ	ကမ္ဘပထ	ကမ္ဘပထ	ကမ္ဘပထ-ကံမြောက်ခြင်း
	ကမ္ဘာင်	ကမ္ဘာင်	တန်တိုင်
ကိရ်ဇုမ်	ကဇုမ်	ကအိမ်-အိ	ပြုံးတော်မူသည်-ပြုံးသည်
ကိရ်ဇုမ်	ကဇုမ်	ကအိမ်-အိ	ပြုံးတော်မူသည်-ပြုံးသည်
ကိကူလ်ပန်	ကကူလ်ပန်	ကကူပန်	အမျိုးလေးပါး
ကိဇေ	ကဇေဟ်	ဂဇေ	စိတ်အားတက်သန်ခြင်း-သည်
ကိရ်ဇိဟ်	ကဇေဟ်	ဂဇေ	လေးစားသည့်
ကိရ်ဇိ	ကဇေဟ်	ဂဇေ	ဂရုတစိုက်

ကိန္တာ	ကတ	ဂတ	ရှေ့မှောက်-မျက်စိကံ	မြ
ကန္တရ်	ကတိရ်	တ္တိုဝ်-တ္တို	ဖြစ်ပေါ်ထခြင်း	ခုံ
ကန္တရ်	ကတိရ်	တ္တိုဝ်-တ္တို	ဖြစ်ပေါ်လာသည်	ခုံ
တ္တိုရ်ကအိမ်	တ္တိုဝ်ကအိမ်	တ္တိုကအိမ်	ပြုံးထသော	လန်း
ကန္တရ်ဂေါး	ကတုဂယ်	ဂိတုဂ်	ထိုလ-ကန္တရ်=ကတု=ဂိတု(လ)	ခုံ
ကန်သပ်	ကသပ်	ကသပ်	အကြံဉာဏ်	ခုံ
ကိန္န	ကခံ	ကနံ=ခုံ	ပြုသည်၊ ဆောက်သက၊ တည်သည်၊	ခုံ
- ကိမုန့်	ကမုန့်	ကမိန့်-ကွန်	အုပ်စိုးသည်	ခုံ
ကိမုန့်ခ	ကမိန့်ခ	ကွန်ခ	အုပ်စိုးသထွေ	ခုံ
ကိဇုမ်	ကဇုမ်	ကွေမ် (ဂစေံကွေံ)	နှက်သတ္တဝါ	ကန်
ကိလေ'ား	ကလေား	ကူဟ်	ထိုထွင်သော	ခုံ
ကိဝံ'ယ်	ကဝါဟ်	ကဝး	အခွေ-ကိဝံ'ယ်-ကဝါဟ်-ကဝး	ခုံ
ကိင်ကန်	ကကန်	ခကန်	မှာကြားသည်	ခုံ
ကိင်ကာလ်	ကကာန်	ဂကန်	မှာကြားသည်	ခုံ
ကိန်ကန်	ကကန်	ဂကန်	မှာကြားသည်	ခုံ
ကိန်ကာလ်	ကကာန်	ဂကန်	မှာကြားခြင်း=မိန့်တော်မူ၏	ခုံ-လန်း
ကိန္တရ်ဗေသာခ	ကတုဝေသာခ	ဂတုဝိသာခါ	ကဆုန်လ	လန်း
ကိန္တရ်ဗင်	ကတာဗင်	ဂတာဗင်	ခြေဘွားတော်	ခုံ
ကိဝိသေသော	ကိဝိသေသော	မူတွင်	အဘယ်အထူး	ခုံ
ကု	ကု	ကု	အား=ကို (ဝိဘတ်) နှင့်	မြ-ခုံ
ကုကောန်ဇွယ်	ကုကောန်အယ်	ကုကောန်အဲ	ငါ့သားဂဝံပတိအား	လန်း
ဂဝံပတိ	ဂဝံပတိ	ဂဝံပတိ	နှင့်	လန်း
ကုဂွေအ်	ကိုဂ်ဂေါအ်	ကိုဂွံ	ရထိုသည်	မြ
ကုစွာက်	ကုစလာက်	ကုစလာက်-ကုလှာ်	ကြေးဝါနှင့်-စွာ-သလာက်-လှာ်	ခုံ
ကုစိင်ဗုန်တာင်	ကုစိင်ဗတာင်	ကုစိင်ဗတာင်	ဆင်ဖြူတော်ဖြင့်	လန်း
ကုစီး	ကဇိဟ်	ဂဇှ်	စိတ်အားရှိသည်	ခုံ
ကုတ	ဂတ	ဂတ	ရှေ့-မူ (မျက်နှာ)	ခုံ
ကုတလေ'ယ်	ကုတလ	ကုတို	အရှင်အား	ခုံ
	ကုဇွယ်	ကုအဲ	ငါ့အား	ခုံ
	ကုတုံဆု	ကုတုံဆု	သစ်ပင်ဖြင့်	ခုံ
	ကုဘိက္ခသင်	ကုဘိက္ခသင်	ဘိက္ခုသံဃာအား	ခုံ

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
ကုပတိပတ်	ကုပတိပတ်	ကုပတိပတ်	ပတိပတ်ဖြင့်
ကုပုန္ဒိတ်	ကုပရဟ်	ကုပရ်	အမြန်နှင့်
ကုပြခေါ်	ကုပြခေါ်	ကုပြခေါ်	ပြဋ္ဌာန်ဖြင့်
ကုပဋိဟာရ်	ကုပြာဋိဟာ	ကုပြာဋိဟာ	ပြာဋိဟာဖြင့်
ကုဗိဿကမ္မ	ကုဗိဿကမ္မ	ကုဗိဿကမ္မ	ဝိသကြိုနတ်သားနှင့်
ကုမနုသ်	ကုမနိဟ်	ကုမ္မိဟ်	လူအား-လူကို
ကုယ	ကယ	ဣ=ကျ	၅၂:စေသည်
ကုလိ	ကလိ	ကလိ	လွန်မြောက်သည်
ကုလိအာရ်	ကုလိအာ	ကလိအာ	လွန်မြောက်သွားသည်
ကုလော	ကလော	ကလော	ဆွေမျိုး
ကုသလ	ကုသလ	ကုသိုလ်	ကုသိုလ်
ကုသိနာရ်	ကုသိနာရဓ	ကုသိနာရံ	ကုသိနာရံ
ကုသိန်လေဓ်	ကုသနေဓ်	ကုသနေဓ်	လက်သည်းနှင့်
ကုသီရာဇ်	ကုသီရာဇ်	ကုသီရာဇ်	တုလျှပ်ခြင်း
ကုသိုလ်	ကုသိုလ်	ကုသိုလ်	ကုသိုလ်
ကုသွင်ဣန္ဒ	ကုသွင်အိန်	ကုသွင်အိန်	သိကြားမင်းနှင့်အား
ကေလာသ	ကေလာသ	ကေလာသ	ကေလာသ
ကေလာသပဗ္ဗတ	ကေလာသပဗ္ဗတ	နီကေလာသ	ကေလာသတောင်
ကေသရဇာနိသိင်	ကေသရဇာနိသိင်	ကေသရဇာနိသိင်	လေသရခြံသေ့
ကောကုဒေဓ်	ကောကုဒေဓ်	ကောကုဒေဓ်	ညီနှင့်အစ်ကို
ကောဋီ	ကောဋီ	ကောဋီ	ကုဋေ
ကောဇသေရ်	ကောဇသေရ်	ကောဇသေယ	ကောဇသေယမုဆိုး
ကံ	ကံ	ကံ	ကျည့်ဆံ
ကးဒသ်ဗိစာသ်	ကးဒဟ်ဗိစာသ်	ကးဒ်ဗိစာသ်	မချေမှုန်းနိုင်
ကးမောဟ်	ကးမ္မဟ်	ကးမ္မ	တခမကသော
ကးသုက်	ကးသုက်	ကးသုက်	မ-မ (တားမြစ်ခြင်း)
ကးသက်ဟေတ်စိ	ကးသက်ဟိုတ်စိ	ကးသက်ဟိုတ်စိ	အကြောင်းမဲ့သည့်ဘိ
ကးသက်သ္မိဟ်	ကးသက်သ္မိဟ်	ကးသက်သ္မိဟ်	အကြွင်းမဲ့
ကောကံ	ကောကံ	ကောကံ	ခေါ်သည်
	ကောတံကောတံရ	ကောတံကောတံရ	ယူယူတေ့
ကောဇာန်	ကောဇာန်	ကောဇာန်	သား-သမီး

ဟောင်း			လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
ကွာန်ဇယ် ကောန်အယ် ကောန်အဲ				ငါ့သား-ငါ့သမီး	ဂံ
ကေါန်ညးဇောက် ကေါန်ညးဇောက် ကောန်ညးဇော်				လူကြီးလူကောင်းသားသမီး	ဂံ
ကောန်သွိုင် ကောန်သွိုင် ကောန်သွီ				မင်းသား-မင်းသမီး	ဂံ
ကုင်	ကိုင်	ကိုင်		ရှေ့ - အခါ	ဂံ
ကု	ကု	ကို		လဲဘဲ	ဂံ
ကုကု	ကိုမ်ကိုမ်	ကိုကို		၎င်း - ၎င်း	ဂံ
ကုစိ	ကုစိတ်	ကိုစိ		ကုဘိ	ဂံ
ကုစိ	ကုစိ	ကုစိ		ကြီးဒေါ်-ဖွားအေ။	ဂံ
ကုမွာရ်	ကမ္ဘာရ်	ကမာ-ကွာ		ရေကန်	ကန်
ကုလစ်	ကိုလစ်	ကမုတ်		သူမိုး	ဂံ
ကွာမ်	ကောမ်	ကောံ		စုခြင်း-စုသည်	ဂံ
ကွာမ်ကု	ကောမ်ကု	ကောံ		နှံ့အတူ-အတူတကွ	ဂံ
	ကိုမ်နွံ	ကိုနွံ		လဲဘဲထဲ	ဂံ
	ကိုမ်လရ်	ကိုလင်-(ကုိုင်)		လည်းကောင်း-လဲဘဲ	ဂံ
ကိလ်	ကိုလ်	ကိုင်-ကို		ပေးသည်	ဂံ
ကီရ်	ကောင်	ကောင်		ကြည်သော-(ရေကြည်သော)	ကန်
=ကီရ်	ခီရ်	ခါယ်		တူးသည့်။	ကန်
ကုလ်	ကိုလ်	ကို		ပေးသည်	ကန်
ကေလ်	ကိုလ်	ကို		ပေးသည်	ဂံ
	ကိုင်အာဟာရ	ကိုအာဟာရ		အာဟာရကိုရှေ့ဦးပေးပါစေဘုရား	ဂံ
	ဇွာညီ	ကွာညီ			
	ကိုင်ကေတ်	ကိုကေတ်		ပေးယူ	ဂံ
ကုလ်ခါန်	ကိုင်ခါန်	ကိုခါန်		ခါနုပေးသည်	သန်း
	ကိုင်ခါန်တတယ်	ကိုခါန်တထဲ		အလှူခါနုပေးပြီး၍	ဂံ
ဣရ်အသစရ်	ဣိုင်အသရ်	ဣရ်အသင်		အံ့တြထသော	လန်း
ဣောင်သုံစုင်	ဣအ်သစုင်တယ်	ခွံသွိုင်တဲ		လက်အုပ်ချီသည်	လန်း
ကေလ်					
ကျောက်	ကျောက်	ကျက်		ဘုရား(သကျ)-ကျောက်-ကျက်	ခုံ
ကျောက်ဩ	ကျောက်ဩ	ကျက်ဩ		ကျက်သရေ	ခုံ

= ကီရ်ကုလ်ကုမွာရ်-ခီရ်ကိုလ်ကမ္ဘာရ်-ခါရ်ကိုကမာ-ခါယ်ကိုကွန်-ရေကန်ကတူးပေးသွ်။
ခွက်ကီရ်- ခွက်ကီရ်- ခွက်ကောင် ရေကြည်သည်။

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
--------	-----	------	--------

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
->ကျောက်သီပိ	ကျက်ညီပိ-လောင်မုက်-	ဟု'ခွာ-ကြာတ်ဗိုင်	
>ကျက်သရေသုံးပါးကါး-မျက်နှာသစ်-ရေချိုး-ခြေဆေး။			
ကျောက်ကြွယ်	ကျက်ကြွယ်	ကျက်ကြွယ်	မြတ်ဘုရား-မြတ်စွာဘုရား
ကြဇောအိဗွင်	ကဇောအိဗွင်	ဂဇအိဗွင်	ထိုင်နေတော်မူသည်
ကြယာ	ကြိယာ	ကြိယာ	ကရိယာ-တန်ဆာ။
ကြိယာ	ကြိယာ	ကြိယာ	တန်ဆာ။
ကြိမ်	ကြိမ်	ကြိ	ကြိုးဝါသည်-ကြွားဝင့်သည်။
ကြိမ်တ္တီရ်	ကြိမ်တ္တိရ်	ကြိတ္တိ	ကြိုးဝါထသော။
ဣာရ်ဒဂေါး	ကွာဒဂဟ်	ကွာတေဂ်	ထိုရှေးအခါက။
	ဣဇင်ဗြုတ်	ကွေင်ဗုတ်	ဆု'ဆီ။
ဣဇင်ဗိုတ်	ကွာန်ဗိုတ်	လုပ်ကိုင်သည်	လုပ်ကျွေးသည်။
	တ္တုတ်တိုန်	ကုတ်တိုန်	ပေါက်တက်သည်။
ဣဇာရ်စွယ်	ကုံဇာဇေါဟ်	ကုံဇာဇော	တရားနှစ်ဆယ်-(၁၂၀)
	ဣဇာအိအာ	ကွာအာ	ကူးမြောက်သွားသည်။
	ကွီမသုန်ဣ	ကွီမသုန်ကွံ	လှည်းငါးရာ။

ခါကျောက်ကြွယ်- ခါကျောက်ကြွယ်မတ်-ခါကျက်ကြွယ်မတ်-ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌မြတ်စွာဘုရား-
မတင်ဇုသယ်ရာဇဂြိုဟ်၊ ပွယ်ရာဇဂြိုဟ်၊ ပဲ့ရာဇဂြိုဟ်၊ နေသောအခါ။

ခါရယ်	ခါရယ်	ခါရယ်	တူးသည်။
			ချီသည်။

ဂ			
ဂ-ဌ	ဂ၅-ဂ၅	ဂသ-ဩ	သီရိ-ကျက်သရေ-(သံ)
	ဂတာတယ်မဟင်	ဂတာတဲဟေင်	လက်ဝါးသာလျှင်။
ဂတိ	ဂတိ	ဂတိ	အသွား (ပါ)
	ဧဂိုင်	တ္တိ	ထသည်-ရောက်သည်။
ဂဂေ'ဂ်	ဂဂေါင်	ဂိုင်	ရဲရင့်ခြင်း။
ဂဝံပတိ	ဂဝံပတိ	ဂဝံပတိထေရ်	ဂဝံပတိဂွံထေရ်။
* ဂံ-	ဂဟ်	ဂှ်	ထို

သေးသေးတင်သည်-င သတ်-မသတ်-ဟသတ်-အသတ်တို့ဖြစ်ကြသည်။

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
ဂံခ	ဂဟ်ခ	ဂှ်ခ	ထိုခ်။
	ဂးယမု	ဂးယျ	အမည်ခေါ်သည့်။
ဂး	ဂး	ဂး	ပြောသည်။
ဂင်	ဂင်	ဂင်	ဂင်္ဂါ-(မြစ်)
ဂင် ဂိည်	ဂိည်	ဂေှင်	လှည့်လည်သည်။
	ဂင်ဂေင်	ဂေှင်	လှည့်လည်သည်။
ဂိရဉ်ယးဂိဉ်ယ	ဂဉ်ယ	ဂဉ်	ဆေး။
ဂိနာတ်	ဂနာတ်	ဂနာတ်	ကျေးဇူး။(ဂုဏ်ဂနာတ်-ဂုဏ်ကျေးဇူး)လန်း
ဂိဒြိုင်	ဂရိုင်	ဂြိုင်	ရယ်ခြင်-ရယ်သည်။
ဂိလှိုင်	ဂထိုင်	ဂှိုင်	မျှာ သေး။
ဂိလေဝံင်	ဂလေဝင်	ဂထိုင်	မျှာ မြင်း-မျှားစွာ။
	ဂဏှိုင်	သ္မိုင်	ခေါင်လောင်း။
ဂပွမသ်	ဂပ်ပမတ်	ပုဉ်	ဝမ် သာသည် နှလုံးသာသည်။မြ-လန်း
ဂပ်ပမသ်	ဂပ်ပဂွတ်	(ဂပ်ပ်)ပုဉ်	ဝမ် သာ-သဘောကျအပ်၏။
ဂဗ္ဗ	ဂဗ္ဗ	ဂဗ္ဗ	ဣ။ (ဂဗ္ဗကျင်-လာလတ်။)
- ဂမေဝင်	ဂမံင်	ဂံင်	ရဲရင့်သော။
ဂရင်	ဂရင်	ဂြင်	ဥာဏ်ဖြင့်သိသည်-ထိုးထွင်းသိသည်။
ဂုဏ်	ဂုဏ်	ဂုန်	ဂုဏ်-ကျေ ဇူ။
ဂုန်	ဂုန်	ဂုန်	ဂုဏ်-ကျေ ဇူး
ဂုံဤ	ဂမီ	ခမီ	ရဟန်း။
ဂုံဤရ်	ဂမှီ	ခမီ	ရဟန်း
> ဂုံဤရ်-သေးသေးတင်ကို မ-ပြု-ဂမီ- ဖြစ်၏)			
	ဂဇ္ဇံတြုဟ်	ဂမီတြု	ရဟန်းယောကျ်ား
	ဂဇ္ဇံဗြ	ဂမီဗြ	ရဟန်းမိန်းမ။
	ဂိမ်	ဂီ	အဆောင်-အိမ်-မီးပုံ။
ဂိရ်ဂေါအ်	ဂဂေါအ်	ဂဂွံ	ရခြင်း။
ဂိရ်ရွေး	ဂဂေါး	ဂဂို-(ဟဂိုဟ်)	ထွန်းလင်းစေခြင်းသည်။
ဂေါရ်	ဂေါင်	ဂေါင်	လှပသော။
ဂေါး	ဂေါဟ်	ဂဟ်-ဂှ်	ထို။
ဂေါရ်	ဂေါဟ်	ဂိုဟ်	ဂူ။
ဂေါအ်	ဂေါအ်	ဂွံ	ရသည်။

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

(ဂေါ်အ်ဗျာမောအ်) ဂေါ်အ်ယမု ဝံယျာ အမည်ရသည်။ ဂံ
ဂေါ်အ်သောတာ ဂေါ်အ်သောတာ ဝံသောတာပတ္တိဖို သောတာပတ္တိဖိုလ်ရသည်။ ဂံ

ပတ္တိဖိုလ် ပတ္တိဖိုလ် ဝုကျာက်ဂေါ်းဟ် ဝုကျာက်ဂဟ် ဝုကျာ်ဂ်မ္မဲ ထိုမိဖုရားတပါး
မောယ် မယ်

ဝုသ္မိုင်	ဝုသ္မိုင်	ဝုသ္မိ	အရှင်မင်းကြီး။	ခုံ-ကန် ကန် ကန် ကန် ကန်
ဝုင်-စိ	ဝုင်စိ	ဝုင်စိ	အံ ခံဖြင့်-ဘေးဖြင့်။	
ဝုသ်ပန်	ဝုဝ်ဟ်ပန်	ဝုဝ်ဟ်ပန်	စွယ်တော်လေးဆူ။	
-ကမိန်	ကျိန်	ကျိန်	အုပ်စိုးသည်။	
ပြက္ခောမ်ဂုန်	ဂကောမ်ဂုန်	ဂကောံဂုန်	ဂုန်အပေါင်း-ဂုန်အစု။	
ဂြာင်	ဂြင်	ဂြင်	သိကည်။	ကန် ကန် ကန်
ဂြိုင်	ဂြိုင်	ဂြိုင်	ရိယ်သည်။	
ဂြိုင်	ဂြိုင်	ဂြိုင်	တော။	

ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ကန် ကန် ကန် ကန် ကန်
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	

ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ကန် ကန် ကန် ကန် ကန်
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	

ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ကန် ကန် ကန် ကန် ကန်
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	
ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	ဗြိုင်	

ဟောင်း	လယ်	ဒေတိ	မြန်မာ	
*စောင်	စိုင်	စိုင်	ရောက်သည်။	သုံးစွဲရာတွင် အသုံးပြု သုံးစွဲရာတွင် အသုံးပြု
စောင်	စောင်	စောင်	စွမ်းဆောင်သည်။	
=စဉ်	စင်္ကြံ	စင်္ကြံ	မြန်လာသည်။	
စီရီစုန်	စော	စော	မြေး။	
စယ်	စလံင်	စမိုင်	စလောင်း-အတွက်။	
၁၃-မိမိခံ	စစုန်	စစုန်	တောင်ပေး။	
စိတ်	စဟ်	စှ်	တဆယ်-(၁၀)	
စိတ်တူန်	၁၃-မောက်	၁၃-မမက်	လဆန်း-၁၃-ရက်။	
စိတ်တူန်ပဋိသန္ဓေ	စိတ်	စှ်	ဆင်းသည်။	
စိုက်	စေဟ်တန်	စှ်တန်	ဆင်းတည်သည်။	
စိန်ဟယ်	စေဟ်တန်ပဋိသန္ဓေ	စှ်တန်ပဋိသန္ဓေ	ပဋိသန္ဓေဆင်းတည်သည်။	သုံးစွဲရာတွင် အသုံးပြု သုံးစွဲရာတွင် အသုံးပြု
=စက်	စိတ်	စှ်	ဆင်းသည်။	
စက်သ်	စရဟယ်	ဆဲ	ခမ်းနားခြင်း။	
စိုက်ဟယ်	စက်	စက်	ပြည့်စုံစွာ။	
	စိုက်	သွေဟ်	ဆိပ်ကမ်း-ကမ်းခြေ။	
	စဟဲ-ဆဲ	စရဲ-ဆဲ	သိုက်မြိုက်ခြင်း-ချမ်းသာခြင်း-စည်းစိမ် ခမ်းနားခြင်း။	
စြောက်	သြောက်	သြော်	လမ်း။	
စြိုသ်	ခြိုဟ်	သြိုဟ်	ရင်-(ရင်ခွင်း)	
=စြေးဟင်	ခြိုဟ်	စရိုဟ်	ပန်းပန်သည်။	
*စွန်	စွိုန်	သွိုန်	ဖြည့်သည်-စွက်သည်။	
စက်ကြဝရ်	စကြဝရ်	စက္ကဝရ်	စကြာဝတေမင်း။(သံ)	ကန်
ဆ				
	ဆပွး	ဆပွး	ပခုံးမျှ။	ဂုံ
အ				
အနပဒ	အနပိုဒ်	အနပိုဒ်	အနပိုဒ်။	သုံးစွဲရာတွင် အသုံးပြု သုံးစွဲရာတွင် အသုံးပြု
အယသေန	အယသေန	အယသေန	အယသေန။ (ပါ)	
	အရေင်	အရေင်	အနီး-အထိတော်။	
=အလှယ်	အလှယ်	ဂလှ-ဂ	သိုပန်-ကျွန်။	
-အလောင်	ဂလောင်	ဂလ-ဂ	ခွား။	

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ	ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ ခံ
ဇိ'ကု	ဇိကု	ဇကု	မိမိကိုယ်။	
ဇိ'နး	ဇနး	ဇူး	အောင်မြင်သော ခြင်း။	
ဇိ'နောက်	ဇနောက်	ဇွော်	အကြီး-အမျှ။	
ဇိ'ဟာန်	ဇရဟာန်	ဇြဟာန်	ချစ်ခြင်း။	
ဇိ'လ	ဇလ	ဇလ	ဆူးငြောက်-ဆူး။	
ဇုရာမ်	ဇုရာမ်	ဇုရာမ်	ကျ-စပါးကျ။	
ဇေတဝန	ဇေတဝန	ဇေဟဝန	ဇေတဝန်း။	
ဇေယျဝသေနေဝ	ဇေယျဝသေနေဝ	ဇေယျဝသေနေဝ	ဇေယျဝသ(အမည်)ဖြင့်	
			သာလျှင်။	
	ဇက်တက္ကီ	ဇက်တက္ကီ	ဗျည်းနှင့်သည်-ဗျည်းဆွသည်။	
ဇိက်	ဇိက်	ဇိက်	ထွန်သည်။	
	ဇုက်ဂြိုပ်	ဇုက်ဂြိုပ်	တောကြိုး-တောနွယ်။	
ဇုင်တေယ်	ဇိုင်တယ်	ဇိုင်တဲ	ခြေလက်။	
ဇိဉ္ဇုင်	ဇုင်-ဇယုင်	ဇယိုင်	တိုင်၊ (အိမ်တိုင်)	
ဇာပ်ဇာပ်	ဇွာပ်ဇွာပ်	ဇွာပ်ပ်	အသီးသီး=တိုင်တိုင်။	
ဇာပ်ဇာပ်သို	ဇွာပ်ဇွာပ်သို	ဇွာပ်ပ်သို	အိမ်အသီးသီး-အိမ်တိုင်း'။	
(ဇိ နံး)	ဇူး	ဇူး	အောင်မြင်သည်။	
ဇု'နောက်	ဇနောက်	ဇွော်	ကြီးသော။	
=ဇေယျာကီ	ဇွောက်	ဇွော်	ကြီးသော။	
-ဇေယျာကီကမည်	ဇွောက်ကွပ်	ဇွော်ကွပ်	ကြီးပွားခြင်း၊	
	ဇြကု	ဇကု	မိမိကိုယ်။	
	ဇြပ်	ဇြပ်	ဇရပ်။	
	ဇြဟ်မသွေဟ်	ဇြဟ်မသွိုဟ်	နက်သောခြိုက်။	
ဇ္ဇိ	ဇ္ဇိ	ဇ္ဇိ	ဝဲဘက်၊ (တဲဇ္ဇိ-လက်ဝဲ)	
ဗျ				
ဗျာန်	ဗျာန်	ဗျာန်	ဗျာန်	
ည				
ညးဟ်	ညး	ညး	သူ။	
-ညးစအောင်	ညးစအောင်	ညးညွောင်	အခြားသူ-တခြားလူ။	
ညးတဂေါး	ညးတံဂဟ်	ညးထံဂ်	ထိုသူတို့သည်။	

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ	
ညောင်	ညးမတိမ်	ညးမတီ	သိသောသူ။	လန်း
ညောင်စိ	ညာတ်	ညာတ်	မြင်တော်မူ၏။	
ညွန့်သွတ်	ညောင်စိ	ညောင်စိ	မြင်ဘိ၏။	
ညိုညောင်	ညွန့်သစုတ်	ညောန်ချိုတ်	သေမည့်နီးသော။	
ချ	ညညာတ်	လညာတ်	အမြင်-အတွေ့။ (နံ)	
ချက်	ချာက်	ချာ်	ရေ။	လန်း
ချက်ပိတွာည်	ချိုက်	ချိုက်	ကျွန်။	
	ချိုက်ပိကွာန်	ချိုက်ပိကွာန်	ကျွန်သုံးရွာ။	
	ချိုက်ပေင်ဝတ်	ချိုက်ပေင်ဝတ်	ဝတ်ပဋ္ဌာပတ်(နှင့်)ပြည့်စုံသော။	
ချက်	ချာက်	ချာ်	ရေ။	ကန်-ချ
ချက်ကီရ်	ချာက်ကေင်	ချာ်ကေင်	ရေကြည်သည်။	
	ချာက်	ချိုက်	ပြည့်သော၊ စီးသော။	
	ချာက်ကွင်တုတ်	ချိုက်ကွင်တု	သင်္ဘောစီးပြီးလျှင်။	
ချင်	ချင်	ချင်	မြို့၊ ပြည်၊ တိုင်းပြည်။	ကန်
ချင်သီသီတ်	ချင်သီသီတ်	ချင်သီသီတ်	သရေခေတ္တရာ၊ ပြည်မြို့။	
ချယ်သွင်ဂ	အချယ်သွင်ဂ	ပွဲသွင်ဂ	နတ်ပြည်၌။	
ချော်	ချော်	ချော်	ခင်း-သင်း-သူ-သော။	
ချေး	ချော်	ချော်	ခင်း-သင်း-သူ-သော။	လန်း
-ချေးတအေး	ချော်တေအ်	ချော်တံ	ခင်းတို့	
ချေးတေးစိ	ချော်တေစိ	ချော်တံစိ	သူတို့လဲး	
ချေးဟ်ဒြေပ်တိန်	ချော်ဒြေပ်တိန်	ချော်တိန်တိန်	မြဟွာပြည်ရောက်အောင်ခင်းပြေး	
စုင်မြှာလောက်၊	မြဟွာထိုက်၊	မြဟွာလိုက်၊	တက်သည်း	
စ				
(ကြဒယ်)	တဒယ်	ဒန်	အဖြစ်။ (နံ)	လန်း
တဂေါး	တံဂေါး	တံဂျ်	ထိုတို့။	
တဂေါးဟ်	တံဂေါး	တံဂျ်	ထို-တို့။	
တဖုဿဘလ္လိက	တဖုဿဘလ္လိက	တပူတဗင်	တဖုဿနှင့်ဘလ္လိက(ညီနောင်)	
တလသို	တလသို	တသို	အိမ်ရှင်။	

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
*တမိန်ကုလ်	တဝါက်ရယ်	တဝါဂြ	ထိုအသွား-ထိုအလာ။
တံစောင်	ထမိန်ကို	ထမိန်ကို	ခိုင်မာစေသည်။
တက်	တံစောင်	တံစိုင်	မြေရင်
တတ္ထဒေသ်	တက်	တက်	ရိုက်သည်။
တမ္ပုတ္တ	တတ္ထဒိဟ်	တတ္ထဒိဟ်	ထိုအရပ်-ထိုဒေသ။
တမ္ပတ်ဟန်တ	တမ္ပုတ္တ	တမ္ပုတ္တ	တမ္ပုတ္တ။ (သိင်္ဂုတ္တရ) (ပါ)
	တမတ်ဟန်တံ	ကွတ်ဟန်တံ	မြက်ပင်တို့သည်။
	တင်ဠာ	တမ္ဘာ	ရှေးအခါ။
	တင်ဠိုင်	တထိုင်-တို	စိုက်သည်။ (ထန်းပင်စိုက်သည်)
	တးတမဟ်	တးတံ	ညီညာစွာ။
တာဝတိင်	တာဝတိင်	တာဝတိင်	တာဝတိ။ (နတ်ပြည်)
တာဝ်	တာဝ်	တ	နေသည်။
တာလ်	တာ	တာ	ထန်း။ (ထန်းပင်) (ပါ)
တိ	တိ	တိ	မြေ။
-တိဇဏောကိ	တိဇ္ဇောကိ	တိဇ္ဇော	မြေကြီး။
တိစာရ်	တိစာရ	အာစာ-အ္ဓာ	ဆရာ။
တိရ်တာဝ်	တတာဝ်	ဒတ်	နေရာ။ ရပ်သည်။
တိ'တာဝ်	တတာဝ်	ဒတ်	နေရာ။ ရပ်သည်။
	တိဗဝရ်	တိဗဝင်	ဖို့မြေ။
တိအ်ဗု	တိဗု	တိဗု	လယ်မြေ။
တိ'လ	တလ	တု	အရှင်။
တိ'လမေယ်	တလပိုယ်	တုပို	ငါတို့အရှင်။
	တိလပိုယ်	တလပို	ငါတို့အရှင်။
	တီလဇယ်	တီအဲ	တပည့်တော်၏အရှင်။
တိလ္လောက်	တဇေါကိ	စစေါ (စစု)	ကိုးကွယ်သည်။
တိတ်	တိတ်	တိတ်	ထွက်သည်။
တံ	တံ	တံ	တို့
တိ'တုယ်	တတုယ်	ဒထဲ	အကျိုးပြုသည်။
တိ'ဥယ်ဗိ'တံ	တဥယ်ဗတံ	တဥ'ဗြ	သန်ကောင်အချိန်။
တိ'ဟိန်ကိ'သး၊	တဟိန်ကသးထိန်သး၊	ထိုင်သး	ချီးမွမ်းသည်။

> တိ'ဟိန်ကိ'သး > တဟိန်ကသး > ထိန်သး > ထိန်သး > ထိုင်သး-

ဟောဒင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

တိန္ဒသတြ	တနသတြ	နှသတြ	ရန်သူ။	ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး
တိန္ဒသတြ	တနသတြ	နှသတြ	ရန်သူ။	
တိန်အာရ်	တိုန်အာ	တိုန်အာ	တက်သွားသည်။	
တိန္ဒေ	တစောင်	တောင်	တင်းသော။	
= တိန်မ	တမဏ်	တမံ	တယောက်မကျန်-လူတိုင်း။	
= တိန်မ	တမဏ်	တမံ	အသီးသီး-တိုင်း။	
တိန္ဒြင်	တရင်	တြင်	တခါး။	
တိန်လုမ်	တလိမ်	တဏီ-တူ	နှစ်မွမ်းသည်။	
တိန်လူရ်တိန္ဒြင်	တနောင်တရင်	သွောင်တြင်	တခါးကျည်။	
တိန်လူရ်တိန်ရင်	တလှုပ်တရင်	တနောင်တြင်	တခါးကန့်လန့်။	
တိကေတ်ကသပ်စိုတ်၊ တိကေတ်ကသပ်စိုတ်၊ စိတ်အကြံကိုသိယူသည်။				လန်း-ကန် ဂုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး
တိရ်ပီလ်	တဝီတူ	တဝီတို့	ခြံရံ-အမြဲ။	
တိလ်တောင်	တတောင်	ခတောင်	အစဉ်အဆက်။	
တိယ်ခေါက်	တခေါက်	စခေါ်	ခိုလှုံရာ။	
တုဂရ်	တဂိုရ်	တဂို	ချီးမြှင့်သည်။	
တုဂရ်	တဂူ	တဂူ	ဖျောက်မတ်အည်။	
တုတောင်	တတောင်	မတ်	နေသည်-ရပ်သည်	
တုမိ	တမိ	တူ	အသစ်။	
တုရောင်	တရောင်	တြ	ခြောက်ခု-ခြောက်သွယ်။	
တုရောင်ဏ္ဍ	တရောဏ္ဍ	တြကွံ	ခြောက်ရာ-(၆၀၀)	
တုရောင်တုရောင်	တရံ တရံ	တြတြ	ခြောက်ခြောက်မျိုးသော။	လန်း ခြေ ခြေ ခြေ ခြေ ခြေ ခြေ ခြေ ခြေ ခြေ
တုခေါက်	တခေါက်	တစး-ထူး	ပြသည်။	
တုန်	တုန်	တုန်	တုံ၊	
တုန်	တိုန်	တိုန်	တက်သည်-တိုးတက်သည်။	
တုန်စိ	တုန်စိ	တုန်စိ	တုံဘိ၊	
တုန်ဒ	တုန်ဒ	တုန်ဒ	တုတ်ထဲ၊	
	တုန်ရီ	တိုန်ရ	တက်၏။	
	တုန်ထေရ်	တုံန်လေ	တုတ်လည်း၊	
	တိုန်လုပ်	တိုန်လုပ်	ဝင်တက်သည်။	
တုန်လောင်				လန်း

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

တူန်လောင်တုန် တိုန်လုပ်တုန် တိုန်လုပ်တုန် တဖန်ဝင်တုံပြန်သည်။ ကန်
တူန်ဟန်မုက္ခပါတ်၊ တိုန်ဟန်မုက္ခပါတ်၊ တိုန်ဟန်မုက္ခပါတ်၊ မျက်နှာတော်ပေါ်တက်-
သည်။ လန်း

* တုံဗင်	တိုန်	တိုန်	တက်သည်။	ရံ
တုံလားရ်	တိုင်ဗင်	တောင်ဗင်	တိုင်ပင်သည်။	ခုံ
တုံစး	တံလားရ်	တမ္ဘာ	ရှေးအခါ။	ခုံ
တုံစိင်	တစး	တွး	လင်းသော။	ခုံ
တုံဓါယ်	တမေင်	တွေင်	အတူး-ဝင်းခြံ။	ခုံ
တုံမဓါယ်စုမိန်	တဓါယ်	ထမဗဲ-တွဲ	အိုခွက်။	ခုံ
> တွဲ-လက်ဆောင်း စမိန်-ပဏ္ဏာ	တဓါယ်စုမိန်	တမဗဲ (တွဲ) စမိန်	လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ။	ခုံ
တူယ်	တူယ်	ထုံ	ပြီးလျှင်-ပြီး၍။	ခုံ-မြ
တေယ်	တယ်	ထဲ	လက်။	ခုံ
တောအ်	တအ်	ထံ	တို့-တို့ကည်။	ခုံ
	တုံဇြိသုမ်	တုံဇြိသုံ	ပညောင်ပင်။	ခုံ
	ကွေင်	ကွေင်	နဖူး။	ခုံ
	တွမ်မြ	တွံသတ်မြ	အုန်းပင်။	ခုံ
	တွောရ်	ပွောင်	တွင်-အနက်၊ (နိဗ္ဗါရဏ)	ခုံ
တွယ်	တွယ်	တွံ	အလိုငှာ၊ (ဝိဘတ်)	ခုံ
တွယ်န	တွယ်န	တွံန	အလိုငှာ။	ကန်
ကျာင်	ကျာင်	စာင်	ကြက်-(သတ္တဝါ)	ခုံ
ကျာလ်	ကျာ	ကျာ	လေ။	ခုံ
	တြိဗဟ်ကျာက်ရ	ဒဒ္ဒိကျာ်ရ	ဘုရားဖြစ်၏။	ခုံ
* ဩစိတ်	မေတ္တာစိတ်	မေတ္တာစိတ်	မေတ္တာစိတ်။	ခုံ
တြိဘုဝနာဒိတျ	တြိဘုဝနာဒိတျ	တြိဘုဝနာဒိတျ	ထောကသုးပါးကိုအလင်း	ခုံ
ဓမ္မရာဇ်	ဓမ္မရာဇ်	ဓမ္မရာဇ်	ရောင်ပေးသောနေမင်းကဲ့သို့မင်းတရား။	မြ
တြယ်	တြယ်	တြယ်	ယောက်ျား	ခုံ
တြေဇယ်	တြေဇယ်	တြေဇယ်	တေဇ၊ တန်ခိုး-ဂုဏ်အသရေ၊ (ပါ)	ခုံ
ဣဉ်	ဣဉ်	ဣဉ်	လာသည်။	ခုံ

* ဩစိတ်-မေဩစိတ်-မေ-တလုးပျောက်ဟန်တူသည်-

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ဧပြီတုယ်	ဧပြီတုယ်	ကျွဲတုဲ	လာပြီးလျှင်၊	ဂံ
တွံင်	တွံင်	တွံင်	သုသနာတော်လာပြီသည်။	ဂံ
တွာန်	တွာန်	တွာန်	မုန့်၊	ခုံ
			ရွာ၊ (ရာသ်တွာန်-ရပ်ရွာ)	ဂံ
တွာသ်	တွာသ်	တွံ	တွံင်ရဲကုဇေတ်တန် တွံင်ရဲကုဇေတ်တံ၊ ဒင်းတို့အားတရားဟောသည်။	ခုံ
တွာသ်ခေမ္မစိ	တွာသ်ခေမ္မစိ	တွံ	ဟောသည်။	ခုံ
တွံလ်မိရ်	တွံလ်မိရ်	တွံ	တရားဟောဘိ၏။	လန်း
တွံင်	တွံင်	တွံ	နယ်နိမိတ်အမြဲ၊	ကန်
တွယ်	တွယ်	တွံ	ဝါးမျှစ်၊	ခုံ
= တချင်	တချင်	တွံ	ချီမြောက်သည်။	လန်း
	တချင်	တွံ	ထီး။	ခုံ
	တချင်	တွံ	ထီး	ဂံ
	တချင်တွာသ်	တွံ	ကျောက်ထီး	ဂံ
တွယ်	တွယ်	တွံ	နေမင်း၊	ခုံ
တွယ်မိဟသ်	တွယ်မိဟသ်	တွံ	ကြာသဂတေးနေ့၊	လန်း
တွယ်သုကြဝါရ်	တွယ်သုကြဝါရ်	တွံ	သောကြာနေ့၊	လန်း
တွယ်သနီဝါရ်	တွယ်သနီဝါရ်	တွံ	စနေနေ့၊	ရွှေ
တွယ်ရပ်ဝါရ်	တွယ်ရပ်ဝါရ်	တွံ	တနင်္ဂနွေနေ့၊	ရွှေ
တွယ်စန္ဒြဝါရ်	တွယ်စန္ဒြဝါရ်	တွံ	တနင်္လာနေ့၊	ရွှေ
တွယ်မင်္ဂလာဝါရ်	တွယ်မင်္ဂလာဝါရ်	တွံ	အင်္ဂါနေ့၊	ရွှေ
တွယ်ဗုဒ္ဓဝါရ်	တွယ်ဗုဒ္ဓဝါရ်	တွံ	ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၊	ရွှေ
ထ				
ထမ္မဇာတ်စန္ဒာသ်	ထမ္မဇာတ်စန္ဒာသ်	ထမ္မဇာတ်စန္ဒာသ်	အမြတ်အခြောက်၊ မုန့်ကြွတ်ကျစ်၊	ဂံ
ထာပနာ	ထာပနာ	ထာပနာ	ဌာပနာ (ပာ)	မြ
ထိပ်	ထိပ်	ထိပ်	ထိုက်သည်။	ခုံ
ထိပ်အာရ်	ထိပ်အာရ်	ထိပ်အာရ်	ထိုက်ပေ၊	မြ
ထုတ်ကွောင်လွှာသ်၊ တံက်ကွံင်လွှာသ်၊ ထံင်ကွံင်လွှာသ်၊	ထုတ်ကွောင်လွှာသ်၊ တံက်ကွံင်လွှာသ်၊ ထံင်ကွံင်လွှာသ်၊	ထုတ်ကွောင်လွှာသ်၊ တံက်ကွံင်လွှာသ်၊ ထံင်ကွံင်လွှာသ်၊	ဦးတုင်သည်၊ ဦးထောက်သည်။	ကန်
ထေစ်သွာသ်	ထေစ်သွာသ်	ထေစ်သွာသ်	ဖြစ်ထိုက်မည်။	ခုံ
ထရ်	ထရ်	ထရ်	ရွှေ	မြ

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ဒူးထရ်	တလးထင်	တနးထင်	ရွှေချပ်၊ (ခုး>တလ>တနး> တူး-ရွက်။	ဂုံ
ဒူးသုယ်	ဒလးသလုယ်	လးသု	ကြေခင်းသည်။	ဂုံ
ဒက်ဂိရ်	ဒဂိုင်	ဒဂို (လဟို)	မွမ်းမံသော၊ သည်။	လန်း
ဒါန်	ဒါန်	ဒါန်	ဒါန။	ကန်
ဒါန်ဝိဏ္ဏပါတ်	ဒါန်ဝိဏ္ဏပါတ်	ဒါန်ဝိဏ္ဏပါတ်	ဆွမ်းဒါန-ဆွမ်းအလှူ။	ဂုံ
	ဒိုင်	ဒိုင်	ခံသည်။	ဂုံ
ငှင်	ဒိုင်	ဒိုင်	ခံသည်။	ခုံ
ငှင်ဝေယ်	ဒိုင်တယ်	ဒိုင်တဲ	လက်ခံသည်။	ရွှေ
	ဒိုင်ကေတ်	ဒိုင်ကေတ်	ခံယူသည်။ ၏။	ဂုံ
ဒိဇ္ဈာန်စွာန်	ဒစာန်စွာန်	ဒစာံသ္မာံ	ရှစ်နှစ်၊	မြေ
ဒိဇ္ဈာန်စွာယ်	ဒစာန်စောဟ်	ဒစာံစောဟ်	ရှစ်ဆယ်။	ကန်
ဒိန်လ်	ဒလ်	ဒဂောင်(ကဟေါင်)၊ မှန်၊ (အသံထွက်-ကဟေါင်)		ခုံ
ဒိန်လ်ထရ်	ဒလ်ထင်	ဒောင်ထင်	ရွှေမှန်။	ခုံ
ဒပ်တွယ်	ဒပ်တုယ်	ဒတု	နေ့တိုင်း။	ခုံ
ဒုပေါး	ဒပေါဟ်	ထင်္ဂ	ခုနှစ်- (၇)	ခုံ
ဒုမ်ဟိစ်	ဒဟိစ်	ထမိတ်-တို့က်၊	ကောင်းမှု။	ခုံ
	ဒိုင်	ဒို	တောင်-တောင်ကုး။	ဂုံ
ဒယ်	ဒဟ်	ဒို	ဖြစ်သည်။	မြေ-ခုံ
ဒဟ်မဟာစေတီရွှေရောင်၊ ဒ်မဟာစေတီရောင်၊ မဟာစေတီဖြစ်သည်။				ဂုံ
ဒယ်ရိသိဗိသ္မူ	ဒဟ်ရသိဗိသ္မူ	ဒ်ရသိဗိသ္မူ	ဗိဿနိရသေ့ဖြစ်သည်။	လန်း
ဒိသ်	ဒိသ်	ဒိဟ်	အရပ်မျက်နှာ၊	ခုံ
	ဒိုဟ်	ဒိုဟ်	တိမ်ကောသည်။	ရွှေ
	ဒိုဟ်	ဒိုဟ်	မိုက်သည်။	ရွှေ
ဒိသ်ပန်	ဒိုဟ်ပန်	ဒိုဟ်ပန်	အရပ်လေးမျက်နှာ၊	ခုံ
ဒုသ်	ဒုဟ်	ဒုဟ်	အပြစ်၊	ခုံ
ဒေသ်	ဒေဟ်	ဒိုဟ်	အရပ်လေးမျက်နှာ၊	ဂုံ
	ဒဒေါဟ်ဗတောန်၊	ဒထိုဟ်ဗ္ဗောန်၊	သွန့်သင်ဆုံးမသည်။	ဂုံ
	ဒွာယ်တစးကိုင်၊	ဒွဲထွးကို	နေရာပြပေးသည်။	ဂုံ
	ဒွာယ်ဝါယ်	ဒွဲခဲါ	နေရာ။	ဂုံ
ဒူး	တူး	တွဟ်	အတွက်-ငှာ-အထို့ငှာ၊	ခုံ

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ဒူး	တူး	ကူး	ကြောင့်-ဌာ။	ကန်
ဒူးနသွယ်	ဒူးနသဒွယ်	ဒူးနသဒွယ်	ဖြစ်မည့်ဖြစ်သော။	လန်း
ဒူးစွယ်ညာဏ်	မွှေးအယ်ညာတ်	မွှေးအဲညာတ်	ငါမြင်ဘိသော။	လန်း
ဒူးညာဏ်	မွှေးညာတ်	မွှေးညာတ်	မြင်သောကြောင့်။	ခုံ
ဒူးနသွယ်	တူးနသဒွယ်	တို့နသဒွယ်	ဖြစ်ခြင်းဌာ။	ခုံ
ဒူးပပုန်	ပဒူးပပိုန်	မွှေးပပိုန်	ကောင်းမှုပြုရသည်။	ခုံ
ဒူးညွှန်	တူးညွှန်	တို့ညွှန်	တက်ခြင်းအလိုဌာ။	ခုံ
ဒူးသက်ညး	မွှေးသက်ညး	မွှေးသက်ညး	သူများရှေ့မှောက်။	ခုံ
	ခွိုင်တရ	ခွိုင်တရ	နေတော်မူ၏။	ခုံ
ခွိုင်ယာဓိဗ္ဗတ်အယုက်၊ ခွိုင်ယာဓိဗ္ဗတ်အယုက်၊ အသက်အတိုင်မျှနေသော။				
ဒြဗျ	ဒဗျ	ဒဗ္ဗ	ဘဏ္ဍာ။	ခုံ

> ဒြဗျ> ဒဗျ> ဒဗ္ဗ=ဘဏ္ဍာ။

ဒြပ်	ဂြပ်-ဒြပ်	ဂြပ်	ဥစ္စာ-ပစ္စည်း-ဘဏ္ဍာ။	ကန်
ဒြေပ်	ဒြေပ်	ဂြပ်	ပြေးသည်။	ကန်
ဒြေပ်စိသ်အဝိစိ	ဒြပ်စေဟ်အဝိစိ	ဂြပ်စေဟ်အဝိစိ	အဝိစိငရဲကြီးသို့ပြေးဆင်းသည်။	ထန်း
မဟာနရက်၊	မဟာနရက်၊	မဟာနရက်၊		လန်း
ဂွါန်	ဂွါန်	ဂွါန်	တက်သည်။	

ဓမ္မ	ဓမ္မ	ဓရ် (ဓင်)	တရား။	ခုံ
	ဓမ္မရတ်	ဓမ္မရတ်	တရားရတနာ။	ဂုံ
ဓမ္မရာဇာ	ဓမ္မရာဇာ	သ္မဓင်	တရားမင်း။	ခုံ
ဓမ္မရာဇေန	ဓမ္မရာဇေန	ဓမ္မရာဇေန	ဓမ္မရာဇာဖြင့်။ (ပါ)	ကန်
ဓမ္မာယ	ဓမ္မာယ	ဓမ္မာယ	တရားအား။ (ပါ)	ခုံ

န	န	န	ဖြင့်-အားဖြင့် (ပိဘတ်)	ခုံ
နအနာဂတံသ	နအနာဂတံသ	အနာဂတံသ	အနာဂတံသဉာဏ်ဖြင့်။	လန်း
ညာဏ်၊	ညာဏ်၊	ညာဏ်၊		
နက္ခန္ဓာဘိသေက်	နက္ခန္ဓာဘိသိက်	နသ္မိအိန်ဘိသိက်၊	သိကြားမင်းဘိသိက်ဖြင့်။ (သံ)	လန်း
နဂိုရ်	နဂိုရ်	နဂိုရ်	ပြည်၊ တိုင်းပြည်၊ (နဂရ-ပါ)	ကန်
နတောအ်	နတောအ်	နတို့	ကျောက်ဖြင့်။	လန်း

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

မဲနဲတော့အ်	နဲတူအ်	နဲတုံ	ကျောက်ဖြင့်။	ကန်
နဲထဝါယ်မွယ်	နဲထဝါယ်မွယ်	နဲထဝါမွ	ထက်ဝယ်ဖြင့်။	ဂံ
နဲဗြ	နဲဗြ	နဲဗိုဒ်	စိန်ဖြင့်။ (သံ)	နဲ
နဲရတနဲဗုပေါးဟ်-	နဲရတနဲဗုပေါးဟ်-	နဲရတနဲထဝ်ပြကါ။	ရတနဲဗုဒ်ပြားအားဖြင့်။	လန်း
ပြကာရ်။	ပြကာ။			
နဲဗိဟာရ်	နဲဗိဟာရ	နဲဗိဟာရ	ကျောင်းတော်ကို။	ခဲ
နဲမော	နဲမော	နဲမော	ဂိုဦးပါ၏- (ပါ)	မြ
နဲမတ်	နဲမတ်	နဲမတ်	မျက်စိဖြင့်။	ခဲ
နဲရတူထွယ်	နဲရတနဲထွယ်	နဲရတနဲပြ	မြတ်သောရတနာဖြင့်။	ခဲ
နဲရတ်	နဲရတ်	နဲရတ်	ရတနာဖြင့်။	ခဲ
နဲရိဒ္ဓိ	နဲရိဒ္ဓိ	နဲရိဒ္ဓိ	တန်ခိုးဖြင့်။	ခဲ
နဲရုပ်စိ	နဲရုပ်စိ	နဲရုပ်စိ	ရုပ်ဖြင့်ကား။	ခဲ
နဲလာဘ	နဲလာဘ	နဲလာဘ	လွှာဘ်ဖြင့်။	ဂံ
နဲဝကံမွ	နဲဝယမွ	နဲဝကမွ	အမှ-ကိစ္စ-သစ်။ (ပါ)	လန်း
နဲဝီရ်	နဲဝီရ	နဲဝီရယ	ဝီရိယ-ကြောင့်။	ခဲ
နဲသီလ်	နဲသီလ	နဲသီလ	သီလဖြင့်။	ခဲ
နဲကွတ်	နဲကျတ်	နဲကံသတ်	နဲကွတ်-(တာရာ)	ခဲ
နဲတူကံဗိသေယ်	နဲတူကံဗိသေယ်	နဲတူကံပသ	သံပနက်သံဖြင့်။	ခဲ
နဲတြဝဟ်	နဲတဝဟ်	နဲတွဟ်-တဂ်။	အပြောဖြင့်-တရားဓမ္မဖြင့်။ (သံ)	ဂံ
နဲဗြင်	နဲဗြင်	နဲဗြပ	ပဉ္စည်းဖြင့်။	ခဲ
နဲပြဇညာ	နဲပြဇညာ	နဲပညာ	ပညာဖြင့်။ (သံ)	ခဲ
နဲသို့အ်စှစ်	နဲသို့ညွတ်	နဲသို့ကွတ်	စုလင်အိမ်ဖြင့်။	ကန်
နဲသို့အ်စှစ်ဒွါင်	နဲသို့ညွတ်ဒွါင်	နဲသို့ကွတ်ဒွါင်	မွမ်းချန်စုလင်အိမ်ဖြင့်။	လန်း
နဲဂ	နဲဂ	နဲဂ-နံ	နဲဂါး။	ခဲ
နဲဂဘောဘ်	နဲဂဘ	နဲဂဘ	နဲဂါးအသွင်။	ဂံ
နဲဂရာဇာ	နဲဂရာဇာ	သွဉ်နံ	နဲဂါးမင်း။	ကန်-လန်း
	နဲဂမုစလိန်	နဲဂမုစလိန်	မုစလိန်နဲဂါး။	ဂံ
နဲမ	နဲမ	နဲမ	အမည်။ (ပါ)	ကန်
နဲမဇေယ	နဲမဇေယ	နဲမဇေယ	နဲမဇေယ။ (ပါ)	လန်း

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
နိမိဝိ	နိမိဝိ	နိမိဝိ	နိမိဝိသုံးသုံးလုံး။ နိမိဝိသုံးပါး။
နိဗ္ဗာန်	နိရဗ္ဗာန်	နိဗ္ဗာန်	နိဗ္ဗာန်။
နိဗ္ဗာန်ပုံရေယ်	နိဗ္ဗာန်ပရေယ်	နိဗ္ဗာန်ပရဲ-ပြီ	မြတ်သောနိဗ္ဗာန်။
နိမတ်	နိမိတ်	နိမိတ်	နိမိတ်။
နိရဝိသေသ	နိရဝိသေသ	နိရဝိသေသ	အထူးအောင်မြင်သည်။
			အကြွင်းမဲ့အောင်မြင်သည်။
နိဩယ်	နိဩယ်	နိဩယ်	မှီခိုသော-အမှီပြု၍။
	နိဩယ်တကုဋြင်ကြင်၊	နိဩယ်တကုဋြင်ကြင်၊	ကမ်းပါးဖြင့်အမှီပြုသည်။
	နုယာဉ်	နုယာဉ်	ယဉ်မှ။
	နုဉ်	နုဉ်=နွံ	ရှိသည်။
	နုဉ်	လိဉ်	လိဉ် မည်။
နောဉ်	နိဉ်-နုဉ်	နုဉ်	ရှိသည်။
နောဉ်	နောဉ်	နုဉ်	မှ။ (ပိဘတ်)
နောဉ်ဂွဉ်	နောဉ်ဂွဉ်	နုဉ်	စွယ်တော်မှ။
နောဉ်ဒိဉ်	နောဉ်ဒိဉ်	နုဉ်	အဖြစ်မှ။
ပ	ပ	ပ	ပြုသည်။
ပပ	ပပ	ပပ (လွ)	မပြုလင့်။
ပအာ	ပအာ	ပအာ	မသွားလင့်။
ပအာယာစနာ	ပအာယာစယာ	ပအာယာစနာ	တောင်းခံပြုသည်။
ပအာရ	ပအာ	ပအာ	အကျင့်။
	ပွေဉ်	ပွေဉ်	ညွှန်ကြာသည်။ တိုက်တွန်သည်။
ဟာဉ်	ဟာဉ်	ဟာဉ်	ပန်း။
	ဟာဉ်	ဟာဉ်	ကြာပန်း။
ပဂဉ်အ	ပဂဉ်	ပဂဉ်	ရဟန်းပြုသည်။
ပဏ္ဍိတ်	ပဏ္ဍိတ်	ပဏ္ဍိတ်	ပဏ္ဍိတ်။ (ပညာရှိ)
	ပကိဉ်	ပကိဉ်	ပြုပေးသည်-ပေးပြုသည်။
	ပကိဉ်	ပကိဉ်	မပေးနှင့်-လည်းဟူသည်။

× နိမိဝိသုံးပါး-(၁)ထာဝရပစ္စည်း။(၂)လယ်ယာစသည်။(၃)ယာယာပစ္စည်း။(၄)ဆင်မြင်း ကျွဲနွား။(၅)အတတ်ပညာ။

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ပစိတ်	ပစိတ်	ပစိတ်	စိတ်=သတိပြုသည်-လည်းဟူသည်။	ခုံ
> ခလးပစိတ်ညွှာင်-အခြားစိတ်မရှိပါနှင့်။				
=ပဇာ	ပဇာ	ဗျူ	အိုသော။	ခုံ
> ပဇာ > ပယု > ဗျူ -အိုသော။				
=ပဇာ	ပဇာ	ဗဇာ-လဇာ (ထ'ဇာ)	လူကြီး-အဘိုးအို။	ရွာ
	ပဋိညာန်	ပဋိညာန်	ပဋိညာဉ်-ဝန်ခံသည်။	ခုံ
	ပတိမာ	ပတိမာ	ရုပ်ပွားတော်။	ခုံ
	ပတ်ပူဇာရ	ပတ်ပူဇာရ	ပူဇော်မြု၏။	ခုံ
	ပဒက်သိုန်	ပဒက်သိုန်	လက်ျာရစ်လှည့်သည်။	ခုံ
ပပုန်	ပပိုန်	ပပိုန်	ကောင်းမှုပြုသည်။ ကုသိုလ်	ခုံ
			ပြုသည်။ လန်း-ကန်	ခုံ
	ဗဗေင်ပန်	ဗဗေင်ပန်	သဝိတ်လေးလုံး။	ခုံ
	ပမိက်စ	ပွက်စ	စားချင်သည်။	ခုံ
ပမရိပဿနာ	ပမင်ပိပဿနာ	ပွင်ပိပဿနာ	ပိပဿနာစီဖြန်းသည်။	ခုံ
ပယာန်	ပယာန်	ပယာန်	ယဉ်ပြုသည်။	ကန်
	ပယာမ်	ပယာမ်	အချိန်။	ခုံ
ပရစက်	ပရစက်	ပရစက်	အခြားစစ်။	ကန်-လန်း
ပရမိသွရ	ပရမိသွရ	ပရမိသွရ	ပရမေသွရ-(ပါ)	ကန်
ပရမိသွရ	ပရမိသွရ	ပရမိသွရ	ပရမေသွရ။	လန်း
ပရိနိဗ္ဗာန်	ပရိနိဗ္ဗာန်	ပရိနိဗ္ဗာန်	ပရိနိဗ္ဗာန်။	ခုံ
ပရိဝါရ	ပရိဝါရ	ပရိဝါရ	အခြံအရံ။	ခုံ
ပရိသတ်	ပရိသတ်	ပရိသတ်	ပရိသတ်-လူအများ။ (ပါ)	ခုံ
	ပရယ်ဝတ်	ပရယ်ဝတ်	ဝတ်မြတ်-မြတ်သောဝတ်။	ခုံ
ပရံ	ပရံ	ပရံ	အဖို့ပြုသည်-အကူပြုသည်။ မြ-ကြီး	ခုံ
			> အရံ-အဖို့-ကူ-	(ကြီး)
ပရံ	ပရံ	ပရံ	ဝေသည်။	(ရွှေ) မြ
ပရံပေါ်အ်	ပရံပအ်	ပရံပအ်	ဝေဌသည်။	(ရွှေ) မြ
ပထိင်ဇေါ်ရ်	ပလော့ဝ်	ပလော့ဝ်	ရှိခိုးပြုသည်။	လန်း
	ပထိုတ်	ပထိုတ်	အနောက်ဘက်။	ခုံ
> ပထိုတ် > ပွိုတ်-ညှိမ်းသည်။				

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ပသံဘာရ်	ပသံဘာရ်	ပသံဘာရ်	အဆောက်အဦးပြုသည်။	ခုံ
မ-ပဌ	ပသ	သီရိ-ကျော်ဩ	ကျက်သရေ။	မြ
	ပသွိုင်	ပသွိုင်	တာဝန်ပြုသည်။	ဂုံ
ပသုမောသ်	ပသမတ်	ပသွယ်	အညီအမျှပြုသည်။	ခုံ
ဗျက်	ပသုက်	ပသိုက်	ချမ်းသာပြုသည်။	ကန်-လန်း
	ပဌနာ	ပတ္တနာ	ဆုတောင်းသည်။	ဂုံ
ပဟ္တမ်	ပဟ္တမ်	ပဟ္တံ	အစပြုသည်။	ရွှေ
ဟမ်	ဟမ်	ဟံ	စိုက်ပျိုးသည်။ (အစ)	ခုံ
မှယ်မြိုင်ကြိုင်အနောမ၊ ပဲ့မြိုင်ကြိုင်အနောမ၊ အနောမမြစ်ကမ်းပါး၌။				ဂုံ
	မှယ်ထာန်မွှေးရး	ပဲ့ဌာန်မွှေးရး	လျှောက်ပတ်သောနေရာ၌။	ဂုံ
	ဟိုတ်ဒရဟတ်	ဟိုတ်ဒြဟတ်	အားထုတ်သည်။	ဂုံ
မွသ်	ပဒသ်	ပဒြ	ဖန်တည်သည်။	ကန်
ပဗ္ဗက်	ပဒိုက်	ပဒိုက်	ဆင်းရဲသော။	ခုံ
	ပဗ္ဗသာ	ပဗ္ဗသာ	ရင်ပြင်တော်။	ဂုံ
ပ'ဝွတ	ပဗ္ဗတ	ဗို	တောင်။ (တောင်ကုန်း။	ကန်
	ပဗြး	ပဗြး	ပစ္စယာ- အရံ။	ဂုံ
	ပဗြးဇ္ဇောက်	ပဗြးဇ္ဇော်	ပစ္စယံအကြီးပြုသည်။	ဂုံ
ပါတလိပုတ္တ	ပါတလိပုတ္တ	ပါတလိပုတ်	ပါတလိပုတ်ပြည်။	လန်း
ပါဠလိပုတ္တနဂိရ်	ပါဠလိပုတ္တနဂိရ်	ပါဠလိပုတ္တနာဂိ	ပါဠလိပုတ်ပြည်။	လန်း
ပါင်	ပါင်	ပါင်	ပါးစပ်၊ အဝ။	ခုံ-ဂုံ
ပါင်ပန်	ပါင်ပန်	ပါင်ပန်	လေးခွ-လမ်းဆုံး၊ လမ်းလေးခွ။	ခုံ
ပိဋကကြေယ်	ပိဋကကြယ်	ပိဋကကြဲ-ပြီ	မြတ်သောပိဋကတ်။	လန်း
ပိဋက်	ပိဋက	ပိဋက	ပိဋကတ်။	ကန်
ပိဏာ	ပိဏာ	အဗ-မ	အဖေ-အဗ။ (ပါ)	ကန်
ပိပိ	ပိပိ	ပိပိ	သုံးသုံး၊ (ပိပိဝါ-သုံးသုံးခါ)	ခုံ
ပိ'ကာရ်	ပြကာရ်	ပြကာ	အပြား၊ (ပိပြကာ-သုံးပါးအပြား)	ကန်
> ပိ'ကာရ် > ပြကာရ်- ပြကာ- အပြား)				
ပိရိနိုက်	ပနိုက်	ပွိုက်	ယပ်တောင်။	ခုံ
> ပိရိနိုက် > ပနိုက် > ပွိုက်-ယပ်တောင်။				
ပိဉ်	ပိဉ်	ပေင်-ပေင်	ဖျက်သည်-ဖြိုနီးသည်။	ဂုံ

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ပိဟာရ်	ပိလေဟ်	ပိဝါ	သုးကြိမ်-သုးခါ။	၇
ဇွိတ်	ပဟာရ်	ပဟာ	ပြောဆိုသည်။	၈
-ပုအနာရ်	ပတိဟ်	ပတိုဟ်	မှို	၉
	ပအာရ်	ပအာ-လအာ	အကျင့်၊ သွားလာခြင်း။	၁၀
			အသွားကောင်း။	၁၁
ပုန-ပိ	ပုန-ပိ	ပုန-ပိ	တဖန်-တုံ။	၁၂
ပုမ	မပ	မပ	ပြုသော၊ (အက္ခရာရှေ့နောက်ပြောင်း)	၁၃
ပုမင်	ပမင်	ပွင်	အစောင့်ရှောက်။	၁၄
ပုမတ်	ပမတ်	ပွတ်	မီး။	၁၅
ပုမိစ်	ပမိစ်	ပမိက်-ပွိက်	အလိုဆန္ဒ။	၁၆
ပုမယ်	ပုမယ်	ပုဗ္ဗိ	နှစ်ခြိုက်သည်။	၁၇
ပုပိည်	ပဝေန်	ပဝေင်	ကစားစရာ။	၁၈
ပေါရာန်	ပေါရာန်	ပေါရာန	ရှေးအခါက။ (ပါ)	၁၉
ပေါက်	ပံက်	ပံက်	ဖွင့်သည်။	၂၀
ပေါက္ခရဝတီ	ပေါက္ခရဝတီ	ချင်လွင်	ရန်ကုန်မြို့။	၂၁
ပူင်	ပူင်	ပူင်	ထမင်း-ဆွမ်း။	၂၂
ပုတ္တ	ပုတ္တ	ကောန်	သား။ (ပါ)	၂၃
ပန်	ပန်	ပန်	လေးခု။ (၄)	၂၄
ပန်တာလ်	ပန်တာ	ပန်တာ	ထန်းလေးလုံး။	၂၅
ပန်တာလ်	ပန်တာ	ပန်တာ	လေးတာ၊ (အတိုင်အထွာတာ)	၂၆
ပုန်-ပုန်	ပိုန်	ပိုန်	ပုည-ကောင်းမှု။ (ဘုန်း)	၂၇
ပုန်အာရ်	ပုန်အာရ်	အာ-ပအာ	အကျင့်အသွားကောင်း။	၂၈
ပုန်အာရ်	ပုန်အာရ်	ပအာ	ထွက်မြောက်ခြင်း-သွားလာခြင်း။	၂၉
ပုန်ဗူယ်	ပတုယ်	ပတု	ပြီးမြောက်စေသည်။	၃၀
ပုံရေယ်	ပရယ်	ပရဲ-ပြီ	မြတ်သော။	၃၁
ပေါယ်	ပိုယ်	ပို	ငါတို့၊ ကျွန်တော်တို့။	၃၂
	ပိုယ်ဒိုက်	ပိုဒိုက်	တပည့်တော်တို့။	၃၃
ပရ်	ပင်	ပင်	ပျံသည်။	၃၄
ပေါအ်	ပေါအ်	ပအ်	အဖို့။	၃၅

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ပွာင်	ပွိုက်ကြွောင်စိင်	ပွိုက်ကြွောင်စိင်	ဆင်နားရွက်ယပ်တောင်။	ဂုံ
ပွာည်	ပွာင်	ပွာင်	ဖယောင်းတိုင်။	ခုံ
	ပွာန်	ပွာန်	စစ်-စစ်သည်တော်၊	ခုံ-ကန်-လန်း
	ပွောင်ညးမအာ၊	ပွောင်ညးမအာ၊	သွားသောသူအနက်။	ဂုံ
	ပွောင်ညးမအာစိုင်၊	ပွောင်ညးမအာစိုင်၊	သွားရောက်သောသူတို့ထဲတွင်။	ဂုံ
ပြကာရ	ပြကာ	ပြကာ	အပြား-အပြားအားဖြင့်။	လန်း
။	။	။	ပကာရ-အထူးထူးအပြားပြား။	ခုံ
* ပြနင်	ပြာပ်နင်	ပြာပ်နင်	ယူဆောင်လာသည်။	ခုံ
	ပြမန်	ပမန်	သနာနို့ဆွမ်း။	ဂုံ
ပြာကတ်	ပြာကတ်	ပြာကတ်	ထင်ရှားသော၊	ခုံ
ပြေင်	ပြေင်	ပြေင်	ကျွဲ (သတ္တဝါ)	ခုံ
		ပြါပြေင်	ပြါ ပြေင် ။	ခုံ
- ပြဇ္ဇညာ	ပြညာ-ပြဇ္ဇာ	ပညာ	ပညာ။ (သံ)	ခုံ
= ပြဇ္ဇညာဂံ	ပြဇ္ဇာဂံ	ပညာဂံ	ထိုပညာ။	ခုံ
	ပြာပ်အာ	ပြာပ်အာ	သွားသည်-ဆည်းကပ်သည်။	ဂုံ
ပြသ်	ပြဟ်	ပြဟ်	လျင်မြန်သော၊	ခုံ
	ပွန်အာ	ပွန်အာ	မြန်သွားသည်။	ဂုံ
	ပွှာရ်	ပွှာရ်	ညွှန်ကြားသည်-တိုက်တွန်းသည်။	ဂုံ
ပွါအ်	ပွှာအ်	ပွှာအ်	ရှေ့တူရှု-မြောင့်။	ကန်
ပွှါအ်	ပွှာအ်	ပွှာအ်	ရှေ့တူရှု-တည့်တည့်။	လန်း

ဖ

ဖံ သိင်္ဂရ်	ဖံ သိင်္ဂရ်	ဖံ သိင်္ဂရ်	သီဟိုဠ်စည်တော်၊	လန်း
ဖံ သိင်္ဂရ်	ဖံ သိင်္ဂရ်	ဖံ သိင်္ဂရ်	သီဟိုဠ်စည်တော်၊ (သိင်္ဂရ်-ရှေ့)	ကန်
ဖံ	ဖံ	ဖံ	ဘုန်း၊ (ဘုန်းတန်ခိုး)	ခုံ
ဖာရ်	ဖာ	ဖာ	ကြာမြင့်စွာ-အလွန်၊	ခုံ
ဖျိုဟ်စိတ်	ဖျိုဟ်စိတ်	ဖျိုဟ်စိတ်	စိတ်ချသည်၊	ဂုံ
ဖျိုဟ်နာလရ်	ဖျိုဟ်နာလရ်	ဖျိုဟ်နာလရ်	ယူချထားသည်။	ဂုံ

ဗ

ဗလ	ဗလ	ဗလ	အင်အား	ကန်း
----	----	----	--------	------

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ဗဠ	ဗဠ	ဗိုဇ်	စိန်၊ (ကျောက်စိန်)	(သံ)	ခံ
	ဗပေင်	ဗပေင်	ဖြည့်သည်။		ခံ
	ဗဗေင်	ဗဗေင်	သပိတ်။		ခံ
	ဗတွာန်	ဗတောန်	ဆုးမသည်။		ခံ
	ဗဒန်	ဗဒန်	ကွယ်သည်-(ကွယ်သွားသည်)		ခံ
	ဗဒဟ်ဖိုင်	ဗဒ်ဖို	အကျိုးအဖြစ်ပြုသည်။		ခံ
	ဗွဟ်ပပေင်မွေယ်	ဗွဟ်ဗဗေင်မွဲ	သပိတ်တလုံးပြုသည်။		ခံ
	ဗနိုက်	ဗိုက်	ကုန်သည်။		ခံ

ဗဗွယ်ရမေင်ဟေင်၊ ဗဗွယ်လမေင်ဟေင်၊ ဗဗွေလွေင်ဟေင်၊ အစဉ်အတိုင်းသာလျှင်။

* ဗလစက်ကြာဝရ်- ဗလစကြာဝရ်ပရယ်၊ ဗလစက္ကဝရ်ပရဲ၊ မြတ်သောစကြာဝတေ-
ပုံရယ်။ အင်အား။ လန်း

ဗဝရ်	ဗဝင်	ဗဝင်	အစု-အပုံ။	ခံ
ဗာရာဏသီ	ဗာရာဏသီ	ဗာရာဏသီ	ဗာရာဏသီပြည်။	ကန်-လန်း
ဗိစာရဏာရ်	ဗစာရဏာ	ဗွာရဏာ	ဆင်ခြင်ခြင်း။	ခံ
ဗိန္တင်	ဗတာင်	ဗတာင်	ဖြူသော။	ကန်
ဗိန္ဒါ	ဗရ	ဗရ	အသံ။	ခံ
ဗိန္ဒါအ်	ဗရ	ဗရ	အသံ	ကန်
ဗိဗေယ်	ဗဗေယ်	ဗဗွေ	အစဉ်အတိုင်း။	ခံ
ဗိသ္ဗူ	ဗိသ္ဗူ	ဗိသ္ဗူ	ဗိသ္ဗုနိ။	ခံ
ဗိသုကမ္မ	ဗိသုကမ္မ	ဗိသုကမ္မ	ဗိသုကြို။ (နတ်သား)	ခံ
ဗိသ္ဗာရ်	ဗိသ္ဗာရ	ဗိဇ္ဇာရ(ဗွဲကြး)	အကျယ်ဖြင့်။	ခံ
ဗိသေယ်	ဗသေယ်	ဗသေ-ပသ	သံ။ (သံချောင်း)	ခံ
ဗုဒ္ဓတီလေယ်	ဗုဒ္ဓတီလ	ဗုဒ္ဓတီ	ဘုရားရှင်။	ခံ
ဗုဒ္ဓါဘိသေက်	ဗုဒ္ဓါဘိသိက်	ဗုဒ္ဓါဘိသိက်	ဘုရားဘိသိက်။	ကန်
ဗုဒ္ဓါယ	ဗုဒ္ဓါယ	ဗုဒ္ဓါယ	ဘုရားရှင်အား။ (ပါ)	ခံ
ဗုရုအ်	ဗရ	ဗရ	အသံ။	ကန်
ဗုရုဓမ္မ	ဗရုဓမ္မ	ဗရုဓရ်	တရားသံ။	လန်း
ဗုသစ်	ဗသစ်	ပသ-ပဇ-ဗဇ	ပူဇော်သည်-ပသသည်။	ခံ
ဗုသစ်	ဗုဒ္ဓသက္ကစ္စ	ဘုရားပူဇော်-ကော်ပေဇာန်သည်။	(ရှ)	ခံ
ဗေသာခ	ဗေသာခ	ဗိသာခါ	ဗိသာခါ	လန်း

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ဗေမိသန္တာရ	ဗေမိသန္တာရ	ဗေမိသန္တာရ	ဗေမိသန္တာရ။ (မပါ	ဂံ
	ဗေမိသတ်ပိုယ်	ဗေမိသတ်ပို	ငါးတို့ဘုရားလောင်း။	ဂံ
=ဗူးဟ်	ဗူး	ဗူး	နောက်-ဦးနောက်။	ကန်
-ဗူး	ဗလး	ဗလး	ပြီး-နောက်-ပြီးနောက်။	မြ-ခုံ
=ဗူးဂေါး	ဗလးဂေါဟ်	ဗလးဂှ်	ထိုနောက်-ထိုအတောအတွင်း။	ခုံ
ဗွ	ဗွ	ဗွ	လယ်-လယ်တော။	ကန်
ဗစေအ်	ဗစေံ	ဗေဇံ	ဆိတ်။	ခုံ
ဗက်	ဗက်	ဗက်	လိုက်သည်။	ကန်
ဗက်ဗွတ်အာယုက်	ဗက်ဗွတ်အာယုက်	ဗက်ဗတ်အာယုက်	အသက်အလိုက်အတိုင်း။	လန်း
ဗေဒ်	ဗေဒ	ဗေဒ	ဗေဒင်-ဗေဒင်သုံးပုံ။	ခုံ
ဗုတောင်	ဗတောင်	ဗွာင်	ဖြူသော။	ခုံ
ဗုနး	ဗနး	ဗူး	ပုဏ္ဏား။	ခုံ-လန်း
ဗုရက်	ဗုရက်	ပရိုက်-ပြိုက်	နှိပ်စက်သည်။ နှိပ်ကွပ်သည်။	ခုံ
* ဗုဟောက်	ဗဟောက်	ဗဟောက်	ကြောက်လန့်ခြင်း။	ခုံ
ဗေဟ်	ဗဟ်	ဗွဲ	မှာ-ဖြင့်-အားဖြင့်။ (ဝိဘတ်)	ခုံ
ဗေဟ်ကာလ်-	ဗွယ်ကာလမလအ်	ဗွဲကာလမလံ	ကြာမြင့်စွာကာလ။	သန်း
မလောအ်။				ဂံ
ဗွယ်တသိုက်	ဗွယ်တသိုက်	ဗွဲတသိုက်	ချမ်းသာဖြင့်။	ဂံ
ဗွယ်ခိုဟ်မြမောက်။	ဗွယ်ခိုဟ်ဗမောက်။	ဗွဲခိုဟ်ဗမံက်	အရှေ့အရပ်မျက်နှာဖြင့်။	ဂံ
ဗွယ်ရမေင်	ဗွယ်လမေင်	ဗွဲလွေင်	အစဉ်အားဖြင့်။	ဂံ
ဗွယ်လမှယ်	ဗွယ်လမှ်	ဗွဲအမှ်	ကောင်းကင်ဖြင့်-သို့။	ဂံ
ဗွယ်သွရ်	ဗွယ်သွပ်	ဗွဲသွပ်	အောက်မှာ။ - (ဝိဘတ်)	ခုံ
	ဗရ်	ဗင်	ဖို့သည်။	ဂံ
	ဗိုဉ်ပွာန်	ဗိုဉ်ပွာန်	စစ်သည်တော်-စစ်ဗိုလ်။	ဂံ
ဗေး	ဗေဟ်	ဗွဲ	သင်း-မင်း-နင်း-ခင်ဗျား	ခုံ
=ဗူး	ဗူး	ဗူး	သင်း-မင်း-နင်း-ခင်ဗျား။ (ပုဏ္ဏား)	ခုံ-လန်း
=ဗူးပဒုဟ်	ဗူးပထမိက်	ဗူးပထုက်	သင်တို့ကောင်းမှုပြုကြ။	ခုံ
ဗွတ်အာယုက်	ဗွတ်အာယုက်	ဗွတ်အာယုက်	အသက်မျှလောက်။	ကန်
ဗျာဒေသ်	ဗျာဒိုဟ်	ဗျာဒိုဟ်	ဗျာဒိတ်။ (ဗျာဒိတ်ပေးသည်)	ခုံ
ဗျာပါရ်	ဗျာပါရ်	ဗျာပါရ်	လုံးလထုတ်ခြင်း	ခုံ

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ဗျိုယ်	ဗျိုလ်	ဗျို	ဆာသော။	ကန် ခုံး ခုံး ခုံး မြ မြ ကန်-ခုံး
မြေယံသွၼ်ရ်	မြေယံသွၼ်	မြေဂူ	မိုးရွာသည်။	
မြေယံသွၼ်ရ်	မြေယံသဂူ	မြေသဂူ	မိုးရွာမည်။	
မြောင်	မြောင်	မြေ	မိန်းမ	
မြေ့ဒိုင်	မြေ့ဒေဝ	မြေ့ဒေဝ	မြေ့ဒေဝ၊ (အမည်)	
မြေ့ပယ်	မြေ့ပယ်	မြေ့ပယ်လ	မြေ့ပယ်လ။	
မြေ့လောက်	မြေ့လောက်	မြေ့ထိုက်	မြေ့လောက်။	

ဘဝဝါ	ဘဝဝါ	ဘဝဝါ	မြတ်စွာဘုရား။ (ပါ)	ခုံး ခုံး ခုံး
ဘူမိန္ဒရ	ဘူမိန္ဒရ	ဘူမိန္ဒရ	ဘူမိန္ဒရ။ (ပါ)	
ဘေယ်	ဘယ်	ဘဲ	ဘေး-ဘေးရန်။	

* မ	မ	မ	သော။	မြ ရွှေ ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး
> ဤ“မ”သည့်-၂	မ-ချိုးရှိသည်။	(၁) မ-သော၊	(၂) မ-ဖခမည်တော်-မ-အဖေ။	
မအာဒိ	မအာဒိ	မအာဒိ	အစဖြစ်သော။	
မအာရ်အပါယ်ပန်၊	မအာအပါယ်ပန်၊	မအာအပါယ်ပန်၊	အပါယ်လေးဘုသွားသော။	
	မအာလင်	မနာလင်	ယူသွားတာ။	
မဏမောအ်	မဏမောအ်	မ-ယျ	မည်သော။	
မဏမောအ်	မယမောအ်	မ-ယျ	အမည်ရှိသော။	
မအန်	မအောန်	မအောန်	နည်းသော။	
-မဇယ်ကံအ်	မအယ်ကအ်	မအဲကအ်	ငါပြုံးဘိသော။	
မဇယ်သ္မိဗ္ဗာန်	မအယ်သ္မိဗ္ဗာန်	မအဲသ္မိဗ္ဗာန်	ငါပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူမည့်။	
မကး	မကး	မကး	မကသော။	လန်း လန်း ခုံး
မကးမွေယ်	မကးမွယ်	မကမ္မ	တခုမကသော။	ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး ခုံး
=မကစအး	မကးသ္မး	မကးသ္မး	အလုံးစုံစင်ကြယ်စေသည်။	
	မကိုဒါန်	မကိုဒါန်	အလှပေးသော။	
မဋ္ဌိ	မဋ္ဌိ	မဋ္ဌိ	ဆင်ယင်သော၊	
မဋ္ဌိအ်	မဋ္ဌိ	မဋ္ဌိ	ဆင်ယင်သော။	
	မဋ္ဌိတ်	မဋ္ဌိတ်	ကန်ဆာဆင်တော်မူသော။	လန်း ဂုံး

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
မဂ္ဂ	မဂ္ဂ	မဂ္ဂ	လမ်း
မဂေါင်	မဂိုင်	မဂိုင်	ရဲသော။
မဂေါ်ရ်	မဂိုရ်	မဂို	တောက်ပသော။
* မွူး	မငှာဟ်	မုဂ်ဟ်	မကျောခြင်း-သော။
= မစအး	မစအး	မညွး	စင်ကြယ်စေသော။
-မစကတ်	မစကတ်	မစကတ်	သင်စားသော-သင်ကြားသော။
မစီစောန်	မစီစောန်	မစီစောန်	မွမ်းမံသော။
မစောက်	မစောက်	မစက်၊ (မစက်ခြာ)	ခွါသော-ခွဲ၊ ခွါသော။
			> စော်-စုတ်သော-ဟူလည်းရှိ၏။
မဆာန်သွိုန်	မဆာန်ကွိုန်	မဆာန်ကွိုန်	ချစ်နှစ်သက်သော။
မညး	မညး	ညး	သူများ၊ သူ။
မညာတ်တိတုယ်	မညာတ်တုယ်	မညာတ်တု	အကျိုးကိုမြင်သော။
မညိန်	မညိန်	မညိန်	ပြန်သော-မွမ်းမံသော။
မညိန်လက်	မညိန်လက်	မညိန်လက်	ပြန်ထားသော။
မတ္တိုင်	မကလိုင်	မကွိုင်	လာသော။
မတောင်	မတ်	မတ်	နေသော။
မနော	မနော	မနော	စိုက်၊ (ပင်)
	မဒေးရး	မွေးရး	ကောင်းမွန်စွာ။
မဒုက်	မဒိုက်	မဒိုက်	ဆင်းရဲသေား
မဒိုင်	မဒိုင်	မဒိုင်	ခံသော။
	မဒိုင်ကေတ်	မဒိုင်ကေတ်	ခံယူသော။
မဒိန္နရ်	မဒဒရ်	မဒလင်	ဆောင်းသော၊ (ထီးကိုဆောင်သော)
မဒယ်ကိန္နရ်	မဒယ်ကတိုင်	မဒ်တ္တိ	ဖြစ်ထသော-ဖြစ်လာသော။
မနောင်	မနပ်	မုဂ်	ရှိသော။
မနုယ်	မနိုယ်	မ္ဗိုဟ်	လူ၊
မနုယ်ဒုက်	မနိုယ်ဒုက်	မ္ဗိုဟ်ဒိုက်	ဆင်းရဲသူ၊
မနုယလောက်	မနုယလိုက်	မ္ဗိုဟ်လိုက်	လူ့လောက။
မကျွပ်	ဒုပ်	မချပ်	ကြံသော။
မတွယ်	မတွယ်	မတွယ်	ပြီးသော။
> မတွယ်နုဗြေ-စိန်ဖြင့်ပြီးသော-စိန်ဖြင့်ခြယ်လှယ်သော။			

(အ)

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

မဒွယ်	မဒသ်-ဟ်	မဒ်	ဖြစ်သော၊	ခုံ
မဒွါး	မတွဟ်ဗူး	မတွံမွဲ-မတွံဂး	ဟုဆို (အပ်) သော၊	ခုံ
-မဇ္ဇောက်	မဇ္ဇိုဟ်	မဇ္ဇိုဟ်	နက်နဲသော၊ (မဇ္ဇိုဟ်နက်)	ခုံ
မဇ္ဇာယ်	မဇ္ဇောက်	မဇ္ဇော်	ကြီးသော၊	ခုံ
မဇ္ဇာပ်	မဇ္ဇာယ်	မဇ္ဇာဲ	ဝိနိသော၊	ခုံ
	မပြာပ်	မပြိုင်	ပြိုင်ဘက်သော၊	လန်း
	မပတံ	မပတံ	စသော၊	ခုံ
မပမေတြိစိတ်	မမေတ္တာစိတ်	မပမေတ္တာစိတ်	မေတ္တာစိတ်ဖြင့်ပြုသော။	ခုံ
မပယာန်	မပယာန်	မပယာန်	ယာဉ်ပြုသော၊	လန်း
မပုတ်သေလာ	မပုတ်သေလာ	မပုတ်သေလာ	ကျောက်ထွင်သော၊	လန်း
မပွင်ညွှန်	မပွင်ကွေ့အ်	ပွင်ကွေ့	ဖျောက်ပြစ်သော၊	ခုံ
	မဗင်	မဗင်	ဖို့သော၊	ခုံ
မပွဲ	အရထ	အရထ	အနက်၊ (အနက်အဓိပ္ပါယ်) (ပါ)	ခုံ
=မရလံရလာက်	မလံလာက်	မလိုလာ်	ပျက်စီးကော၊	လန်း
မရပ်	မရပ်	မရပ်	ကိုင်တွယ်သော-ဖမ်းသော၊	ခုံ
မရောင်	မရော	မရဲ	ကဲ့သို့သော။	ခုံ
မရောင်ဝေါအ်	မရံဝံ	မြိဝံ	ဤကဲ့သို့သော။	ခုံ
မရနွံက်ကုဒစာမ်- တွယ်၊	မရနက်ကုဒစာမ်- တွဲ၊	မရနက်ကု- ဒစာံတွဲ၊	ရှစ်ရက်မြောက်သောနေ့။	
မေး	မလေး	လေး	လဲဘဲ	ကန်
	မလံက်နံထရ်	မလံက်နံထပ်	ရွှေဖြင့်သုတ်သော၊	ခုံ
မလိဉ်	မလေင်	မလို	ပျက်စီးသော (လိုလပ်-ပျက်စီး)	ခုံ
မထိန်လသ်	မလနသ်	မလွှာဟ်	ပျင်းသော။	ခုံ
			လိန့်လသ်-နသဉ်-လကိုလွမ်းမိုးသည်။	
မလွောန်	မလောန်	မလောန်	လွန်သော။	ခုံ
မသ	မသ	မသ-ပသ	နံစော်သော။	ခုံ
မသက်	မသက်	မသက်	ကင်းမဲ့သော။ အားလုံး။	ခုံ
မသွက်	မသဇက်	မသဇက်	ဆွဲမည့်သော၊	လန်း
မသက်တီမ်တလ	မသက်တီတလ	မသက်တီတု	အရှင်ကိုအားလုံးအသိပေးသည်။ နံ	

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
မညွှတ်စောမ် * မသတူင် မသွိုင်	မညွှတ်စောမ် မသတ္တုင် မသွိုင် မညွှင် မသွတ်အာ မသွင်အသရ် မသွင်လှိုင် -မသဋ္ဌာပနာ မညွှက် မဟာဇန့် မှာသမိတ်	မညွှတ်စောမ် မသကူင် မသွိုင် မသွိုင် မသွတ်အာ မသွင်အသင် မဂင်လှိုင် မသထာပနာ မသယိုက် မဟာဇန့် မဟာသမိတ်	စွမ်းအားထုတ်သော-ခြင်း။ လာမည့်သော။ ဖခမည်းတော်။ မြင့်သော။ ပြတ်သွားသည်။ ထိုမျှအံ့ဘွယ်ရှိအပ်သော၊ မွေ့လျော်အပ်သော။ တာပနာပြုမည့်သော၊ ချီပင့်မည်သော၊ သူတော်ကောင်းများ-လူအများ။ မဟာသမုဒ္ဒယာ။
ယ			
ယိ'ယုက် ယိ'ယုက် ယိ'ယာသ် ယိရ်ယာသ် ယိ'ယာသ်ပန် ယိ'ယာသ်စါရ ဂေါးသ်။	ယရ် ယယုက် ယယုက် ယယာဟ် ယယာဟ် ယယာသ်ပန် ယယာဟ်စါ ဂဟ်။	ယိုက် အယုက် လယး-လျး ယးလျး လျးပန် လယးစါဂ်	အကြင်၊ ထမ်းသည်။ အသက်။ အရောင်၊ ထွန်းလင်းသော။ အရောင်၊ ထွန်းလင်းသော၊ ရောင်ခြည်တော်လေးသွယ်။ ထိုနှစ်ပါးသောရောင်ခြည်တော်၊
ယော ယုက် ယင်	ယော ယိုက် ယောက် ယင်	ရော ယိုက် ယိုက် င်	သနည်း-သလဲ။ ချီလျက်၊ တင်သည့်-ချီသည်။ အကြင်သည်၊ (ဝုတ္တကတ္တား)
ယင်-ယင်း-၎င်း၊ ယင်မိန္ဒု၊ အိသာဓု ကာရ်၊	ယင်-အကြင်သည်။ ယင်ဗရုသာဓု ကာ။	ယင်ဗရုသာဓုက၊	အကြင်သာဓုပြုအသံသည်၊
ယင် ယိင် ယောင်	ယင် ယိုင် ယောင်	ယင် ယိုင်-ယို ယံ	အကယ်၍။ ရွက်သည်၊ (ယိုလင်-ရွက်ထားသည်) ယောက်ဖ၊

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ယသ်	ယဟ်	ဟ်-ဒဟ်	ကျော်ဇောသော၊ (ပါ-ယသ-ယသ)	ခုံလန်း
ရအိတ်	လအိတ်	ဣိတ်	အစွန်-အဆုံး။	ဂုံ
ရတနာသိဃ်- သန၊	ရတနာသိဃ်- သန၊	သွာသိဃ်- နိက်ရတ်၊	ရတနာသိဃ်နိက်- အခင်း၊	လန်း
ရပါယ်	လပါယ်	လပါ	ဘယ်ဘက်။	ခြေ
> ရပါယ် > လပါယ် > လပါပဲ-သယ်ဘက်။			ရပါယ်-ရွာအမည်၊	ခြေ
=ရမိင်	ရမိင်	လမိင်-လွိုင်	ကြားသိစေသည်။	ခုံ
=ရမိန်	ရမိန်	လမိန်	အခိုင်အမာ။ ခိုင်မာစေသည်။	ခုံလန်း
=ရလး	ရလး	ဗလး	လွှတ်သည်။	ခုံ
* ရဂေါးဒ	မဂေါး	မငိုဟ်	မာသော။	(ကြီး) ခုံ
* ရဂေါးဒ	ရဂဟ်ဒ	ရဂ်ဒ	ဟူ၍၎င်း ၊	(ရွှေ) ခုံ
ရာဇ	ရာဇ	ရာဇ-သွေ	မင်း ။	(ပါ) ခုံ
ရာဇဥပ္ပတ္တိ	ရာဇဥပ္ပတ္တိ	ရာဇဥပ္ပတ္တိ	မင်းအကြောင်း၏အဖြစ်ကို။ (ပါ)	ခုံ
ရာဇကုမာရ်	ရာဇကုမာရ်	ရာဇကုမာ	မင်းသား။	(ပါ) ခုံ
ရာဇမိရာဇ	ရာဇမိရာဇ	ရာဇမိရာဇ	မင်းတကာထတ်မင်း ။	ကန်
ရာဇဓမ္မစသ်	ရာဇဓမ္မစဟ်	ရာဇဓမ္မစ်	မင်းကျင့်တုရားဆယ်ပါး ။	လန်၊
ရာဇာယတန	ရာဇာယတန	တံဃပိန်	လင်းလွန်းပင် ။	ဂုံ
ရိအာဇ်	ရအာဇ်	လအာတ်	တောင်းခြင်း-သူတောင်းစား ။	ခုံ
ရိသိ	ရသိ	ရသိ	ရသေ့ ။	ခုံ
ရတု	ဥတု	ဥတု	ဥတု၊ (ရတု-ဥတု)	ခုံ
ရးမန်	ရးမန်	ရးမန်	မွန်တိုင်းပြည် ။	ခုံ
ရင်ခေါတ်သွောက်	ရင်ခေါတ်သွောက်	ရင်ခေါတ်သွက်	ဆံတော်ခေါတ်အစဉ် ။	ခုံ
ရင်ညွှာအ်	ရင်ညွှာအ်	ရင်ညွှာ	အချင်းချင်း ။	ခုံ
	ရေင်	ရေင်	စီသည်။ (စီထားသည်)	ခုံ
	ရေင်-ညိ	ရေင်-ညိ	ဆောင်ရွက်ပါ-စီပါ။	ခုံ
	ရှောင်	ရှောင်	သတည်း ၊	ခုံ
ရစ်	ရစ်	ရစ်-ရတ်	လမ်း။ (ရတ္တ-လမ်း) (ပါ)	ခုံ
ရိဒ္ဒိ	ရိဒ္ဒိ	ရိဒ္ဒိ	တန်ခိုး ။ (ပါ)	ခုံ

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ရိစ္ဆာ	ဣဒ္ဓိယာ	ဣဒ္ဓိယာ	တန်ခိုးဖြင့်။	ကန်
ရိစ္ဆါနဘာဝ်	ရိစ္ဆိအာနုဘ	ဣဒ္ဓိအာနုဘ	ဣဒ္ဓိအာနုဘော်။ (ပဂါ)	လန်း
ရိနုဉာဏ်ပိရိပိည	ရဉာဏ်ပဝိည	ရနက်ဗပေင်	ဖြည့်ခြင်း။	ခုံး
ရိန်လိည	ရလေင်	လလေင်	ပျက်စီးခြင်း။	ခုံး
ရုပ်	ရုပ်	ရုပ်	ရုပ်။	ခုံး
ရုပ်စိင်	ရုပ်စိင်	ရုပ်စိင်	ဆင်ရုပ်။	ခုံး
ရုပ်ဇာဒိသိင်	ရုပ်ဇာဒိသုင်	ရုပ်ဇာဒိသိုင်	ခြင်သို့ရုပ်။	ခုံး
* ရုပ်ကြောင်ပုမိည၊ ရုပ်ကြိယူလဖမိန်၊ ရုပ်တိယူလပွိန်၊ ခက်ရင်းသုံးခွကိုပိုင်ဆိုင်သောရုပ်၊ ခုံး = သီဝ-ဒဟာသီဝ-ပရမေသွာရ-ဟိန္ဒူနတ်မင်း၏ အယောင်ဆောင်ဖြစ်သည်။)				
ရုပ်နာဂ်	ရုပ်နာဂ်	ရုပ်နာဂ်	နဂါးရုပ်။	ခုံး
ရုပ်သုပရ်	ရုပ်သပရ်	ရုပ်သပင်	ဂဠုရုပ်။	ခုံး
ရုံလောသ်	ရလောဟ်	လောဟ်-လုဟ်	ချစ်သူ-နှစ်သက်သော။	ခုံး
ရုံစတ်	ရမတ်	ရမတ်	မျက်ရည်။	ခုံး
ရောင်	ရောင်	ရ	အလာ-ကဲ့သို့။	ခုံး
ရောင်ဂေါးဟ်ဒ	ရဂဟ်ဒ	ရဂ်ဒ	ထိုကဲ့သို့တဲ့။	ခုံး
ရောင်ဂေါးဒ	ရဂေါဟ်ဒ	ရဂ်ဒ	ထိုခဲကဲ့သို့။	လန်း
ရောင်ဒေဝတာဝ်ကု	ရဒေဝတ်ကိုမ်၊	ရဒေဝတ်ကို၊	နတ်ကဲ့သို့ဘဲ၊ နတ်ကဲ့သို့ရင်း။	ခုံး
ရောင်ဒိန်ဝတ်ထရ်	ရဒဝတ်ထရ်	ရဒောင်ထင်	ဣဒ္ဓိနကဲ့သို့။	လန်း
ရောင်ဖြေယ်တံ	ရဖြေယ်တံသွာမ်	ရဖြေိတံသွာံကို၊	မိုးဦးကျကဲ့သို့ဘဲ။	လန်း
စွာမ်ကုမ်၊	ကိုမ်၊			
ရသ်တိ	ရဟ်တိ	ရ်တိ	မြေကြီးအရသာ။	ခုံး
ရာသ်	ရာဟ်	ရး	တိုင်း၊ (ရးမည-ရာမညတိုင်း)	ခုံး
ရွာသ်	လဝဟ်	လဝ်-(လက်နက်)	လက်နက်။	ခုံး
ရွှေအ်	ရဝေါအ်	ရဝံ	ဤကဲ့သို့။	လန်း

နားကပ် ။ နားဋောင်း ။

လ				ဂံ ဂံ ခုံး
လတူကိုင်တွေအ်	လတူကိုင်တွံ	လွှဲကိုင်တွံ	ကျောက်ဖြားထိပ်အပေါ်မှာ။	
	လမိဟ်	လွှဲဟ်	အရေအတွက်။	
လွှဲဟ်	လဝတ်	ဝတ်	ပျို (သမီးပျို) အပျို။	

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

လာမီ	လာမီ	လွှဲ	စလောင်းဖူး။	ခုံ
ထိငွေရ	လငွေရ	လှောင်	ရှိခိုးသည်။	ခုံ
*လှူရန်	လအိုန်-လိုန်	ခိုန်	ပြောသော။ (ကြီး)	ခုံ
*လှူရန်	လအိုန်	လိုန်	နင်းသည်-နှိမ်နင်းသည်။ (ရွှေ)	ခုံ
လှကောင်	လှက်	လှက်	တိုင်အောင်။	ခုံ
	လှက်စွာမမူငြိင်	လှက်သွပ်မဂြိုင်	ကြာမြင့်စွာသောနှစ်မျှ။	ခုံ
	လှက်ပတ်တွယ်	လှက်ထပ်တွဲ	ခုနှစ်ရက်တိုင်တိုင်။	ခုံ
လှပေါက်	လပေါက်	လပံက်	ဖွင့်သည်။ အဖွင့်။	လန်း
လေခါယ	လေခါယ	လွှတ်နချူ	ရေးခြင်းဖြင့်။ (ပါ)	ကန်
လောကပါလီ	လောကပါလ	လောကပါလ	ကမ္ဘာစောင့်။	ခုံ
လောကဝဋ်သကါ	လောကဝဋ်	လောကဝဋ်သကါ	လောကဦးစောက်ပန်းမိဖုရား။	မြ
ဒေဝီ၊	သကါဒေဝီ၊	ဒေဝီ၊		
လး	လး	လး (လလး-လုံးလုံး)	လဲ။ တားမြစ်ခြင်းလည်းသုံး၏။	မြ
လး	လး	လး	ပမာဏ-မျှ-လဲဘဲ။	လန်း
လး	လး	လး	လင့်-နဲ့-(တားမြစ်ခြင်း)	လန်း
လး	လေး	လေး	လည်း။ (မဲ့လှေ-မဲ့လေး-တခါတည်း)ခုံ	ခုံ
လးပသန္ဒိုးဟ်	လးပသလိဟ်	လးပသလှေ	သံသယမဖြစ်လင့်။	ခုံ
လးပိတ်	လးပိုတ်	လးပိုတ်	မမေ့ပါနှင့်။	ခုံ
လးသန္ဓေကံဒ	လးသလိဟ်	လးသလှေဂြိုဒ	ထိုဒဲ့သံသယမရှိလင့်။	ခုံ
	ဂေါဟ်ဒါ			
လက်	လံက်	လံက်	သုတ်သည်။	ကန်
လက္ခ	လက်	လက်	သောင်း၊ (မဲ့လက်-တသောင်း)	ခုံ
လက်ဆုယိ	လက်ဆုယိ	လက်ဆုယိ	လက်ဆွဲရေကန်။	ကန်
လက်ထက်	လက်ထက်	လက်ထက်	လက်ထက်။	ခုံ
(လက်အာရ်)	လက်အာ	လက်အာ	ဖြိုသွားသည်။	ခုံ
လက်ဝေါအ်	လက်ဝေါအ်	လက်ဝံ	ဤစာ။	လန်း
လောက်	လိုက်	လိုက်	လောက။	လန်း
(လောက်ကန်ဒီင်)	လက်အာရ်ဒေါ	လက်အာရ်ဒေါ	အာရ်ဒေါသုတ်သည်။	ခုံ
လိင်ဂေါရ်	လငွေရ	လငွေရ	ရှိခိုးသည်။	ကန်
လိညှိ	လောင်	လောင်	ပျက်စီးသည်။	ခုံ

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
လောင်	လောင်	လုပ်	ဝင်သည်-ရောက်သည် ၊
လုံဇာတ်	လဇာတ်	လမာတ်	ဖို သူတော် သူတော်စင် ၊
လှုံစူး	လဇောတ်	လွှတ်	ချမ်းခြင်း ၊
			> လှုံစူး > လဇောတ် > လဇိုတ် > လွှတ်-
လရိ	လရိ-လင်	လင်	ထား ၊ (ကေတ်လင်-ယူထားသည်)
လရ်မင်း	လင်မူး	လင်မှူး	အပြင်ဘက် ၊
လရ်ဗွယ်ဇုဉယ်	လင်ဗွယ်အဉ်	လင်ဗွဲ	အထဲဘက်၌ ၊
လာရ်	လာရ်	လာရ်	ထား ၊ (ညွှန်ပြထားသည်)
လာသ်	လး-လာဟ်	လး	ခင်းသည် ၊
လောအ်	လောအ်	လအ်-လံ	ကြာမြင့်စွာ ၊
လောအ်သန်	လောအ်သန်	လံသန်	ကြာမြင့်သန်စွာ ။
လွှာမ်	လောမ်	မှံ	ရှိသော ။
			> မ-သည်-လ-ကိုလွှမ်းမိုးသည် ။
လွှာမ်	လခေါမ်	လခမ်	ငြိမ်းစေသည် ။
	လွှာမ်	လွှာ်	လွှမ်းသည်-ဖူးသည် ။
* လှာမ်	လှိုင်	လှိုင်	အဘယ် ။
လှုံဇာတ်လှုံစွာမ်	လှုံဇာတ်လှုံ	လှုံဇာတ်လှုံ	အနှစ်တစ်ရာနှင့် (၁၂၀၀)
လှုံဇာတ်	လှုံဇာတ်	လှုံဇာတ်	ရှိခိုး၏ ။
○			
ဝစီ	ဝစီ	ဝစီ	ဝစီ ၊ (ပါ)
ဝတ္ထု	ဝတ္ထု	ဝတ္ထု	ဝတ္ထုပစ္စည်း ။
ဝိစာရနာ	ဝိစာရနာ	ဝိစာရနာ	ဆင်ခြင်သည် ။
ဝိသေသ်	ဝိသေသ	ဝိသေသ	အထူး ။
ဝိသေသယော	ဝိသေသယော	ဝိသေသယော	အထူး (ရှိ) သနည်း ။
	ဝူဇိုတ်	ဝူဇိုတ်	ပတ်ဝန်းကျင် ။
ဝေဇယန္တ	ဝေဇယန္တ	ဝေဇယန္တ	ဝေဇယန္တ ။
	ဝင်ပတ်	ဝင်ပတ်	ရောင်းဝယ်ပြုသည် ။
ဝီရ်	ဝီရ်	ဝီရ်	အားစိုက်သော-ဝီရိယ ။
ဝီရိယသ်	ဝီရိယ	ဝီရိယ	လုံ့လ-ဝီရိယ ။

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

ဝန်ဝေယ်

ဝရထဝိုက်

ဝရတဝို

အခြေဆု။ (ပၤ)

* ဝေယ်

တဝို

တဝို

အခြေ-ဆက်ကါ-နယ်နိမိတ်-အကြိမ်။

ဝန်ဝေယ်

ဝိဝယ်

ဝိဝ

ရန်သူ-ရန်ညှိး။

ဝေါအ်

ဝွအ်-ဝု

ဝွံ

ဤ။

> ဥ-ကိုထြပြု၊ ထြကိုအဝပြု-အ်-ကိုသေးသေးတင်-ဝွံ-ဖြစ်၏။

သ

သွရင်ကေလ်

သဂုရင်ကိုက်

သဂရင်ကို

လျှောက်ပေးမည်။

သွလာည်

သဂလာန်

သဂလာန်

စကားမေးမည်၊ ပြောဆိုစကား။

သွဝင်ဂိညှိအာရ်

ဂဂိညှိအာ

ဂဂွေင်အာ

လှည့်လည်သွားလာသည်။

သွလောင်

သဂလောင်

သဂလိုက်

များပြားမည်သော။

သွလောင်ဖါရ်

သဂလောင်ဖါ

သဂလိုက်ဖါ

အလွန်များမည်-ခြင်း။

သွတ်အာရ်

သွတ်အာ

သွတ်အာ

ပြတ်သွားသည်။

သွိုင်ရ်တိန်ဟိရ်

သွိုင်တဟိုင်

သွိုင်ဟိုင်

ထွန်းလင်းတောက်ပစေသည်။

သွောအ်

သွော

သွော

ရသော-ရမည်။

သွနဘာင်

သအနဘ

သအနဘ

အာနဘော်နှင့်-ဖြင့်။

သွရ်ခသ်

သအာခဟ်

သအာဌ်

သွားဖြစ်မည်။

လန်း-ကန်

သွောရ်

သွောရ်

သွောရ်

တိုက်တွန်းသည်-စေခိုင်းသည်။

သွတိရ်

သကတိုင်

သတ္တိ

ထစေမည်။

ကန်

သွမိရ်

သကမိရ်

သကွ

မိုးမည်-မိုးသည်။

သကွန်

သကွန်

သကွန်

ယူမည်။

သွနံ

သကနံ

သကနံ-ခွံ

အုပ်စိုးမည်။

သွနံခံ

သကနံခံ

သကနံ-ခွံ

တည်-ဆောက်မည်။

သွနံကလ်

သကကလ်

သကကလ

ဆောက်မည်-ပြုမည်။

သွနံဩကွေတ်

သကနံသရေ

သကနံသရေ

အနံ့အပြား။

လန်း

သွယံ

သကယံ

သကယံ

ပြည်မြို့ကိုတည်မည်။

လန်း

သွက်

သကက်

သကက်

ပေးမည်။

သွး

သကွ

သကွ

တခုမကျန်-အကြွင်းမဲ့။

သွိ

သကွ

သကွ

အမိန့်ရှိသည်-ပြောဆိုသည်။

သွိ

သကွ

သကွ

ဆင်ယင်မည်။

နံ့နံ့နံ့

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
=သစသိင်	သစသိုင်	သစသိုင်	ခံစားမည် ၊
သစဟောင်း	သစဟောင်း	သစဟောင်း	စားသည်-စားမည်-ဟပ်မည်။
သစိန္တေး	သစလေး	သစွတ်	တိုက်ခိုက်မည် ၊
သစိန္တေး	သစိန်လင်	သစိန်လင်	ထွန်းထားသည်-မည်- တောက်ပထားမည်။
သစိန်လေးတုခး	သစလောဟ်တစး	သစွောန်ထွေး	ညွှန်ပြမည် ၊
သစုအး	သစအး	သွေး	စင်ကြယ်စေမည်-သန့်ရှင်းမည်၊ ခုံ-လန်း
သစုတိ	စုတိ	ချိုတ်	သေသည်-သေမည် ၊
သစုမတ်	သစမတ်	သစွတ်-သွတ်	မှန်သည်-မြောင့်သည်-ဝန်ခံကြသည်၊
သစုရေား	သစုရိုဟ်	သစရိုဟ်	သွန်းလောင်မည် ၊
သစုလေးတုခး	သစလောဟ်ထစး	သစွောန်ထွေး	ညွှန်ပြမည် ၊
သစုရေားကုလ်	သစရဟ်ကိုလ်	သစရှ်ကို	{ တရားပန်းကိုပန်ပေးမည် ၊ လန်း
ကွာင်ခေမ္မ	ကွ်ခမ္မ	ကွ်ခမ္မ	
သစုအ်ရေားဟ်	သစရဟ်	သစရှ်	
ကုလ်ကွာင်	ကိုင်ကွ်	ကိုက်ကွ်	{ ပန်းပန်ပေးမည်။ ကန်
=သစစောင်း-တူန်	သစင်တိုန်	သစ'တိုန်	ပြန်တက်မည် ၊
သစာသ်	သစာဟ်	သစး-သစး	ဆန်း (တက်) သည် ၊
သွက်	ဇက်	ဇက်	ဆွဲမည် ၊
-သွန်နောက်	သဇနောက်	သဇွော်	ကြီးမည်သော။
=သွန်နောက်ဖါရ်	သဇနောက်ဖါ	သဇွော်ဖါ	ကြီးလွန်မည် ။
သွိုင်	သွိုင်	သွိုင်	ခဲယင်းသော ။
=သွိုင်အာယုက်	သဇလိုင်အာယုက်	သဂလိုင်အာယုက်	အသက်ရှည်စေခြင်း-မည် ။
=သဇြိုင်ထိမ်	သွိုင်ထိုတ်	သွိုင်ထောက်	မြတ်နိုးထိုက်သည် ။
သွိုင်ရ	သွိုင်ရ	သွိုင်ရ-ဇြိုင်ရ	ခက်ခဲ၏ ။
သွိုတ်	သဇိုတ်	သဇိုတ်	သုတ်ပစ်လတ် ။
=သွိုန်	သွိုန်	သဇိုန်	အပ်နှင်မည် ။
=သညာတ်	သညာတ်	သညာတ်	မြင်မည် ။
သွိုက်	သွိုက်	သွိုက်	နှစ်ခြိုက်သည်-နှစ်ခြိုက်ခြင်း။ - လန်း-ကန်-မြ
သွိုက်မှိုက်	သွိုက်မှိုက်	သွိုက်မှိုက်	နှစ်သက်ခြင်း ။ ကန်

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

သုကြ	သို့ကြ	သို့ကြ	စီးသည်-စီးမည် ။	ကမ်းစပ်-စပ်စပ်
သုကြပိည	သို့ကြပေင်	သို့ကြပေင်	ပြည့်စုံမည့်သော ။	
-သတူင်	သတလုင်	သ-ကူင်	လာမည် ။	
သ္မဇလ်	သတူ	သတူ	ချီးမြှင့်မည် ။	
သ္မုဇုန်ကေလ်	သတဇုန်ကိုင်	သတဇုန်ကို	ထွန်းပေးမည် ။	
သ္မုလုင်	သတလုင်	သတလုင်	ပိုမည်-ဆောင်မည် ။	
သ္မုင်လှောင်	သ္မိန်ဂလောင်	သတိုန်ဂလိုင်	များတက်မည်-များတက်အောင် ။	
သ္မုတ်	သ္မိတ်	သ္မိတ်	ထွက်မည် ။	
=သ္မဂေတ်	သဒဂေတ်	သဒ္ဓေတ်	ကျင့်မည်-ကျင့်ခြင်း ။	
=သ္မဂိန်	သတဂိန်	သတဂိန်-ဒဂိန်	ဆောက်တည်သည်-မည် ။	
သ္မုန်	သတိုန်	သတိုန်	တက်မည် ။	ခံ-ခံ-ခံ-ခံ-ခံ-ခံ
သ္မုမ်	သ္မုမ်	သ္မုမ်	ညာဘက်၊ (တဲသထု-လက်ယာ)	
			(တဲဇွ-လက်ဝဲ)	
သ္မုစး	သထုစး	သထူး	လင်းသော-လင်းမည် ။	
သ္မိရ်ငေါအ်	သတိုဝ်ငုအ်	သတိုဝ်ငုအ်	ထထကြွကြွ၊ (သတို-ထမည်-ငုအ်-ကြွ)	
သတဘင်	သတ်	သတ်	နေမည် ။	
သ္မိရ်ဝီလ်	တဝီတဝူ	တဝီတို	ခြံရံ-အမြဲ	
သ္မုင်	သဒုင်	သဒုင်	ခံမည် ။	
=သဒ္ဓောင်	သဒမောင်	သဒမိင်-ဒိုင်	နေသော-ခံစားသော-မည် ။	
သ္မုခွံဗိဇ္ဇောန်	သဒလိုအ်	သဒ္ဓောံဗ္ဗောန်	သွန်သင်ဆုးမမည် ။	
ဗတောန်။				ခံ-ခံ-ခံ-ခံ-ခံ-ခံ
> သ္မုခွံဗိဇ္ဇောန် >	သဒိန္နုဗိတေဂိန် >	သဒလုဗတေဂိန် >	သဒလိုအ်ဗတေဂိန် > သဒ္ဓောံဗ္ဗောန်)	
သ္မုသ်	သဒတ်	သဒ္ဓ	ဖြစ်မည် ။	
သ္မုမန်	သဒိမန်	သဒိမန်	ပင့်ဘိတ်မည် ။	
သ္မု	သ္မု	သ္မု	ပြုခြင်း-ပြုမည် ။	
သ္မုအာစာရ်	သ္မုအာစာ	သ္မုအာ	ဆရာပြုမည် ။	
=သ္မုကင်ရင်	သပကင်ရင်	သပ္ပင်ရင်	ဝတ်ဆင်မည်-အုပ်စိုးမည် ။	
	သ္မုပူဇ်	သ္မုပူဇ်	ပူဇော်ပြုမည် ။	
သ္မုပူဇာင်	သ္မုပူဇ်	သ္မုပူဇ်	ပူဇော်ပြုသည် ။	

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

သွရ	သွရ	သွရ	ပြုရမည်၊ ပြုရ၏၊ ပြုပါတော့။ ကန်	ခုံ
သွရဗိန်	သွရဗိန်	သွရဗိန်	ခိုင်မာအောင်ပြုမည်။	ခုံ
သွသုတူမ်	သွသတုပ်	သွသတုပ်	တူအောင်ပြုမည်။	ခုံ
သရဏဂမန	သရဏဂမန	သရဏဂမန	သရဏဂုဏ်။	ခုံ
သရဒ	သရဒ	သရဒ (ဥတု)	သရဒ (ဥတု)တန်ဆောင်းမုန်း(ပါ)	ခုံ
သရသွတီ	သရသဝတီ	သရသဝတီ	သရသတီ	ခုံ
	သလးဝတ္ထု	သလးဝတ္ထု	ဝတ္ထုပစ္စည်းစွန့်သည်။	ခုံ
သလုင်-၄၀-ဟတ်၊	သလုင်-၄၀-ဟတ်၊	သလုင်-၄၀-ဟတ်၊	အခြင့်အတောင်-၄၀။	ခုံ
သတုဇန်	သတုဇန်	သောတုဇန်	သောတုဇန်၊ (ပါ) လူ။ ကန်-လန်း	ခုံ
သတုကဇရ်	သတုကဇရ်	သတုကဇာ	သတုပြုသည်-ကောင်ချီပြုသည်။ (ပါ)	ခုံ
	သမဏီတြုဟ်	သမဏီတြု	သမဏောယောကျ်ား။	ခုံ
	သမဏီဗြ	သမဏီဗြ	သမဏောမ။	ခုံ
သရထီ	သရထီ	သရထီ	သရထီ-လှည်းမောင်း။	ခုံ
သသန	သသနာ	သသ္မာ	သသနာတော်ကို။ (ပါ)	လန်း
သသနဗ္ဗယ်	သသနာအယ်	သသ္မာအဲ	ငါ၏သသနာတော်။	လန်း
သသနာကျက်၊	သသနာကျက်၊	သသ္မာကျက်၊	ဘုရားသသနာ၊ (ပါ)	ခုံ
သသနဟဇေါအ်-သသနာဟ-	သသ္မာဟဝံ-သသနာတော်မတည်။			ခုံ
တန်၊	ဂေါအ်တန်၊	တန်၊		ခုံ
သကဏ္ဍမ်	သကအိမ်	သကအိ	ပြုံးမည်။	ခုံ
သိပိုင်	သပိုင်	သပိုင်	သင်းပိုင်၊	ခုံ
သိလာ	သိလာ	တုံလး	ကျောက်ပြား၊ (ပါ)	ကန်
သိသာ	သိသာ	ကွး	တပည့်၊ (ပါ)	ခုံ
သိသီတ်	သိသီတ်	သိသီတ်	ပြည်မြို့၊)သရေခေတ္တရာ)	ခုံ
သိသူလ်	သိသူ	ချူ	ရေးသည်။	ကန်-လန်း
သို	သို	သို	အိမ်၊	ခုံ
သိသ္မိုး	သသ္မိတ်	သမ္မေဟ်	သူကြွယ်၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝခြင်း။	ခုံ
သိသုဂီး	သိသ္မိုး	သဂိတ်-သ္မိတ်	ချမ်းသာသည်။	ခုံ
> သိသုဂီး> သိသ္မိုး <သဂိး> သဂိတ်-သမ္မေ-သမ္မေဟ်)				
သိသုဘိက်	တသိုက်ဘိက်	တသိုက်ဘိက်	ချမ်းသာ၊ ဘိက္ခု-ရိက္ခာချမ်းသာသော။	ခုံ
သိသုက်	သသုက်	တသိုက်	ချမ်းသာသော။	ခုံ

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ
သီရိမာသောက	သီရိမာသောက	သီရိမာသောက	သီရိမာသောကမင်း။
သီလ	သီလ	သီလ	သီလ။ (ပၤ)
သီဟာသန	သီဟာသန	သီဟာသန	ပလ္လင်-ခြင်္သေ့ပလ္လင်။
သီဟော	သီဟော	သီဟော	ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ရဲရင့်ထသော။ (ပၤ)
သုခုယ်	သုခုယ်	သုခု	လည်ခွေ။
သုဇာတာ	သုဇာတာ	သုဇာတာ	သုဇာတာသုဋ္ဌေသဇီး။ (ပၤ)
သုဘိက်	တသိုက်ဘိက်	တသိုက်ဘိက်	ချမ်းသာဖိုင့်။
သုမေပဏ္ဍိတ်	သုမေပဏ္ဍိတ်	သုမေပဏ္ဍိတ်	သုမေပဏ္ဍိတ်။
သုမောသ်	သမောဟ်	သွဟ်	ထပ်ထူ၊ ကို-စေအနက်ရသည်။
သုဝဏ္ဏဘုမ်	သုဝဏ္ဏဘု	သုဝဏ္ဏဘု	သုဝဏ္ဏဘုမ္မံပြည်။ (သထု)
သုစရိတ်	သုစရိတ်	သုစရိတ်	ကောင်းမှု။ (ပၤ)
သောဏထေရ်	သောဏထေရ်	သောဏထေရ်	သောဏမထေရ်။
သွက်	သပေါက်	သပံက်	ဖွင့်မည်။ ဆွဲနုတ်မည်။
သွန်ယုက်	သပယိုက်	သယိုက်	မြှောက်တင်မည်။ ခြင်း။
=သွလိည်	သပလိန်	သပိုန်	နှိပ်ကွပ်သည်။ မည်။
သွင်မောယ်	သမင်မယ်	သမင်မွဲ	စောင့်ရှောက်မည်။
သွင်ငေါအ်	သလငေါအ်	သလှု	ဆိပ်ငြိမ်းမည်။
သွင်အ်ငေါအ်	သလငှောအ်	သလှု	ဆိပ်ငြိမ်းမည်။
=သွချက်စုဍုယ်- သဒ္ဓိမ္မ။	သပုဂ္ဂိုက်အဍုယ်- သဒ္ဓိမ္မ။	သပုဂ္ဂိုက်ပဲ့သဒ္ဓိမ္မ။	သူတော်ကောင်းတရာ ဌီ ပြည့်ပေးမည်။
သွက်	သွဂိုက်	သပိုက်	နှုတ်မည်။
သွက်ကေလ်	သပံက်ကိုလ်	သပံက်ကို	ဖွင့်ပေးမည်။
=သွချက်ကွင်	သပချိုက်ကွင်	သပုဂ္ဂိုက်ကွင်	သဘောစီးစေမည်။
သွပိည်	သပိန်	သပေင်	ဖြည့်သော-ဖြည့်မည်။
သွန်လုက်	သပလုက်	သပွက်	ဖွက်မည်- ဖုံးမည်။
သွန်လုက်- သပုန်လုက်-သပလုက်-သပနက်-သပွက်-နသည်-လကိုလွှမ်းမိုးသည်။	သပုန်လုက်-သပလုက်-သပချိုက်ပေင်၊		ပြည့်စုံမည်။
သွန်ချက်ပုန်ပိည်၊ သပုန်ချက်ပိန်၊ သပချိုက်ပေင်၊	သပုန်ချက်ပိန်-သပချိုက်ပေင်-		သီလဖြင့်ပြည့်စုံမည်။
သီလ်၊	သီလ။	သီလ။	
သထာန်	သန်ထာန်	သန်ထာန်-ဌာန်	အရပ်။ (ဌာနီ-ဌာ)

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

သန္တာန်	သန်ထာန်	သန္တာန်	နေရာ၊ (ဌာနီ-ဌာန)	ကန်
သထိုန်ကွေး	သထိုန်သး	သထိုင်သး	ချီးမွမ်းမည်။	ခုံ
သက်	သက်	သက်	မ၊ (တားမြစ်ခြင်းအနက်)	ခုံ
သကျမုနိ	သကျမုနိ	သကျမုနိ	သဘင်ဝင်မျိုးဖြစ်ထသော၊ (ပၤ)	ခုံ
သက်တိလကအိမ်၊	သက်တိလကအိမ်၊	သက်တိကအိမ်၊	အကြောင်းမဲ့ အရှင်ဘုရား	
			ပြုံးတော်မူသည်ကို။	လန်း
သက်မုနလောရ	သက်မုနလရ	သက်မုနလရ	သက်ရွာ-သက်မုရွာ၊	မြ
သက်ရိမ်ဗာင်	သက်ရိမ်ဗင်	သက်ရိမ်ဗင်	ကူညီရန်မတိုး မချေမှုန်းနိုင်။	လန်း
သက်ညွှလိ	သက်ကုလိ	ဘက်ကလိ	မလွန်မြောက်စေဘဲ။	ခုံ
သက်သွသ်	သက်ဘဒဟ်	သက်သဒ္ဒ	မဖြစ်။	ခုံ
သတ္တရ	သတ္တရ	သတ္တာရ	သတ္တာရ-အပူဇော်။ (ပၤ)	ခုံ
သက်သွိုင်	သက်သွိုင်	သက်သွိုင်	အခြားမဲ့။	ရွှေ
သက်သွိဟ်	သက်သွိဟ်	သက်သွိဟ်	အကြွင်းမဲ့။	ရွှေ
သက်	သက်	သက်	သွယ်-အရောင်။ (ပၤ)	ခုံ
			-ကြသက်-ခြောက်ပါး-ခြောက်သွယ်အရောင်။	
သက်ကြိမ်	သက်သွိုင်	သက်သွိုင်	ညိုသောအရောင်။	ကန်-လန်း
သက်သေယ်	တသိုက်ဘေယ်	တသိုက်ဘေယ်	ချမ်းသာသေး၊	ကန်
သက်	သက်	သက်	အရောင်။	ကန်
သဃ်	သဃ်	သဃ်	သဃ်-သံဃာ။ (ပၤ)	ခုံ
သဃ်ရတ်	သဃ်ရတ်	သဃ်ရတ်	သဃ်ရတ်နာ။	ခုံ
သဃ်ယ	သဃ်ယ	သဃ်ယ	သံဃာအား။ (ပၤ)	ခုံ
သင်ဒ	သင်ဒ	သင်ဒ	သံဃာဒဲ။	ခုံ
သံသာရ	သံသာရ	သံသာ	သံသရာ။ (ပၤ)	ခုံ
သိင်္ကောအိ	သကောအိ	သကအိ-ညွှ	အပေါင်းအဘော်၊	ခုံ
သိဃ်သန	သိဃ်သန	သိဃ်သန	သိဟသန၊ (သိဃ်သနိကံ)	ကန်
သစ္စ၊	သစ္စ၊	သစ္စ၊	သစ်သီး၊ (ဆု-သစ်။ သစ်-သီး)	ခုံ
သတ္တဂုံလှိုင်	သတ္တဂုံလှိုင်	သတ္တဂုံလှိုင်	သတ္တဝါအများ။	လန်း
သတ္တာဟ	သတ္တာဟ	ထင်္ဂတုံ	ခုနစ်ရက်။ (ပၤ)	ခုံ
သတြ၊	သတြ၊	သတြ၊	ရန်သူ၊ (အသံထွက်-သတြ၊)	ခုံ
သဒ္ဓါ	သဒ္ဓါ	သဒ္ဓါ	သဒ္ဓါ။ (ပၤ)	ခုံ

ဟောင်း

လယ်

ခေတ်

မြန်မာ

သဒ္ဓိမ္မ

သဒ္ဓိမ္မ

သဒ္ဓိမ္မ

သဒ္ဓိမ္မ။

(ပၤ)

ခုံ

သန္ဓေ

သလေဟ်

သေဟ်

သံသယ။

ခုံ

-သန္ဓေ-သဒ္ဓေ-သလေး-သလေဟ်

သန္ဓေဟ်

သန္ဓေဟ်

သလေဟ်

သံသယ။

ခုံ

သဒ္ဓိင်-သဒ္ဓိင်

သရင်

သရင်-စီရင်

အမှုကိစ္စစီရင်သည်။

ခုံ

သိန္ဓမောရ်

သမောရ်

သမောရ်

နှင်ရည်။

ခုံ

သောန

သောန

သောန

လောနမထေရ်။

ခုံ

သမုဒြ

သမုဒြ

သမုဒြ

သမုဒ္ဒယာ၊ ပင်လယ်၊ (ပၤ)

ခုံ

သဗ္ဗညုတညာဏ်

သဗ္ဗညုတညာဏ်

သဗ္ဗညုတညာဏ်

သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်။ (ပၤ)

ခုံ

သဗ္ဗဘူတာန

သဗ္ဗဘူတာန

သဗ္ဗဘူတာန

အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့ကိုသနား-

ခုံ

ကမ္မကော။

ကမ္မကော။

ကမ္မကော။

ချစ်ထသော။

ခုံ

သဗ္ဗသတ္တမော

သဗ္ဗသတ္တမော

သဗ္ဗသတ္တမော

အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ထက်မွန်-

ခုံ

မြတ်ထသော။ (ပၤ)

သံဝုတတ္ထံ

သဗ္ဗသတ္ထံ

သဗ္ဗသတ္ထံ

အလုံးစုံသတ္တဝါ။

ခုံ

သံဃသေနဝရ

သံဃသေနဝရ

သံဃသေနဝရ

သံဃသေနဝရ။ (အမည်)

ခုံ

သမောဗြိသ်

သမောဗြိသ်

သမောဗြိသ်

သမောဗြိသ်၊ (ပၤ) (သံ)

ခုံ

သမ္ဘန္တရ်

သမ္ဘန္တရ်

သမ္ဘန္တရ်

သံဝုတ္တရနှစ်

ခုံ

သင်္ခမ္မာရ်

သင်္ခမ္မာရ်

သင်္ခမ္မာရ်

သံလံ။ (လူအမည်)

ခုံ

သု

သု

သု

နှင့်တပါးတည်း။

ခုံ

> သုသ္မုဒ္ဓိအိန်-သိကြားမင်းနှင့်-

တပါးတည်း။

သုအိုရ်

သအိုရ်

သအို-သအာ်

ကြမ်းတန်းသည်။ သော။

ခုံ

သုဂိဟ်

သုဂိဟ်

သမ္ဘန္တရ်

သုကြွယ်။

ခုံ

-သုဂိဟ် - သံဂိဟ် - သံဇေဟ် - သမ္ဘန္တရ် - သုကြွယ်။

သုဗိုင်

သုဗိုင်

သုဗိုင်

အရိပ်။

ခုံ

သုတု

သတု

သတု

ထူထပ်သော

ခုံ

သုနောင်

သနောင်

သွောင်

အတောင်။

ခုံ

သုမာညီ

သမာနီ

သွာနီ

မေးသည်။ အမေး

ခုံ

သုလှိုင်

သလှိုင်

သထိုင်

မြင့်သော-အမြင့်။

ခုံ

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	ပြန်မာ
--------	-----	------	--------

သကြာတ်	ကြာတ်	ကြာတ်	ဆေးကျော်မည် ။	ခုံ
သြည်	သြန်	သန်	ငွေ ။	ခုံ
သြောအ်	သြောံ	သြောံ	စပါး	ခုံ
သြောအ်ယောဝ်	သြောံယောဝ်	သြောံယု	ပြောင်းစပါး ။	ခုံ
သကြောအ်	သကြောအ်	ကြိအ်-ကြောံ	ဝသော-ဝညေ့။	ခုံ
-သကြေားယွၼ်	သောဟ်ယွၼ်	သှ်ယွၼ်	စောင့်ထိန်းသည်။	ခုံ
=သြလောသ်	သလောဟ်	သလုဟ်	နှစ်ခြိုက်မည် ။	ခုံ
သလှဝ်	သလှဝ်	သလှဝ်	မွေ့လျော်မည်။	ခုံ
	သွောက်	သောက်	ဆံတော် ။	ဂုံ
	သွတ်သန်	သုတ်သန်	ငယ်လွန်သည် ၊	ဂုံ
သွေင်	သဝေင်	သဝေင်	ရှောင်မည့် ။	ခုံ
သွရ်	သွရ်	သွရ်	ကောင်းကင်ဘုံ-နတ်ပြည်။	ခုံ-လန်း
=သထွာလ်	သထွာ	သထွာ	ချီးမြှင့်သည်-မည် ။	ခုံ-လန်း
သွသ်	သွဟ်	သှ်	ဖြေသည် ။	ရွှေ
သွသ်သံပတ်	သွဟ်သံပတ္တိ	သွဟ်သမ္ပတ္တိ	ချမ်းသာကောင်းမြတ်သော ။	ခုံ

၀၀

	ဟဂတာပ်	ဟံဂတာပ်	မမိ။ (မရောက်မီ)	ဂံ
	ဟဂေါအိတ္တု	ဟံဂိတ္တု	ပလ္လင်၊ ပလ္လင်တော်မှထတော်မမူ။	ဂံ
		ပလ္လင်။		
	ဟတိမ်	ဟံတိ	မသိ။	ဂံ
(ဟဗွေဝယ်)	ဟဗွေဝယ်	ဟမ္မ	မရှိ။	ဂံ
=ဟသတ္တု	ဟသတ္တု	ဟဂ်ကို	ဟတ္ထိလင်ဌက်ဆင်။	ခံ
=ဟသတ္တု	ဟသတ္တု	ဟသက္က	လာသည့်ကို။	ခံ
ဟိတသုခ	ဟိတသုခ	ဟိတသုခ	ဟိတသုခ။ (ပါ)	ခံ
ဟောင်ရ	ဟောင်ရ	ဟောင်ရ	လျှင်ပင်။	ဂံ
ဟော်	ဟိတ်	ဟိုတ်	အကြောင်း-ကြောင့်။	ခံ
ဟော်မှယ်မဟ်၊	ဟိုတ်မယ်မဟ်၊	ဟိုတ်မဲ၌	မေ့လျော့သည့်။	ဂံ
ဟန်	ဟန်	ဟိုန်-န်	ကို-တွင်-ဝယ်-အပေါ်-သို့	လန်း-ခံ
ဟန်တိ	ဟန်တိ	ဟန်တိ	မြေပေါ်-မြေဝယ်။	မြ
ဟန္တလိ	လတူ	လွှဲ။	အပေါ်။	ကန်

ဟောင်း	လယ်	ခေတ်	မြန်မာ	
ဟန္တုလ်	ဟတူ	လတူ-တ္တ	အပေါ်-အထက်။	လန်း
ဟာယ်	ဟာယ်	ဟဲ	ဟဲ-အို။	ခုံ
ဟာယ်အာနန္ဒ	ဟာယ်အာနန်	ဟဲအာနန်	ဟဲအာနန္ဒာ ။	လန်း
စ				
စါရ်	စါ	စါ	နှစ်ခု ။	မြ-ခုံ
စါရ်စိ	စါစိ	စါစိ	နှစ်သွယ်လည်းဘဲ။	ကန်
စါရ်စွယ်	စါစွယ်	စါစွယ်	နှစ်ဆယ် ။	မြ
စါရ်မိကုက္ကောန်	စါမိကုက္ကောန်	စါမိကုကောန်	အမိနှင့်သား-၂=ယောက် ။	ဂုံ
			သားအမိ=၂-ယောက် ။	

နိဗ္ဗိတံ၊

စိန်တုရ။

ပြီး၏။

။

ထွန်းရွှေ

၄-၂-၆၇၊

နမတု၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ
ပဉ္စဂုဏံ အဟံ ဝန္ဓာဒိ သဗ္ဗဒါ။

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

အ

အကဲ့သိုလ်။	အကဲ့သိုလ်	အကဲ့သလ	အကဲ့သလ
အကူး။	စလိုအ်	စလောအ်	စလောအ်
အကယ်၍။	ယင်	ယင်	ယင်
အစာ- (အာဟာရ)	စု	စန	စန
အကျယ်ဖြင့်။	ဝိတ္ထာရ (ဗွဲကြး)	ဝိတ္ထာရ	ဝိတ္ထာရ
အကျော်ဇော။	အတ်	အတဟ်	အတသ်
အကျိုး။	ဒတု	တတုဟ်	တိတုဟ်
အကျိုးအဖြစ်ပြုသည်။	ပဋိနိ	ဗဒဟ်ဖိုင်	
အကျိုးကိုမြင်သော။	မညာတ်ဒတု	မညာတ်ဒတုဟ်	မညာတ်တိတုဟ်
အကျိုးပြုသည်။	ဒတု-ဒတုဟ်	တတုဟ်	တိတုဟ်
အကျင့်။	ပအာ	ပအာ	ပအာရ်
အကျင့်-အသွားကောင်း။	ပအာ-လအာ	ပအာရ်	ပုန်အာရ်
အကျင့်-သွားလာခြင်း။	အာ	ပုန်အာရ်	ပုန်အာရ်
အကြီး။	ဇော်	ဇနောက်	ဇိနောက်
အကြီးအကဲ။	ဒကိုပ်	ဒကိုပ်	ဒုကုပ်
အကြီးအမှူး။	ဒကိုပ်	ဒကိုပ်	
အကြံ။	ကသပ်	ကသပ်	
အကြံဉာဏ်။	ကသပ်	ကသပ်	ကွပ်
အကြံဉာဏ်။	ကသပ်	ကသပ်	ကန်သပ်
အကြား၊ (နှစ်ခုကြား)	အကြာ	အကြာ	
အကြင်။	ယြ	ယရ်	
အကြင်-သည်။	င်	ယင်	ယင်-ယြင်

မြန်မာ-ခေတ်-လယ်-ဟောင်း

> ယင်-ယင်း-ဟူလည်းသုံးနိုင်သည်။
အကြင်သာစုပြုအသံသည်၊ ဗရုသာစုကာ၊ ယင်ဗရုသာစုကာ၊ ယင်ဗိန္ဒြိသာစုကာ၊ လန်း

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

အကြောင်း	ဟိုတ်	ဟိတ်	ဟောက်	မြ
အကြောင်းမဲ့သည်ဘိ၊	ကးသက်ဟိုတ်စိ	ကးသက်ဟိတ်စိ	ကးသက်ဟောက်စိ၊	လန်း
အကြောင်းမဲ့အရှင်ဘုရား-	သက်တို့ကအ ^၀ ၊	သက်တိလကအ ^၀ ၊	သက်တိ ^၀ လကအ ^၀ ၊	လန်း
ပြုံးတော်မူသည်ကို				လန်း
အကြောင်းမဲ့၊	ကးသက်သို့ဟ်	ကးသက်သို့ဟ်	ကသက်သို့ဟ်	လန်း
အခြံအရံ၊	ပရိဝါရ	ပရိဝါရ	ပရိဝါရ	ခုံ
အခြား-တခြား၊	သအောင်	စအောင်	စအောင်	ခုံ
အခြားစစ်။	ပရစက်	ပရစက်	ပရစက်	ကန်-လန်း
> ပရ-တပါးဓသာ။	စက်-စစ်-အခြားတပါးသောစစ်။			
အခြားသော။	ညွှာင်	စအောင်	စအောင်	ခုံ
အခြားသော။	ညွှာင်	စအောင်	စအောင်	မြ
အခြားသူ။	ညးညွှာင်	ညးစအောင်	ညးစအောင်	ခုံ
အခွေ။	ကဝး	ကဝါဟ်	ကိ ^၀ ဝါသ်	ခုံ
> ကိ ^၀ ဝါသ် > ကဝါသ် > ကဝါဟ် > ကဝး-အခွေ။				
အခိုင်အမာ။	လဗိုန်	ရဗိုန်	ရဗိုန်	လန်း
အချင်းချင်း။	ရင်ညွှံ	ရင်ညွှံအ်	ရင်ညွှံအ်	ခုံ
အချိန်။	ပယာံ	ပယာမ်		ခုံ
အချိန်-အခါ၊	ကဖါ	ကဖါ	ကဖါရ	ခုံ
အချိန်အခါ-ကါလ။	ကာလ	ကာလ	ကာလ်	ခုံ
အစဖြစ်သော။	မအာဒိ	မအာဒိ	မအာဒိ	ခုံ
အစု-အပုံ။	ဗဝင်	ဗဝင်	ဗဝရ	ခုံ
အစောင့်အရှောက်	ပွင်	ပမင်	ပုမင်	ခုံ
အစဉ်အဆက်။	ဒတောင်	တတောင်	တိလ်တောင်	ခုံ
အစဉ်အတိုင်း။	ဗဗွေ	ဗဗောယ်	ဗိ ^၀ ဗောယ်	ခုံ
အစဉ်အတိုင်းသာလျှင်၊	ဗဗွေလွင်ဟောင်	ဗဗွယ်လမင်ဟောင်	ဗဗွယ်ရမင်ဟောင်။	ခုံ
အစဉ်အားဖြင့်၊	ဗွေလွင်	ဗွယ်လမင်	ဗွယ်ရမင်	ခုံ
အစွန်-အဆုံး။	လအိတ်	ရအိတ်		ခုံ
အဆောင်-အိမ်။	ဂို	ဂိုမ်		ခုံ
(မီးပုံလည်း-ဟူ၏)				
အညီအမျှသည်။	ပသွဟ်	ပသမဟ်	ပသုမသ်	ခုံ
အညီရောင်၊	သက်ဩ ^၀ -သု ^၀	သက်ဩမ်	သက်ဩ ^၀ မ်	ကန်

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
အထူး။	တွေင်	ဝိသေသ	ဝိသေသ်	ကန်
အထူးအောင်မြင်သည်။	နိရဝိသေသ	နိရဝိသေသ	နိရဝိသေသ်	လန်း
အထူး (ရှိ) သနည်း။	ဝိသေသရာ	ဝိသေသယော	ဝိသေသယော	ခုံ
အထူး-ဝင်းခြံ။	တွေင်	တမေင်	တုံစိင်	ခုံ
အထဲဘက်၌။	လင်ပွဲပွဲ	လရ်ဗွေယံပယ်		ခုံ
အထုံ (သွားသည်)	အာတံ	အာသံ	အာသုံသုး	ခုံ
အတွက်- ဌာ။	တွဟ်	တွး	ဒွး	ခုံ
အတောင်။	သွေင်	သနေင်	သုနေင်	ကန်
အထွတ်။	စလံင်	စလံင်		ဂ
အနာဂတံသဉ္ဇာဏ်	နအနာဂတံသ	နအနာဂတံသ	နအနာဂတံသဉ္ဇာဏ်	
ဖြင့်။	ဉာဏ်။	ဉာဏ်။		လန်း
အနီး-အထံတော်။	ဇရေင်	ဇရေင်	ဇရေင်	ဂုံ
အနုမောဒနာတော့။	အနုမောနောဒဏ်	အနုမောဒနာဒဏ်	အနုမောဒနာဒဏ်	မြ
အနောမမြစ်ကမ်းပါး၌။	ပွဲမြင်ကြိုင်အနောမ၊ ပွယ်မြင်ကြိုင်အနောမ၊			ဂုံ
အနက်၊ (ပါ)	အရထ	အရထ	မံတ္ထ	ခုံ
အနောက်ဘက်။	ပလိုတ်	ပလိုတ်		ဂုံ
အနာ-ဘေး(အနံဖြင့်) ဂွင်စိ		ဂွင်စိ	ဂွင်စိ	ခုံ
အနှစ်တထောင်နှစ်ရာ- လှီစါကံ့သွာံ		လှီစါကံ့သွာမ်	လှီစါရ်လွဉ်စွာမ်	ခုံ
(၁၂၀၀)				
အနံ့ အပြား။	သကလ	သကာလ်	သွိန်ကာလ်	လန်း
အပေ၊ (ဝိဘတ်)	ဣ။	အတူ	အန္တုလ်	ခုံ
အပေ၊ ။	ဣ။	လတူ	ဟန္တုလ်	ကန်
အပေ၊ အထက်။	လတူ	ဟတူ	ဟန္တုလ်	လန်း
အပြောဖြင့်-တရားဓမ္မဖြင့်၊ နတွဟ်		နတဝဟ်	နတြဝဟ်	ဂုံ
အပြား။	ပြကာ	ပြကာရ်	ပိကာရ်	ကန်
> ပိကာရ်-ပြကာ> အပြား။ (ပါဠိ-ပကာရ)				
အပြားအားဖြင့်။	ပြကာ	ပြကာ	ပြကာရ်	လန်း
အပါယ်ဇရဲ။	အပါ	အပါယ်	အဘာယ်	ကန်
အပါယ်လေးပါး။	အပါပန်	အပါယ်ပန်	အပါယ်ပန်	လန်း

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

အပါယ်လေးဘုံ သွားသော။	မအာအဝါပန်	မအာအပါယ်ပန်	မအာရ်အပါယ်ပန်	ခုံ
အပေါင်းအဘော်။	သကအ်-ညှိ	သကောအ်	သိင်္ကောအ်	ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ
အပြစ်။	ခုတ်	ခုတ်	ခုတ်	
အဖ-(အဘေ)	အဖ	အမ္မ	အမ္မ	
အဖေ-အမ။	အဖ-မ	ပိတာ	ပိတာ။ (ပါ)	
အဖို့။	ပအ်	ပေါအ်	ပေါအ်	
အဖိုး-တန်ဘိုး။	ငှုတ်	ငှုတ်	ငှုတ်	
အပြစ်။	ဒဉ်	ဒဉ်	ဒီရ်ဒဉ်	
အပြစ်။	ဒဉ်	တဒဟ်		
အပြစ်မှ။	နူဒဉ်	နောင်ဒဉ်	နောင်ဒီဒဉ်	
အဘိဉ္ဇာဏ်။	အဘိဉ္ဇာဏ်	အဘိညာ	အဘိညာ	
အဘိဉ္ဇာဏ်။	အဘိဉ္ဇာဏ်	အဘိညာန်	အဘိညာဉ်	ကန် ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ
အဘိ-ပရိယာယ်။	အဘိ-ပြယာ	အဘိပြယ	အဘိပြာယ်	
အဘ်-အဘယ်။	မူ	မူ	မူ	
အဘယ်ကြောင့်။	မူဟိုတ်	မူဟိုတ်	မူဟေတ်	
အဘယ်ကြောင့်	မူဟိုတ်မိန်တို့က	မူဟိုတ်မိန်တိလ	မူဟိုတ်မုန်တိ'လကအိ	
အရှင်ဘုရားပြုံးတော်- မူသနည်း။	အိ'ရော။	ကအိ'ယော။	ယော။	
အဘယ်ကြောင့်	မူဟိုတ်မန်တူ	မူဟိုတ်မန်တလ	မူဟေတ်မန်တ'လပြိုင်	
အရှင်မွန်ပြုံးတော်	ပြိုင်ရော။	ပြိုင်ယော။	ယော။	
မူသနည်း။				
အဘယ်၊	မူ-မူ	မောအ်	မောအ်	ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ
* အဘယ်။	လှို	လှိုင်	လှောင်	
အဘယ်အခါ။	မူကာလ	မူကာလ	မူကာလိ	
အဘယ်အထူး။	မူတွေင်	ကီဝိသေသော	ကီဝိသေသော	
အဘယ်ကာလဒင်း	မူကာလ-မဇေ	မူကာလ-မဇေဟ်	မူကာလ်မဇေးဟ်သစိသ်ဒဉ်	
ဆင်းဖြစ်မည်နည်း။	သစေဉ်ရော။	သစေဟ်ဒဟ်ယော။	ယော။	
အမိ။	အမ္မော	အမ္မော	အမ္မော	
အမိ။	အမအ်	အမောအ်	အမ္မောအ်	

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

အမှန်။	စွတ်-သွတ်	စမတ္တာ	စုတ္တာ	စု-စု
အမှန်တရား။	စွတ်	စမတ်	စိမတ်	စု-စု
အမြှုတ်အခြေခံ။	ထစိုဟ်ဇက်	ထစိုဟ်ဇကဟ်	ထဇေဟ်ဇကဟ်	ခုံ-ကန်
အရောင်။	သတ်	သက်	သေက်	ခုံ-ကန်
အရောင်။	လျး	လျာသ်	သျာသ်	ကန်
အရောင်-ထွန်းလင်း-သော။	လယး-လျး	ယယာဟ်	ယိယာသ်	ခုံ
အရောင်-ထွန်းလင်း-သော။	ယယး-လျး	ယယာဟ်	ယိရိယာသ်	ခုံ
အရှင်။	တု	တလ	တိလ	ခုံ
အရှင်အား။	ကုတီ	ကုတလ	ကုတလေယ်	ခုံ
အရှင်ကိုအားလုံးအသိပေးသည်။	မသက်တီတု	မသက်တီတလ	မသက်တီခိတလ	ခုံ
အရှင်မင်းကြီး။	ဂုသု	ဂုသိုင်	ဂုသု	ကန်
အရှင်မင်းကြီး။	ဂုသု	ဂုသိုင်	ဂုသု	ကန်
အရပ်။ (ဌာန)	သန်ဌာန	သန်ထာန	သန္တာန	ကန်
အရပ်မျက်နှာ။	ဒိုဟ်	ဒိုဟ်	ဒိသ်	ကန်
အရပ်လေးမျက်နှာ။	ဒိုဟ်ပန်	ဒိုဟ်ပန်	ဒိသ်ပန်	ကန်
အရိပ်။	သမိုင်	သနိုင်	သုံသိုင်	ကန်
အလာ-ကဲ့သို့။	ရ	ရ	ရောင်	ကန်
အလေးအမြတ်။	အပရဲ	ဣအယ်ပရယ်	ဣဇယ်ပရယ်	ကန်
အလှူဒါနပေးပြီး၍။	ကိုဒါနတ်ထု	ကိုဒါနတ်တုယ်		ကန်
အလှူပေးသော။	မကိုဒါန	မကိုဒါန		ကန်
အထို့ဌာ။ (ဝိတတ်)	တုဟ်န	တုဟ်န	တုဟ်န	ကန်
အထို့ဌာ။	တု	တုဟ်	တုသ်	ကန်
အထိုဆန္ဒ။	သိုက်	သိုက်	သိုက်	ကန်
အထိုဆန္ဒ။	ပမိက်-ပိုက်	ပမိက်	ပုမိက်	ကန်
အလုံးအစ။	ကလောအ်-ကလိုအ်	ကလောအ်		ကန်
အလုံးစုံစင်ကြယ်စေသည်။	မကးညွး	မကးညွး	မကးစအး	ကန်
အလုံးစုံသတ္တဝါ။	သဗ္ဗသတ္တ	သဗ္ဗသတ္တ	သဗ္ဗသတ္တ	ကန်

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
အလုံးစုံသော သဗ္ဗသတ္တုမော၊ သဗ္ဗသတ္တုမော။ သဗ္ဗသတ္တုမော၊ သဗ္ဗသတ္တုမော။				ခုံ
သတ္တဝါတို့ထက်မြတ်ထသော။				
အလုံးစုံသော သဗ္ဗဘူတာနု သဗ္ဗဘူတာနုကမ္ပကော သဗ္ဗဘူတာနုကမ္ပကော				ခုံ
သတ္တဝါတို့ကိုသနား ကမ္ပကော၊ ချစ်ထသော၊				
အလမ္ဗုသာ (နတ်အမည်) အလမ္ဗုသာ အလမ္ဗုသာ အလမ္ဗုသာ၊				ခုံ
=အလွန်များမည်-ခြင်း၊ သရလိုင်ဖါ သဂလောင်ဖါ သဠောင်ဖါရ်				ခုံ
အဝိဇ္ဇာရေကြီးသို့ပြေး ဂြိပ်စွဲအဝိဇ္ဇာ ဖြိပ်စေဟ်အဝိဇ္ဇာ ဖြေပ်စိသ်အဝိဇ္ဇာ				လန်း
ဆင်းသည်။ မဟာနရက်။ မဟာနရက်။ မဟာနရက်။				ဂုံ
အဝိဇ္ဇာရေ။ အဝိက် အဝီဇ္ဇာ အဝီဇ္ဇာ				ဂုံ
အသိတဉ္စနုဋ္ဌိ။ အသိတဉ္စနုဋ္ဌာဂိရ်၊ အဘိတဉ္စနုဋ္ဌာဂိရ်၊ အသိတဉ္စနုဋ္ဌာဂိရ်				ခုံ
အသီးသီး-တိုင်တိုင်။ တမံ တမံ တိန်မ				ကန်
အသီးသီး-တိုင်တိုင်။ ဇွာဝ်ဇွာဝ် ဇွာဝ်ဇွာဝ် ဇာဝ်ဇာဝ်				ခုံ
အသွား။ ဂတိ ဂတိ ဂတိ (ပါ)				ခုံ
အသက်။ အယုက် ယယုက် ယိယုက်				လန်း
အသက်။ အာယုက် အာယုက် အာယုက်				ဂုံ
အသက်အတိုင်မျှနေ သော။				
အသက်အလိုက်အတိုင်း။ ဗက်ဗွတ်အာယုက်၊ ဗက်ဗွတ်အာယုက်၊ ဗက်ဗွတ်အာယုက်၊				လန်း
အသက်၊ လောက။ ဗွတ်အာယုက် ဗွတ်အာယုက် ဗွတ်အာယုက်				ကန်
အသတ်ရှည်စေခြင်း-မည်။ သဂလိုင်အာယုက်၊ သဇလိုင်အာယုက်၊ သူလိုင်အာယုက်				ခုံ
အသစ်။ တွိ တမိ တုမိ				လန်း
အသစ်။ တွိ တမိ တုမိ				ခုံ
အံ့ဩထသော။ ဣအသင် ဣဂြိုဟ်အသင် ဣရ်အသစရ်				လန်း
အံ့ဩဘွယ်နှင့်-ဖြင့်။ သိုအသင် သိုမ်အသင် သုမ်အသစရ်				ကန်
အံ့ဘွယ်။ အသင် အသင် အသွရ်				ခုံ
အသံ။ ဗရ ဗရ ဗရ				ကန်
အသံ။ ဗရ ဗရ ဗိဇြိ				ခုံ
အသံ။ ဗရ ဗရ ဗိဇြိ				ကန်
အာနဘော်။ အာနဘာ အာနဘာ အာနဘာ				ခုံ
အာနဘော်နှင့်-ဖြင့်။ သအာနဘာ သအာနဘာ သအာနဘာ				ခုံ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
အာနန္ဒာ။	အာနန္ဒ	အာနန္ဒ	အာနန္ဒ	ခုံ
အာနန္ဒာမြင်တော်မူသည်။	အာနန္ဒညွတ်။	အာနန္ဒညွတ်	အာနန္ဒညွတ်	ကန်-လန်း
အာဟာရ။	အာဟာရ	အာဟာရ	အာဟာရ	ဂုံ
အာဟာရကိုရှေ့ဦးပေး-ကိုအာဟာရကွာ-ကိုအာဟာရဋ္ဌာသိ။				ဂုံ
ပါရစေဘုရား။	ညိ။			
အား။ (ဝိဘတ်)	ကု	ကု	ကု	မြ
အားထုတ်သည်။	ဟိတ်ခြဟတ်	ဟိတ်မရဟတ်		ဂုံ
အားလုံး။	ဖအိုတ်	ဖအိုတ်	ခုဩလ်	ခုံ
အားလုံး။ (ဥဿု)	အာသို	အာသိုမ်	အာသို	ခုံ
အားလုံး။	အိုတ်	အိုတ်	အုတ်	ခုံ
အားလုံးကုန်သော။	အိုတ်သကလ	အိုတ်သကလ	အုတ်သကလ	လန်း
အားလုံးတန်ဆာ။	အိုတ်ကရိယာ	အုတ်ကြိယာ	အုတ်ကိယာ	မြ
အားလုံးသောအချိန်ကို။	အိုတ်ကုကာလ	အိုတ်ကုကာလ	အုတ်ကုကာလ	ခုံ
အုဋ္ဌိအာနုဘော်။	အုဋ္ဌိအာနုဘ	ရိဋ္ဌိအာနုဘ	ရိဋ္ဌါနုဘာဏ်	လန်း
အုသိပတန။	အုသိပတန	အုသိပတန	အုသိပတန	ကန်
အုသိပတနမိဂဒါဝုန်	အုသိပတနမိဂဒါဝုန်	အုသိပတနမိဂဒါဝုန်	အုသိပတနမိဂဒါဝုန်	လန်း
တော။			ဝနာ	
ဤ။	ဝံ	ပွအ်-ဝု	ဝေါအ်	မြ
ဤကဲ့သို့။	ရံဝံ	ရံဝေါအ်	ရွှောအ်	လန်း
ဤကဲ့သို့။	မြံဝံ	မရံဝံ	မရောင်ဝေါအ်	ခုံ
ဤစာ။	လိက်ဝံ	လိက်ဝေါအ်	လက်ဝေါအ်	လန်း
ဤသို့။	အုတ်-(ရံဝံ)	အုတ်	အုတ်	ကန်-ခုံ
ဤသို့လျှင်-ဤသို့ချက်ချင်း။	အုတ်	အုတ်		ဂုံ
ဥတု။ (ရတု-ဥတု)	ဥတု	ဥတု	ရတု	ခုံ
ဥပါသကာ။	ဥပါသကာ	ဥပါသကာ	ဥပါသကာ	ဂုံ
ဥပါသကာ။	ဥပး	ဥပး	ဥပါသ်	ဂုံ
ဥပါသကာ။	ဥပး	ဥပါဟ်	ဥပါသ်	ခုံ
ဥသဘာ။	ဥသဘ	ဥသဘ	အာသဘ	ခုံ
ဥပါဟ်။	ဥပါဟ်	ဥပါဟ်	ဥပါဟ်	ခုံ
ဥစ္စာ။	ပြင်	ပြင်	ပြင်	ကန်
ဥတ္တရမထေရ်။	ဥတ္တရထေ	ဥတ္တရထေ	ဥတ္တရထေရ်	ဂုံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

က

ကစားစရာ။	ပဝေင်	ဂဝေန်	ပုဝိည်	ခုံ
ကဆုန်လ။	ဂတုဝေသာခါ	ကတုဝေသာခါ	ကိန္တုဗေသာခ	လန်း
ကတော်-မယား။	ကလင်	ကခရ်	ကနွရ်	ခုံ
ကရိယာ-တန်ဆာ။	ကြိယာ	ကြိယာ	ကြယာ	ခုံ
ကရုဏာ၊ (သနားခြင်း) ကရုဏာ	ကရုဏာ	ကရုဏာ	ကရုဏာ	ခုံ
ကလေးသူဇော်။	သွတ်	သမတ်	သုံဝတ်	ခုံ
ကလျာဏမိတ်ကောင်း။	ကလျာဏ	ကလျာဏ	ကလျာဏ	ခုံ
ကါကဝဏ္ဏတိဿ။	ကါကဝဏ္ဏတိဿ။	ကါကဝဏ္ဏတိဿ။	ကါကဝဏ္ဏတိဿ။	ခုံ
ကာကွယ်သည်။	ဇြိုက်-ဩက်	ဇြိုက်	စိန္ဒြိုက်	ခုံ
ကာလ-အချိန်ကာလ-	အိုတ်ကုကာလ	အိုတ်ကုကာလ	အိုတ်ကုကာလ	ခုံ
အားလုံး။				ခုံ
ကာလအနက်-တွင်၊	ကာလပွောင်	ကာလပွောင်	ကာလ်ပွောင်	ခုံ
ကာလအားလုံး။	အိုတ်ကုကာလ	အိုတ်ကုကာလ	အိုတ်ကုကာလ	လန်း
ကုဋေ။	ကောဋ်	ကောဋ်	ကောဋ်	ခုံ-လန်း
ကုဋေ။	ကိုဋ်	ကောဋ်	ကောဋ်	ကန်
ကုသိနာရုံ။	ကုသိနာရုံ	ကုသိနာရစ	ကုသိနာရစ	ခုံ
ကုသိုလ်။	ကုသို	ကုသိုလ်		ခုံ
ကုသိုလ်။	ကုသိုလ်	ကုသလ	ကုသလ	ခုံ
ကုသိုလ်ပြုသည်-	ပဝိန်	ပဝိန်	ပပုန်	လန်း
ကောင်းမှုပြုသည်။				
> ပုန် > ပုည-ကောင်းမှုကုသိုလ်။				
ကူညီရန်မလို။	သက်ရီဗင်	သက်ရီဗင်	သရိမ်ဗင်	လန်း
(မချေမှုန်းနိုင်)				
ကူးမြောက်သွားသည်။	ကွောံအာ	လွောံအာ		ခုံ
ကေလာသ။	ကေလာသ	ကေလာသ	ကေလာသ	ကန်
ကေလာသတောင်။	နီကေလာသ	ကေလာသပဗ္ဗတ	ကေလာသပ'ဝ္ဗတ	လန်း
ကေသရခြင်္သေ့။	ကေသရဇာဒိသိုင်	ကေသရဇာဒိသိုင်	ကေသရဇာဒိသိုင်	ခုံ
ကဲ့သို့သော။	မရ	မရော	မရော	ခုံ
ကော်ရော်-မြတ်နိုး။	အဲပရဲ	ဗြယ်ပရဲ		ခုံ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
ကောသေယပုဆိုး။	ကောသေယ	ကောသေရ	ကောသေရ	ခုံ
ကိုယ်အလင်းရောင်ရှိ	အင်္ဂီရသော	အင်္ဂီရသော	အင်္ဂီရသော	ခုံ
ထသော။				
ကိုယ်ကာယ။ (ပါ)	ကာယ	ကာယ	ကာယ	ခုံ
ကို-သို့၊ (ခုတ်ယဝိဘတ်) န		ဟိုန်	ဟန်	လန်း
ကို-တွင်-ဝယ်-အပေါ်(ဝိ) ဟိုန်		ဟန်	ဟန်	ခုံ
ကိုးကွယ်သည်။	စစေါ် (စစု)	တုဇေါက်	တိလ္လောက	လန်း
ကင်းမဲ့သော-	မသက်	မသက်	မသက်	ခုံ
အားလုံးသော။				
ကောင်းမှု-သုစရိတ်။	သုစရိတ်	သုစရိတ်	သုစရိတ်	ခုံ
ကောင်းမှု။	ထမိက်။ (ထွက်) ဒဟိစ်		ဒုမ်ဟိစ်	ခုံ
ကောင်းမှုပြုရသည်။	ပပိန်	ပပိန်	ပပုန်	ကန်
ကောင်းကင်။	အာကး	အာကး	အာကး(ကာသ်)	ကန်
ကောင်းကင်ဖြင့်-သို့။	ဗွအမှ	ဗွယ်လမှ	ဗွယ်လမှ	ဂုံ
ကောင်းကင်ဘုံ-	သွပ်	သွပ်	သွရ်	ခုံ
နတ်ပြည်။				
ကောင်းမြတ်သော။	မဆာ	မဆာယ်	မိဆာယ်	လန်း
ကောင်းမွန်စွာ။	မွေးရး	မဒေးရး		ဂုံ
ကိုင်သော-ဖမ်းသော။	မရပ်	မရပ်	မရပ်	ခုံ
ကုန်သည်။	ဗွိက်	ဗနိက်		ဂုံ
ကဿပဘုရား။	ကဿပ	ကဿပ	ကဿပ	လန်း-ကန်
ကံ။ (ပါ)	ကမ္မ	ကမ္မ	ကမ္မ	ခုံ
ကမ်းပါးဖြင့်အဖို့	နိဿိတ်ကုဋြင်ကြ၊	နိဿိတ်ကုဋြင်ကြ၊	နိဿိတ်ကုဋြင်ကြ	ဂုံ
ပြုသည်။				
ကမ္မပထ-ကံမြောက်ခြင်း။	ကမ္မပထ	ကမ္မပထ	ကမ္မပထ	ခုံ
ကမ္ဘာစောင့်။	လောကပါလ	လောကပါလ	လောကပါလ်	ခုံ
ကုသိ-လဲဘဲ၊	ကိုစိ	ကုစိ	ကုစိ	ခုံ
ကျိ-စပါးကျိ။	ဇရင်	ဇရင်	ဇရင်	ခုံ
ကျေးဇူး။	ဂနာတ်	ဂနာတ်	ဂိနာတ်	လန်း
ဂုန်ဂနာတ်-ဂုဏ်ကျေးဇူး-				
ကျော်ဇော။(ပါ-ယဿ) ယှ-ဒယှ	ယဟ်	ယဟ်	ယသ်	ခုံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

ကျော်စောသော၊	ယှ	ယဟ်	ယသ်	လန်း
ကျက်သရေ။	သီရိ	ပသ-ပဂ္ဂ	စ	ခြေ
ကျက်သရေ။	သီရိ	ဂသ-ဂဂ္ဂ	စ	ခြေ
ကျက်သရေ။	သီရိ	ဩ-ဂရ္ဂ	ဂြီ	ခြေ
ကျက်သရေ။	ကျက်ဩ	ကျက်ဩ	ကျက်ဩ	ခုံ
ကျောက်ထီး။	ကိုဉ်တုံ	စာဇောင်တုအ်		ဂုံ
ကျောက်ထွင်သော။	မပုတ်သေလာ	မပုတ်သေလာ	မပုတ်သေလာ	လန်း
ကျောက်ပြား၊ (ပါ)	တုံလး	သီလာ	သီလာ	ကန်
ကျောက်ပြားထိပ်ပေါ်မှာ။	ဩကိုဉ်တုံ	ဩကိုဉ်တောအ်		ဂုံ
ကျောက်မြင့်။	နတု	နတုအ်	နတောအ်	လန်း
ကျောက်မြင့်။	နတု	နတုအ်	နတောအ်	ကန်
= ကျင့်မည်။	သဒ္ဓေတ်	သဒဂေတ်	သဒ္ဓဂေတ်	ခုံ
= ကျင့်မည်-ကျင့်ခြင်း။	သဒ္ဓေတ်	သတဂေတ်	သ္မဂေတ်	ခုံ
ကျောင်းတော်ကြီး	မဟာဝိဟာရ	မဟာဝိဟာရ	မဟာဝိဟာရ	ခုံ
ကျောင်းတော်ကို။	နိဝိဟာရ	နိဝိဟာရ	နိဝိဟာရ	ခုံ
ကျည့်ဆံ။	ကံ	ကံ	ကံ	ခုံ
ကြရကား။	အိုဝစိ	အိုဝစိ		ဂုံ
ကြာပန်း။	ဟံဒက်	ဟံဒကဟ်		ဂုံ
ကြာမြင့်စွာ။	လအ်-လံ	လောအ်	လောအ်	ခုံ
ကြာမြင့်စွာ-အလွန်။	ဖါ	ဖါ	ဖါရ်	ခုံ
ကြာမြင့်စွာကလ။	ဗွကာလမလံ	ဗွယ်ကာလမလောအ်	ဗွယ်ကာလမလောအ်	လန်း
ကြာမြင့်စွာသောနှစ်များ၊	ထုက်သွာမဂ္ဂိုဉ်	ထုက်စွာမဂ္ဂေတ်		ဂုံ
ကြာမြင့်သန်စွာ။	လအ်သန်	လောအ်သန်		ဂုံ
ကြာသပတေးနေ့။	တုမြုဗ္ဗ	တုယ်မြုသွတ်	တုယ်ဗိဟသွတ်	လွန်း
ကြားသိစေသည်။	လမိင်-လွှေ	ရမိင်	ရမိင်	ခုံ
ကြီးပွားခြင်း။	ဇွော်ကွပ်	ဇွောက်ကွပ်	ဇွောက်ကွည်	ခုံ
= ကြီးမည့်သော။	သဇွော်	သဇနောက်	သ္မနောက်	ခုံ
- ကြီးလွန်မည်။	သဇွော်ဖါ	သဇနောက်ဖါ	သ္မနောက်ဖါရ်	ခုံ
ကြီးသော။	ဇွော်	ဇွောက်	ဇွောက်	ခုံ
ကြီးသော။	ဇွော်	ဇနောက်	ဇနောက်	ကန်
ကြီးသော။	မဇွော်	မဇနောက်	မဇွောက်	ခုံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

ကြီးသော။ (ပါ)	မဟာ	မဟာ	မဟာ	
ကြီးသောတံခိုး။ (ပါ)	မဟိဒ္ဓိနာ	မဟိဒ္ဓိနာ	မဟိဒ္ဓိနာ	ကန်
ကြီးသောဘုန်း။ (ပါ)	ပိန်ဇော်	မဟာပုည	မဟာပုည	ကန်
ကြေးခင်သည်။	လးသု	ဒူးသုယ်		ကန်
ကြေးဝါနှင့်။	ကုစလင်-ကုလှင်	ကုစလင်	ကုစာက်	ကန်
ကြက်။ (သတ္တဝါ)	စာင်	ချာင်	တျာင်	ကန်
* ကြောက်လံ့ခြင်း။	ဗဟောက်	ဗဟောက်	ပုဟောက်	ကန်
ကြောင့်။	ဟိုတ်	ဟောက်	ဟောက်	ကန်
ကြောင့်-ဌာ။	တူဟ်	တူး	ဒူး	ကန်
ကြည့်သည်။	ငှော်	ငှယ်	မယ်	ကန်
ကြည်သော။	ကော်	ကော်	ကီရ်	ကန်
ကြုတ်နှင့်။	သိုကြောက်	သိုမကြောက်		ကန်
ကြံသော။	မချင်	မချင်	ကျင်	ကန်
ကြမ်းထန်းသည်။	သအို-သအာ	သအိုရ်	သုအိုရ်	ကန်
> သုအိုရ် > သအိုရ် > သအိုရ် > သအိုရ်				
ကြိုးဝါသည်။	ကြီ	ကြိမ်	ကြိမ်	ကန်
ကြွားဝင့်သည်။				
ကြိုးဝါထသော။	ကြီအို	ကြိမ်အို	ကြိမ်အို	လန်။
ကွယ်သည်။	ဗခန်	ဗခန်		ဂုံ
(ကွယ်သွားသည်ဟုထို)				
ကျွေးမွေးသည်။	ဖျို	အိန်သွို	အိန်	(ကြီး)
ကျွေးမွေးသည်။	ဖျို-ညီ	အညီ	အညီ	(ရွှေ)
ကျွဲ။ (သတ္တဝါ)	ပြင်	ပြင်	ပြင်	
ကျွန်။	ဒိုက်	ဒိုက်	ဒိုက်	
ကျွန်ုပ်။ (ငါ)	အ	အယ်	ဇယ်	
ကျွန်သုံးရွာ။	ဒိုက်ပိကွာန်	ဒိုက်ပိကွာန်	ဒိုက်ပိကွာည်	
ခ				
ခုနစ်။ (၇)	ထပ်	ဒပေါဟ်	ဒုပေါး	ခုံ
ခုနစ်ရက်။	ထပ်တု	သတ္တဟ	သတ္တဟ	ခုံ
ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင်။	ထက်ထပ်တု	လက်ဒပေါဟ်တယ်		ခုံ

မြန်မာ

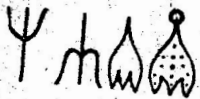
ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

ခဲယင်းသော၊	သွိုင်	သွိုင်	သွိုင်
ခေတ်သည်၊	ကေတ်	ကေတ်	ကောက်
ခိုလှုံရာ။	စခေတ်	တခေတ်	တိမ်ခေတ်
ခက်ခဲ၏။	ဖြိုင်ရ-သွိုင်ရ	သွိုင်ရ	သွိုင်ရ
* ခက်ရင်းသုံးခွကို-ရုပ်တိသူလပွန်	ရုပ်တြိသူလပမိန်	ရုပ်တြိသူလပမိန်	ရုပ်တြိသူလပမိန်
ကိုင်းဆောင်သောနယ်ရပ်။			

ခို
ခို
ခို
ခို
ခို

> ပုံစံ နားကပ်- ခလေးသူငယ်များ၏နားကပ်။ (ယခု)

> သီဝ-မဟာသီဝ-ပရမေသွာရ-ဟိန္ဒူနတ်မင်း၏အယောင်အဆောင်ဖြစ်သည်။

ခင်းထားသည်။	လး	လာဟ်	လာသ်	ကန်
အပြားဖြန့်ထားသည်။				
ခင်းသည်။	လး	လာဟ်	လာသ်	လန်း
ခေါင်းလောင်း။	သွိုင်	ဂဏ္ဍိုင်		ဂံ
= ခိုင်ခန့်မည်။	သဗိုန်	သဗန်	ထြိဗန်-ထြိဗန်	ကန်
ခိုင်စေသည်။	ထဗိုန်ကို	ထဗိုန်ကို	တဗိုန်ကုတ်	ကန်
ခိုင်မာအောင်ပြုမည်။	သွလဗိုန်	သွရဗိုန်	သွရဗိုန်	ကန်
ခိုင်မာစေသည်။	လဗိုန်	ရဗိုန်	ရဗိုန်	ကန်
ခံစားမည်။	သစသိုင်	သစသိုင်	သစသိုင်	ကန်
ခံစားသည်။	စသိုင်	စသိုင်	စသိုင်	ကန်
ခံမည်။	သဒိုင်	သဒိုင်	သဒိုင်	ကန်
ခံယူ၏။	ဒိုင်ကေတ်	ဒိုင်ကေတ်		ကန်
ခံယူသော။	မဒိုင်ကေတ်	မဒိုင်ကေတ်		ကန်
ခံသော။	မဒိုင်	မဒိုင်	မဒိုင်	ကန်
ခံသည်။	ဒိုင်	ဒိုင်	ဒိုင်	ကန်
ခံသည်။	ဒိုင်	ဒိုင်		ကန်
ခမ်းနားခြင်း။	ဆာ	စရဟာဟ်	စရဟာဟ်	ကန်
ချီပင့်မည့်သော။	မသယိုက်	မသယိုက်	မသယိုက်	ကန်
ချီလျက်။	ယိုက်	ယိုက်	ယိုက်	ကန်
ချီသည်။	ခရိယ်	ခရိယ်	ခရိယ်	ကန်
ချီးမွမ်းမည်။	သထိုင်သး	သထိုင်သး	သထိုင်သး	ကန်

ကန်
ကန်
ကန်
ကန်
ကန်

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

တောင်း

ချီးမွမ်းသည်။	ထိုင်သး	တဟိုန်ကသး	တိ'ဟိုန်ကိ'သး	ခုံ
> တိ'ဟိုန်ကိ'သး >	တဟိုန်ကသး >	ထိုန်သး >	ထိုင်သး။	
=ချီးမြှောက်မည်။	သတွ-ထွ	သတွလိ	သတွလ်	လန်း
ချီးမြှောက်သည်။	ထွ	တွ	တွလ်	လန်း
=ချီးမြှင့်သော။	မသထွ	မသတွ	မသတွလ်	ခုံ
=ချီးမြှင့်မည်။	သထွ	သတွ	သတွလ်	ကန်
=ချီးမြှင့်သည်	သထွ	သတွ	သတွလ်	ခုံ
ချီးမြှင့်သည်။	တဂို	တဂိုရ်	တုဂရ်	လန်း
ချစ်ခြင်း။	ဗြဟာန်	ဇရဟာန်	ဇိရ်ဟာန်	ခုံ
ချစ်နှစ်သက်သော။	မဆာန်ကွန်	မဆာန်ကွိန်	မဆာန်သွိန်	ခုံ
ချစ်သူ-နှစ်သက်သော။	လောဟ်-လုဟ်။	ရလောဟ်	ရုံလောသ်	ခုံ
ချမ်းသာဖိုင့်။	တသိုက်ဘိက်	တသိုက်ဘိက်	သုက်ဘိက်	ကန်
ချမ်းသာသေး။	တသိုက်သေယ်	တသိုက်သေယ်	သုတ်သေယ်	ကန်
ချမ်းသာသော။	တသိုက်	သသုက်	သိ'သုက်	ခုံ
ချမ်းသာသည်။	သဂိဟ်-သွဟ်	သိသွး	သိသုဂီး	ခုံ
ချမ်းသာကောင်း	သွဟ်သမ္ပတ္တိ	သွဟ်သံပတ္တိ	သွဟ်သံပတ်	ခုံ
မြတ်သော။				
ချမ်းသာပြုသည်။	ပသိုက်	ပသုက်	ပသုက်	လန်း
ချမ်းသာပြုသည်။	ပသိုက်	ပသုက်	ပွက်	ကန်
ချမ်းသာဖြင့်။	ဗွတသိုက်	ဗွဟ်တသိုက်		ခုံ
ခြေဘွားတော်။	ဂတာဇိုင်	ဂတာဇိုင်	ကိန္နာလ်ဇိုင်	ခုံ
ခြေရင်း။	တံဇိုင်	တံဇောင်	တံဇောင်	ခုံ
ခြေရင်း(မှ)သွားနေသည်။	အာဒွိုင်တံဇိုင်	အာဒွိုင်တံဇောင်		ခုံ
ခြေလက်။	ဇိုင်တဲ	ဇိုင်တယ်	ဇိုင်တေယ်	ခုံ
ခြောက်ခု-ခြောက်သွယ်။	တြ	တရ်	တုရောင်	ကန်
ခြောက်ခြောက်မျိုးသော။	တြတြ	တရ်တရ်	တုရောင်တုရောင်	လန်း
ခြောက်ပါး-ခြောက်သွယ်။	တြသ်	တရ်သက်	တုရောင်သက်	ခုံ
ခြောက်ရာ။	တြကံ	တရေတ္တံ	တုရောင်တ္တံ	ခြေ
ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ရဲရင့်ထသော။	သီဟော	သီဟော	သီဟော	ခုံ
ခြင်္သေ့ရုပ်။	ရုပ်ဇာဒိသိုင်	ရုပ်ဇာဒိသိုင်	ရုပ်ဇာဒိသိုင်	ခုံ
ခြံရံ-အမြဲ	တဝီ-တို့	တဝီတူ	တိရ်ဝီဝ်	ခုံ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
ခြံရံ-အမြဲ။ ခြံရံသည်၊ ခံစားသည်- အမြဲ။	တဝီ-တို့ သတဝီတဝို	တဝီတဂူ သကြဝီလ်	ဆွဲရိုဝီလ် သကြဝီလ်	ခံ ခံ
ခွါသော။ (ခွဲခွါ) ခွါခြားသော၊ ခွန်အား။	မစာ မစာခြာ ဗြဟတ်	မစာက် မစာက်ခြာ ဒရဟတ်-ဗြဟတ်	မစာက် မစာက်ခြာ ဒိဟတ်	ခံ အံ ခံ
ဂ				
ဂရုတစိုက်။ ဂဝံကျောက်လောက်။ ဂဝံပတိမထေရ်၊ ဂဠုရုပ်။ ဂူ (ပု-ဂူဟ) ဂင်္ဂါ။ ဂုန်အပေါင်း-အစု ဂုဏ်။ ဂုဏ်အသရေ။ (ပု-တေဇ) ဂုဏ်ကျေးဇူး၊	ဂဇ္ဇေ မာတွံဝါနိ ဂဝံပတိထေရ် ရုပ်သပင် ဂိုဟ် ဂင် ဂကောံဂုန် ဂုန် ကြိဇ္ဇ	ကဇေဟ် မာတွံအလ္လာန် ဂဝံပတိ ရုပ်သပရ် ဂေါဟ် ဂင် ဂကောမ်ဂုန် ဂုန် ကြိဇဟ်	ကိရ်ဇီး ဂဝံပတိ ရုပ်သပရ် ဂေါဟ် ဂင် ဂြက္ခောမ်ဂုန် ဂုန် တြေဇသ် (သံ)	ကန် ဂံ ခံ ခံ ခံ ခံ ဂံ ခံ ခံ
ဃ				
ဃဋ္ဌိကာရ၊ ပါ) ဃနာနိ၊- (ဃနာနိ၊ ဆွမ်း)	ဃဋ္ဌိကာရ ပမန်	ဃဋ္ဌိကာရ ပြမန်	ဃဋ္ဌိကာရ ပြမန်	ဂံ ဂံ
င				
ငရဲကြီး။ ငါ-ငါ။ ငါ့အား။ ငါ့သား-သမီး။ ငါ့သားဂဝံပတိနှင့်-အား၊	နရက်ဇွော် အဲ ကုအဲ ကောန်အဲ ကုကောန်အဲ ဂဝံပတိ၊	မဟာနရက် အယ် ကုအယ် ကောန်ဆယ် ကုကောန်အယ်ဂဝံ ပတိ၊	မဟာနရက် ဇွယ် ကုဇွယ် ကောန်ဇွယ်။ ကုကောန်ဇွယ်ဂဝံပတိ	ကန် ခံ ဂံ ဂံ လန်း

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
ငါ၏သာသနာတော်။	သာသ္မာအေ	သာသနအယ်	သာသနာဇယ်	လန်း
ငါတို့။	ပို	ပိုယ်	ပေါယ်	ခြေ
ငါတို့အရှင်၊	တလပို	တိလပိုယ်	(တိ'လေယ်ပေါယ်)	ဂံ
ငါတို့အရှင်၊	တလပို	တိလပိုယ်	တိ'လပေါယ်	ကန်
ငါတို့ဘုတ်းလောင်း။	ဗောဓိသတ်ပို	ဗောဓိသတ်ပိုယ်		ဂံ
ငါပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူမည်။ မအဲသွန်ဗ္ဗာန်၊ မအယ်သွန်ဗ္ဗာန်၊			မဇယ်သ္မာဗ္ဗာန်	လန်း
ငါပြုံးဘိအော။	မအဲကအ	မအယ်ကအ	မဇယ်ကအိမ်	လန်း
ငါမြင်ဘိသော။	မွဒ်အညာတ်	မွဒ်အညာတ်	ဒွဒ်ဇယ်ညာတ်	လန်း
ငါးပါး၊	မသုန်	မသုန်	မ္ဍုန်	ကန်
ငါးပါး၊	မသုန်	မဗုန်	ဗ္ဗုန်	ခုံ
ငါးပါးသောအဘိ- ဉာဏ်၊	အဘိဉာဏ်မသုန်၊	အဘိဉာဏ်မသုန်	အဘိဉာဏ်မသုန်	လန်း
ငွေ။	သန်	သြန်	သြည်	ခံ
ငယ်လွန်သည်။	ဧုတ်သန်	သွတ်သန်		ဂံ
ငယ်သော။	သွတ်	သဝတ်	သုဝတ်	ခံ
ခြမ်းစေခြင်း၊	လဒ်	လခေါ်	လွှာမ်	ခံ
ဌက်သတ္တဝါ။	ကွေမ်-(ဂစေံကွေံ)	ကဧုမ်	ကီဧုမ်	ကန်
စကားမေးမည်၊	သ-ဂလာန်	သဂလာန်	သုလာည့်	ခံ
စတုမဟာရာတ် လေးယောက်။	စတုမဟာရာတ် ပန်၊	စတုမဟာရာတ် ပန်၊	စတုမဟာရာတ်ပန်	ဂံ
စပါး၊	ဪ	ဪ	ဪ	ခံ
စလောင်း-အထွတ်။	စမှိုင်	စလိုင်	စှောင်	ခြေ
စလောင်းစုး။	လွှာ	လဓီ	လာဓီ	ခံ
စသော။	မပတ်	မပတ်	မဟုတ်	ဂံ
စားချင်သည်။ (အထိုအနွံ)	ပွတ်စ	ပမိက်စ		ဂံ
စားသည်-စာမည်။	သစဟာပ်	သစဟာပ်	သ္မဟာပ်	ခံ
စီသည်။	ရေင်	ရေင်		ခံ
စီးသည်-စီးမည်။	သိုက်	သိုက်	သိုက်	ခံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

စုခြင်း၊ စုသည်။	ကောဓ်	ကျောဓ်		ဂုံ
စုလစ်အိမ်ဖြင့်။	နသိုကွတ်	နသိုဣတ်	နသို့အ်စုစ်	ကန်
စေတီအိမ်။	စေတီဃာရ	စေတီဃာရ	စေတီဃာရ	ဂုံ
စေတီတည်လိုသည်။	မိက်ခနံစေတီ	မိက်ကနံစေတီ		ဂုံ
စကြာဝတေးမင်း။	စက္ကဝရ်	စကြဝရ်	စကြာဝရ် (သံ)	ကန်
စကြာဝဠာ။	စက္ကဝါ	စက္ကဝါ	စက္ကဝါလ်	ခုံ-ကန်
စကြာဝဠာတတိုက်	အိုတ်လွှံ (ဂုံ)	အိုတ်လွှံစက္ကဝါ	အုတ်ရလံစက္ကဝါလ်	လန်း
လုံး-တဝှမ်းလုံး။	စက္ကဝါ။			
စက်ဆုပ်သည်-	ကုဟ်မေ့	ကုဟ်မေ့	ကုဟ်မေ့အ်	ခုံ
မုန်းတည်သည်။				
စိုက်သည်။	တလိုင်-တို	တမ္ဗိုင်		ဂုံ
> တမိုက် > တလိုင် > တို-စိုက်သည်။				
စိုက်ပျိုးသည်။	ဟံ	ဟမ်	ဟမ်	ခုံ
> ပဟမ် > ပဟံ-အစပြုသည်။				ရွှေ
စင်္ကြံ။	စင်္ကြံ	စင်္ကြမ်		ဂုံ
စင်္ကြယ်စေမည်။	သ္ဘး	သစအး	သစအး။	ခုံ
စင်္ကြယ်စေသော။	မသ္ဘး	မစအး	မစအး	ခုံ
- စောင့်ထိန်းသည်။	သ္ဘဟ်	သောဟ်ဟ်	သဗြေားဟ်	ခုံ
စောင့်ထိန်းမည်။	သမင်မဲ့	သမင်မယ်	သွင်မောယ်	ခုံ
စိတ်။ (ပါ)	မနော-စိတ်	မနော	မနော	ခုံ
စိတ်။	ပစိတ်	ပစိတ်	ပစိတ်	ခုံ
> ဒလးပစိတ်သ္ဘာင်-အခြားစိတ်မရှိပါနှင့်။				ရွှေ
စိတ်။	စိတ်	စိတ်	စိတ်	ခုံ
စိတ်အကြံကိုသိယူ	တိကေတ်ကသပ်	တိကေတ်ကသပ်စိတ်		ဂုံ
သည်။	စိတ်။			
စိတ်အားထက်သန်ခြင်း။ ဂဇ္ဇေ		ကဇေဟ်	ကိုဇေး	ခုံ
စိတ်အားရှိသည်။	ဂဇ္ဇေ	ကဇိဟ်	ကုဇီး	ခုံ
စိတ်ချသည်။	ဗျေံစိတ်	ဗျိုဟ်စိတ်	ဗျိုဟ်စိတ်	ဂုံ
စစ်၊ (စစ်သည်တော်)	ပွာန်	ပွာန်	ပွာန်	ခုံ
စစ်၊ (စစ်သည်တော်)	ပွာန်	ပွာန်	ပွာည်	လန်း-ကန်
စစ်သည်တော်။	ဗိုလ်ပွာန်	ဗိုလ်ပွာန်		ဂုံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

စစ်ပြိုင်သည်။	စွေဟ်	စလေး	စိန္တေး	စုံ စုံ စုံ စုံ စုံ စုံ
စိန်။ (ရတနာ)	ဗိုဇ်	ဗဇ္ဇ	ဗဇ္ဇ (သံ)	
စိန်ဖြင့်။	နံဗိုဇ်	နံဗဇ္ဇ	နံဗဇ္ဇ	
စွမ်းအားထုတ်သော-	ခြင်း။ မညှိတ်စောမ်	မညှိတ်စောမ်	မညှိတ်စောမ်	
* စွမ်းဆောင်သည်။	စောမ်	စောမ်	စောမ်	
စွယ်တော်မှ။	နူဝိုဟ်	နောင်ဝိုဟ်	နောင်ဝိုသ်	
စွယ်တော်လေးဆူ။	ဝိုဟ်ပန်	ဝိုဟ်ပန်	ဝိုသ်ပန်	လန်း

ဆ

ဆရာ။	အာစာ-အွာ	တိစာရ	တိစာရ	ခြေ စုံ စုံ စုံ စုံ စုံ
ဆရာပြုမည်။	သွအွာ	သွအာစာ	သွအာစာရ	
ဆာသော။	ဗျို	ဗျိုလ်	ဗျိုလ်	
ဆု-အမြဲ-အမြဲဆု (ပါ) ဝရ-တို	ဝရ-တို	ဝရတိုဝ်	ဝရဝေလ်	
= ဆုတောင်းခြင်း။ (သံ) ပထနာ	ပထနာ	ပြာထနာ	သပြာထနာ	
ဆုတောင်းသည်။	ပတ္တနာ	ပဋ္ဌာနာ		
ဆူးငြောက်။	ဇလ	ဇလ	ဇိ'လ	ခြေ စုံ စုံ စုံ စုံ စုံ
ဆေး။	ဂဉ္ဇ	ဂဉ္ဇယ်	ဂိရဉ္ဇယ်-ဂိ'ဉ္ဇယ်	
ဆေးကြောခြင်း။	ညှိုး	စအး	စိ'အး	
ဆေးကြောမည်။	ကြာတ်	ကြာတ်	သကြာတ်	
ဆယ်မျက်နှာအရပ်	အိုတ်ဒိုဟ်	အိုတ်ဒိုဟ်စဟ်	အုတ်ဒိသ်စသ်	
အားလုံး။				
ဆွေမျိုး။	ကလော	ကလော	ကုလော	ခြေ စုံ စုံ စုံ စုံ စုံ
ဆွေမည်။	ဇက်	ဇက်	သွက်	
ဆွေမည့်သော။	မသဇက်	မသဇက်	မသွက်	
= ဆောက်တည်သည်။	သတဲဂိုန်-ဒဂိုန်	သုတဂိုန်	ညွဂိုန်	
ဆောက်မည်-ပြုမည်။	သ ခွံ	သကနံ	ညွနံဒံ	
ဆင်။ (သတ္တဝါ)	စိင်	စိင်	စိင်	
ဆင်ခြင်ခြင်း။	ဗ္ဗါရဏာ	ဗ္ဗာရဏာ	ဗိစာရဏာရ်	စုံ စုံ စုံ စုံ စုံ စုံ
ဆင်ခြင်သည်။	ဗ္ဗာရနာ	ဗိစာရနာ	ဗိစာရနာ	
ဆင်နားရွက်။	တ္တော ဝမ်စိင်	တ္တောဝမ်စိင်	တ္တောရ်စိင်	
-ပိုက်တ္တော ဝမ်စိင်-ဆင်နားရွက်ယပ်တောင်)				

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

ဆင်နားရွက်ယပ်တောင်-ပွိုက်တ္တံ့ ဘင်စိင်-ပွိုက်တ္တံ့ ဘင်စိင်

ဆင်ပြောင်၊

စိင်ဇူ။

စိင်ဇူ။

စိင်ဇူရ်

ကန်

ဆင်ဖြူတော်။

စိင်ဗတောင်

စိင်ဗတောင်

ကန်

ဆင်ဖြူတော်ဖြင့်၊

ကုစိင်ဗတောင်

ကုစိင်ဗတောင်

ကုစိင်ဗုန်တောင်

လန်း

=ဆင်ယင်မည်၊

သဉ္စိ

သဂညိ

သုညိ

ခုံ

ဆင်ယင်သော၊

မဉ္စိ

မဉ္စိ

မဉ္စိ

ခုံ

ဆင်ယင်သော၊

မဉ္စိ

မဉ္စိ

မဉ္စိအ်

ခုံ

ဆင်ရုပ်၊

ရုပ်စိင်

ရုပ်စိင်

ရုပ်စိင်

ခုံ

ဆင်းတည်သည်၊

စွေတန်

စေဟ်တန်

စိသ်တူန်

ခုံ

(ပဋိသန္ဓေဆင်းတည်သည်)

ဆင်းဖြစ်ပါစေသတည်း။ ဩဝ်စွေဒ်

ဩဝ်စေဟ်ဒဟ်

ဩဝ်စိသ်ဒသ်

လန်း

ဆင်းသည်။

စွေ

စိဟ်

စိဟ်

ကန်

ဆင်းသည်။

စွေ

စိဟ်

စိသ်

ခုံ

ဆင်းရဲကိုကယ်သော။ မပြာ်ဒုခိုက်

မပြာ်ဒုခိုက်

မပြာ်ဒုခိုက်

လန်း

ဆင်းရဲသူ။

မ္ဗိယ်ဒုခိုက်

မ္ဗိဟ်ဒုခိုက်

မ္ဗိသ်ဒုခိုက်

ခုံ

> ဒွါက် > ဒုမုက် > ဒုခိုက်-ဒုခိုက်-ဆင်းရဲ။

ဆင်းရဲသော။

ပဒိုက်

ပဒိုက်

ပဒိုက်

ခုံ

ဆင်းရဲသော။

မဒိုက်

မဒိုက်

မဒိုက်

ခုံ

ဆောင်ရွက်ပါ။

ရေင်ညိ

ရေင်ညိ

ရေင်ညိ

ခုံ

=ဆောင်းမည်။

သဉ္စိက်

သဉ္စိက်

သဉ္စိက်

ခုံ

ဆောင်းသော။

မဒလင်

မဒဒရ်

မဒဒရ်

ခုံ

(ထီးကိုဆောင်းသော)

ဆိတ်။

ဗဇေ

ဗဇေ

ဗဇေ

ခုံ

ဆိတ်ကျောင်းညောင်ဂင်၊ အဇပါလ

အဇပါလ

အဇပါလ

ခုံ

ဆိပ်ကမ်း-ကမ်းခြေ။

သွေဟ်

စွာဟ်

စွာသ်

ခုံ

ဆိပ်ငြိမ်းမည်။

သလှု

သလငေါအ်

သုငေါအ်

လန်း

ဆိပ်ငြိမ်းမည်။

သလှု

သလငေါအ်

သုအ်ငေါအ်

ကန်

ဆန်း (တက်) သည်။

သစး-သစး

သစဟ်

သစသ်

ခုံ

ဆံတော်။

သော်

သွေဟ်

သွေဟ်

ခုံ

ဆံတော်ခါတ်အစဉ်။

ရင်ခါတ်သော်

ရင်ခါတ်သွေဟ်

ရင်ခါတ်သွေဟ်

ခုံ

ဆု်ဆီ။

ကွေင်ဗဂုတ်

ကွေင်ဗဂုတ်

ကွေင်ဗဂုတ်

ခုံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

ဆုံးမသည်။	ဗတောန်	ဗတွောန်		ဂံ
ဆွမ်းခါန-ဆွမ်းအလှူ။	ခါန်ပိဏ္ဍပါတ်	ခါန်ပိဏ္ဍပါတ်		ဂံ
အ				
အနပုဒ်။	အနးပိုင်	အနပိုင်	အနပုဒ်	ခံ
အယသေန။ (ပါ)	အယသေန	အယသေန	အယသေန	ဂံ
အရပ်။	ဗြပ်	ဗြပ်		ဂံ
အေတဝန်။	အေတဝန်	အေတဝန်	အေတဝန်	ခံ
အေယျဝသ(အမည့်)	အေယျဝသေန	အေယျဝသေနဝ	အေယျဝသေနဝ	(ပါ)
ဖြင့်သာလျှင်။				ကန်
အမွှူဒီပကျန်း။	အမွှူဒီပ	အမွှူဒီပ	အမွှူဒီပ	ခံ
ဈ				
ဈာန်။	ဈာန်	ဈာန်	ဈာန်	ခံ
ည				
ညာဘက်၊ -	ညါ	ညါ	ညါ	ခံ
(တညါ-လက်ယာ)				
ညီညာစွာ။	တးတမ္	တးတမဟ်		ဂံ
ညီနှင့်အစ်ကို။	ကောကုဒေ	ကောကုဒေအ်		ဂံ
ညိုသောအရောင်၊	သင်သ္မ	သက်သ္မ	သဟ်ဩမ်	လန်း
ဉာဏ်ဖြင့်သိသည်။	ဂြင်	ဂရင်	ဂရင်	ခံ
ထိုထွင်သိသည်။				
ညွှန်ကြားသည်-	အှောင်	အှောင်		ဂံ
တိုက်တွန်းသည်။				
ညွှန်ပြမည်။	သစ္စောန်ထွေး	သစုလောဟ်တး	သစုလေားတုံး	ခံ
ညွှန်ပြမည်။	သစ္စောန်ထွေး	သစုလေားထး	သစိန်လေားတုံး	ခံ
ညွှန်ပြသည်။	စနောန်ထွေး	စလေားထး	စုလေားတုး	ခံ
တ				
တခါမျှ-တခါက။	မွဲလှေ	မယ်လေး	မေယ်လေး	ခံ
တခါလည်း-မူလည်း။	မွဲလှေ	မုလေဟ်	မုလေး	ခံ
တခါပေါက်၏ကန်လန်၊	ဒလူတြင်-နှောင်တြင်၊	တလူရ်တရင်	တိန်လူရ်တိဗြင်	လန်း

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	လန်း
တခုတည်း (ကိုယ်တော်တိုင်။ မွဲခပ်		မယ်ခိ	မယ်ခိ	
တခုမက။ ကးမွဲ		ကးမယ်	ကးမောယ်	
တခုမကသော၊ မကးမွဲ		မကးမယ်	မကးမောယ်	
တခုမကျန်၊ အကြွင်းမဲ့၊ ညွှးသက်		ညွှးသက်	ညွှးသက်	
တဆယ်၊ နှ်		စဟ်	စသ်	
တနေ့ဘဲ။ မွဲတုရ		မွဲယံတုယံရ		
တပည့်၊ ကွး		သိသာ	သိသာ (ပၤ)	
တပည့်တော်အရှင်၊ တီအဲ		တီလၢယ်		
တပည့်တော်တို့၊ ပိုဉ်		ပိုယံဉ်		
တဖုသနဉ်ဘလ္လိက- တပူ-တဗင်		တဖုသနဘလ္လိက	တဖုသနဘလ္လိက	
ညီဇနာင်-၂-ယောက်။				
တဖန်-တု။ ပုန-ဝိ		ပုန-ဝိ	ပုန-ဝိ	
တဖန်ဝင်တုပြန်သည်။ တိုန်လုပ်တုန်		တိုန်လုပ်တုန်	တိုန်လောင်တုန်	
တယောက်မကျန်။ တမံ		တမအ်	တိနွံ	
တရၢနွံဆယ်။ (၁၂၀) ကွံဇါစှော်		ကွံဇါစောဟ်	ကွံဇါရစှော်	
တရား။ ခရ်-(ခပ်)		ခမ္မ	ခိမ္မ	
တရားအား (ပၤ) ခမ္မာယ		ခမ္မာယ	ခမ္မာယ	
တရားတည်းဟူသော သစၣ်ကိုဟ်ခရ်		သစရေားကိုလ်	သစရေားကိုလ်	
ပန်းကိုပန်ပေးမည်။ ဟွံခမ္မ		ဟွံခမ္မ		
တရားမင်း။ သွီခရ်		ခမ္မရာဇ်	ခိမ္မရာဇ်	
တရားရတနာ။ ခမ္မရတ်		ခမ္မရတ်		
တရားသံ။ ဗရုခရ်		ဗရုခမ္မ	ဗရုခိမ္မ	
တရားဟောဘိ၏။ တွံခရ်စိ		တောဟ်ခမ္မစိ	တောသ်ခိမ္မစိ	
တာဝတိံ။ တာဝတိင်		တာဝတိင်	တာဝတိင်	
တာဝန်ပြုသည်။ ပသ္မိင်		ပသ္မိင်	(တာဝန်ယူပြီးပြု-ဟူလို)	
တူ-တူမ။ ကွိန်		စမိန်	စမုန်	
တူအောင်ပြုမည်။ သွသတုင်		သွသတုင်	သွသတုင်	
တူမျှခြင်းဖြစ်သော။ မသဒ္ဓိသဒ္ဓိ		မသဒဟ်သမောဟ်	မသွသ်သုမေား	
တူရှု-ဖြောင့်။ ပှော်		ပှော်အ်	ပှော်အ်	
တူးသည်။ ခါ		ခါယံ		
တော-တန်ခိုး။ ကြိဉ်		တြဇဟ်	တြဇသ်	

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

တဲ့-ဒဲ့။	ဒ	ဒ	ဒ	ခံ
တော။	ငြိပ်	ငြိပ်	ငြိပ်	ခံ
တောအုပ်။	ဒသိုငြိပ်	ဒသိုငြိပ်		ခံ
တောကြိုး-တောနွယ်။	ဇုက်ငြိပ်	ဇုက်ငြိပ်		ခံ
တို့။	တံ (တအ်)	တံ	တံ	ခံ
တို့-တို့သည်။	တံ	တအ်	တောအ်	ခံ
တိုးတက်ခြင်း။	မမပ်	မမပ်	မုန်မရ်	ခံ
တိုးတက်ခြင်း-	မြမပ်	မရမပ်	မုန်မရ်	ခံ
အမွှေးအကြိုင်။				
တက်-တိုးတက်သည်။	တိုန်	တိုန်	တူန်	ခံ
တက်၏။	တိုန်	တုန်ရ		ခံ
တက်ခြင်းအလို၌။	တို့ညိုန်	တူးညိုန်	ဒူးညိုန်	ခံ
တက်မည်။	သတိုန်	သတိုန်	ညိုန်	ခံ
တက်သည်။	ဂိုန်	ဂိုန်	ဒါန်	လန်း
တက်သည်။	တိုန်	တိုန်		ခံ
တက်သွားသည်။	တိုန်အာ	တိုန်အာ	တိုန်အာရ်	ခံ
တောက်ပထားမည်။	သစိန်လပ်	သစိန္တေး	သစိန္တေး	ခံ
တောက်ပသော။	မဂို	မဂိုရ်	မဂေါရ်	ခံ
တောက်ပြောင်သော-	မယး	မယာဟ်	မယာသ်	လန်း
(အရောင်)				
တိုက်၊ (တိုက်ခန်း)	ဂံ	ဂံ	လိ	ကန်
တိုက်ခန်း။	ဂလံ-ဂံ	ဒလံ	ဒ	ခံ
တိုက်ခိုက်မည်။	သစေဟ်	သစလေး	သစိန္တေး	ခံ
တိုက်တွန်းသည်။	အွှာပ်	အွှာပ်	အွှာရ်	ခံ
တင်-ချီသည်။	ယိုက်	ယောက်		ခံ
ထင်းသော။	တောင်	တောင်	တိန္တိုင်	ခံ
တောင်။	နီ	ပဗ္ဗတ	ပဗ္ဗတ	ကန်
တောင်ကုန်း-တောင်။	နီ	ဒိုပ်		ခံ
တောင်ဌေး။	ဂစုန်	စစုန်	စိရ်စုန်	ခံ
တောင်းခံပြုသည်(ပါ)၊ ပအာယာစနာ၊ ပအာယာစနာ			ပအာယာစနာ	ခံ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
တောင်းခြင်း - သူတောင်းစာ။	လအာတ်	ရအာစ်	ရိအာစ်	စုံ
တောင်းသည်	အာတ်	အာတ်	အာစ်	စုံ
တိုင်အောင်။	ခိုင်-နီ-(စုံ)	ခိုလ်	စုဩလ်	စုံ
(ခိုင်အာစိုပ်-သွားရောက်သည့်တိုင်အောင်)				
တိုင်အောင်၊	လှက်	လှက်	လှကောင်	စုံ
* တိုင်ပင်သည်။	တောင်ပင်	တိုင်ပင်	စုပင်	စုံ
တိုင်း၊ (ရးမည-ရာမညတိုင်း)၊ ရး		ရာဟ်	ရာသ်	စုံ
တစ်ထောင်၊ (၁၀၀၀) မွဲလှီ		မသ်လှဝ်	မောသ်လှဝ်	စုံ
တည်စေသတည်း။	ထိုင်တ	ထိုင်တ	ထိုင်တ	စုံ
တည့်ဆောက်မည်။	သကနံ-ခွံ	သကခံ	သကခံ	စုံ
တည့်ပြီးသော၊	မတန်တု	မတန်တုယ်		စုံ
တန်ခိုး။	ဧဒွံ	ဧဒွံ		စုံ
တန်ခိုး။	ဧဒွံ	ရိဒွံ	ရိဒွံ	စုံ
တန်ခိုးဖြင့်၊	ဧဒွံယာ	ဧဒွံယာ	ရိဒွံ	စုံ
တန်ခိုးဖြင့်။	နုဧဒွံ	နုဧဒွံ	နုရိဒွံ	စုံ
တန်ဆာ။	ကြိယာ	ကြိယာ	ကြိယာ	စုံ
တန်ဆာဆင်တော်မူသော။ မညှိတ်		မညှိတ်		စုံ
တန်တိုင်။	ကွာင်	ကမ္ဘာင်		စုံ
တန်တိုင်ကပ်ရုပ်ထုများ။ အလီဝါတ်		အလီဝါတ်		စုံ
တံခါး။	တြင်	တရင်	တိဒြင်	စုံ
> တိဒြင် > တရင် > တြင်-တခါး။				စုံ
တံခါးကန့်လန့်။	တနောင်တြင်	တလှုပ်တရင်	တိန်လှုပ်တိန်ရင်	စုံ
တံခါးကျည်။	သွောင်တြင်	တနောင်တရင်	တိန်လှုပ်တိဒြင်	စုံ
တမ္ဘဂုတ္တ။ (သိဂုံတ္တရ)	တမ္ဘဂုတ္တ	တမ္ဘဂုတ္တ		စုံ
တု။	တုန်	တုန်	တူန်	စုံ
တုဘိ။	တုန်စိ	တုန်စိ	တူန်စိ	စုံ
တုဘိ။	တုန်စိ	တုန်စိ	တူန်စိ	စုံ
တုစဲ့။	တုန်ဒ	တုန်ဒ	တူန်ဒ	စုံ
တုလည်း။	တုန်လေ	တုန်လေရ်		စုံ
တုလှုပ်ခြင်း၊ သော။	ကသီဂရာင်	ကသီဂရာင်	ကုသီရာင်	စုံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

တွင်-အနက်။	ပွောင်	တွောရ်		ဂံ
ထ				
ထစေမည်။	သတ္တိ	သကတိုင်	ညွှတ်ရ်	ကန်
ထထကြွကြွ။	သတိုရ်ဒ်	သတိုရ်ဒ်	ညွှတ်ငေါအ်	ခံ
ထမင်း=ဆွမ်း။	ပုင်	ပုင်	ပုင်	ခံ
ထသည်။	တ္တိ	တ္တိရ်	တ္တိရ်	ခံ
ထသည်-ရောက်သည်။	တ္တိ	တ္တိရ်		ခံ
ဌာပနာ။ (ပါ)	ဌာပနာ	ထာပနာ	ထာပနာ	ခံ
ထာပနာပြုမည်သော။	မသထာပနာ	မသထာပနာ	မသ္တာပနာ	ခံ
ထား၊ (ညွှန်ပြထားလည်)	လင်	လရ်	လံာရ်	ခံ
ထား။	လင်	လရ်		ခံ
> ဥပမာ-ကေတ်လင်-ယူထားသည်။				ခံ
ထီး။	ကိရ်	တဇောင်	တဇောင်	ခံ
ထီး။	ကိရ်	တဇိုင်	တဇိုင်	ခံ
ထူထပ်သော။	သတု	သတိုင်	သံတုံ	ခံ
ထို။	ဂ်	ဂေါဟ်	ဂေါး	ခံ
* ထို။	ဂ်	ဂဟ်	ဂံ	ခံ
ထို-တို့။	တံ-ဂ်	တံဂေါး	တဂေါးဟ်	ခံ
ထိုအရပ်-ထိုဒေသ။	တတ္ထဒိုဟ်	တတ္ထဒိုဟ်	တတ္ထဒေသ်	ခံ
ထိုအသွား-(အလာ)	တဝါဂ်	တဝါဂဟ်		ခံ
ထိုကဲ့သို့ထဲ့။	ရ်ဒ	ရ်ဒ	ရောင်ဂေါးဒ	ခံ
ထိုထဲ့-ထိုဒဲ့။	ဒ်	ဒဂေါဟ်	ဂဂေါးဟ်	ခံ
ထိုဒဲ့။	ဂ်ဒ	ဂဟ်ဒ	ဂံဒ	ခံ
ထိုဒဲ့ကဲ့သို့။	ရ်ဒ	ရ်ဂေါဟ်ဒ	ရောင်ဂေါးဟ်ဒ	ခံ
ထိုနောက်-	ဗူးဂ်	ဗလးဂေါဟ်	ဗူးဂေါး	ခံ
ထိုအတောအတွင်း။				ခံ
ထိုနှစ်ပါးသော	လယးဓါဂ်	ယယာဟ်ဓါဂဟ်	ယိယာသ်ဓါရ်ဂေါးဟ်	ခံ
ရောင်ခြည်တော်။				ခံ
ထိုပညာ။	ပညာဗျ	ပြဇ္ဇာဂံ	ပြဇ္ဇာဂံ	ခံ
ထိုမိဖုရားတပါး	ဂွကျာဂ်ဗွဲ	ဂွကျာဂ်ဂဟ်မယ်	ဂွကျာဂ်ဂေါးဟ်မေတ်ယံ	ခံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

ထိုမှနောက်- ထိုနောက်မှ။	ဂတနွှ်	ကန္တနွှ်ဂတ်		ဂံ
ထိုမှသေသွားသည်။	ချိုဟ်အားနွှ်	စုတ်အာနွှ်ဂတ်		ဂ
ထိုမျှအံ့ဘွယ်ရှိအပ်သော။	မသွပ်အသပ်	မသွပ်အသရ်	မသွပ်အသစရ်	လန်း
ထိုရောင်ခြည်တော်	အိုတ်လယးတြ	အိုတ်ယယာဟ်	အိုတ်ယိ'ယာသ်တု-	လန်း
ခြောက်ပါးအရောင်	သက်ဂ်	တရ်သက်ဂေါဟ်	ရောင်သက်ဂေါဟ်	
အားလုံး။				
ထိုရှေးအခါက။	ကွာတေံဂ်	ကွာဒ်ဂ်	ညွာရ်ခဂေါး	
ထိုလ။	ဂိတုဂ်	ကတုဂတ်	ကန္တဂေါး	
ထိုသူတို့သည်။	ညးတံဂ်	ညးတံဂတ်	ညးတဂေါး	
ထိုထွင်သော။	ကွိုဟ်	ကလေား	ကိ'လေား	
ထက်ဝယ်ဖြင့်။	နထဝဲါမ္မ	နထဝဲါယ်မ္မောဟ်		
ထိုက်ပေ။	ထေက်အာ	ထိုတ်အာ	ထိန်အာရ်	
ထိုက်သော။	တေဉ်	ထိုတ်	ထိန်	
-ထင်ရှားမည်။	ပြာကတ်	ပြာကတ်	သပြာကတ်	
ထင်ရှားသော။	ပြာကတ်	ပြာကတ်	ပြာကတ်	
ထိုင်နေထော်မှုသည်။	ဂဇာဒ်ဒွိုင်	ကဇောဒ်ဒွိုင်	ကြဇောဒ်ဒွိုင်	
ထိုင်နေလေ၏။	ဝဇိတ်ရ	ကဇောက်တ်ရ		
ထည့်ထားသည်။	စုတ်လပ်	စုတ်လရ်		
ထည့်သည်။	စုတ်	စုတ်		
ထန်း၊ (ထန်းပင်)	တာ	တာ	တာလ်	ကန်
ထန်းလေးလုံး။	ပန်တာ	ပန်တာ	ပန်တာလ်	လန်း
> ပန်တာလ် > ပန်တာ > လေးတာ။				
ထပ်တူ။	သွဟ်	သဇမာဟ်	သုမောဟ်	
> - ကို-စေ-ဟူသောအနက်ကိုရသည်။				
ထမ်းမည်။	သယိုက်	သယုက်	သျှက်	
ထမ်းသည်။	ယိုက်	ယယုက်	ယိ'ယုက်	
ထွက်မည်။	ဆွိတ်	ဆွိတ်	ဆွိတ်	
ထွက်သည်။	တိတ်	တိတ်	တိတ်	
ထွက်မြေငှက်ခြင်း-	ပအာ	ပုအာနာရ်	ပုနီအာရ်	
သွားလာခြင်း။				

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

ထွန်သည်။	ဇိက်	ဇိက်	ဇိက်	ခုံ
ထွန်းပေးမည်။	သတဇွန်ကို	သတဇွန်ကို	သွါဇွန်ကေသ်	ခုံ
ထွန်းလင်းစေသည်။	ခြင်း။ ဂဂို	ဂဂေါး	ဂိရ်ဂေါး	ခုံ
ထွန်းလင်းတောက်ပစေသည်။	သွါဒဟို	သွါဝိတဟို	သွါရိတိန်ဟိရ်	ခုံ

ဒ

ဒါန၊	ဒါန	ဒါန	ဒါန	ကန်
ဒါနပေးသည်။	ကိုဒါန	ကိုဒါန	ကိုယ်ဒါန	လန်း
ဒီပဏ်ရဘုရား။	ဒီပဏ်ကို	ဒီပဏ်ကို		ခုံ
ဒုစရိတ်။	ဒုစရိတ်	ဒုစရိတ်	ဒုစရိတ်	ခုံ
ဒူးတုပ်သည်။	ထံက်ကွံင်လွှာ	ထံက်ကွံင်လွှာ	ထုတ်ကွောင်လွှာ	ကန်
ဒူးထောက်သည်။	ထံက်ကွံင်	ထုတ်ကွောင်	အုတ်ထွောင်	လန်း
ဒေဝပုတ္တမာရ်။	ဒေဝပုတ္တမာ	ဒေဝပုတ္တမာ	(ဒေဝပုတ္တမာရ်)	ခုံ
ဒေသနာ၊ (ပာ)	ဒေသနာ	ဒေသနာ	ဒေသနာ	ခုံ
ဒွဲ-သော။	ဒ-မ	ဒမ	ဒမ	ခုံ

× မှတ်ချက်-ဒ-စကားလုံးသည်ပုဒ်ဖြည့်။

ဒင်းတို့။	ဧတံ	ဧတေအ်	ဧတေအး	ခုံ
ဒင်းတို့အားတရား	တုံဓရ်ကုဧတံ	တွဟ်ဓရ်ကုဧဟ်တအ်		ခုံ
ဟောသည်။				
ဒင်း-သင်း၊ (သူ)	ဧ	ဧဟ်	ဧး	ခုံ
ဒင်း-သင်း၊ (သူ)	ဧ	ဧဟ်	ဧဟ်	ခုံ
ဒုဿီလ၊ (သီလမရှိသူ)	ဒုဿီလ	ဒုဿီလ	ဒုဿီလ	ခုံ

ဓ

ဓါတ်တော်တိုက်	ဗ္ဗံဓါတ်	ဗ္ဗံဓါတ်		ခုံ
ဓမ္မရာဇာဖြင့်၊ (ပာ)	ဓမ္မရာဇေန	ဓမ္မရာဇေန	ဓမ္မရာဇေန	ကန်

န

နဂါး၊	နာဂ-နာ	နာဂ	နာဂ	ခုံ
နဂါးအသွင်။	နာဂဘ	နာဂဘ	နာဂဘောဂ	ဂ
နဂါးမင်း၊	သ္မာနာ	နာဂရာဇ	နာဂရာဇ	ကန်

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

နဂါးမင်း၊	သ္မိန	သ္မိနနက်		ဂံ
နဂါးမင်း၊	သ္မိန	နာဂရာဇ	နာဂရာဇ	လန်း
နဂါးရုပ်၊	ရုပ်န	ရုပ်နက်	ရုပ်နက်	ခံ
နဖူး။	ကွေင်	ကွေင်		ဂံ
နာမဓေယ၊ (ပၤ)	နာမဓေယ	နာမဓေယ	နာမဓေယ	လန်း
နာသည်။	ဂိ	ဂိ	ဂိ	ခံ
နားရွတ်-နား။	ဪ ဘင်	ဪ ဘင်	ဪ ဘင်	ခံ
နိမိအိုးသုံးလုံး။	နိမိ	နိမိ	နိမိ	ခံ
နိမိငါးပါး။	နိမိမသုန်	နိမိမသုန်	နိမိမ္ဗုန်	ခံ
> နိမိငါးပါးကား-(၁) ထာဝရပစ္စည်း။ (၂) လယ်ယာသည်။ (၃) ယာယီပစ္စည်း။				
(၄) ဆင် မြင်း ကျွဲ နွား။ (၅) အတတ်ပညာ။ (နိမိသုံးပါး-နိမိငါးပါးခွဲယူပါတော့)				
နိဗ္ဗာန်။	နိဗ္ဗာန်	နိရဗ္ဗာန်	နိဗ္ဗာန်	ခံ
နိမိတ်။	နိမိတ်	နိမိတ်	နိမိတ်	ခံ
နေတော်မူ၏။	ခွင်တရ	ခွင်တရ။		ခံ
နေမင်း။ (နေ)	တု	တုယ်	တွေယ်	ခံ
နေမည်။	သွ	သတ်	သွာင်	ခံ
နေရာ။	ဒွဲဝဲါ	ဒွဲဝါယ်		ခံ
နေရာ။	အာသွာ	အာသ	အာသ်	ခံ
နေရာ-ရပ်သည်။	ဒတ်	တတာင်	တိတာင်	ခံ
နေရာ။	ဒတ်	တတာင်	တိရ်တာင်	ခံ
နေရာ၊ (ဌာနီ-ဌာန) သန္တန်		သန်ထာန်	သွာန်	ခံ
နေရာပြပေးသည်။	ဒွဲထွေးကို	ဒွယ်ထေးကိုင်		ခံ
နေသော။	မတ်	မတ်	မတာင်	ခံ
= နေသော-ခံစာသော- သဒ္ဓါ		သဒ္ဓမောင်	သဒ္ဓေါင်	ခံ
မည်။				ခံ
နေသော-နေခြင်း။	ဒမံင်-ဒိုင်	ဒမောင်	ဒမောင်	ခံ
နေသည်။	တ	တာင်	တာင်	ခံ
နေသည်-ရပ်သည်။	ဒတ်	တတာင်	တုတာင်	ခံ
နေ့အဆုံး၌။	ပွဲဌိတ်တု	ပွယ်ရအိတ်တု	ဉ္စုယ်ရအုတ်တုယ်	ခံ
နေ့တိုင်း။	ဒတ်	ဒတ်	ဒပ်တွေယ်	ခံ
နယ်နိမိတ်-အခြေ။	တရိ-တရိ	တရိလိတရိင်	တွံလိရိ	ခံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

နံစော်သော။	ပသ	မသ	မသ	ခုံ
နွား၊	ဂလ-ဂု	ဂလောင်	ဇလောင်	စ
နံကွတ်၊	နက်သတ်	နကျတ်	နကွတ်	ခုံ
နက်နဲသော။	မဖြိုဟ်	မဖြိုဟ်	မရဇူး	ခုံ
> မရဇူး > မရဇူး > မဖြိုး > မဖြိုဟ်-နက်သော။				
နက်သောမြိုက်။	ဖြိုဟ်မဖြိုဟ်	ဖြိုဟ်မသွောက်		ခုံ
နောက်၊(ပြီးနောက်) ဗူး		ဗလး	ဗူးဟ်	လန်း
ဌ-တွင်-ဝယ်။	ပဲ့	အဥယ်	ဥဥယ်	မြ
* နင်းသည်။	ထိုန်	လအိုန်	လုအိုန်	(ရွှေ) ခုံ
(နှိမ်နင်းသည်)				
နောင်-တွင်-အနက်။	ပွောင်	ပွောင်	မွှောရီ	ခုံ
(နိဗ္ဗါရဏ)				
နိုင်သည်-နိုင်သော။	မာန်	မာန်	မုန်	
> မုန်-မိန်-လည်း ရှိသည်။				
နှင့်-အား-ကို၊(ဝိ) ကို-ကု		ကု	ကု	ခုံ
နှင့်အတူ-အတူတကွ။	ကျောံ	ကျောမ်ကု	ကျောမ်ကု	ခုံ
နှင့်တတွ-နှင့်အတူ။	ကျောံ	ကျောံကု	ကျောမ်ကု	ခုံ
နှင့်တပါးတည်း။	သို	သု	သုံ	ခုံ
> သုံသွင်အိန်-သိကြားမင်းနှင်တပါးတည်း။				
နှစ်မွမ်းသည်။	တဏီ-တွံ	တလိမ်	တိန်လုမ်	ခုံ
နှစ်ခု။ (၂)	ဓါ	ဓါ	ဓါရ်	ခုံ
နှစ်ဆယ်။	ဓါစွတ်	ဓါစွတ်ဟ်	ဓါရ်စွတ်	ခုံ
နှစ်ခြိုက်ခြင်း။	သိုက်	သိုက်	သိုက်	ကန်-ခြ
=နှစ်ခြိုက်မည်။	သလုဟ်	သလောက်	သရသောသ်	ခုံ
> သြလောသ်-သ-ရ-လောသ်-သလောက်-သလုဟ်။				
နှစ်ခြိုက်သည်။	ပုန်	ပုမဟ်	ပုမသ်	ခုံ
နှစ်ခြိုက်သည်။	သိုက်	သိုက်	သိုက်	လန်း
နှစ်သက်ခြင်း။	သိုက်မှိုက်	သိုက်မှိုက်	သိုက်မှိုက်	ကန်
နှစ်သွယ်လည်းဘဲ။	ဓါစိ	ဓါစိ	ဓါရ်စိ	လန်း
နည်းသော၊	မအောန်	မအောန်	မအန်	ခုံ
နတ်။	ဒေဝတ်	ဒေဝတ်	ဒေဝတာဝ်	ခုံ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
နတ်ကဲ့သို့ဘဲ- နတ်ကဲ့သို့၎င်း။	ရဲဒေဝတကို	ရောင်ဒေဝတကိုမိ	ရောင်ဒေဝတကု	ခုံ
နတ်စကားကို- ကြားယူသည်။ ကြားလိုက်သည်။	မိင်ကေတ်ဂလာန်=မိင်ကေတ်ဂလာန်- ဒေဝတ။	မိင်ကေတ်ဂလာန်- ဒေဝတ။		ဂုံ
နတ်ပြည်။	သွင်	သွင်	သွင်	လန်း
နတ်ပြည်၌။	ပဲ့သွင်	အသုယ်သွင်	ဇုသုယ်သွင်	လန်း
နတ်ပြည်၌ဂ။	ပဲ့သွင်ဂ	အသုယ်သွင်ဂ	ဇုသုယ်သွင်ဂ	ကန်
နတ်ပြည်သာလျှင်သွား၏။	အာသုလ်ဒေဝတဟောင်။	အာသုလ်ဒေဝတဟောင်။		ဂုံ
နတ်သား။	ဒေဝပုတ္တ	ဒေဝပုတ္တ	ဒေဝပုတ်	ခုံ
နတ်သား။	ဒေဝပုတ္တ	ဒေဝပုတ္တ	ဒေဝပုတ်	ခုံ
နှုတ်မည်။	သပိုက်	သွဂိုက်	သွက်	ခုံ
နှုတ် (ယူ) မည်။	သနက်	သနက်	သျှက်	ခုံ
နှစ်ရည်။	သမောင်	သမောင်	သိန္ဓောရ်	ခုံ
= နှိုက်ကွပ်သည်- နှိုက်စက်သည်။	သပိုန်	သပလိန်	သွလိည်	ခုံ
နှိုက်စက်သည်။	ပရိုက်-ပိုက်	ဗုရက်	ဗုရက်	ခုံ
ပ				
ပကာရ၊ (အထူးထူးအပြားပြား)	ပြကာ	ပြကာ	ပြကာရ်	ခုံ
ပခုံးမျှ။	ဆပွး	ဆပွး		ဂုံ
ပညောင်ပင်။	တုံ့ဇြိသု	တုံ့ဇြိသု		ဂုံ
ပဋိညာဉ်-ဝန်ခံသည်။	ပဋိညာန်	ပဋိညာန်		ဂုံ
ပတိပတ်ဖြင့်၊	ကုပတိပတ်	ကုပတိပတ်	ကုပတိမတ်	န
ပမာဏ-မျှ- လဲဘဲ၊	လး	လး	လး	လန်း
ပရမေသွရ။	ပရမိသွရ	ပရမိသွရ	ပရမိသွရ	ကန်
ပရမေသွာရ်။	ပရမိသွရ်	ပရမိသွရ်	ပရမိသွရ်	လန်း
ပရနိဗ္ဗာန်။	ပရနိဗ္ဗာန်	ပရနိဗ္ဗာန်	ပရနိဗ္ဗာန်	ခံ
ပါဠိလိပုတ်ပြည်။	ပါဠိလိပုတ္တနာဂိ	ပါဠိလိပုတ္တနာဂိရ်	ပါဠိလိပုတ္တနာဂိရ်	လန်း
ပါဠိလိပုတ်ပြည်။	ပါဠိလိပုတ်	ပါဠိလိပုတ္တ	ပါဠိလိပုတ္တ	ကန်

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

ပါးစပ်-အဝ။	ပါင်	ပါင်	ပါင်	ဂုံ-ခုံ
ဝိဇ္ဇကတ်။	ဝိဇ္ဇက	ဝိဇ္ဇက	ဝိဇ္ဇက	ကန
ပိုဆိုး။	ပိုက်	ဂထိက်	ပိုက်	ခုံ
ပုဇွန်။	မှဲ့	မှဲ့ယ်	မှဲ့ယ်	ခုံ
ပူဇော်ပြု၏။	ပတ်ပူဇာ်ရ	ပတ်ပူဇာ်ရ		ဂုံ
ပူဇော်ပြုမည်။	သွပူဇာ်	သွပူဇာ်		ဂုံ
ပူဇော်မုလေးသတည်း။	သြပ်ပူဇာ်မလေး	သြပ်ပသမလေး	သြပ်ဗုသစ်မွေး	လန်း
ပူဇော်သည့်-ပသသည့်။	ပဇာ်-ဗဇာ်	ပသ-ပသ်	ဗုသစ်=ဗသစ်	ခြေ
ပူဇော်ပြုသည်။	သွပူဇာ်	သွပူဇာ်	သွပူဇာ်	ခုံ
ပေးမည်-ပေးခြင်း။	သကို	သကိုင်	သွယ်	ခုံ
ပေးယူသည်။	ကိုကေတ်	ကိုင်ကေတ်		ဂုံ
ပေးသည်။	ကို	ကိုင်	ကေလ်	ကန
ပေးသည်။	ကို	ကိုင်	ကုလ်	ခြေ
ပေးသည်။	ကို-ကိုင်	ကိုလ်	ကိလ်	ခုံ
ပို့မည်-ဆောင်မည်။	သတလုင်	သတလုင်	သွါလုင်	ဂုံ
ပစ္စယာ-အရံ။	ပဇြး	ပဇြး		ခုံ
ပစ္စယံအကြီးပြုသည်။	ပဇးဇှော်	ပဇြးဇှော်		ဂုံ
ပစ္စည်းဖြင့်။	နဂြပ်	နဂြပ်	နဒြပ်	ခုံ
ပစ္စည်းဥစ္စာအပြည့်	စုတ်ဗပေင်ဂြပ်	စုတ်ဗပေင်ဒြပ်		ဂုံ
ထည့်သည်။				
ပညာ။ (သံ)	ပညာ	ပြညာ	ပြညာ	ခုံ
ပညာဖြင့်။	နပညာ	နပြညာ	နပြဇညာ	လန်း
ပညာရှိ။	ပဏ္ဍိတ်	ပဏ္ဍိတ်	ပဏ္ဍိတ်	ခုံ
ပဏ္ဍိတ်။	ပဏ္ဍိတ်	ပဏ္ဍိတ်	ပဏ္ဍိတ်	ဂုံ
ပလ္လင်(ခြင်္သေ့ပလ္လင်)	သီဟာသန	သီဟာသန	သီဟာသန	
ပလ္လင်တော်မှ	ဟဂုံတ္တိနပလ္လင်	ဟဂေါ်ဘ်တ္တိနပလ္လင်		
ထတော်မမူ။				
ပုည-ကောင်းမှု(ဘုန်း)	ပိုန်	ပိုန်	ပုန်	ခုံ
ပုည-ကောင်းမှု(ဘုန်း)	ပိုန်	ပိုန်	ပုန်	ခုံ
ပုဏ္ဏား။	မှူး	ပနး	ပုနး	ခုံ-လန်း

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
ပုဏ္ဏား၊ (သင်-မင်း-နင်း-ခင်ဗျား)	ဗူး	ဗူး	ဗူး	ခုံ
ပေါက္ခရဝတီ	ပေါက္ခရဝတီ	ပေါက္ခရဝတီ	ပေါက္ခရဝတီ(ရန်ကုန်မြို့)	ဂုံ
ပေါက်တက်သည်။	ကုတ်တိုန်	လွတ်တိုန်		ဂုံ
ပင့်ဘိက်မည်။	သနိမန်	သနိမန်	သွမန်	ကန်-လန်း
ပတ်ဝန်းကျင်။	ဂူဗိုဟ်	ဂူဗိုဟ်		ဂုံ
=ပိတ်ပင်ပေးလွှာ။	ဒမသဗ္ဗင်	ဒမသဗ္ဗင်	ဒမသုဒ္ဓေါင်	ခုံ
ပန်း။	ဟွံ	ပက်	ဟွံ	ခုံ
ပန်းပန်သည်။	ဖြတ်ဟွံ	ဖြတ်ဟွံ	ဖြော့ဟွံ	ခုံ
ပန်းပန်ပေးမည်။	သစရ်ကိုဟွံ	သစရ်ကိုဟွံ	သ္မာရ်ရေးဟ်ကုလ်ဟွံ	ခုံ
ပိန်သော။	မဖြာ	မဖြာဟ်	မဖြာဟ်	ခုံ
ပျို။ အပျို (သွီးပျို)	ဂုတ်	လဂုတ်	လွှတ်	ခုံ
ပျက်စီးခြင်း။	လလောင်	ရလောင်	ရိန်လိည်	ခုံ
ပျက်စီးသော၊	မလောင်-မလို	မလောင်	မလိည်	ခုံ
(လိုလာ-ပျက်စီး)				
ပျက်စီးသော။	မလိုလင်	မလံက်လင်	မရလံရလင်	လန်း
ပျက်စီးသည်။	လောင်	လောင်	လိည်	ခုံ
ပျင်းသော။	မလွတ်	မလနယ်	မလိန်လယ်	ခုံ
> မထိလယ် > နသည်-လကိုလွှမ်းမိုးသည်။				
ပျံတက်သည်။	ကလောင်တိုန်	ကလောင်တုန်		ဂုံ
ပျံသည်။	ပင်	ပင်	ပရံ	လန်း
ပျံသည်။	ပင်	ပင်	ပရံ	ကန်
ပြဋ္ဌာန်ဖြင့်၊	ကုပြခေါန်	ကုပြခေါန်		ဂုံ
ပြသည်၊	ထွေး-တေး	တေးခေါက်	တုခေါက်	မြ
ပြာဒိဟာဖြင့်၊	ကုပြဒိဟာ	ကုပြဒိဟာ	ကုပြဒိဟာရံ	ကိန်-လန်း
ပြီးနောက်၊	ဗူး	ဗူး	ဗူး	မြ-ခုံ
ပြီးမြောက်သည်။	ပတု	ပတုယ်	ပုန်ဗုယ်	ခုံ
ပြီးမြောက်သည်၊	ပတု	ပတုယ်	ပုန့်ဗုယ်	ခုံ
ပြီး၍၊	တု	တုယ်	တုယ်	ခုံ
ပြီးလျှင်၊	တု	တုယ်	တုယ်	ခုံ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
ပြည်မြို့ကိုတည်မည်။ သကနံသရေခေတ္တရာ။ သကိန္နံသရေခေတ္တ။ သိန္နံသဩဇ္ဇေတိ။ လနံ				လနံ
ပြတ်သွားသော။	မသွတ်အာ	မသွတ်အာ		မသွတ်
မြတ်သွားသည်။	သွတ်အာ	သွတ်အာ	သွတ်အာရ	သွတ်
ပြန်တက်မည်။	သစံတိုန်	သစင်တိုန်	သစောင်တူန်	သစင်
ပြန်လာသည်။	စံကုင်	စံတ္တုင်		စံ
ပြန်သွားသည်။	ပွန်အာ	ပလန်အာ		ပလန်
ငြိုးခြင်း။	ဂအိမ်	ကအိမ်	ကအိမ်	ကအိမ်
ငြိုးတော်မူသည်။	ကအိမ်-အ	ကအိမ်	ကအိမ်	ကအိမ်
ငြိုးတော်မူသည်။	ကအိမ်	ကအိမ်	ကိရ်အိမ်	လနံ
ငြိုးထသော။	တ္တိကအ	တ္တိဝ်ကအိမ်	တ္တိရ်ကအိမ်	လနံ
ငြိုးမည်။	ကအ	သကအိမ်	သိကအိမ်	သိ
ငြိုးသည်။	ကအ	ကအိမ်	ကိရ်အိမ်	ကိရ်
ငြိုးထားသော။	မညိန်လင်	မညိန်လက်	မညိန်လက်	လနံ
ငြိုးသော-မွင်းမိသော။	မညိန်	မညိန်	မညိန်	မညိန်
၆				
ဖခမည်းတော်။	မသွ	မသွိုင်	မသွိုင်	မသွိုင်
ဖယောင်းတိုင်။	ပွာင်	ပွာင်	ပွာင်	ပွာင်
ဖယ်သည်-ရှောင်သည်။ စူး		စူး		
ဖို့မြေ။	တိဗဝင်	တိဗဝရ်		
ဖို့သော။	မဗင်	မဗရ်		
ဖို့သည်။	ဗင်	ဗရ်		
ဖိုးသူတော်-သူတော်စင်။ လမာတ်		လဓါတ်	လုံဓါတ်	
ဖန်တည်းသည်။	ဗဒ္ဒိ	ပဒဟ်	ဗ္ဗသ်	
ဖုန်းကွယ်ထားသည်။	ဂြောင်ဗွန်လင်	ဂြောင်ဗွန်လရ်		
ဖျားသည်။	ယ	ယ	အဇေယ်	
ဖျက်သည်။	ပွေင်-ပွေင်	ပွေန်	ပထိည်။	
ဖျောက်ပြစ်သော	မပွေင်ကွေံ	မပွေင်ကွေံ	မပွေင်လွေံ	
ဖြူသော။	ဗတောင်	ဗတောင်	ဗိန္တောင်	
-ဗိန္တောင်-ဗတောင်-ဖြူသော။				

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
ဖြူသော။	ဣာင်	ဗဏာင်	ဗုဏာင်	ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ
ဖြူပေးသည်။	သွက်-သွမ်ကို	သောဟ်ကိုင်	သေားကေလ်	
ဖြူသည်။	သွ်	သွဟ်	သွသ်	
ဖြင့်-အားဖြင့်၊(၆)	န	န	န	
ဖြောင့်မတ်သည်-သော။	တဂူ	တဂူ	တုဂုရ်	
ဖြစ်ခြင်းဌာ၊	တူနသဒ်	တူးနသဒဟ်	ဒူးနသွသ်	
ဖြစ်ထသော-ဖြစ်လါသော၊	မဒ်တ္တီ	မဒဟ်ကတိုင်	မဒသ်ကန္တိရ်	
ဖြစ်ထိုက်မည်၊	ထေက်သဒ်	ထိုဇ်သဒဟ်	ထေဇ်သွသ်	
ဖြစ်ပေါ်ထခြင်း၊	တ္တီ	ကန္တိရ်	ကန္တိရ်	
ဖြစ်ပေါ်လာသည်၊	တ္တီ	ကတိရ်	ကန္တိရ်	
ဖြစ်မည်၊	သဒ်	သဒသ်	သွသ်	
ဖြစ်မည့်သော။	မသဒ်	မသဒသ်	မသွသ်	
ဖြစ်မည့်သော။	မသဒ်	မသဒ်	မသွသ်	
ဖြစ်မည့်ဖြစ်သော၊	ဒူးနသဒ်	ဒူးနသဒသ်	ဒူးနသွဟ်	
ဖြစ်သော၊	မဒ်	မဒသ်	မဒသ်	
ဖြစ်သည်၊	ဒ်	ဒဟ်	ဒသ်	
ဖြစ်သည်ကို၊ (ပ၁)	ဥပတ္တိ	ဥပတ္တိ	ဥပတ္တိ	
ဖြည့်ခြင်း၊	ရနက်ဗပေင်	ရချက်ပပိည်	ရိန်ချက်ပိရ်ပိည်	
ဖြည့်သော-ဖြည့်မည်။	သပေင်	သပိန်	သွပိည်	
-သွပိည်-သပိန်-သပေင်-ဖြည့်မည်။				
ဖြည့်သည်။	ဗပေင်	ဗပေင်		
ဖြည့်သည်။	သွဂိန်	စွဂိန်	စွဂိန်	
ဖွက်မည်-ဖူးမည်၊	သ-ပွက်	သ-ပလုက်	သွန်လုက်	
>သွန်လုက်> သပလုက်> သပွက်-န-လကိုလွှမ်းမိုးသည်။				
ဖွင့်ပေးမည်။	သပံက်ကို	သပံက်ကိုထ်	သွက်ကေလ်	
ဖွင့်မည်-ဆွန့်တ်မည်။	သပံက်	သပေါက်	သွက်	
ဖွင့်သည်။	ပံက်	ပံက်	ပေါက်	
ဖွင့်သည့်-အဖွင့်။	လပံက်	လပေါက်	လှပေါက်	
ဗ				
ဗာရာဏသီပြည်။	ဗာရာဏသီ	ဗာရာဏသီ	ဗာရာဏသီ	ကန်-လန်း

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

မုစလိန်နဂါး။ မုလဲ။ တခါတည်း။ -မေး-မုလေး-မုလေး-မွဲလွှေ-တခါတည်း။ မူ (မျက်နှာမူ) မေ့လျော့အိပ်ပျော် သော။	နက်မုစလိန် မုလေး ဂတ ဟိုတဲမဲါမှ်	နက်မုစလိန် မုလေး ဂထ ဟေတ်မှာယ်မတ်	မေး ကုတ	ဂုံ လန်း ရွှေ ခုံ ဂုံ
မေးသည်း မေးသည်-အမေး။ မှ။ (8) မှ-ကင်းစေသည်။ မှာ-ဖြင့်။ (8) မှာကြားသည်။ မှာကြားသည်။ မှာကြားခြင်း။ မှာကြားခြင်း။ မှို-ခိုလှုံရာ။ မှိုသော။ မင်း။ မင်း။ မင်းအကြောင်း၏ အဖြစ်ကို။	သွာန် သွာန် နဲ့ စူးနဲ့ ဗွဲ ဂကန် ဂကန် ဂကန် ဂကန် စုစုစေတီ နိသဲ ရာဇ-သွေ သွေ ရာဇဥပတ္တိ	သွာန် သမာန် နောင် စူးနောင် ဗယ် ကကန် ကကွာန် ကကန် ကကန် မြက်တစေတီ နိသယ် ရာဇ သွိုင် ရာဇဥပတ္တိ	သွာည် သုံမာည် နောင် စူးနောင် ဗေယ် ကိုင်ကန် ကိုင်ကာလ် ကိန်ကန် ကိန်ကာလ် စိန်ကတိယစေတီ နိသယ် ရာဇ သွိုင် ရာဇဥပတ္တိ (ပါ)	ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ လန်း ခုံ ခုံ
မင်းတကာထက်မင်း။ မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး။ မင်းသား-မင်းသမီး။ မင်းသား။ (ပါ) မောင်-မင်း။ (ယောက်ျား) မည်သော။ မည်သော-အမည် ရှိသော။	ရာဇဓိရာဇ ရာဇဓိရာဇ ကောန်သွေ ရာဇကုမာ အမာ-မာ မယျ မယျ	ရာဇဓိရာဇ ရာဇဓိရာဇ ကောန်သွိုင် ရာဇကုမာရ ဣမာင် မဏ္ဍမောဘိ မဟိမု	ရာဇဓိရာဇ ရာဇဓိရာဇ ကောန်သွိုင် ရာဇကုမာရ ဣမာင် မဏ္ဍမောဘိ	ကန် လန်း ခုံ မြ ခုံ ခုံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ (အယူမှားသူ) (ပါ)	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	မိစ္ဆာဗြိသ်	ခုံ
မိဿဟာယ်။	မိဿဟာဲ	မိတ်သဟာဲ	မိတ်သဟာယ်	ခုံ
* မေတ္တာစိတ်။	မေတ္တာစိုတ်	မေတ္တာစိတ်	တြိစိတ်။	ခုံ
မေတ္တာစိတ်ဖြင့်	မပမေတ္တာစိုတ်	မပမေတ္တာစိုက်	မပမေတြိစိတ်	ခုံ
ပြုသော။				ခုံ
မေတ္တေယျ။	မေတ္တ	မေတ္တယ်	မေတ္တယ်	ခြေ
မိန့်တော်မူ၏။	ဂကန်	ကကန်	ကိန်ကာလ်	လန်း
မိန်းမ။	မြ	မြာ်	မြော်	ခုံ
မုန့်။	ကွာ်	တွာ်	တွာ်	ခုံ
မုန့်စားသည်။	စကွာ်	စကွာ်	စတွာ်	ခုံ
မိုမောက်မည်သော။	မသဒိုဟ်	မသဒိုဟ်	မသဒိသ်	ခုံ
မိုးဦးကျကဲ့သို့ဘဲ။	ရံမြိတ်သွာ်ကို	ရံမြယ်တံသွာ်ကိုမိ	ရောင်မြယ်တံသွာ်ကိုမိ။	လန်း
မိုးမည်။	သကမီ-ကွ	သကမိရ်	သွါမိရ်	ခုံ
မိုးရိပ်-မိုးတိမ်။	မတ်မြိ	မတ်မြယ်	မတ်မြယ်	ခုံ
မိုးရွာမည်။	မြီဂူ	မြယ်သွ။	မြယ်သွ။ရ်	ခုံ
များစွာ။	ဂလိုင်	ဂလောင်	ဂိ'လောင်	ကန်
များတက်မည်-	သတိုန်ဂလိုင်	သွါန်ဂလောင်	သွါင်လောင်	ခုံ
များတက်အောင်။				ခုံ
= များပြားမည်သော။	သဂလိုင်	သဂလောင်	သဂှောင်	ခုံ
များသော။	ဂိုၤ	ဂလိုင်	ဂိလိုင်	လန်း
မျိုထားသည်။	ငှိတ်လင်	ငှိတ်လရ်		ခုံ
မျက်စိဖြင့်။	နမတ်	နမတ်		ခုံ
မျက်စိနှာဘက်။	မတ်စါ	မတ်စါ	မတ်စါရ်	ခုံ
မျက်နှာတော်။	မုကွဝါ	မုကွဝါ	မုကွပါတ်	ကန်
မျက်နှာတော်။	မုကွဝါ	မုခဝါ	မုခဝါရ်	ခုံ
မျက်နှာတော်ပေါ်	တိုန်ဟန်မုကွဝါ	တိုန်ဟန်မုကွပါတ်	ဟူန်ဟန်မုကွပါတ်	လန်း
တက်သည်။				ခုံ
မျက်ရည်။	ရမတ်	ရမတ်	ရုံစတ်	ခုံ
မြလေး။	မလို-မှို	မလိုရ်	မှိုရ်	ခုံ
(မုလေးပန်း-မြလေးပန်း)				ခုံ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
မြေ။	တိ	တိ	တိ	ခုံ
မြေကြီး။	တိဇွန်	တိဇွန်	တိဇွန်	ကန်
မြေကြီးအရသာ- မြေအရသာ။	ရှိတိ	ရဟံတိ	ရသံတိ	ခုံ
မြေပေါ်-ဝယ်။	ဟန်တိ	ဟန်တိ	ဟန်တိ	မြေ
မြေး။	စ	စော	စောင်	မြေ
မြက်ပင်တို့သည်။	ကွတ်ဟန်တံ	တမတ်ဟန်တံ	တမ္ဘတ်ဟန်တံ	မြေ
မြောက်ဘက်။	သွင်ကျာ	သွင်ကျာ		မြေ
မြင့်သော၊ အမြင့်။	သလှင်	သလှင်	သုလှင်	မြေ
မြင့်သော။	မသသွင်	မသွင်		မြေ
မြင်တော်မူ၏။	ညာတ်	ညာတ်	ညာတ်	လမ်း
မြင်တိ၏။	ညာတ်စိ	ညာတ်စိ	ညာတ်စိ	လမ်း
မြင်မည်။	သညာတ်	သညာတ်	သညာတ်	*
မြင်သောကြောင့်။	မှူးညာတ်	မှူးညာတ်	မှူးညာတ်	
မြင်း၊ (သတ္တဝါ)	ခရ	ကစေး	ကျေး	
= မြတ်နိုးထိုက်သည်။	သွင်ထောက်	သွင်ထိုက်	သဖြင့်ထိမ်	
မြတ်စွာဘုရား။ (ပါ) ဘဂဝါ		ဘဂဝါ	ဘဂဝါ	
မြတ်ဘုရား။	ကျက်ကြ	ကျက်ကြယ်	ကျက်ကြယ်	
မြတ်သော-အမြတ်။	ပရ-ပြီ	ပရယ်	ပုံရယ်	ကန်-ခုံ
မြတ်သော။	အာသဘ	အာသဘ	အာသဘ	ခုံ
မြတ်သော။	မပြီ	မပြယ်	မပြယ်	ခုံ
= မြတ်သော-	ဗလစက္ကဝရ	ဗလစက္ကဝရ	ဗလစက္ကဝရ	လမ်း
စက္ကဝတေအင်အား။	ပရေ။	ပရယ်။	ပုံရယ်။	
မြတ်သောနိဗ္ဗာန်။	နိဗ္ဗာန်ပရ-ပြီ	နိဗ္ဗာန်ပရယ်	နိဗ္ဗာန်ပုံရယ်	ခုံ
မြတ်သောဝိဇ္ဇာကတ်။	ဝိဇ္ဇာကတ်-ပြီ	ဝိဇ္ဇာကတ်	ဝိဇ္ဇာကတ်	လမ်း
မြတ်သောရတနာဖြင့်။	နရတနပြီ	နရတနကြယ်	နရတနကြယ်	ခုံ
မြို့-ပြည်-တိုင်းပြည်။	ချင်	ချင်	ချင်	မြေ
မြှောက်တင်မည်။	မြင်။ သယိုက်	သယိုက်	သွန်ယိုက်	ခုံ
မွေ့လျော်အပ်သော။	မဂ်ဂ်လှိုင်	မသွင်လှိုင်	မသွင်လှိုင်	
မွေ့လျော်မည်။	သလှိုင်	သလှိုင်	သလှိုင်။	
မွေ့လျော်သော၊	မလှိုင်	မလှိုင်	မလှိုင်	ကန်

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
မွေးကြိုင်သော၊	မင်-မောင်	မင်	မယ်	င
မွန်တိုင်ပြည်။	ရးမန်	ရး 'မန်		ဂုံ
မွေးချွန်စုလစ်အိမ်ဖြင့်။	နသိုကွတ်ဒါင်	နသိုကွတ်ဒါင်	နသိုစွစ်ဒါင်	လန်း
မွမ်းမံသော။	မစိစောန်	မစိစောန်	မစိစောန်	ခုံ
မွမ်းမံသော။ (အိ-အောက်) ဒဂို (လဟို)	ဒဂို	ဒဂို	ဒက်ဂို	လန်း
မှန်။	ဒဂောင်	ဒလ်	ဒိန်လ်	ခုံ
မှန်သည့်-ဖြောင့်သည်	သစွတ်-သွတ်	သစမတ်	သစမတ်	ခုံ
ဝန်ခံကြသည်။				
မှီ။	ပတိုဟ်	ပတိဟ်	ဟိသ်	ခုံ
ယ				
ယနံ့ထုံသည်-	မြမင်	မရမယ်	မိ'မယ်	ခုံ
အမွေးအကြိုင်။				
ယူချထားသည်။	ဖျေံနာလင်	ဖျေဟ်နာလင်	ဖျိုဟ်နာလရ်	ဂုံ
ယူဆောင်သည်-မည်။	ရင်တုင်	သရင်တ္တုင်	တြင်တ္တုင်	ခုံ
* ယူဆောင်လာသည်။	ပြာပ်နင်	ပြာပ်နင်	ပြနင်	ခုံ
ယူမည်။	သကေတ်	ညွတ်		ဂုံ
ယူယူတော့။	ကေတ်ကေတ်ရ	ကေတ်ကေတ်ရ		ဂုံ
ယူသွားတာ။	မနာလင်	မအာလင်		ဂုံ
ယောက်ျား။	တြံ	တြဟ်	တြသ်	ခုံ
ယောက်ဖ။	ဟ်	ယာပ်	ယောင်	ခုံ
ယဉ်မှ။	နူယာန်	နူယာဉ်		ဂုံ
ယာဉ်ပြုသော။	မပယာန်	မပယာန်	မပယာန်	လန်း
ယာဉ်ပြုသည်။	ပယာန်	ပယာန်	ပယာန်	ကန်
ယပ်တောင်။	ပိုက်	ပနိုက်	ပိရိနိုက်	ခုံ
> ပိရိနိုက် > ပနိုက် > ပိုက်-ယပ်တောင်။				
ရောဂါ။ (ဖျား)	ယဲ	ယယ်	အဇွယ်	ခုံ
ရောဂါ။ နှလုံးမသာ)	ယဲ-ယယ်	ဇယ်	အဇယ်	မြ-ခုံ
ရွာ။	ကွာန်	ကွာန်	တွာန်	ခုံ
> ရာသ်တွာန်-ရပ်ရွာ-				
ရွက်သည်။	ယိုင်-ယို	ယိုလ်	ယိုလ်	ခုံ
> ယိုလ်-ရွက်ထားသည်။				

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
ရိက္ခာချမ်းသာသော။	တသိုက်ဘိက်	တသိုက်ဘိက်	သိသုဘိက်	ခုံ
(ချမ်းသာဖို့ငှ။	-	-	-	-
ရောက်သည်။	စိုပ်	စိုပ်	စုပ်	ခုံ-ကန်
ရောက်သည်။	စိုပ်	စိုပ်	-	ခုံ-ကန်
ရောက်သွားသည်။	အာစိုပ်	အာစိုပ်	-	ခုံ-ကန်
ရိုက်သည်။	တက်	တက်	တက်	ခုံ-ကန်
ရင်။ (ရင်ခွင်း)	ဩဟ်	ဩဟ်	ဩဝ်	ခုံ-ကန်
ရင်ပြင်တော်။	ပန္နသာ	ပန္နသာ	-	ခုံ-ကန်
ရောင်ခြည်တော်လေးသွယ်။	လျှးပန်	ယယာသ်ပန်	ယိယာသ်ပန်	လန်း
ရောင်းဝယ်ပြုသည်။	ဝင်ပတ်	ဝင်ပတ်	-	ခုံ-ကန်
ရောင်းသော။	မသွံ	မသွံ	မသျှာဒ်	ခုံ-ကန်
ရန်သူ။	နှသတြ၊	တနှသတြ၊	တိနှသတြ၊	ခုံ-ကန်
ရန်သူ။	နှသတြ၊	တန-သနသတြ၊	တိနှသတြ၊	ခုံ-ကန်
> တိနှသတြ၊ > တနသတြ၊ > သနသတြ၊ > နှသတြ၊ = ရန်သူ။	-	-	-	ခုံ-ကန်
ရန်သူ။	သတြ၊	သတြ၊	သတြ၊	ခုံ-ကန်
ရန်သူ-ရန်ညိုး။	ဝီဝဲ	ဝီဝဲ	ဝေရ်ဝေယံ	ခုံ-ကန်
ရန်သူကိုအောင်မြင်	အရိမန္တနပူရ	အရိမန္တနပူရ	အရိမန္တနပူရ	ခုံ-ကန်
သောတိုင်းပြည်။	-	-	-	ခုံ-ကန်
ရုပ်။	ရုပ်	ရုပ်	ရုပ်	ခုံ-ကန်
ရုပ်ပွားတော်၊	ပတိမာ	ပတိမာ	ပတိမာ	ခုံ-ကန်
ရုပ်ဖြင့်ကား။	နရုပ်စိ	နရုပ်စိ	နရုပ်စိ	ခုံ-ကန်
ရှိခိုး၏။	လှောင်	လှောင်	လှောင်	ခုံ-ကန်
ရှိခိုးပါ၏။ (ပၵ)	နမော	နမော	နမော	ခုံ-ကန်
ရှိခိုးပြုသည်။	ပလှောင်	ပလှောင်	ပလိင်ငေါရ်	လန်း
ရှိခိုးသည်။	လှောင်	လှောင်	လိင်ငေါရ်	ကန်
ရှိခိုးသည်။	လှောင်	လှောင်	ထိင်ငေါရ်	ကန်
ရှိခိုးသည်။	လှောင်	လှောင်	လိင်ငေါရ်	ခုံ-ကန်
ရှိမည်။	သန့်	သန့်	သွှောင်	ခုံ-ကန်
ရှိသော။	နု	မနု	မနောင်	ခုံ-ကန်
ရှိသော။	မွှါ	မနောင်	လမောင်	ခုံ-ကန်
> မ-သည်-လ-ကိုလွှမ်းမိုးသည်။	-	-	-	ခုံ-ကန်

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
ရှိသည်။	စံ	နပ်	နောင်	ခံ
ရှိသည်။	စံ	နပ်	နိပ်	ခံ
ရှေ့။	ကိုပ်	ကိုပ်	ကိုပ်	ခံ
> ရှေ့ဦးစွာ-ဗွဲကိုပ်ကွာ၊ ရှေ့ ကိုပ်-ဦး-ကွာ၊ စွာ-ဗွဲ။ ဗွဲကိုပ်ကွာ။				
ရှေ့တူရူ(ထည့်တည့်) ပှောံ		ပှောံ	ပှောံ	လန်း
ရှေ့မှောက်(မျက်မှောက်) ဂတ		ကတ	ကိန္တ	မြ
ရှေ့မှောက်(မျက်မှောက်) ဂတ		ကတ	ကိန္တ	ခံ
ရှေးအခါ။	ထမ္မာ	တမ္မာ		ခံ
ရှေးအခါ။	တမ္မာ	တံလာရ်	တုံလာရ်	ခံ
ရှေးအခါက။ (ပါ)	မေါရာန	ပေါရာန	ပေါရာန	ခံ
ရွှေ	ထပ်	ထပ်	ထပ်	မြ
ရွှေချပ်။	တနးထပ်	တလးထပ်	ဒူးထပ်	ခံ
=ဒူး-တလး-တနး-တူး-ရွက်-ချပ်။				
ရွှေဖြင့်ပြီးသော။	မတွဲတ်နထပ်	မတွဲယ်နထပ်	မတွဲယ်နထပ်	လန်း
ရွှေဖြင့်သုတ်သော။	မလံက်နထပ်	မလံက်နထပ်		ခံ
ရွှေမှန်။	ဒှောင်ထပ်	ဒင်ထပ်	ဒိန်ငလ်ထပ်	ခံ
ရွှေမှန်ကဲ့သို့။	ရဲဒှောင်ထပ်	ရဲဒင်ထပ်	ရောင်ဒိန်ငလ်ထပ်	လန်း
ရှင်းလင်းပစ်သည်။	ငှးတးကွဲ	ငးတးလွှအ်		ခံ
ရှောင်မည်။	သဝေင်	သဝေင်	သွေင်	ခံ
ရှစ်ဆယ်။ (၈၀)	ခွီစွှော်	ခစါမ်စောဟ်	ဒိဇ္ဈာမ်စွာမ်	ကန်
ရှစ်နှစ်။	ခစါ်သွာံ	ခစါမ်စွာမ်	ဒိဇ္ဈာမ်စွာမ်	မြ
ရှစ်ရက်မြောက်	မရနက်ကုခစါ်တု	မရနက်ကုခစါ်တု	မရနွက်ကုခစါ်တု	ခံ
သောနံ့။				
ရှုံးစေသည်။	ကယ-ကျ	ကယ	ကယ	လင်း
ရှုံးသည်။	ကျ	ကယ	ကယ	ကန်
လ				
လဆန်း-၁၃-ရက်။	၁၃-မမံက်	၁၃-မမောက်	၁၃(၅၆)-မိမောက်	လန်း
လာပြီးလျှင်။	ကွင်တု	ထွင်တုယ်		ခံ
=လာမည်။	သးကွင်	သဇ္ဈင်	သလ္လင်	ခံ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
=လာမည့်သော၊	မသကဲ့ရင်	မသတူရင်	မသတူရင်	ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ
လာသော၊	မကဲ့ရင်	မကလှိုင်	မတူရင်	
လာသည့်။	ကဲ့ရင်	ဣရင်	ဣရင်	
လာသည်ကို။	ဟသကဲ့ရင်	ဟသကဲ့ရင်	ဟသဣရင်	
လူ။	မို့ဟ်	မနိသ်	မနုသ်	ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ
လူအများ။ (ပၤ)	ပရိသတ်	ပရိသတ်	ပရိသတ်	
လူအား-လူကို- (ဝိ)	ကုမို့ဟ်	ကုမနိဟ်-သ်	ကုမနုသ်	
လူကြီး။	ဗဇု-လဇု(ထံဇု)	ဗဇု	ပဇု	
လူကြီးလူကောင်း	ကောန်ညးဇော်	ကောန်ညးဇော်	ကောန်ညးဇောက်	ဝံ ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ
သားသမီး။				
လူနတ်။ (ပၤ)	မို့ဟ်ဒေဝတ်	ဒေဝမနုဿ	ဒေဝမနုဿ	
လူလောက။	မို့ဟ်လိုက်	မနုဿလိုက်	မနုဿလောက	
လူသတ္တဝါပုံသဏ္ဌာန်	မနုဿတ္တနိကာယ	မနုဿတ္တနိကဲ	မနုဿတ္တနိကာယ်	ကန် ခုံ ခုံ ခုံ ခုံ
လေ။	ကျာ	တျာ	တျာယ်	
လေ၏။ ၏။	စိန်	စိန်	စိန်	
(ဟောတော်မူ၏)				
လေးခု။ (၄)	ပန်	ပန်	ပန်	ခုံ ခုံ
လေးခွ၊ လေးဆုံ။	ပၤငပန်	ပၤငပန်	ပၤငပန်	
> သွာင်ပန်-လေ့ခွ-လမ်းဆုံ။				
လေးစားသည့်။	ဂဇှ်	ကဇှော်	ကိရ်ဇှော်	
လေးမျက်နှာသော	အိုတ်ဒိုဟ်ပန်	အိုတ်ဒိုဟ်ပန်	အိုတ်ဒိသ်ပန်	လန်း လန်း
အရပ်အားလုံး။				
လယ်။	မှ	မှ	မှ	
လယ်မြေ။	တိမှ	တိမှ	တိအ်ဗွ	
လယ်-လယ်တော။	မှ	မှ	ဗွ	ကန် ကန် ကန် ခြေ
လဲ။	လေ	လး	လး	
> လးလး-လုံးလုံး-တားမြစ်ခြင်းအနက်လည်းသုံးနိုင်သည်။				
လဲဘဲ။	ကို	ကု	ကု	
လဲဘဲ။	လး	မလေး	မွေး	ခုံ ကန် ဝံ ဝံ
လဲဘဲဒဲ့။	ကိုနွံ	ကိုမ်နွံ		
လဲဘဲ-လည်းကောင်း။ ကိုလင် (ကွၢ်ဝံ)	ကိုမ်လရ်			

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

လောက။

လိုက်

လိုက်

လောက်

လန်း

လောကအားလုံး။

အိုတ်လိုက်

အိုတ်လိုက်

အုတ်လောက်

ခုံ

လောကဦးစောင့်ပန်း လောကဝဋ်သကာ လောကဝဋ်သကာ လောကဝဋ်သကာဒေဝီ

ခြေ

မိဖုရား။

ဒေဝီ။

ဒေဝီ။

ဒေဝီ။

ခြေ

လောကသုံးပါးကို

တြိဘုဝနာဒိတျ

တြိဘုဝနာဒိတျ

တြိဘုဝနာဒိတျ

ခြေ

အလင်းပေးသောနေ

ဓမ္မရာဇာ။

ဓမ္မရာဇာ။

ဓမ္မရာဇာ။

မင်းကဲ့သို့ မင်းတရား။

လိုသည်-ဆန္ဒ။

မိက်

မိက်

မိက်

ခုံ

ဣန္ဒြိယ (လောဣန္ဒြိယ)

ဣန္ဒြိယ

ဣန္ဒြိယ

ဣန္ဒြိယ

ခုံ

ဣန္ဒြိယ

-ဣန္ဒြိယ။

ကြက်

မကြက်

မသကြက်

ခုံ

=ဣန္ဒြိယ။

ကြက်

ကြတ်

သကြက်

ခုံ

လက်။

တံ

တယ်

တယ်

ခုံ

လက်အုပ်ချီသည်။

သွပ်တံ

သမိပ်တယ်

သုံမိပ်တယ်

သန်

လက်အုပ်ချီသည်။

သွပ်တံ

သွပ်တယ်

သုန်တယ်

ခုံ

> မိမိ-မ-လွမ်းမိုးသည်။ သမုတ်တံ သွပ်တံ။ သုန်-ချီ၊ စုပ်-အုပ်။ စောသ်-လက်။

လက်အုပ်ချီသည်။

ခွံသွပ်တံ

ဣန္ဒြိယသုပ်တယ်

ဣန္ဒြိယသုန်တယ်

လန်း

လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ။

တမံစမိန်

တမံစမိန်

တုန်စမိန်

ခုံ

- တွဲ-လက်ဆောင်၊ စမိန်-ပဏ္ဏာ-တွဲ-စွန်-လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ။

လက်ထက်။

လက်ထက်

လက်ထက်

ခုံ

လက်နက်။

လက်နက်-လှံ

လဝဟ်

ရွယ်

ခုံ

လက်ဝါးသာလျှင်။

ဂတာတဟောင်

ဂတာတယ်ဟောင်

လက်သည်းနှင့်။

ကုသနေမ်

ကုသနေမ်

ကုသိန္ဓေမ်

ခုံ

-သိန္ဓေမ်-သလေမ်-သဏေမ်-လက်လည်း။

လက်ျာရစ်လှည့်သည်။

ပဒကိသိုန်

ပဒကိသိုန်

ခုံ

လက်ဆွဲ ရေကန်။

လက်ဆုယ်

လက်ဆုယ်

လက်ဆုယ်

ကန်

လိုက်ထွက်မည်။

သဗကိတိတိ

သဗကိတိတိ

သဗတ္တိတိ

ခုံ

-ဗကိ-လိုက်၊ တိတိ-ထွက်-လိုက်ထွက်။

လိုက်သည်။

ဗကိ

ဗကိ

ဗကိ

ကန်

လင့်-နဲ့။

လး

လး

လး

လန်း

- ပပလးလး - မလုပ်နဲ့။

ရွယ်

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

လွန်လေ။(ငယ်လွန်လေ- သန်လေ
ကြီးလွန်လေ)

သန်လေရ

ဂုံ

လွန်သော။

မလောန်

မလောန်

မလောန်

ဂုံ

ဈေးကပေးမည်။

သဂရင်ကို

သဂရင်ကို

သုရင်ကေလ်

ဂုံ

လျှင်ပင်။

ဟောင်ရ

ဟောင်ရ

ဟောင်ရ

ဂုံ

လွှတ်သည်။

ဗလး

ရလး

လး

ဂုံ

လွှမ်းသည်-ဖုံးသည်။ လှော်

လှော်

ဂုံ

○

ဝစီ။ (ပ၀)

ဝစီ

ဝစီ

ဝစီ

ဂုံ

-ဝသော။

ကြိုအ်-ကြောံ

သကြောအ်

သကြောအ်

ဂုံ

ဝါးမျှစ်။

စင်

စင်

တွင်

ဂုံ

ဝိပဿနာစီဖြန်းသည်။ ပွပ်ဝိပဿနာ

ပမပ်ဝိပဿနာ

ပမပ်ဝိပဿနာ

ဂုံ

ဝိမုတ္တိသုခကိုခံစား စသိုင်ဝိမုတ္တိသုခ

စသိုင်ဝိမုတ္တိသုခ

စသိုင်ဝိမုတ္တိသုခ

ဂုံ

ဝိသကြို။ (နတ်သား) ဝိသုကမ္မ

ဝိသုကမ္မ

ဝိသုကမ္မ

ဂုံ

ဝိသကြိုနတ်သားနှင့်။ ကုဝိသုကမ္မ

ကုဝိသုကမ္မ

ကုဝိသုကမ္မ

ဂုံ

ဝိသာခါ။

ဝိသာခါ

ဝိသာခါ

ဝိသာခါ

ဂုံ

ဝိရိယအားစိုက်သော။ ဝိရိယ

ဝိရိယ

ဝိရိယ

ဂုံ

ဝိရိယကြောင့်။

နဝိရိယ

နဝိရိယ

နဝိရိယ

ဂုံ

ဝေဇယန္တ။

ဝေဇယန္တ

ဝေဇယန္တ

ဝေဇယန္တ

ဂုံ

ဝေဋ္ဌသည်။

ပရံပအ်

ပရံပအ်

ပရံပေအ်

ဂုံ

> ပရံ-ပ-ပြုသည်။ ရံ-အဖို့-အဖို့ပြုသည်။

(ရွှေ)
(ကြီး)

ဝဲဘက်၊ (တဲဝွံ-လက်ဝဲ) ဝွံ

ဝွံ

ဝွံ

ဂုံ

ဝက်။ (သတ္တဝါ) ကိုက်

ကထိက်

စိုက်

ဂုံ

> စိုက် > စထိက် -ကလိက်-ကိုက်-ဝက်-(သတ္တဝါ)

ဝင်စက်သည်၊ တိုန်လုပ်

တိုန်လုပ်

ဟူန်လောင်

ဂုံ

ဝင်သည်-ရောက်သည်။ လုပ်

လောင်

လောင်

ဂုံ

-ဝတ်ဆင်မည်-အုပ်စိုး သမ္ပင်ရင်

သပကင်ရင်

သွကင်ရင်

ဂုံ

မည်။

ဝတ္ထုစွန်သည်။

သလးဝတ္ထု

သလးဝတ္ထု

ဂုံ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
ဝတ္ထုပစ္စည်း၊ ဝတ်ပဋိပတ်(နှင့်) ပြည့်စုံသော။	ဝတ္ထု၊ ဦးကြံပေင်ဝတ် ပဋိပတ်။	ဝတ္ထု၊ ဦးကြံပေင်ဝတ်ပဋိပတ်		ဝံ ဝံ
ဝတ်မြတ်-မြတ်သောဝတ်။	ပရဲဂတ်	ပရယ်ဝတ်		ဝံ
ဝတ်သည်။	လထက်	အတက်	အန္တက်	ဝံ ခံ
ဝမ်းသာသည်။	ပူမှ်	ဂပုမတ်	ဂပွါမတ်	လန်း-မြ
ဝမ်းသာသဘောကျ	ဂင်ဂပူမှ်	ဂင်ပုမတ်	ဂင်ပုမတ်	ကန်
အပ်သည်။				
- ဂင်ဂ-အပ်သည်။				ရွှါ
သ				
သတည်း။ စေ။	သြင်	သြင်	သြင်	ခံ-မြ
သတည်း။	ရောင်	ရွှောင်		ဝံ
သနည်း-သလဲ။	ရော	ယော	ယော	ခံ-ဝံ
သဝိတ်။	ဗဗေင်	ဗဗေင်		ဝံ
သဝိတ်တလုံးပြုသည်။	ဗွတ်ဗဗေင်မဲ့	ဗွတ်ဗဗေင်မွှာယ်		ဝံ
သဝိတ်လေးလုံး-။	ဗဗေင်ပန်	ပဗေင်ပန်		ဝံ
သဘော။ (တရား)	သဘ	သဘ	သဘာဝ်	ခံ-ဝံ
သမာဒိဋ္ဌိ၊ (ပါ)(သံ)	သမာဒိဋ္ဌိ	သမာဒိဋ္ဌိ	သံမာဗြိသ်	ခံ-ဝံ
သမုဒ္ဒယာ။ (ပင်လယ်)	သမုဒြ	သမုဒြ	သမုဒြ	ခံ-ဝံ
သရဏဂုဏ်။	သရဏဂမန	သရဏဂမန	သရဏဂမန	ဝံ
သရဒ၊ (ဥတု) (ပါ)	သရဒ (ဥတု)	သရဒ	သရဒ	ခံ-ဝံ
(ဦးကွေတ်)သရေခေတ္တရာ။	ကသိတ်	ကသေတ်	ကွေတ်	ကန်
သင်္ကဏ်ဝင်မျိုးဖြစ်	သကျမုနိ	သကျမုနိ	သကျမုနိ (ပါ)	ခံ
ထသော။				
သာမဏေဓိန့်မ။	သာမဏီမြ	သာမဏီမြ		ဝံ
သာမဏေယောကျာ်း။	သာမဏီတြါ	သာမဏီတြါဟ်		ဝံ
သာဓုပြုသည်-ကောင်း	သာဓုကာ	သာဓုကာရ	သာဓုကါရ်	ခံ
ချီပြုသည်။				
သာရထ။	သာရထီ	သာရထီ	သာရထီ	ခံ
(လှည်းမောင်း)				

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

သားသန့်တော်ကို(ပါ)	သားသန့်	သားသန့်	သားသန့်	လန်း
သားသန့်တော်မတည်။	သားသန့်ဟင်္ဂတန်	သားသန့်ဟင်္ဂါအ်တန်		ဂံ
သားသန့်လာပြုသည်။	ကျင်ဟွန်သားသန့်	ကျင်ဟွန်သားသန့်		ဂံ
သား။ (ပါ)	ကောန်	ပုတ္တ	ပုတ္တ	ကန်
သား-သမီး။	ကောန်	ကောန်	ကောန်	မြ
သိကြားမင်း၊	သွီအိန်	သွိုင်ဇုန်	သွိုင်ဇုန်	ခံ
သိကြားမင်းအား။	ကုသွီအိန်	ကုသွိုင်ဇုန်	ကုသွိုင်ဇုန်	ခံ
သိကြားမင်းဘိက်သိက်။	ဇုန့်ဘိက်သိက်	ဇုန့်ဘိက်သိက်	ဇုန့်ဘိက်သိက်	ကန်
သိကြားမင်းဘိက်သိက်	နသွီအိန်ဘိက်သိက်	နဇုန့်ဘိက်သိက်	နဇုန့်ဘိက်သိက်	လန်း
ဖြင့်။				
သိကြားမင်းနှင့်။	ကုသွီအိန်	ကုသွိုင်အိန်	ကုသွိုင်ဇုန့်	လန်း
သိစေသတည်း။	သြင်ဂြင်	သြင်ဂြင်	သြင်ဂြင်	ခံ-လန်း
သိသော။	မဂြင်	မဂြင်	မဂြင်	ခံ
သိသောသူ။	ညးမတီ	ညးမတီ		ဂံ
သိသည်။	ဂြင်	ဂြင်	ဂြင်	ကန်
သိရိ-ကျက်သရေ။(သံ)	သြီ	သြီ	သြီ	ခံ
သိရိမာသောကမင်း။	သိရိမာသောက	သိရိမာသောက		ခံ
သီလ။ (ပါ)	သီလ	သီလ	သီလ	ခံ
သီလစောင့်သည်။	မင်သီ	မင်သီ	မင်သီ	ကန်-လန်း
သီလဖြင့်။	နသီလ	နသီလ	နသီလ	ခံ
သီလဖြင့်ပြည့်စုံပြုမည်။	သပဉ္စိုက်ပေင်သီလ	သပဉ္စိုက်ပိုန်သီလ	သွန့်ဉ္စိုက်ပုံပိည်သီလ။	ခံ
သီဟသန(သိင်္ခာနိက်ဇ္ဈ)	သိင်္ခာသန	သိင်္ခာသန	သိင်္ခာသန	ကန်
သီဟိုဠ်စည်တော်။	ဖံသိင်္ခာ	ဖံသိင်္ခာ	ဖံသိင်္ခာ	ကန်
သီဟိုဠ်စည်တော်။	ဖံသိင်္ခာ	ဖံသိင်္ခာ	ဖံသိင်္ခာ	လန်း
သုဇာတာ၊(သုဋ္ဌေးသမီး)(ပါ)	သုဇာတာ	သုဇာတာ	သုဇာတာ	ဂံ
သုဇေမပါဏ္ဍိတ်။	သုဇေမပါဏ္ဍိတ်	သုဇေမပါဏ္ဍိတ်	သုဇေမပါဏ္ဍိတ်	မြ
သုရဿတီ။	သရဿတီ	သရဿတီ	သရဿတီ	ခံ
သုဝဏ္ဏဘုမ္မိပြည်(သထုံ)	သုဝဏ္ဏဘု	သုဝဏ္ဏဘု		ဂံ
သူ။	ညး	ညး	ညး	မြ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
သူခိုး။	ကမ္ဘတ်	ကိုလစ်	ကု'လစ်	ခုံ
သူတို့လဲ။	ဧည့်တံစိ	ဧည့်တော်စိ	ဧည့်အတေးစိ	ခုံ
သူတော်ကောင်းများ- လူအများ။	မဟာဇန	မဟာဇန	မဟာဇန-မှာဇန	ခုံ
- သူတော်ကောင်း	သပူဂြိုက်ပဲ့သဒ္ဓမ္မ	သပူဂြိုက်အဥယျာဓဒ္ဓမ္မ	သုဥဂြိုက်ဧည့်သဒ္ဓမ္မ	ခုံ
တရားဌာနစေမည်။				
သူကြွယ်။	သမေဟ်	သမေဟ်		ဂုံ
သူကြွယ်။	သမေဟ်	သံဂိဟ်-သဋ္ဌာဟ်	သုဂိဟ်	ကန်-လန်း
- သုဂိဟ်-သံဂိဟ်	သံဋ္ဌာဟ်-သမေဟ်	သူကြွယ်။		
သူကြွယ်-ချမ်းသာ	သမေဟ်	သဋ္ဌာဟ်	သိသ္ဌာ	ခုံ
ကြွယ်ဝခြင်း။				
သူများ-သူ	ညး	ညး	မညး	ခုံ
သူများရှေ့မှောက်။	မွဲသက်ညး	မွဲသက်ညး	မွဲသက်ညး	ညး
သေမည်-သေသည်။	ချိတ်	စုတိ	သစုတိ	ခုံ
သေမည့်နီးသော။	ညောင်ချိတ်	ညွန့်သစုတိ	ညွန့်သစုတိ	မြ
သေသည့်အချိန်။	ကာလချိတ်	ကာလစုတိ	ကာလစုတိ	မြ
* သော။	မ	မ	မ- (ဧည့်ဟ်)	မြ
၁ - ဤ "မ" သည်-၂-မျိုးရှိသည်။ (၁) မ-သော၊ (၂) မ-ဖခမည်းတော်-မ-အဖေ။				ရွှေ
သောဏမထေရ်။	သောဏထေ	သောဏထေ	သောဏထေရ်	ဂုံ
သောတုဇန-လူ။ (ပါ) သောတုဇန		သာဓုဇန	သာဓုဇန	လန်း-ကန်
သောန၊ (သောနမထေရ်) သောန		သောန	သောန	မြ
သောကြာနဲ့။	တုံသိုက်	တုယံသောက	တုယံသုကြာဝါရ်	လန်း
သောတာပတိဖိုလ်ရသည်။	ဂုံသောတာပတိဖို	ဂေါအိသောတာပတိဖို		ဂုံ
သက္ကာရ-အပူဇော်။ (ပါ) သက္ကာရ		သက္ကာရ်	သက္ကာရ်	ခုံ
သက်ရှာ။	သက်မုနလင်	သက်မုနလင်	သက်မုနလောရ်	မြ
သိုက်မြိုက်ခြင်း။	စရဉ်-ဆဉ်	စဟာယ်-ဆဉ်	မြီဟာယ်	ခုံ
ချမ်းသာခြင်း၊ စည်းစိမ်။				
သဃ်-သံဃာ	သဃ်	သဃ်	သဃ်	ခုံ
သဃ်ရတနာ။	သဃ်ရတ်	သဃ်ရတ်	သဃ်ရတ်	ဂုံ
သင်စားသော-	မစကတ်	မစကတ်	မစကတ်	ခုံ
သင်ကြားသော။				

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
သင်တို့ကောင်းမှုပြုကြ။	မှူးပထဝီ	မှူးပထမိက်	မှူးပခုတ်	ခုံ
-သင်္ဘောစီးစေမည်။	သပဉ္စိက်ကွင်	သပဉ္စိက်ကွင်	သွဉ္စိက်ကွင်	ခုံ
အင်္ဘောစီးပြီးလျှင်။	ဉ္စိက်ကွင်တုံ	ဉ္စိက်ကွင်တုယ်		ခုံ
သင်း-မင်း-နင်း-	မှူး	မှူး	မှူး	လန်း
ခင်ဗျား-ပုဏ္ဏား။				
သင်း-မင်း-နင်း-ခင်ဗျား။	ဧဉ်	ဧဟ်	ဧး	ခုံ
သင်းပိုင်။	သပိုင်	သပိုင်	သိပိုင်	ခုံ
သောင်း။ (မွဲလက်-တသောင်း)	လက်	လက်	လက္ခ (သိန်း)	ခုံ
သစ်ပင်ဖြင့်။	ကုတူ ဆု	ကုတူ ဆု		ခုံ
သစ်သီး။	သစ္ဆု	သစ္ဆု	သစ္ဆု	ခုံ
> သစ်-သီး၊ ဆု-သစ်၊ သစ်ဆု-သစ်သီး။				ခုံ
သည်။ (ဉာဏ်ကတ္တာ-ဝိ) မိန့်	မိန့်			ခုံ
သတ္တဝါအများ။	သတ္တဝါ	သတ္တဝါ	သတ္တဝါ	လန်း
သဒ္ဓါ- (ပါ)	သဒ္ဓါ	သဒ္ဓါ	သဒ္ဓါ	ခုံ
သဒ္ဓမ္မ။	သဒ္ဓမ္မ	သဒ္ဓမ္မ	သဒ္ဓမ္မ	ခုံ
သုတ်ပတ်။	သုတ်	သုတ်	သုတ်	ခုံ
သုတ်သင်သည်။	စာအုပ်	စာအုပ်		ခုံ
သုတ်သည်။	လက်	လက်	လက်	ကန်
သန့်ရှင်းမည်။	သန့်ရှင်း-သွေး	သန့်ရှင်း	သန့်ရှင်း	လန်း
သန့်ကောင်းအချိန်။	တန့်	တန့်	တန့်	ခုံ
-တိ'ဇေယျဗိတံ-တဇေယျဗိတံ-တန့်ဗိတံ-				
သဗ္ဗညုတညာဏ်။	သဗ္ဗညုတညာဏ်	သဗ္ဗညုတညာဏ်	သဗ္ဗညုတညာဏ်	ခုံ
- ဘုရားဆုကိုတောင်းလိုသည်-သပြာထနာမိသဗ္ဗညုတညာဏ်။				ခုံ
သံ။ (သံချောင်း)	ဗသံ-ဗသံ	ဗသေယ်	ဗိရသေယ်	ခုံ
သံဃာအား။ (ပါ)	သံဃာယ	သံဃာယ	သံဃာယ	ခုံ
သံဃာတို့။	သင်ဒ	သင်ဒ	သင်ဒ	ခုံ
သံဃာရတနာ။	သဗ္ဗရတ်	သဗ္ဗရတ်	သဗ္ဗရတ်	ခုံ
သံဃာသေဝနဝရ။	သံဃာသေဝနဝရ	သံဃာသေဝနဝရ	သံဃာသေဝနဝရ	ခုံ
သံပနက်သံဖြင့်။	နတ္တက်ပသံ	နတ္တက်ပသေယ်	နတ္တက်ပသေယ်	ခုံ
> တွက် > ပွက် > ပွက်သံ။				
သံဘာရပြုသည်။	ပသံဘာရ	ပသံဘာရ	ပသံဘာရ	ခုံ

မြန်မာ

ခေတ်

လယ်

ဟောင်း

သံလံ၊ (အမည်မျှ)	အံလံ	သံမလံ	သံမ္မာ	ဂံ
သံဝစ္ဆရန္တံ။	သမ္မစ္ဆရ	သမ္မစ္ဆရ	သမ္မစ္ဆရ	လန်း
သံသယ။	သလေ	သန္ဓေဟ်		ဂံ
သံသယ။	သေဟ်	သလေဟ်	သန္ဓေ	ခံ
> သန္ဓေ> သဒေ> သလေး> သလေ-သံသယ။				
သံသယမဖြစ်လင့်။	လးပသလေ	လးပသလိဟ်	လးပသန္ဓိဟ်	လန်း
သံသရာ။	သံသာ	သံသာရ	သင်သာရ	ခံ
သုံပန်း-ကျန်။	ဂါ	ဇလုဟ်	ဇလုဟ်	ခံ
သုံးကြိမ်။	ဝါ	ဝါလေဟ်		ဂံ
သုံးသုံး။	ဝါ	ဝါ	ဝါ	ခံ
> ဝါဝါ-သုံးသုံးခါ-				
သွား ဖြစ်မည်။	သအာဒ်	သအာဒဟ်	သွာရဒသ်	ကန်-လန်း
သွားရောက်သောသူတို့ ပွားညးမအာစိုက် ပွားရညးမအာစိုက်				ဂံ
ထဲတွင်။				
သွားသည်-ဆည်းကပ်သည်။ ပြာဏ်အာ	ပြာဏ်အာ	ပြာဏ်အာ		ဂံ
သွားသောသူအနက်။ ပွားညးမအာ	ပွားရညးမအာ	ပွားရညးမအာ		ဂံ
သွားသည်။	အာ	အာ	အာရ်	ခံ
=သွင်းမည့်သော။	မသပွာဏ်	မသပွာဏ်	မသ္မလောဏ်	လန်း
သွန်းလောင်းမည်။	သစရိဟ်	သစရိဟ်	သစရေား	ခံ
သွန်းသင်ဆုံးမမည်။	သဒ္ဓေဝံဇ္ဇောန်	သဒ္ဓေဝံဇ္ဇောန်	သ္မိန္ဒြိဇ္ဇောန်	ခံ
= သ္မိန္ဒြိ-သဒ္ဓိန္ဒြိ-သဒ္ဓလု-သဒ္ဓေဝံဇ္ဇောန်-				
သွန်းသင်ဆုံးမသည်။	ဒလိအ်ဗတောန်	ဒဒေါအ်ဗတောန်	ဒန္တောအ်ဗတောန်	ဂံ
ဟ				
ဟဲ-အို။	ဟဲ	ဟယ်	ဟယ်	ခံ
ဟဲ-သင်။ (ဟဲ)	မှယ်	မှယ်	အမှယ်	ခံ
ဟဲအာနန္ဒီ။	ဟဲအာနန်	ဟယ်အာနန်	ဟယ်အာနန္ဒ	လန်း
ဟောတော်မူ၏။ (ဝါ)	စိုန်တွံရ	ဒေသယိ။	ဒေသဟိ	ခံ
ဟောသည်။	တွံ	တွဟ်	တွောယိ	ခံ
ဟိုနတ်ပြည်မှာသွား	အာတ္တိဒ်	အာတ္တိဒ်	အာတ္တိဒ်	ခံ
ဖြစ်သည်။	ချင်သွပ်တေ။			ဂံ

မြန်မာ	ခေတ်	လယ်	ဟောင်း	
ဟိတသုခ။ (ပါ)	ဟိတသုခ	ဟိတသုခ	ဟိတသုခ	ဂံ
ဟူဆိုသော။	မတွံဂး	မတွံဂး	မတွံဟ်ဗူး	ဂံ
* ဟူ၍၎င်း။	ရ၍ဒ	ရူဂဟ်ဒ	ရဂေါးဒ	ခံ
= ဟတ္ထိလင်ဌက်ဆင်း။	ဟင်ကွိုင်	ဟင်လွိုင်	ဟတ္ထလူင်။	ခံ

နိဗ္ဗိတံ- စိန်တုရ=ပြီး၏။ ။

ထွန်းရွှေ
၁၀၂-၆၇။

ရှေးဟောင်း-အလယ်ခေတ်- ယခုခေတ် ခေတ်ဝေလျက်ရှိနေသော မိဘ၏-
မွန်ပရိယာယ်များ-

မိ	ဘ
၁။ အမွေအနှစ်	အမွေအနှစ်- (ကျွန်းတော် ကျွန်းဘုရား မွန်ကျောက်စာ)
၂။ အမွေအနှစ်	အမွေအမွေ } ရွှေစည်းခုံ-မွန်ကျောက်စာ (ဦးချစ်သိန်း)
၃။ အမွေအနှစ်	အမွေအမွေ } ရွှေစည်းခုံ- (ဦးပေမောင်တင်)
၄။ အမွေအနှစ်	အမွေအမွေ } ပြည်ရွှေဆံတော်၊
၅။ မွေအ် (မွေအ်)	မွေ (ကျောက်ဆည်ကျောက်စာ)
၆။ မွေအ်	မွေ (ပဲခူးအဇာပီလစေတီကျောက်စာ)
၇။ မိအောက်	မအောက် (ပဲခူးဘုရားနှစ်ဆူကျောက်စာ)
၈။ မိ	မွေ (ပုသိန်မြို့-ရေကြည်ရေနောက်ဘုရား)
၉။ မိအံက်	မအံက်- (အိန္ဒိယပြည်-ပဲခူးရွှေမော်တော်ဘုရားစာ)
၁၀။ မာမာ	ပါပါ
၁၁။ ယာယီ	အပါ

၁၂။	ယာယ်	ဣတ
၁၃။	ယ၌	တ
၁၄။	မိ	မ
၁၅။	အမေ	အဗ

အဖြူ-အမဲ၏ ထူးခြားချက်

ကျိုင်းဗတောင်	ထီးဖြူ
စိင်ဗတောင်	ဆင်ဖြူ
ချေဗတောင်	မြင်းဖြူ
ကျွဲဗတောင်	ကြွက်ဖြူ
မို့ဟ်ဗတောင်	လူဖြူ
ပြောင်လတ်	ကျွဲဖြူ
၇ ပု	နွားဖြူ
မို့ဗ	ကြောင်ဖြူ
ကျွဲဗစံက်	ကြွက်မဲ
ဂလာဗု	ကုလားဖြူ
ဂလာဗစံက်	ကုလားမဲ စသည်များတည်း

မွန်မြန်မာ-နှစ်ထပ်-စကားလုံးတူ ပရိယာယ်များ-

	မွန်	မြန်မာ
အ။	အတုန်အခွံင်	အတုန်အလှံ့ ၊
	အပိုင်အခြာ	အပိုင်အခြား၊
	အပရဲ	အလေးအမြတ်၊
	အိသို	အုသံ၊
	အုပ်ဗွန်	ချုပ်ချယ်
	အဓိပြိုင်	ပြုံးရယ်(ရည်)
က။	ကသီဂရာင်	တုန်လှုပ်-လှုပ်ရှား
	ကယာန်ဝေါတ်	အငြင်းအခုန်
	ကောန်ဇုန်	သူငယ်
	ကပ်ကြေး	ကပ်ကြော်
	ကြိတ် (တေဇ)	တန်ခိုး
	ကြာန်ထု	ရှုပ်ထွေး

ကြိတ်

ကြတ်ကြတ်

ကိုခဏ်

ကိုပင်

ကောန်စိုတ်

ကိုဟ်အာ

ကိုဟ်ထောင်

ကိုဟ်ခွင်

ကွင်ထံက်ကလို

ခဗိုက်ခရိုက်

ခိုင်

ခန်ကို

ခန်လွာ

ခေန်မေန်

ခပ်သီ

ခံသွတ်

ဂိဒေင်

ဂိုက်ယာတ်

ငးတး

စအးဇုး

။

စမိန်

စသုင်

စဗု

စဇေင်

စက်ကဲ

စက္ခူ

စင်မြင်

စိုတ်ပြေ

စန်စာ

စေန်ဆက်

စေန်ခရ်

စဗိုတ်

ကြမ်းတမ်း

ဆေးကြော

ပေရေ

ညစ်ညူး

လှုပ်ကိုင်

ထွက်ချင်း

ထိုးဖောက်

ထိုးထွင်း

ခူးထောက်ကလို

စွပ်စွပ်

ခိုင်

နောက်ကျ

ခန်ဝါ

ခင်မင်

ခပ်သိမ်း

လက်အုပ်ချီ

နာကျင်

အဝတ်ပုဆိုး

သုတ်သင်

သုတ်သင်-ရှင်းလင်း

သန့်ရှင်း

ဂဏ္ဍာ (လက်ဆောင်)

စားသောက်

မိမိ

မိလှူ

စက်ကဲ

စက္ခူ

ဆင်မြင်

စိတ်ပြေ

စဗုးစား

စဗုဆက်။

ပြုစု

စုစမ်း-စုစမ်း

ဆ။	ဆက်တဲ ဆက်ဆောင် ဆက်ကွဲ ဆင်ဆက် ဆောက်ယောင် ဆော့မ	ဆက်လက် ဆက်ဆံ ဆက်သ ဆက်ဆိုင်-သက်ဆိုင် ချွတ်ယွင်း ဆူးမ
ဇ။	ဇွန်မင် ဇြိုဟ်နက်	ကြီးပွား နက်နဲ
ည။	ညးဗျ ညးယဲ ညးချိတ် ညှက်သုက် ညိုက်ပင်	သုအို လူနာ ယူချုတ်-သူသေ သုတ်ရေ
ခုံ။ တ။	တမာယ် တဟင်ဗျို တမဲ့ တူရ တးငှး တိုက်ဗွဲ တိတ်ဗူး တမင်လအာတ် တုံဗွဲ တံခေါ်နဲ တန်ကြန်-တောင်ကြင် တူဟ်ခြာ တောင်ခြာ တွဲဗွဲတ်	ပြည့်စုံ လက်ဆောင် (ပဏ္ဍာ) မွတ်သိင် တာမွေ ဟူရ (၅၅.ရ) သန့်ရှင်း ဗြိတိုက် လွတ်မြောက် သူတောင်းစား သန်ကေင်ယာံ တံခွန် တည်ကြည်-တည်တန့် ထူးခြား ထူးခြား လက်ဆောင်ပဏ္ဍာ
ထ။	ထကးဗွတ် ထက်ပင် ထက်တန်-ထိုတ်တန် ထိုင်သး ထုဗး စောင်ဒေဝင်	ကွဲလွဲ ထောက်ပံ့ ထိုက်တန် ချီးမွမ်း ထုသင်း စောင်းမြောင်း
ဒ။		

ဒလိုက်ဒလာင်
 ဒက်တ်
 ဒွံဒွံဒွံ
 ဒိုက်ဇို
 ဒွဲဒဲါ
 ဒွိုင်အရာ
 ဇိုဇို
 ဇောရ်
 နကျတ်
 ပညပ်
 ပရံပအ်
 ပလိုပလ်
 ပိုက်ဖျေက်
 ပိုက်ဆန္ဒ
 ပြတ်ပြေတ်
 ဗိုက်လတက်
 ဗုအး
 ဗုကိုဟ်
 ဗုဗဟတီ
 ဗုဗုကိုဟ်ဟ်
 ဗပ်သအောင်
 ဗူးတိတ်
 ဘယ်သတြု
 မနောဒေါသ
 မဇ္ဈဟ်
 မှာဒုသ်
 မှာယောင်
 မိဂ်ဇြိုင်
 ယိုက်ဒိုက်
 ယောင်မှာ
 ယုတ်မာ

တုန်လှုပ်ချောက်ခြား
 ကျော်စော
 သွန်းသင်ဆုးမ
 မိုက်မဲ
 နေရာ
 နေရာ
 ထိုင်းမှိုင်း
 ရောနှော
 နက္ခတ်
 ပညပ်
 ဝေဌ
 ဖျက်ဆီး
 ချောပြစ်
 အလိုဆန္ဒ
 လျင်မြန်
 အဝတ်အစား
 ဖြူစင်
 ဖြူဖွေး
 ဗုဗမသိ- အဖြူအမဲမသိ၊
 ဖြူဖြူဖွေးဖွေး
 ပုံပေါလအော
 ထွက်မြောက်
 ဘေးရန်
 အမျက်ဒေါသ
 လျစ်လျူ
 ပြစ်မှား
 မှားယွင်း
 ပျော်ရွှင်
 ချီးမြှောက်-ချီပင့်။
 ယောင်မှား။
 ယုတ်မာ

ရ။

ယိုသမိဝိတဲ
ရသံင်
ရရသံင်သံင်
ရဂံ

ရးကွာန်
ရာင်ဆဲ
ရိုင်စိုင်
ရီဗင်

ရဲ ဖွံ
ရှေ့သွံ
လင်ယူ
လရိအ်ယံ

လလောင်လဒေါမ်
လလောင်စိုဟ်
လ္လီမာန်
လံက်ဆံင်

လံက်လေတ်
လတ်ဖတ်တ်တ်
လောန်ကဲ
လောန်သန်

လိုလတ်
လောဲဗောဲ
လောဲသွာ
လောဲကျာ်

ဝိဝိင်
သွါတုံ
သာသွံ
သိုက်ဗိုက်

သုလလောင်
သက်က်
သက်သွိုင်
သက်သိုက်

လ။

ဝ။

သ။

လက်အုင်ချီ

ရပ်သဲ

ရပ်ရပ်သဲသဲ

ဂေၤရော်=ကေၤရော်

ရပ်ရွာ

တင့်တယ်-သာယာ။

ရိုင်းစိုင်း

ရိုင်းပင်း

ရွေးချယ်

ရိသေ

ဆဲရေတိုင်းတွာ။

ဒိုယို

အေးချမ်းသာယာ

အေးချမ်း

ဗိမာန်

လက်ဆောင်

လိမ်းကျံ

လပ်လပ်ဆပ်ဆပ်

လွန်ကဲ

လွန်သန်

ပျက်စီး

လွယ်ကူ

လွယ်ကူ

ဘုန်းကြီး

တွေးဝေ

သန်ကောင် (အချိန်)

ပြန်ဖျင်း

နှစ်ခြိုက်-နှစ်သက်

ဆိတ်ငြိမ်

သက်သက်

အခြားမဲ့

အကြွင်းမဲ့

ဟ။	သက်ဒေါင်	ငြိမ်သက်
	သုက်ဘိက်-ဖိက်	ချမ်းသာဖိုင့်-သုခဖိုင့်
	သုက်သေယ်	ချမ်းသာသေး
	သံင်မြိုင်	သောင်းပြောင်း
	သွန်သွက်	မေးမြန်
	သွိုက်သွောင်	နောင်တ-တွေ ၁၀
	ဟုံညွတ်	မမြင်
	ဟုံတီ	မသိ
	ဟုံတပ်ဟုံခုံ	မဟုတ်မမှန်
	ဟုံန့	ရောထွေး-ဆော့ ၁၅
ဇ။	ဇိုတ်သိုက်	အေးချမ်း
	ဇိုတ်ဟ်သိုက်	ချမ်းချမ်းသာသာ
	ဇိုတ်သိုက်	အေးချမ်း
	ဇိုတ်ဟ်သိုက်ဟ်	အေးအေးဆေးဆေး

နေ့အမည်များ

ပါဠိ	သံသကြိုက်	ဟိန္ဒူ	မွန်	မြန်မာ
၁။ ရဝါရော	ရဝါရ်	အေ(ဒ)ဝါ(ရ်)	တဲ့အဒိတ်	တန်နှင့်ကုနယ်နေ့၊ တနင်္ဂနွေနေ့။
၂။ စန္ဒြဝါရော	သောမဝါရ်	သောမ် ဝါ(ရ်)	တဲ့စန်	တန်နှင့်လာနေ့၊ တနင်းလာနေ့။
၃။ ကုဇဝါရော	မင်္ဂလဝါရ်	မင်္ဂလဝါ(ရ်)	တဲ့အဌာ	အင်္ဂါနေ့၊ အင်္ဂါနေ့။
၄။ ဗုဒ္ဓဝါရော	ဗုဇဝါရ်	ဗုဒ္ဓ(တ)ဝါ(ရ်)	တဲ့ဗုဒ္ဓဝါ	ပုတ္တဟူနေ့၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့။
၅။ ဂုရုဝါရော	ဗြသပ္ပတိဝါရ်	ဂုရုဝါ(ရ်)	တဲ့ဗြဟ္မ	ကြသပတိယနေ့၊ ကြာသပတေးနေ့။
၆။ သုတ္တဝါရော	သုကြဝါရ်	သုတ္တရဝါ(ရ်)	တဲ့သိုက်	သုကြာနေ့၊ သောကြာနေ့။
၇။ သနိဝါရော	သောန္တဝါရ်	စနီဆာ(ရ်)	တဲ့သိုသင်	စနိယံနေ့၊ စနေနေ့။
	သောရီဝါရော။ ဓနိဝါရ်။	ဆနီဝါ(ရ်)		
		စနီဆာ(ရ်)		

ဧရိယ

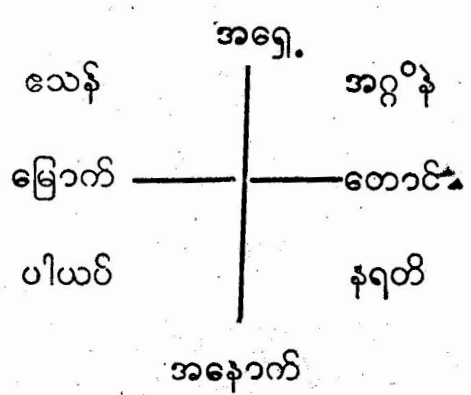
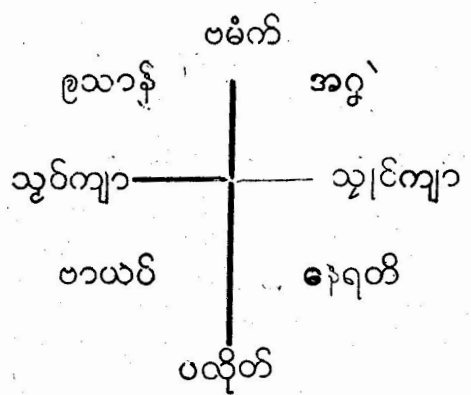
- ၁- တနင်္ဂနွေ-ဧည့်တော် တပည့်တော်-တနင်္ဂနွေ။
- ၂- တနင်္ဂနွေ-လှည့်တော်ဆုတော်-တနင်္ဂနွေ။
- ၃- အင်္ဂါ သမ္မတ ဝိဇ္ဇာ အနော်ရထာ။
- ၄- ဗုဒ္ဓညာဏ် သာသနာ ပဏ္ဍိတတော် ဗုဒ္ဓဟူး။
- ၅- ကေတုသေ သောဘတော် ကြာသပတေး။
- ၆- ဗဟုဝဏ္ဏံ ကရောတော် သောကြာ။
- ၇- စရတိ ဝိနာသေတော် စနေ။

၁။ ရဝိ	တနင်္ဂနွေဂြိုဟ်-	၅၀	ယူဇနာရှိသည်။
၂။ စန္ဒရော	တနင်္ဂနွေဂြိုဟ်	၄၉	။
၃။ ဘောမ	အင်္ဂါဂြိုဟ်	၁၄	။
၄။ ဗုဒ္ဓေါ	ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ်	၁၅	။
၅။ ဂုရု	ကြာသပတေးဂြိုဟ်	၁၉	။
၆။ သောကြာ	သောကြာဂြိုဟ်	၁၆	။
၇။ သောရီ	စနေဂြိုဟ်	၁၂	။
၈။ ရာဟု	ရာဟုဂြိုဟ်	၄၀၀၀	ယူဇနာရှိသည်။

အရပ်ရှစ်မျက်နှာ

ဗွန်

မြန်မာ

လ အမည်များ

ပါဠိ	သံသကြိုက်	ဟိန္ဒူ	မွန်	မြန်မာ
၁။ စိတ္တ	စကြ-စေယ်-ဇယ်	စိတ်	စယ်-စ	တန်ခူး
၂။ ဝိသုဒ္ဓါ	ဝဲခါခ-ဝိသုက-ဝိသျှက် ဝိက်သျှက်။	ဝဲပါယ်ဆာ(ခ)	ဝိသျှက်- ပသုက-ပသု။	ကဆုန်
၃။ ဇေဋ္ဌ	ဇေဋ္ဌ-ဇွဲဋ္ဌ-စိဿ	ဇေ(ထ်)	ဇေသ်- ဇေဟ်-ဇှ်	နယုန်
၄။ အာသဋ္ဌ	အာမါမ-အာသတ်- အ ဟတ္တ-အသတ်-အသုတ်။	အာသာ(ဒ်)	အသုတ်-ဒဂိုန်။	ဝါဆို
၅။ သဝဏ	ဗြဝဏ-သရဝန်-ဩဝန်၊ သာရဝန်		ဩဝန်-သဝန်- ဒူသီ။	ဝါခေါင်
၆။ ပေါဋ္ဌပါဒ	ဘာဋြ-ဇဿ-ဘဿ။	ဘားဒို	ဘဿ-ဘတ်	တော်သလင်း
၇။ အဿယုဇ	အာဂ္ဂိုန-အာသိတ်- အာသိန်-အာသုတ်-အာသုတ်။	အာသုတ် ဇွာ(ရ်)	အသုတ်-ဝဟ်ဂ်	သီတင်းကျွတ်
၈။ ကတ္တိက	ကြတ္တိက-ကြတိုက်- ကြာတိုက်-ကြတ္တိက။	ကာသေစ်	ကြတိုက်-ကထိုက်-တန်ဆောင်မုန်း ကထိုန်။	
၉။ မာဂသိရ	မာဂ ^{စီမီ} ။ မြဂသေရ်၊ မဂါ(ရ)- မြက္ကသောရ်၊ မြအသိုယ်၊ အာဂဟံ။ မြက္ကသိုရ်၊ မြက္ကကသိုလ်- မြက္ကသိုဟ်။	မဂါ(ရ)- အာဂဟံ။	မြက္ကသိုရ်- မြက္ကသို။	နတ်တော်။
၁၀။ ဖုဿ	ပေါမ-ပုဿ	ဖုဿ	ပုသ်-ပုဟ်	ပြာသို။
၁၁။ မာဃ	မာဃ-မာခ	မာဃ်	မာဃ်-မာ	တပို၊ တွဲ။
၁၂။ ဖလ္လဏ	ဖါလ္လုန-ဖလ္လုန- ဖလကုန်-ဘလကုန်- ဖလဂိုန်-ဖလကုန်။	ဖါဂူ(န)	ဖလဂိုန်-ဖရဂိုန်။	တပေါင်း

ထွန်းရွှာ

၁၅-၉-၆၇

လက်ထောက်ကထိက

မြန်မာစာဌာန

ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ရန်ကုန်။

မဇ္ဈိမဓေသ-ဘုရားဖူးအစီအစဉ်။

ဟော်ရာ	မှ	ဂါယာသို့	ရထား၊
ဂါယာ	မှ	ဗုဒ္ဓဂါယာသို့	ကား-မြင်းလှည်း၊ လမ်းချား၊ *
ဗုဒ္ဓဂါယာ	မှ	ဂါယာသို့	။ ။ ။ ။
ဂါယာ	မှ	ပါဠိလိပုတ်ပြည်	ရထား
ပါဠိလိပုတ်	မှ	ဘဒ္ဒိယမြို့	ရထား
ဘဒ္ဒိယမြို့	မှ	ရာဇဂြိုဟ်	ရထား *
ရာဇဂြိုဟ်	မှ	ဘဒ္ဒိယ၊ ပါဠိလိပုတ်၊ ဗာရာဏသီပြည်။	ရထား
ဗာရာဏသီ	မှ	မိဂဒါဂုန်တောသို့	ရထား၊ ကား၊ မြင်းလှည်း၊ လန်ချား။ *
မိဂဒါဂုန်	မှ	ဗာရာဏသီပြည်	အပြန်
ဗာရာဏသီ	မှ	ဒေဝိရိယာ	ရထား
ဒေဝိရိယာ	မှ	ကုသိနာရုံ	ဘစ်ကား *
ကုသိနာရုံ	မှ	ဂေါရပူ	ဘ(စ်)ကား
ဂေါရပူ	မှ	နောင်ဂါ	ရထား
နောင်ဂါ	မှ	လုမ္ဗဏီတော	ဘ(စ်)ကား ၊
လုမ္ဗဏီတော	မှ	အပြန်နောင်ဂါ	။
နောင်ဂါ	မှ	ဘာလာဓိပူ	ရထား
ဘာလာဓိပူ	မှ	သာဝတ္ထိပြည်	ဘ(စ်)ကား၊ မြင်းလှည်း၊ လန်ချား။ *
သာဝတ္ထိပြည်	မှ	ဘာလာဓိပူ	။ ။
ဘာလာဓိပူ	မှ	ဂွန်ဒါ	ရထား
ဂွန်ဒါ	မှ	လက်ခနောင်	ရထား
လက်ခနောင်	မှ	တုန်တလာ	ရထား
တုန်တလာ	မှ	ပက္ခနား	ရထား
ပက္ခနား	မှ	သံကဿနာဂိုရ်ပြည်	ဘ(စ်)ကား *
သံကဿနာဂိုရ်ပြည်	မှ	ပက္ခနား	။
ပက္ခနား	မှ	အာဂရာ	ရထား
အာဂရာ	မှ	ဒေလီမြို့တော်	ရထား
ဒေလီ	မှ	ဆန်ချီ	။ ၊
ဆန်ချီ	မှ	ဣန္ဒလဂွန်း	။

ဂျာလဂ္ဂန်း	မှ	အာဇာနည်	ဘ(စ်)ကား	၂
အာဇာနည်	မှ	ဂျာလဂ္ဂန်း	။	
ဂျာလဂ္ဂန်း	မှ	ဘုံဘေမြို့	ရထား	
ဘုံဘေ	မှ	မဒ္ဒရာဇ်မြို့	။	
မဒ္ဒရာဇ်	မှ	သီဟိုဠ်ကျွန်း	ရထား၊ သင်္ဘော၊ လေယာဉ်။	*
သီဟိုဠ်	မှ	မဒ္ဒရာဇ်	ရထား၊ သင်္ဘော၊ လေယာဉ်။	၂
မဒ္ဒရာဇ်	မှ	ကာလကတ္တားမြို့	ရထား၊ သင်္ဘော၊ လေယာဉ်။	

* ဘုရားသီတင်းသုံးသောနေရာ။

၂ ဘုရားပုထိုးများရှိသောနေရာ။

ဦးတင်ရွှေ- B.A. Dip. Ed, ကရှာဖွေတင်ပြပြီး။

ဦးထွန်းရွှေ= B.A. (Hon), (Cal) ကစီစစ်တည်းပြတ်သော

မွန်နှင့်မြန်မာ အသုံးနှုံးတူစကားလုံးများ။

မွန်	မြန်မာ	မွန်	မြန်မာ
------	--------	------	--------

အ

အ	အ	အဇာ	အစား။
(မို့ဟ်အ	လူအ)	အညှပ်	အညှော်။
အကံက်	အကောက်။	အတိုင်	အတိုင်း၊
အကြာ	အကြား။	အနောင်	အနန်း (ပင်)။
အကြာပ်	အကြပ်၊	အဘိုအ်-အပေါအ်	အဘို-အဖို့။
အကွက်	အတွက်။	အမတ်	အမတ်။
အခန့်	အခန်း။	အမာင်-မာံ	အမောင်-မင်း၊
အခိုင်	အချိန်။	ညရင်	အရင်း။
အခေါင်	အခွင့်။	အရာ	အရာ။
အခေါန်	အခွန်။	အရာပ်	အရပ်။
အင်	အင်း။	အရိုင်	အရောင်၊
အင်္ဂဒေ	အင်္ဂဒေ။	အရိုင်	အရိုင်း။
အစိတ်	အစိတ်(သား)	အလေ့မန်	မွန်အလေ့။
အဆက်	အဆက်။	အရီ	အရီယု။

အင်ရင်
အကုသိုလ်
အသူရကဲ
အဆံင်
အကင်
အကောင်
အင်္ဂဇာတ်
အဂ္ဂ
အင်ဒ
အဝေင်္ဂါ
အရာမ
အလု
အလံ
အလေ
အပါ
အမွက်
အနိုင်အထက်
အနံ
အပွတ်
အပွာ
အနာဂတ်
အနာတ်
အပါယ်
အမြိုတ်
အသံ
အဟံ(ကြေ)
အမဲါ

အာ

အာ
အာမ္မဏံ
အာမ္မုလံ

အင်ကြင်း (ပင်)
အကုသိုလ်။
အသူရကာယ်။
အဆောင်။
အကင်း။
အကွပ်။
အင်္ဂဇာတ်။
အကျော်။
အင်တု။
အဝက်။
အရာမ်။
အလုး။
အလံ။
အလေ့ (လေ့)
အပါ-အဖေ။
အမြောက် (မြင်သင်)
အနိုင်အထက်။
အနံ။
အပြစ် (ဓမ္မသတ်)
အပြား။
အနာဂတ်။
နာနတ်။
အပါယ်။
အမြိုက်။
အသံ။
အဟောင်း။
အမဲဟင်းလျာ။

အာ- (အံ့ကြံ)
အာ-ညီးက။
အာညက။

အာ ဂိ
အာနုဘ်
အာရင်ရောက်
ဇကရာဇ်
အို ယဘဲ
အိုသို
အံင်
အံင်ဟာ
အံင်လေ
အိန်ထံင်
အုတ်
အုပ်လပ်

က

ကခတေတ်
ကဗေင်
ကခုရင်
ကဖလုဟ်
ကဒဒ်
ကဒါတ်
ကုကရာန်
ကောင်မှော်
ကိုင်
ကျာန်
ကြမ်ကြ
ကျာန်
ပြက္ခဒိန်
ကွ
ကပ်ကြပ်
ကား
ကံ
ကး

အာ နာလိုက်တာ၊
အာနုဘော်၊
အာတလွတ်
ဧကရာဇ်၊
အို-အမေ၊
ဥသု။
အောင်၊
အောင်လား၊
အောင်တယ်လေပ်။
အိမ်ထောင်။
ကုလားအုတ်၊
အုပ်ထားသည်။

ကကတစ်၊
ကသပေါင်။
ကနူးရံ၊
ကဘီးလူး။
ကတော့။
ကဒတ်။
ကုကမ်။
ကွယ်မျက်သည်။
ကိုင်းသည်။ (မဖြောင့်)
ကြမ်းသော၊
ကြမ်းတမ်းသော၊
ကျာန်ရစ်သည်။
ပြက္ခဒိန်၊
ပု-ကွသည်၊
ကပ်ကြေး
ကရား-ခရား၊
ကံ (တရား)
ကား(ငါးထောင်သောကား)

ကလင်	ဓာတော်။	ကဝက်	တံဝက်။
ကွ၊	ခရ။	ကပ္ပလံ	ကပ္ပလီ။
ကြာန်ထု	ရှုပ်ထွေး။	ကာမဂုန်	ကာမဂုန်၊
ကကြင်	ငါးကြင်း၊	ကာယ	ကာယ၊
အုန်(နီ)	ကုန်းမြင့်၊	ကာလ	ကာယ။
ကော်	ကြည်သော၊	ကိစ္စ	ကိစ္စ၊
ကြောက်	ကြိုက်။	ကုန်တွ	ကုန်ကွ၊
ကံကိုန်	ကုက်ကိုင်း၊	ကုဗ္ဗန်	ကုဗ္ဗာန်၊
ကုန်ကိုင်	ကုန်းကိုင်း။	ကောလာဟလ	ကောလာဟလ၊
မတ်လေန်ပိုင်	မျက်ပြုံးပိုင်း၊	ကံသေနာတ်	သေနာတ်ကျည်ဆံ။
စးကုန်ကိုင်နှာတ်	ခါးကုန်းကိုင်းနှပ်	ကိုသတိ	သတိပေး။
ဗုန်ရီ	ဧန္တရီ၊	ကိုအခေါင်	အခွင့်ပေး။
ကြိုက်	ကရက်-တရပ်။	ကွေဟ်	ကညစ်၊
ကရေင်	ကရင်၊	ကျာ်သြီ	ကျက်သရေ-ကျက်သြီ
ကလအ်-ကလံ	ကံတော့၊	ကျာ်	မိကျောင်း၊
ကေါန်ပေါတ်	အိုးဗုတ်ကလေး။	ကြင်	ကျုံး(ကြိုး)။
ကလာ(ဂလာ)	ကုလား။	ကြိုက်သိဃာ	သိဟိဋ္ဌသရက်။
ကွေင်	ကလယ်။	ကပ္ပိယ	ကပ္ပိယ၊
ကင်	ကော၊	ကမာရတ်	ကမာရွတ် (ရတနာကန်)
ကသိုဏ်	ကသိုဏ်း။	ကမာစီ	ကမာစီ (ပေါင်မြို့နယ်)
ကွေင်ကျာ်	ကျာဟင်းရွက်။	ကမာနာ်	ကမာနတ် (နဂါးရေကန်)
ကဠာ	တလား(သေတ္တာ)	ကမာက	ကမာက (ငါးကန်)၊
ကတ်ဖို	ကတ်ဖိုလ်	ကဉာ်	ကတိုက်ရွာ (ငါးဘတ်ရွာ)
ကတ်ဗုင်က	ကကြသဇံ။	ကြင်က	ကျိုက(ကြိုက)ငါးချောင်း)
ကတ်ခရာ	ကွကွရာ။	ကောန်ဌာ်	သူငယ်၊
ကတ်ကဝဲ	ကပ်လိပ်။	ကောန်ဇောတ်	ကွန်ခွတ်-အတွတ်-
ကမ္မရာ	ကပ္ပလူ(ဥ)	အခွတ်(သားကလေး-မွေးရပ်ရှင်)	
ကမီ (ကွေ)	အမိုး။	ကုရံ	ကုလုံ၊
ကမ္မာန်	ကမ်လောင်	ကျာ်ဓါမွဲဇိုင်	ကြက်ဖမ္မေစောင်၊
မှောင်မ	မောင်းမ	တာမွဲ	တာမွေ။
ကယျံ	ကယံသည်။	ကျာ်လင်	ကျိုက်လတ်။

ခ

ခစ ခစား။
 ခဏ ခဏ၊
 ခွဲ-ဧကွဲ နှဲ၊
 ခတင် ပြုတင်း၊
 ခတံ ဂဏန်း၊
 ခဒင်ပြီ သင်ဋ္ဌီ၊
 (သင်ပြီမဟာထေရ် ရာဇကုမ္ဘာရ)
 ကျောက်စာ

ခခန် တံတား၊
 ခန် ခန်း၊
 ခန်လွှာ ခန်ဝါ၊
 ခပိုင်-သပိုင် သင်းပိုင်၊
 ခပြု သပြု၊
 ခမာ-ဗမာ ခမာ-ဗမာ၊
 ခမိက် အမှိုက်၊
 ခရာ ခရာ၊
 ခဝေါ ခဝေါး၊
 ခင် ခေါ (စာကျွေး)
 ခေတ် ခေတ်၊
 ခေန်မင် ခွင်မင်၊
 ခေါဇ ကော်ဇော၊
 ခိုက် ခိုက်၊
 ခိုင် ခိုင်၊
 ခိုင်ခိုင် ခိုင်ခိုင်၊
 ခမိင် ခေါင်းပေါင်း၊
 ချပ်ဂဏန် ဂဏန်ချပ် (ကြံစည်)၊
 ခြပ် ခြပ်မိန်ညို-ချပ်မိန်ညို၊
 ခြုံ ချုံ-ခြုံ၊
 ခပိုင် တံပိုး၊
 ခရိုင် ခိုင်-ခြံ။

ခလင်္ကာ

ခင်
 ခို
 ခိုအ်
 ခပ်သိမ်
 ခန်ကို
 ချေသမာန်
 ခြာ
 ခြာလင်

ဂ

ဂစေံကြိတ်
 ဂစေံခွတ်
 ဂဏန်
 ဂနံဂနာတ်
 ဂဟာ
 ဂါထာ
 ဂါဒိဗိုလ်
 ဂိဗုန်
 ဂေါတမ
 ဂုဟ်
 ဂျင်
 ဂြုဂြုဂြက်ဂြက်
 ဂြိုဟ်
 ဂိုင်
 ဂါဝုတ်
 ဂါမ
 ဂနီ

စ

စ
 စပေန်စေန်

ခလံ။

ခို၊
 ခုနာ၊
 ခုသည့်၊
 ခပ်သိမ်း၊
 နောက်ကျို၊
 သမန်းမြက်၊
 ခြား၊
 ခြာထာ။

ကရိတ်ဌက်၊
 ဂိဗုတ်ဌက်၊
 ဂဏန်း၊
 စနောင့်စနင်း၊
 ဂဟာ၊
 ဂါထာ၊
 ဂါဒိဗိုလ်၊
 ဂိဗုန်
 ဂေါတမ၊
 ဂူ၊
 ဂျုံ၊
 ဗရုတ်ဗရက်၊
 ဂြိုဟ်၊
 များမြောင်၊
 ဂါဝုတ်၊
 ဂါမ၊
 ကနီး၊

စားသည်၊
 ပင်စင်စားသည်၊

စမိဝံ	မြိန်မြိန်စား၊	စနံ	စားနပ်-အစာ။
စမြို့မြို့နံ	စမြို့နံစား၊	စနံအမြိုတ်	အမြိုတ်အစာ။
စက်	စက်	စင်္ဂုဉ်	လှေစပ်-စပ်လှေ။
စက်ဇာတာ	ဇာတာစက်၊	စိစု	စုလင်သည့်။
စက်ရာသီ	ရာသီစက်၊	စုလုပ်	စူးပင်သည့်။
စက်ကံ	စက်ကံ၊	စေင်	စဉ်း။ ညှိ။
စက္ကဝါ	စက္ကဝါ၊	စေန်ကို	စွန်းကွက်သည်။
စက္ခော	စက္ခ။ (စက္ခ။)	စံ	စင်းသည်။
စဒီ	စာရေး၊	စံင်	စောင်းကောက်၊
စရင်	စာရင်း၊	စီဇန်	စီစဉ်။
စင်ခြင်	ဆင်ခြင်၊	စကြို	စကြို။
စင်နာဥ	နာရီစင်။	စရိုတ်	စရိုက်။
စတုတ္ထ	စတုတ္ထ။	စီ	စီသည်၊
စန်စာ	စဉ်းစား။	စမတ်	မှတ်သည်၊
စမ္ပါ	စပါယ်=စကဝါ (ပန်း)။	စမတ်	အမှန်၊
စမုတ်	စမုတ်။	စိန်ဗွေတ်	စိန်နီ၊
(ပရိသတ်စုဝေရာအခန်းကိုစမုတ်)		စေတီ	စေတီ၊
စရင်ကိစ္စ	စရင်းကိစ္စ။		
စာဂ	စာဂ။	ဆ	
စိန်	စိန်။	ဆရံင်ညို	မှန်းဆပါ။
စိစတ်	စိစစ်သည်။	ဆက်	ဆက်၊
စီရင်	စီရင်သည်။	ဆက်ဆောံ	ဆက်ဆံ၊
စီရင်ပြင်ဖြူ	စီရင်ပြင်ဆင်။	ဆုပြာန်	ပျဉ်းကတိုး။
စုတ်	စုတ် (ထိုး)။	ဆုအနာင်	အနံပင်၊
စုလံင်	စုလင်။	ဆူလေ	ဆူးလေ။
စုစုရာရာ	စုစုလင်လင်။	ဆေန်ဆက်	စဉ်ဆက်၊
စေတနာ	စေတနာ၊	ဆေင်	ခြေ၊
စေနဆက်	စဉ်ဆက်။	ဆေင်တာ	တားမြစ်သည်၊
စောဒက	စောဒက။	ဆင်စွေ	နှံဆင်းသည်၊
စံပလံ	စွန်ပလွန်။	ဆင်ပျာ	ဆင်ပျာ။
စိုတ်ပြေ	စိတ်ပြေ၊	ဆံဒနာ	အိတားသည်၊
စိုဒ်-စေါဒ်	စို။	ဆေင်	ဆိုင်သည်၊

ဆောင်စပ်	စပ်ဆိုင်သည်။
ဆော့မ	ဆုန်းမ။
ဆောင်	ဆိုင်း။
ဆောက်	ချွတ်။
ဆောက်ယောင်	ချွတ်ယွင်းသည်။
အ	
အရီ	အိုး အရီ။
အာ	အာပိုက်ကွန်း။
	အာကွန်းရစ်။
အာတို	အာတို။
အာတာ	အာတာ။
အန်	ဇွန်း။
အန်လက်ဖက်	လက်ဖက်ရည်ဇွန်း။
အဝါ	ဂျာဝါကျွန်း။
အာဒိ	အာဒိဖိုထိ။
အာမဏီ	အာမဏီ။
	ဂျာမဏီ။
မိဝိတဒါန	မိဝိတဒါန။
ဇုဇဗလ	ဘိုးဘေးဘီဘင်။
ဇေတဝန်	ဇေတဝန်။
အဲယ-ဇေယျ	ဇေယျ။
အါတ်	အာတ်။
ဇေတ်	စစ်သည်။
ဇ	ဇော။
ဇောဇာ	ဇေဝဇော။
အလာကွင်	ဇောကပင်လှေ။
(ဦးပိအမြင့်-အလယ်ခွက်သောလှေ)	
ဇက်တယပ်	တယောပင်။
ဇြပ်	ဇရပ်။
ဇြပ်သုဓမ္မာ	သုဓမ္မာဇရပ်။
ဇြဲပု	မြွေပွေး။

ဇြဲ
ဇျာန်

ည

ညာန်-ညာဏ်
ညာဏ်ပညာ
ညီညီ
ညီသာ
ညီညီသာသာ
ညီညွတ်
ညး
ညာတာ
ညတ်ကမ္မဝါ
ညးတံဂ်

ညောင် (ပင်)
ဇျာန်။

ညာဏ်။
ညာဏ်ပညာ။
ညီညီ။
ညီညာ။
ညီညီညာညာ။
ညီညွတ်။
ညီး-ညဲ။
ညာဏာ။
ကမ္မဝါညတ် (ညွတ်)
ထိုသူတို့။

ဋ ဌ ဍ ဎ

ဌာန
ဋှာမ္ဗင်
ဋှာလက်ဖက်
ဋှာဝဲ
(ဋှင်
(မုဟ်ဋှင်
(ဋှင်မင်္ဂလ
ဋှာသုက်

ဌာန။
မှင်ရည်၊
လက်ဖက်ရည်၊
ဝဲကတော့။
မြို့)
မုဒုမြို့)
မင်္ဂလာဒုံ၊
သုက်ရေ၊

တ

တဆိပ်
တက်ထဝါ
တော်
တခီ-စာခီ
တဂင်
တမာန်

တံဆိပ်၊
ထက်ဝယ်ဖွဲ့သည်၊
တွက်သည်၊
စာရေး၊
ဂျင်း၊
သံတမန်၊

တံဏှာ	တံဏှာ။	(ပိုင်တူ	ထမင်းတူး၏)၊
တာမ္မ	တာမ္မေ။	တူရူ	တူရူ။
တာမိ	လတာပြင်။	တေဇ	တေဇ။
(လတာမိ)	လတာပြင်)၊	တေဝ်	တည့်ခင်းသည်။
တင်	တင်သည်။	တေဝ်ဂဏန်	ဂဏန်တွက်သည်။
တင်တဲ	ကျင်တွယ်၊	တေဝ်ဆ	တွက်ဆ
တင်ကါ	ဒင်္ဂါ။	တေဝ်ရံင်ညိ	တွက်ကြည့်ပါ။
တင်လဲာ	တင်လဲ၊	တိုက်	တိုက်။
တင်ထပ်	ထပ်တင်သည်။	တိုက်ဗွဲ	မြီတိုက်။
တေင်	တင်းသော၊	တိုက်ပိဋကတ်	ပိဋကတ်တိုက်။
တန်	တန်သည်။	တိုက်ဘဏ္ဍာ	ဘဏ္ဍာတိုက်။
တန်ကြန်	တည်ကြည့်သည်။	တိုက်သေဠီ	သုဠေးတိုက်။
တန်ဒြ်ကွေရ	ဖြစ်တန်ကောင်းသည်။	တိုင်	တိုင်၊
တန်ဆံင်	တန်ဆောင်။	တံ	တို့။
တပ်	ထပ်သည်။	(ခေံတံ	ခင်းတို့)
တပ်ထေင်	ထပ်လိုက်။	(ညးတံ	သူတို့)
တပ်ပ်	တဲ၊ တဲ။	(ညးတံ	ညးတို့)
တုပ်	တူသော၊	တူ ကပေါင်	ကင်ပွန်းပင်။
တုပ်ပ်	တူတူ၊	တူ ချ	ဝက်သစ်ချ။
တမ္မာ	တံငါ။	တူ ချေင်	ကျွဲခညင်း။
တမ္မာ	တံထွာ (ရှေးအခါ)	တူ တာ	ထန်းပင်။
တဲ	တဲ၊	တူ ပွဟ်	ပိန္နဲပင်၊
တာဝတိ	တာဝတိ၊	တူ ဘိန်	ဘိန်းပင်။
တင်ယို	တံခိုး၊	တူ မင်ဂုန်	မန်ဂျီးပင်။
တင်ခေါ်န်	တံခွန်၊	တူ လမု	လမုပင်။
တိုင်	တီသည်။	တူ သေင်	သံလျင်ပင်။
တိုင်စံင်	စောင်းတီးသည်။	တူ အင်	အင်းပင်။
တိုင်ကျာံ	မိကျောင်းတီးသည်။	တူ မာံမြာ	ရင်းမြားပင်၊
တိစိဝရိက်	တိစိဝရိက်၊	တူ ဟရံသင်	ဆေသရေနွာပင်၊
တိရန္တာန်	တိရန္တာန်။	တူ ငှေက်ရသီ။	ရသေ့ သွားကျောက်။
တိတ္ထိ	တိတ္ထိ။	တူ အဖျိုက်ဗွာင်	အဖြိုက်ဖြူ။
တူ	တူးသော၊	တူ အဖျိုက်ဗွေက်	အဖြိုက်နီ၊

တွံမြ
တွံမင်သိလ္လာ
တွံမဟူရာဆီစာင်

မြကျောက်၊
မြင်းသီလာ၊
မဟူရာကျက်သွေး၊

ထ

ဌာန်အရပ်
ဌာနအရပ်
ထာပနာ
ထာဝရ
ထောင်
(အထောင်မှာ
ထဲ
ထောံမဲါ
ထံက်မ
ထံင်
ထံင်ထာ
ထိုင်အိုင်
ထင်တင်ကါ
ထိုက်
ထိုက်တန်
ထပ်ကိုထပ်
ထုံကြာန်
ထုံ
ထုံဗး

ဌာန်အရပ်၊
ဌာနအရပ်၊
ဌာပနာ၊
ထာဝရ၊
ထင်သည်၊
အထင်မှာသည်၊
ထယ်
မဲကောက်၊
ထောက်မသည်၊
ထောင်၊
ထောင်ထား၊
ထုံးအိုင်(ရွာ)၊
ဒင်္ဂါရွှေ၊
ထိုက်၊
ထိုက်တန်၊
အထပ်ထပ်၊
ရှုပ်ထွေးသည်၊
ထုံသည်၊
ထုံသင်းသည်၊

ဒ

ဒကာ
ဒါန
ဒါယကာ
ဒမ္မ
ဒင်င်
ဒိဋ္ဌိ

ဒကာ၊
ဒါန၊
ဒါယကာ၊
ဒါးပြု၊
ဒင်ဒင်အသံ၊
ဒိဋ္ဌိ၊

ဒ္ဒိ

ဒုက္ခ
ဒုတိယ
ဒုင်ဝေါန်
ဒုင်သက်သီ
ဒူရေန
ဒေဝ
ဒေသ
ဒ'ဗညာ
ဒးရာဇာဝတ်
ဒးအခိုက်-ဒးအလိုက်
ဒို
ဒျောချာ
ဒြင်
ဒဏ်
(တပ်ဒဏ်
ဒေါန်
ဒပ်
ဒပ်ပွာန်
ဒမ္မတော

ဒ္ဒိ (ရေ)၊

ဒုက္ခ၊
ဒုတိယ၊
ဝန်ခံသည်။
သက်သေခံသည်။
ဒူးရင် (သီး)
ဒေဝ။
ဒေသ။
ဒေါဗညား။
ရာဇဝတ်သင့်။
အလိုက်သင့်သည်။
တောင်။
ယိုးဒယား။
တရော။
ဒဏ်။
ဒဏ်တပ်)
ပြည်တွန်သည်။
တပ်-(စစ်တပ်)။
စစ်တပ်။
ခါမြမုဒိန်။
ခိုးသာမုဒိန်။
မုဒိန်သူပုန်။
တော်စောံ-ဟို။

ဒိုဒ်

ဓ

ဓမ္မသတ်
ဓရီ
ဓဝါ
ဓါတ်
ဓုပ်ပြကာ
ဓုပ်ကာ
ဓုတင်

ဓမ္မသတ်။
ဇရီအိုး။
ဓဝ-ထဝဲ။
ဓါတ်။
ထုပ်ကာ။
ဓုပ်ကာ။
ဓုတင်။

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ဓိ

ထိုင်းသော။

နဒိမြစ်။

နန်း။

နရ-လူ၊

နရက်-(ငရဲ)

နဝမ။

နဂါး။

နဂ

နဂရ (မြို့)

နာရီ၊

နိုးကရင်)

နာမ်၊

နိစ္စ၊

နိဗ္ဗာန်၊

နိမိတ်၊

နိဒါန်း။

နိလာ။

နိတ်၊

နည်း၊

နက္ခတ်၊

ရောနှော၊

နှော၊

နဝရတ်၊

နာကြမ်း၊

ပုလင်း

ပုလင်း

ပုဂ္ဂိုလ်။

ပုဂ္ဂေါ (ဟောင်း)။

ပက်သည်

ပက်ပက်

ပက်ပက်

ပက္ကတိ

ပခိုင်

ပငှာန်

ပဇ္ဇာပုန်

ပဇ္ဇေကဗုဒ္ဓ

ပိဏ္ဍပါတ်

ပညပ်

ပညာ

ပညာသတ်

ပဏာမ

ပတ္တနာ-ဏာ

ပတေင်

ပထမ

ပထဝီ

ပထာန်

ပဒုမ

ပပူဇာ

ပယောဂ

ပရိက္ခရာ

ပလ္လိ

ပလ္လိဂလာ

ပဝါ

ပအနိုင်အထက်

ပရန်

ပတပ်

ပရုတ်

ပါ

ပါရမီ

ပါတ္တော

ပိက်

ပက်ပက်

ရေပက်သည်။

ပကတိ

ခိုင်းစေသည်

ပန်းကန်။

ပဇ္ဇာပုန်။

ပဇ္ဇေကဗုဒ္ဓါ။

ပိဏ္ဍပါတ်။

ပညပ်၊

ပညာ၊

သတ်ပညာ။

ပဏာမ။

ပတ္တနာ-ဏာ။

တင်းမာသည်။

ပထမ။

ပထဝီ။

ပဌာန်း။

ပဒုမ။

ပူဇော်ပြုသည်။

ပယောဂ။

ပရိက္ခရာ။

လိမ်သည်။

ကုလားပလ္လိ၊

ပုဂါ၊

အနိုင်အထက်ပြုသည်။

ပန်းရံ။

ပတပ်စာ။

ပရုတ်။

ပါဝင်သည်။

ပါရမီး

ပတ္တော။

ပိက်အထည်။

ပါန်အခေါင်	ခွင့်ပန်သည်။	ပေါဇာ	ပွဲစား
ပါန်မုတ်	ပန်းပု၊	ပံက်	ဖွင့်သည်
ပါန်တမောံ	ပန်းတမော့။	ပင်	ပင့်သည်
ပါန်တောံ	ပန်းတော့။	ပါင်တိုက်	နှုတ်တိုက်
ပါန်ခေန်တခီ	ပန်းချီ။	ပံင်လင်	ပေါင်းထားသည်
ပါန်ပေန်	ပန်းတဉ်း။	ပံင်မ	ပုံမ
ပါန်ပျုတ်	ပန်းပု (ဆောတ်)	ပံင်မီ	ဘောင်းဘီ
ပါန်ဒယ်	ပန်းဒယ်၊	ပံညွ။	ပံညွ။
ပုက်တာ	ပုတ်တာ	ပိုင်	ပိုင်သည်
ပုဆွာ	ပုဆွာ	ပိုင်ခြာ	ပိုင်ခြားသည်
ပုန်	ပုန်ကန်သည်	ပေါတ်	စွတ်
(ပသပုန်	သပုန်ထသည်)	ပိုတ်	မြတ်သည်။
ပု	ပွ	ပုန်-ပုည်-ပိုန်	ဘုန်း-ပုည၊
ပုဖခိုင်	ဖေါင်းပွ	မှာ	တံငါ။
ပုံ	ပုံ (ပြင်)	ပနာင်	ဖယောင်း။
ပုံသက်သီ	ပုံသက်သေ	ပြ	ပြ၊
ပူဆာ	ပူဆာ	ပြယာ	ပရိယာယ်။
ပူဇာ	ပူဇော်	ပြဒ္ဓါ	ပညာ၊
ပူရိသာတ်	ပရိသတ်	ပြသညာ	ပြဿနာ၊
ပေ	ပေ	ပြာသာဒ်	ပြာသာဒ်။
(ပွဲပေ	တစ်ပေ)	ပြေ	ပြေ၊
ပံင်ဖက်	ပေါင်းဖက်	(စိတ်ပြေ	စိတ်ပြေ၊
ပြိုင်	ပြောင်းသည့်	ပြိုင်	ပြိုင်
ပံင်	ပေါင်းသည်	(ပေါ်ပြိုင်	ပြိုင်ပွဲ)
(ကျပ်ပံင်	ကျိုက်ပေါင်) (ဘုရား)	ပွတ်ပံက်	မီးပေါက်
ပေင်	ပြည့်	ပြိုတ်	ပြိုတ္တာ
ပေန်ဇေန်	ပင်ဇင်း	ပိုတ်တောံ	ပြတ်တောင်း
ပေါ	ပယ်သည်	ပွ	ပြ
ပေါညို	ဖယ်ပါ	ပွဒပ်	တပ်ပြသည်။
ပေါထောံ	ပယ်ပစ်		(စစ်ရေးပြသည်)
ပေါ	ပွဲ	ပွန်	ပြန်။
ပေါသဘင်	ပွဲသစာင်	ပွေးကိုင်း	ပွေးကိုင်း၊

ပွေ့ကိုင်း
ပြဝေဏီ
ပရမ
ပြမ
ပလး
(လိက်ပလး
ဂန္ဓယ်ဂန်
ပျာတာ
ပါင်
ပအ်-ပေါအ်

ဖ

ဖကိုက်
ဖလာ
ဖက်
ဖံ
ဖံမန်ခိုင်
ဖံသိသို
ဖါဟ်
ဖိ
ဖုတ်
ဖုတ်ဖက်
ဖုတ်
ဖုတ်
(အာဖအ်
ဖအရက်
ဖနီ
ဖေါအ်
(ကောန်ငှာဖေါအ်
ဖံက်သော်
ဖိုင်
ဖိုင်ခုန်

ပွေ့ကိုင်း။
ပဝေဏီ။
ပရမ၊
ပရမ။
ပလာ။
ပလာစာအုပ်။)
ပန္နည်းလေးပါး။
ပျာတာ။
ပါစင်။
အဖို့။

(စစ်) တိုက်သည့်။
အခွန်ဖလာ။
ဖက်သည်။
ဗု။
မွန်ခိုင်းဗု။
သိဟိုဠ်စည်-ဗု။
ဖယ်သည်။
ဖိသည်။
ဖုတ်သည်။
ပေါင်ဖက်သည်။
ဖုတ်။
အဘော်။
ငါ့အဘော်ထိုက်)
အရက်ဖုတ်။
ဆားဖုတ်။
ဖွံ့သည်။
ကလေးသူငယ်ဖွံ့သ့၊ ဖိ
ဖေါက်သည်။
ဖေါင်။
ဝါးဖေါင်။

ဖိုင်ဆု
ဖျုဖျု
(ဇွောင်ရမတ်ဖျုဖျု
ဖျုဖျု
ဖါန်
ဖို-ဖိုလ်

ဗ

ဗတံသဂါ
ဗပပ်
ဗပေင်
ဗမာ
ဗဇူ
ဗါတ်
ဗါတ်တလာ
ဗါတ်ပိုင်
ဗိန္ဒု
ဗိသ္ဗု
ဗိန္ဒော
ဗုကိုဟ်
ဗုဒ္ဓ
ဗုဒ္ဓဝါ
ဗေဒ-ဗေဒင်
ဗောဓိသတ်
ဗိုင်ဆပ်ပျာ
ဗိုင်
ဗိုင်ဆောံမ
ဗိုင်ထောံပင်
ဗို
ဗိုအ်
ဗိုတိ
ဗိုလ်

သစ်ဖေါင်၊
ဖျုဖျု။
မျက်ရည်ဖျုဖျုယိုသည်)
ဖျစ်ဖျစ်၊
ဖန်၊
ဖိုလ်။

ညသန်ကောင်။
လှည့်သည်။
ဖြည့်သည်။
ဗမာ၊

မူးသည်။
ပတ်၊
ပတ္တလား။
ပတ်ပိုင်း။
ဗိန္ဒု။
ဗိသ္ဗုနိုး။
ဗိန္ဒော။
ဖြူဖွေး။
ဗုဒ္ဓ။
ဗုဒ္ဓဟူး။
ဗေဒ-ဗေဒင်။
ဗောဓိသတ်။
ဆပ်ပျာပေါင်။
ပိုင်းသည်။
ပိုင်း၍စောင်းမသည်။
ပိုင်း၍ထောတ်ပံ့သ့။
ပုံ။
ငါ့ပုံ။
မြေပုံ။
ဗိုလ်။

မြကွဲ
မြကမဲ

မြမံင်မသွိုင်

ဗ္ဗ

ဗလံင်

ဗွဲမလောန်

ဗလိဗဇ

ဗဒါ

ဗျဉ်

ဗိုလိက်

ဗိဉာန်

ဗတင်

ဗုဗ

ဗုဗဟုံတီ

ဗု

ဗ

ဗြေင်

ဗင်လင်

ဗင်ညွင်

ဘ

ဘဝ

ဘာဝနာ

ဘာသာ

ဘိန်

ဘုတ်

ဘု

ဘုမဇီ

ဘိုအ်

ဘဲ

ကမယ် (မုဆိုးမ)

ကမယ်အိအ်ရင်-

(ကျောက်စာ)

မင်း-မောင်မ၊

ပုလဲ၊

ပဲသံ။

အလွန်ဘဲ။

ဗလိနတ်စာကျွေးသည်၊

ပြဒါး

ဗုဉ်း၊

စာဘတ်သည်၊

ငိတာန်။

ပြတင်းပေါက်။

ဘုဘ။

ဘုဘမသိ။

အဖြူ။

အမဲ။

(အဖြူအမဲမသိ။)

ဗ္ဗ

ပုံထား။

ပုံပေါ်လအော။

ဘဝ။

ဘာဝနာ၊

ဘာသာ၊

ဘိန်း။

ဗုတ်

ဘု

ဘုမဇီ

ဗို

ဘဲ

ဘုမ္မသိုန်

မ

မည

မဉ်

မန်

မ္ဗာတ်

မနော

မဟာ

မဟေသီ

မှာ

မာရ်

မာဃ

မာတလိ

မာတာ

မာန

မာယာ

မဲ

မိ

မိမ

မိစ္ဆာ

မိတ္တာ

မိင်

မုက်

မုယ်

မုသာ

မုဒုတာ

မုသု

မုဟ်

မူ

မေဃ

မေတ္တာ

ဘုမ္မသိုန်

မ

မည

မုန်

မုန်

မ္ဗာတ်

မနော

မဟာ

မဟေသီ

မှားသည်

မာရ်

မာဃ

မာတလိ

မာတ- မာ

မာန

မာယာ

မဲ

အမိ

မိဘ

မိစ္ဆာ

မေတ္တာ

မြိန်သည်-မြိန်သော၊

မုတ်ဝ

မုယော

မုသာ

မုဒုတာ

မုတ်သုန်

မုဟ်-(နှာခေါင်း)

မူ

မေဃ

မေတ္တာ။

မေထုန်
မောဒနာ
မောဟ
မိက်

မး
မိုင်း
မိုဟ်အ
မိုဟ်အရိုင်

မြ
မြ
မြိုင်
မှာဂေါတမ

မှာလီ
မှောင်မ
မိုင်-မောင်
မှာယောင်

မူ
မွဲမူ
မာန်
မှိုင်
မင်ဂုတ်

မြ
မြိုင်
မင်

မိုင်
မံ-မင်
မင်ဗိုက်လ
(ကမိမ္မ)
မပ္ပိန်
မဗင်

မေထုန်-ဒုန်။
မောဒနာ (သာဓု)

မောဟ။
မောက်။

မတ်စံ။
မိုင်း။

လူအ။
လူရိုင်း။

မြ။
မရွေး။
မရမ်းသီး။

မဟာဂေါတမ။
မာလိန်။

မောင်းမ။
မောင်း။

မှားယွင်း။
မူး။

တစ် နူး။
မာန်။

မှိုင်။
မင်ဂွတ်(သီး)

မြိုင်။
မြိုင်နံ့၊
မင်။

မှောက် (နေ)သည်။
မောင်။

မင်ဗိုက်လ။
ကမိတဦး)

မတင်သော၊
ဖို့သော၊

ယ

ယက္ခ
ယဇ်

ယဇ်ပရောဟိတ်
ယဇ်

ယဇ်
ယာ

ယာဂု
ယာတ်အုပ်

ယာံ

ယုဒယ
ယုတ်မာ

ယုတ္တိ
ယာယီ

ယောက်-ယံက်

ယဲ

ယဲဇာန်
ယဲခူလာ

ယဲဗူ
ယောဂီ

ယောဂီ
ယောဂီမှာ

ယိုင်

ယာဉ်

ယွံ

ရးမည
ရင်

ရင်
ရင်မြိုင်

ယက္ခ (ဘီလူး)၊
ယဇ် (ပူဇော်)

ပရောဟိတ်ယဇ်။
ယဇ် (ကျမ်း)

ယမုန်နာ၊
ရွက် (လှေမှရွက်)

ယာဂု၊
အိုင်စောင့်၊

ငိုယိုဆည်၊
ယိုးဒယား

ယုတ်မာ။
ယုတ္တိ

ယာယီ
ယောက်မ

(ထမင်းမွှေ)
ရောဂါ

ငန်းဖမ်းသည်
ခူလာဖြစ်သည်

မူးသောရောဂါ
ယောဂီ

ယောင်းမှား။
ယောင်သိသည်။

ယာဉ်။

ရို-ရေ-ရေ။

ရာမညတိုင်း-မွန်တိုင်း။

ရံ။

ရံ။

မြိုင်ရံ။

ရင်အကံက်	အကောကရ်း။
ရတ်	ရတနာ။
ရသိ	ရသေ့။
ရာဂ	ရာဂ။
ရာဇာ	ရာဇာ။
ရာဇာဒဏ်	ရာဇာဒဏ်။
ရာဇာဓနီ	ရာဇာဌာနီ။
ရာဇာမိရာဇ်	ရာဇာမိရာဇ်။
ရာဇဝင်	ရာဇဝင်။
ရာဇဝတ်	ရာဇဝတ်
ရာဇာသာန်	ရာဇာသာန်-သံ။
ရာဇာဘိသေက်	ရာဇာဘိသိက်။
ရာသီဥတု	ရာသီဥတု။
ရာဟု	ရာဟု။
ရိသိ	ရသေ့။
ရက်ပုတ်	ရက်ပုတ်။
ရက္ခ	ရက္ခ။
ရက္ခဇ်	ရက္ခဇ်း
ရင်ဒါန်	ဒါန်ရုံ
	ဒါန်ပြုသောရုံ။
ရင်အမှ	အမှစစ်ရုံး
ရန်	ရန်းသည်
ရပ်	ရပ်
ရဲ	ရွေးသည်
ရဲ	ရွေးချယ်သည်။
ရဲကံက်	ရွေးကောက်သည်
ရဲနက်	ရွေးနက်
ရဲသံင်	ရုပ်ရုပ်သဲသဲ
ရေရွှေဘတ်	ရေရွှက်သည်
ရဲ	ရဲ
ရိုင်	ရိုင်း
ရိုဗင်	ရိုင်းပင်း။

ရိုင်ဇိုင်	ရိုင်းစိုင်း။
ရှေ့သွေ	ရိုးသေ။
ရာဇမာဇ်	ရာဇမာဇ်။
ရှက်ထု	ရှုပ်ထွေး။

လ

လကံက်	လက်ကောက်။
လမု	လမု
လု	လု
လုလင်	လုလင်
လုလန်	ကျူးလွန်။
လက်ထက်	လက်ထက်။
လက်ဖက်	လက်ဖက်။
လက်ကြပ်	လက်ကြပ်။
လက်ဆံင်	လက်ဆောင်။
လိက်	လိက်စာ (လိပ်စာ)
လီ	လိမ်သည်။
လောက	လောက။
လောကီ	လောကီ။
လောကဝက်	လောကဝတ်။
လောကုတ္တရီ	လောကုတ္တရာ။
လံင်	လောင်းသည်။
လံင်စ	လောင်စားသည်။
လောန်	လောန်(လွန်)သည်။
လောန်ကဲ	လောန်ကဲသည်။
လောန်သန်	လွန်သန်သည်။
လော့	လွယ်သည်။
လော့ဗော့	လွယ်ကူသည်။
လော့သွာ	လွယ်ကူသည်။
လတ်တ်ဖတ်တ်	လပ်လပ်ဆပ်ဆပ်။
လောဘ	လောဘ။
လီမ	လိမ္မော်။

လွှဲ
လွှဲမာန်
လ
လွှဲဂါ
လေဝ်
လွဲ
လဲ

စိရိယ၊
မိမာန်၊
လာအို (လော)၊
လွှော်ကား (လွှေ)၊
လေးလည်း၊
လဲသည်၊
လဲ၊

ဝင်ခေါတ်
ဝတ်
ဝဲ
ဝဲဗက်
ဝဲဇရောတ်

ခေါတုဝင်-ဝင်ခေါတ်၊
ဝတ္တရား။
ဝဲ၊
ဝိပက်ထိုက်သည်၊
ဝဲဇလုတ်-ဝိဇလုတ်
(စုတ်သောဝဲ)

ဝ
ဝါကျ
ဝင်
ဝတ်
ဝတ္ထု
ဝန်
ဝန္တနာ
ဝါဒ
ဝါယော
ဝါရာန်
ဝါသနာ
ဝိကာလ
ဝိစိကိစ္ဆာ
ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ
ဝိန
ဝိပဿနာ
ဝိပက်
ဝိမုတ္တိ
ဝိသာခါ
ဝေဒနာ
ဝေနေယျ
ဝေသန္တရ်
ဝေါတာရ
ဝိုင်

ဝါကျ၊
ဝင်၊
ဝတ်၊
ဝတ္ထု၊
ဝန်၊
ဝန္တနာ၊
ဝါဒ၊
ဝါယော၊
ဝါရမ်း၊
ဝါသနာ၊
ဝိကာလ၊
ဝိစိကိစ္ဆာ၊
ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ၊
ဝိနည်း၊
ဝိပဿနာ၊
ဝိပက်၊
ဝိမုတ္တိ၊
ဝိသာခါ၊
ဝေဒနာ။
ဝေနေယျ၊
ဝေသန္တရာ၊
ဝေါဟာရ။
ဝိုင်။

သ

သက်သက်
သက်သီ
သက္ကရာဇ်
သင်္ကြာ
သင်ကာ
သင်္ခါရ
သင်္ချာ
သင်္ဂဟ
သံဂါယန
သစ္စ
သဇ္ဇာဒိဋ္ဌိ
သတ်တိရစ္ဆာန်
သတ္တံ
သတ္တဝ
သတိ
သတိပဋ္ဌာန်
သခင်ပြီ

သက်သက်၊
သက်သေ၊
သက္ကရာဇ်၊
သင်္ကြာ၊
သင်ကာ
သင်္ခါရ
သင်္ချာ
သင်္ဂဟ၊
သံဂါယန။
သစ္စ၊
ဇာဒိဋ္ဌိလ်သီး၊
တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါ။
သတ္တဝါ။
သတ္တဝ၊
သတိ၊
သတိပဋ္ဌာန်။
သင်္ကြံ၊
(သင်္ကြံမဟာထေရ်။)
(ရာဇကုမာရ်)

သဒ္ဓါ
သဒ္ဓါ
သပုန်
သင်ပိုင်
သပုန်တလန်

သဒ္ဓါ၊
သဒ္ဓါ။
သုပန်။
သင်းပိုင်။
သုပန်-တလန်။

သဗ္ဗ	သဗ္ဗ။	သဟ	သဟ။
သဗ္ဗညု	သဗ္ဗညု။	သဟဘဲ	သဟဘယ်။
သဗ္ဗညုတညာဏ်	သဗ္ဗညုတညာဏ်။	သာသာ	သာသာ။
သဘ်ဓရ်	သဘောတရား	သာကျဝင်	သာကျဝင်။
သဘင်	သဘင်	သာဂရ	သာဂရ။
သမဏ	သမဏ	သာဂူ	သာဂူ။
သမဏဂုန်	သမဏဂုန်	သာဓု	သာဓု။
သမ္ပုဒ္ဓ	သမ္ပုဒ္ဓ	သင်္ပါနိ	သမ္ပုနိ။
သမ္မာ	သမ္မာ	သာမဏီ	သာမဏေ။
သမာ	သမာ	သာရိကာ	သာရိကာ။
သမာဖံ	ဗုတီးသမား	သာသနာ	သာသနာ။
သမာသန္တေ	နှံသမား	သိက္ခာ	သိက္ခာ။
သမာဓိ	သမာဓိ	သိင်္ဃတ္တရ	သိင်္ဃတ္တရ။
သမုဒ္ဒရာ	သမုဒ္ဒရာ	သိင်္ဃု	သိင်္ဃု။
သမ္ဗိန်	အမြန်	သိန္ဒဝ်	သိန္ဒဝ်။
သယေန်	ယဉ်	သိန္ဒဝ်	သိန္ဒဝ်။
သရက်	သရက်မြို့	သိပ်	သေသပ်သည်။
သရင်	စာရင်း	သိရိ	သိရိ။
သရင်ကိစ္စ	စာရင်းကိစ္စ	သီသ	သီသ
သရဏ	သရဏ	သီရိမာယာ	သီရိမာယာ။
သရဏပမန	သရဏဂမန။	သီ	သိမ်း
သရဏဂုန်	သရဏဂုံ	သီကေတ်	သိမ်းယူသည်။
သရပ်	နီးကပ်သော။	သီလ	သီလ။
သရာ	ခရာ	သုခ	သုခ။
သရာတမှိုက်	ခရာကောက်	သိုက်	သိုက်။
သရဲ	သူရဲ		(ဥစ္စာစောင့်)
သရဲဝံင်	လူရဲကောင်း။	သုဂတိ	သုဂတိ။
သရီရဓါတ်	သရီရဓါတ်တော်။	သုဇာတာ	သုဇာတာ။
သဇင်	သဇင် (ပန်း)	သုတ	သုတ။
သလေဟ်ပွာ	သင်္ကာမကင်း။	သတ်ချ	သစ်ချသီး။
သလး	လွှတ်ဓည်း	သစ်တိုင်	သစ်တိုင်သီး။
သလး	လှူသည့်။	သတ်ပါတ်	သွတ္တပတ်သီး။

သေသာတ်	သေသတ်။	သာ	ဇာတ်ချာ။
သုန်	သုန် (ပျက်သုန်)	ဗာ	
သုည	သုည၊	ဟ	ဟ။
သုမေဓါ	သုမေဓါ။	ဟ-ရဲ	ဟ-သူငယ်ချင်း။
သုရိယ	သုရိယ၊	ဟာန်ဗာန်	ဟန်ပန်၊
သုသာန်	သုသာန်၊	ဟာပ်စ	စားဟ-ဟပ်စား၊
သုစရိတ်	သုစရိတ်=က်၊	ဟိမဝန်	ဟိမဝန်။
သုရာ	သုရာ။	ဟိရိဩတ္တပ္ပ	ဟိရိဩတ္တပ္ပ၊
သုရိကဇ	သုရကာယ်	ဟူရာ	ဟူရာ။
သေဋ္ဌိ	သေဋ္ဌေး	ဟူဟူ	ဟူဟူ၊
သေနာတ်	သေနဟ်။	ဟေမြဲ	ဟေမြဲ၊
သေနာပတိ	သေနာပတိ။	ဟေမန္တ	ဟေမန္တ
သေ	သာမ္မ (ရှမ်း)	ဟုန်	ရောနှော (ရောထွေး)
သို	သိုး။	ဟောရာ	ဟူရာမြူ။
သောတ်	သွတ်။	ဟံသာ	ဟာသာ။
သောတ်ဖါ	သွတ်ဖါ။	ဟံသဝတီ	ဟံသာဝတီ။
သေနေ	ရှေ့နေ၊		
သောတာပန်	သောတာပန်။		
သံင်မြိုင်	သောင်းပြောင်း။	ဝ	
သံင်ဝေဂ	သံဝေဂ၊	ဝဲ	ဝဲ
သံင်ယောဇိန်	သံယောဇဉ်။	ဇက်တူ	ပေါက်တူး
သံသာ	သံသရာ။	မှ	
သနာက်	သံလျက်။	မွှေ့ကိုင့်	မကိုင့်၊
သြီဝီ	သရေ-ဝီ-သြီ။	မိ	ဘဲ-နင်-မင်း။
သောန်လင်	သွန်ထားသည်။	မွှေ့	ဘဲ-မင်း။
သောန်လင်နကိုထပ်	ရွှေဖြင့်သွန်ထားသည်။		(အိုဇှေကောန်သွိုင်-အိုဘဲ သွီးတော်)
သရံက်	ရေသရောက်။		
(ကရံက်	ရေကရောက်)		
သဂေါင်ဥာ	ရေတဂေါင်။		
သကြာန်	သကြာန်။		
သင်သ	သင်္ချေ။		
သောန်	သွန်း		

မော်လမြိုင်ခရိုင်ရှိ မွန်မြို့ရွာအမည်များ။

မြန်မာ	မွန်	ကော့လှ	ဇံလှ
ကတိုး	ကဒို	ကော့ဘိန်း	ကံမိန်
ကော့နှပ်	ကံနာတ်၊	ကော့ပေါက်	ကံပံက်
ကော့စိန်	ကံစိန်။	ကော့သဲ	ကံဇြိ
ကော့လှာ	ကံလှာ။	ကော့သက်	ကံသက်၊
ဖဲထော်	ဘာထပ်။	ခရုံ	ခရောမ်။
ကော့တွန်	ကံတောမ်။		
ကော့ပွန်စလိုင်	ကံပဉ္စလိုင်။		
ကျိုဝမ်း	ကျိုဝါန်။		
တရနာ	ကြော်နာ		
ကော့ဘွဲ့	ကံဗွဲ့၊		
ခမ္မသတ်	ခမ္မသတ်		
ကော့ပလိုင်	ကံပလိုင်၊		
ကော့ကျိုက်	ကံကျိုက်		
ကျိုက်ပရံ	ကျိုက်ဂရင်		
ကျိုက်မရော	ကျိုက်မရှ်		
ကော့ပနော	ကံပနတ်		
ကော့ဝန်	ကံဝါန်		
ကော့ကရိတ်	ကံကြိုက်။		
ကော့ခုန်	ကံခုန်		
မိဂသစ်	မိကသစ်		
ဖါသိန်	ဖါသိမ်		
ကျိုကွယ်	ကြိုင်ကွေ့		
ကျိုက်ဒု	ကျိုက်ချင်		
ငပုအင်	အင်ငပု		
ပေါလောကုန်း	ကုန်ပြဲလှ်		
အတ္တရံမြစ်	ကွီအတ္တရင်		
ဖနု	ဖနုင်		
လှကဇိုင်း	ပြောင်		
		မုဒု	မုဟ်ချင်။
		ကော့ခနီ	ကံခနော
		ကော့ရ	ကံယ
		ကော့တလုတ်	ကံကြိုက်
		ကော့ခမယ်	ကံခမာ
		ကော့ခပုံ	ကံခပုင်
		ကော့ခိုက်	ကံခိုက်
		ကော့ခဗွဲ့	ကံခဗွဲ့
		ကော့ခလွယ်	ကံခလဲ
		ကော့ဘတွန်	ကံဘတောန်
		ကော့ပိထော်	ကံပိထပ်
		ကော့ပရန်	ကံပရာင်
		ကြာအင်	ကျာအောင်
		ဖါအောက်	ဖအံက်
		ကွေ့ဝမ်း	ကွေ့က်ဝါန်
		နိုင်းပြိုင်	နာင်ပြိုင်
		မှိန်ဂနိန်း	သွေ့ဂွိုင်
		ဘဲယမ်း	မယာန်
		ကွမ်တာ	ကွာန်တာ

တာပသွန်

ရိုးရိုး

ဖဲကူး

ကော့လှ

အွမ်တု

ကျိုဇိုက်

ဝက်တဲ

ပိုင်ကမာ

ကျိုက်ရှု

ကျိုက်ကာ

တော်ဂူ

တံခွန်တိုင်

ဂူးဝလွယ်

နိုင်လှို-လုံ

လက်တက်

ကမာဝွက်

ထောင်ကေး

ဖဲဒိ

ကလော့သော့

တောင်ပ

ကွမ်ခဗ္ဗ

နှီးပဒေါ

ဆက်ကွ

ဒိုမာ

ကွမ်လှာ

ရောင်းခေါင်

ထုမန်

ဖဲဒိုး၊

ကတုးပေါ်

ဝဲကလိ

ကမာအုပိ

ပေါင်းမ

တာမသုန်။

ရိုက်။

စာဝူ။

ကံလှ။

ကွန်သွင်။

ကြိုင်ဖီ။

ဝတ်ဒါ။

ပါဒိကမာ။

ကျာ်ရဲ။

ကျာ်ကော။

တင်ဂူ။

ခေါ်နံတောင်။

ဂူဗဇေ။

နာင်လှိုင်၊

လတက်။

ကမာဝက်၊

ထိုင်ကျော်။

ဘာခပ်-ဒို။

ကံသတ်။

တံပိုအိ၊

ကွန်ခဗ္ဗ။

နော်ပဒပ်၊

ဆက်တဲ၊

ဒိုမာ၊

ကွန်လှာ၊

ယိုင်ခိုင်။

ထုမင်။

ဘာနီ၊

ကတုးစပ်၊

ဝါကလိ။

ကမာအုပိ၊

ပေါင်မ။

သံဖြူဇရပ်နယ်

သံဖြူဇရပ်

ဝဲကလိ

ဝါးကရူး

ဂဒန်ငံ

ကွမ်သတ်

ကျိုကဒတ်

နှစ်ကိုင်း

တောင်ဖုလု

စက်စဲ

ဒိုကနီ

ဒရဲဖြူ

ပင

ကရူပွ

ဝဲခမ်

ပဒိုက်

ကျောက်တမံ

မရစ်

ဗြပ်ဗု၊

ဝါကလိ၊

ဝါခရူး၊

ပဒန်နီ၊

ကွန်သက်၊

ကြိုင်ခွင်။

နှယ်ကိုင်း၊

ထိုင်ဖုလု၊

စက်စဲ၊

ဒိုခနီ၊

ဒြဲဗု၊

ပင၊

ကြက်ပိ၊

ဝါခမ်တံ၊

ပဒုင်၊

တွံတလန်။

ပရစ်၊

ရေးမြို့နယ်။

ရေး

ဝဲကလောင်

ထင်းရူး

ကမေ့ကနင်း

လမိုင်း

ပလိုင်မှ၊

အံခဲ

တောင်ဘု

တောင်ပြင်

အရတောင်

ရောင်။

ဝါဂိုင်။

ပြအံ။

ကမအံကျွင်း။

လမိုင်း။

ပလောင်မှဟ်၊

အံခေပ်။

တိုင်မောင်။

တိုင်ပရင်။

အရတံတိုင်။

ကလေး
ဟန်ဂန်

ကလအ် (လံ)။
ဟင်ဂါ။

ချောင်းဆုံမြို့နယ်။

ဝဲလမ်း
မူရစ်ကလေး
ကမာကေး
မူနိုင်

ဝါလာန်၊
မုဟ်ဂိုတ်ဇောတ်၊
ကမာကျော်၊
မုဟ်နာင်၊

ဘီလူးကျွန်း
ခရိုက်နှီးဟု
ဆယ်ဗလာ
ခရိုက်ဗူး
တကူတနောင်
ထကူပတီ
ကလတို့
မူရစ်ကြီး
ကရင်ဝင်စိန်
စော်ကဲ
ကမနင်း
နှီးမုတ်
ကလေး
ရွာလွတ်
ကမာမို
တော်ကနာ
ကွမ်ရှိုက်
ဒရယ်
ကလွဲ
ဒေါင်းရပ်
ကညော်
မူဗူး
ဘိုနက်
သက္ကော
ခရိုက်သစ်
ကွမ်သဲ
ခရမ်း

တ္တံ့ခိုင်။
ခရိုက်နှေဟု။
ဆော်ပလာ။
ခရိုက်ဒန်။
တဂူတန်၊
တဂူဗွဲ။
ကလဒိုက်။
မုဟ်ဂိုတ်ဇော်။
ကရင်ဝင်ကျော်။
စင်ကဲ။
ကမနာ။
နှေဟ်မုက်။
ကလံ။
ဝါဇောတ်။
ကမာမို။
တင်တွဲ။
ကွာန်ယိုက်။
ဒိုကြော်။
ကလွဲ။
ခိုင်ရာတ်။
မုဟ်ဟေယ်။
မုဟ်ဒုန်။
ဓမ္မာနက်။
သက္ကော။
ခရိုက်သေပ်။
ကွာန်ဗြာ။
ခရမ်း။

သထုံခရိုင်

မုတ္တမ
ကြိုက
အလုပ်
ဝဲပတန်
ဒေးကင်း
ကော့ဆော်
ကဒိုင်း
ကျိုက္ကလေး
ကျိုက်ပတန်
ဆန်တိုက်
ကဒူးစီ
ကဒါ
ပေါင်
မူနိုင်
စွယ်တော်
ဖလပ်
ဖင်းကျိုက်
ကဒိုက်
ကတွန်
သပြုချောင်
ခလောက်အင်
ဒေးဗရိန်
ကျိုက္ကော
ဘီးလင်
နှင်းပုလဲ
ကျိုက်ထို

မတွဲ၊
ကြိုင်က၊
အလွှာ၊
ဝါဗတင်။
ဒိုကင်၊
ကံထပ်။
ဒိုင်။
ကျော်ကလော်။
ကျော်ဗတင်။
ဆင်လိုက်။
ခဒိုင်သွေ၊
ခဒူး။
ပံင်။
မူနာင်။
ဗြိုထပ်၊
ဖလာတ်၊
ဇိုင်ကျော်။
ကဒုင်။
ကတောန်-ခတောန်၊
ခလံက်ခပြု။
တရိုက်။
ဒိုဗရိန်-ဒိုဗရင်။
ကျော်က။
စီလို-စီလောင်။
နှေဟ်ဗလ။
ကျော်ထောပ်၊

ကျိုက်ပေါ်လော	ကျပ်ငဲ့လှဲ၊
ကျိုက်ထီးရိုး	ကျပ်ဇုသိယို၊
ကျိုက်ကသာ	ကျပ်ကသး၊
ကျိုက္ကလွန်ပန်	ကျပ်ကံ့ဗန်။
စစ်တောင်း	သေတ်တိုင်၊
သထုံ	သခု-သခု။

ဖါအံခရိုင်

ဖါအံ	ဖါအံ။
ထုံးအိုင်	ထုံအိုင်၊
ကန်နီး	ကန်နီ၊
သန်လွယ်	သန်လွယ်၊
ကော့ကရိတ်	ကံကြိတ်၊
မြဝတီ	မြဝတီ၊
ဇာသပြင်	ဟပွင်၊
ကော့လမု	ကံလမု၊
ဖဲကတာ	ဘာခတို၊

ထွန်းရွှေ၊

၂၄-၂-၆၇

(ဦးထွန်းရွှေ)

လက်ထောက်ကထိက

မြန်မာစာဌာန

ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်

ရန်ကုန်မြို့။

အဘိုး- ၅

